

Jobb först

En ansvarsfull ekonomisk politik sätter jobben först

Jobbkongressen 2009

Häfte A

Jobben först

En ansvarsfull ekonomisk politik sätter jobben först

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Ekonomisk politik (motionerna A1–A46)	2
Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Finansmarknad (motionerna A47–A50)	78
Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Skatter (motionerna A51–A103)	89

Socialdemokratiska partistyrelsen
överlämnar härmed till partiets 36e ordinarie kongress,
den 28 oktober – 1 november 2009 i Stockholm,
i stadgeenlig ordning inlämnade motioner samt partistyrelsens utlåtanden
och övriga förslag.

En ansvarsfull ekonomisk politik sätter jobben först

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Ekonomisk politik

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A1:1, A1:2, A2:1, A3:1, A3:2, A3:3, A4:1, A4:5, A5:1, A5:2, A5:3, A6:1, A7:1, A8:1, A8:2, A8:3, A8:5, A9:1, A9:2, A9:3, A9:4, A9:5, A9:6, A9:7, A10:1, A10:3, A10:4, A10:5, A10:6, A10:7, A10:8, A10:9, A10:10, A11:1, A11:2, A12:1, A13:1, A14:1, A14:2, A15:1, A16:1, A17:1, A17:2, A17:3, A17:4, A18:1, A49:16, H5:7 (full sysselsättning)

I motionen A1:1–2 (Sollentuna arbetarekommun) yrkas det att målet om den fulla sysselsättningen ska vara överordnat inflationsmålet samt att riksbanken ges ett tillväxtmål. Motionen A2:1 (Luleå arbetarekommun) vill att den socialdemokratiska arbetslinjen tydligare ska betona samhällets ansvar för arbetslösheten och individens rätt till ett meningsfullt jobb. Motionen A3:1–3 (Luleå arbetarekommun) yrkar att socialdemokratin öppet ska diskutera vilka normer och ramverk (saldomål och utgiftstak) som ska gälla för den ekonomiska politiken på 2010-talet, att ett sysselsättningsmål jämförs med inflationsmålet i Riksbankens uppdrag och att inflationsnivån eventuellt höjs samt att socialdemokratin öppet utreder hur det demokratiska inflytandet över penning- och finanspolitiken kan stärkas. I motionen A4:1, 5 (Trollhättans arbetarekommun) yrkas man att det en gång för alla ska slås fast att arbetslöshet har sin grund i att jobben inte räcker till och/eller att det bland de arbetssökande saknas den kompetens som eftersöks samt verka för att det inom ramen för finanspolitiken införs så kallade sysselsättningsmarginaler så att det bland annat är möjligt att öka investeringar och expandera arbetsmarknadspolitik vid lågkonjunkturer. Motionen A6:1 (enskild, Hagfors arbetarekommun) yrkar att det principiella inflationsmålet på två procent bör slopas. Motionen A49:16 (Stockholms arbetarekommun) yrkas det att Riksbankens övergripande mål blir: en väl fungerande ekonomi och att inflationsmålet om två procent ska komma i andra hand. Motion A7:1 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att partikongressen beslutar att en stark blandekonomi och stärkt offentlig makt ska vara ett ledtema för socialdemokratisk politik. Motionen A8:1–3, 5 (Skånes partidistrikt) yrkar på att full sysselsättning ska vara den ekonomiska politikens huvudmål, att en översyn av de budgettekniska reglerna görs, så att omfattande offentliga investeringar kan göras i extrema lägen för att häva en allvarlig konjunkturedgång, att en översyn av penningpolitiken görs, så att penningpolitiken görs mer flexibel och kan inriktas mot ökad tillväxt och fler jobb samt att omfattande offentliga investeringsprogram inom områdena, utbildning, forskning, infrastruktur, bostäder, energi och klimat utformas i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft och öka antalet arbetstillfällen. I motionen A9:1–7 (enskild, Stockholms arbetarekommun,) yrkas det att socialdemokratiens övergripande mål är fullsysselsättning, att Socialdemokraterna alltid ska vara en ledande ideologisk röst i den ekonomisk-politiska debatten, att sysselsättnings-, tillväxt- och inflationsmål likställs, att Socialdemokraterna alltid ska vara öppna att ompröva mål och styrning av penningpolitiken, att nuvarande regelverk med saldomål och utgiftstak ändras – endera genom sysselsättningsmar-

ginaler eller genom att nuvarande treåriga utgiftstak avskaffas samt att verka för att den inflationsdämpande utbudspolitiken framför allt inriktas på en väl fungerande lönebildning och tillräckliga resurser till omställning. Motion A12:1 (Stockholms arbetarekommun) yrkas att partiet tar initiativ inom ESP – det europeiska socialdemokratiska partiet – till att ESP i dialog med europafacket utformar och driver förslag som ger Europas löntagare inflytande över det ekonomiska livet i kraft av det pensionsavtal de äger tillsammans. Motion A13:1 (Malmö arbetarekommun) yrkar att arbete åt alla ska vara temat för socialdemokraternas politik för arbete. I motionen A10:1, 3–10 (enskild, Stockholms arbetarekommun) yrkas det på att socialdemokraternas överskuggande mål är målet om full sysselsättning, att Socialdemokraterna ska vara en ledande ideologisk röst i den ekonomisk-politiska debatten, att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning ska verka för en stärkt demokratisk styrning av penningpolitiken, att målet om full sysselsättning likställs med målet om prisstabilitet, att alltid vara öppna för att förändra och ompröva mål och styrning av penningpolitiken, att verka för en mer flexibel styrning av finanspolitiken, att det nuvarande finanspolitiska regelverk med saldomål och utgiftstak ändras, endera genom tillräckliga sysselsättningsmarginaler eller genom att nuvarande treåriga utgiftstak avskaffas, att alltid vara öppna för att förändra och ompröva mål och styrning i finanspolitiken samt att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning med än större kraft verkar för att driva en inflationsdämpande utbudspolitik med fokus på en väl fungerande lönebildning samt stärkta och tillräckliga resurser till omställning i form av kvalitativ aktiv arbetsmarknadspolitik, vuxenutbildning, rehabilitering, förbättrad arbetsmiljö och företagshälsovård. Motion A11:1–2 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att den socialdemokratiska politiken för full sysselsättning ska förstärkas för att en strukturomvandlingspolitik även framgent ska ha stöd samt att den socialdemokratiska arbetslinjen tydligare betonar samhällets ansvar för arbetslösheten och individens rätt till ett meningsfullt jobb. I motion A14:1–2 (Uppsala arbetarekommun) yrkar man att den socialdemokratiska arbetslinjen tydligare ska betona samhällets ansvar för arbetslösheten och individens rätt till ett meningsfullt jobb för denne samt att socialdemokratin grundligt diskuterar hur vi ser på incitament och drivkrafter och hur dessa uppstår. Motion H5:7 (Jönköpings arbetarekommun) yrkar att vi bör föra en aktiv ekonomisk politik som motverkar en allt kortsiktigare och febrig konjunktur. Motion A15:1 (Härjedalens arbetarekommun) vill att Socialdemokraterna verkar för att utveckla en politisk strategi för hur vi ska skapa förutsättningar för ett mera övergripande samhällsekonomiskt tänkande för att kunna investera i förebyggande syfte. Motionärerna i motion A16:1 (enskild, Jönköpings arbetarekommun) vill att Socialdemokraterna inför löntagarfonder i Sverige. I motionen A17:1–4 (Lunds arbetarekommun) yrkas det att full sysselsättning är ett socialt likaväl som ekonomiskt mål och som därmed utgör grunden för all socialdemokratisk politik. Man vill också att det utarbetas en strategi där människors rätt till arbete och behov av bostäder, sjukvård, omsorg, utbildning är grundläggande för den socialdemokratiska politiken, att strategin ska medverka till ökad jämlikhet samt ett långsiktigt hållbart samhälle ur alla aspekter samt att uppmana partistyrelsen att ta initiativ i denna riktning inom ESP, det europeiska socialdemokratiska partiet. I motionen A18:1 (Lunds Arbetarekommun) yrkas det att Riksbankens direktiv ska ändras så att målet om att bekämpa arbetslösheten får lika hög prioritet som inflationsmålet. I motion A5:1–3 (enskild, Hagfors arbetarkommun) föreslås att regleringen av hur mycket aktier en AP-fond får äga slopas, att fondernas placeringar ska fokuseras

på stora ”svenska” företag och fondernas inriktning ska fokusera på långsiktiga investeringar och stabilitet över konjunkturcyklarna.

Jobben först

Ingenting är så kostsamt för ett samhälle som att människor går utan arbete. I arbetslösheten går framtidstro och hopp förlorat. När arbetslösheten nu stiger undergrävs de offentliga finanserna. Intäkterna till landets kommuner och landsting minskar dramatiskt. Välfärdens kärna hotas.

Det senaste året kommer att gå till historien som en av de mest turbulenta ekonomiska perioderna någonsin. Den internationella finansiella krisen och den djupa lågkonjunkturen har slagit hårt mot alla länder, så också mot Sverige. Arbetslösheten ökar snabbt. Särskilt allvarig är situationen för landets unga.

Den borgerliga regeringens passiva hantering av krisen visar att man fortfarande inte insett allvaret i situationen. Med brått mod undergrävde man statsfinanserna genom ofinansierade skattesänkningar – mest för dem som har det bäst. Genom att sänka inkomstskatterna med drygt 80 miljarder kronor har den moderatstyrda regeringen sett till att Sverige nu inte har råd att investera sig ur krisen. I år har regeringen sänkt inkomstskatten med 15 miljarder kronor, på lånade pengar. Klyftorna i samhället ökar. Solidaritet har bytts mot egoism.

Den internationella finanskrisen har återigen visat oss att marknaden är en mycket god tjänare – men en usel herre. Marknaden är ingen självreglerande organism, den kräver ständig övervakning och styrning. För att åstadkomma en rättvis fördelning behövs det en stark offentlig ekonomi som säkerställer att våra gemensamma resurser fördelas efter behov. Det är viktigt att se till att detta blandekonomiska system upprätthålls.

Arbete åt alla är och har alltid varit en del av den socialdemokratiska arbetslinjen och målet för den socialdemokratiska politiken. Det är endast med den målsättningen som klyftorna i samhället kan bekämpas och som vi kan nå ökad jämlikhet.

I tider av ekonomisk osäkerhet och minskad sysselsättning krävs det en ansvarsfull politik som sätter jobben och välfärden främst. För att åter få människor att tro på framtiden, att känna hopp och en vilja till förändring behövs det ett trygghetssystem som värnar den enskilda människan, och uppmuntrar individer att ta chanser till utbildning och utveckling. Det behövs en politik som motverkar klyftor mellan människor, som gynnar positiv strukturomvandling och som värnar om trygghet i förändring och som ger var och en – oavsett ursprung, kön, ålder eller sexualitet – möjligheten att arbeta, växa och utvecklas.

Den socialdemokratiska arbetslinjen och målet om full sysselsättning avspeglas också i vårt gemensamma arbete inom ramen för ESP, det Europeiska Socialdemokratiska Partiet. Tillsammans med övriga socialdemokratiska partier i Europa drivs arbetet med en gemensam strategi för full sysselsättning framåt. Vi har ett tydligt gemensamt mål om full sysselsättning, om fler och bättre jobb åt alla.

Sunda offentliga finanser

Precis som John Maynard Keynes och Gunnar Sträng konstaterade så är det allra viktigaste för att kunna stimulera ekonomin i dåliga tider att vi maktar med att ha överskott i de offentliga finanserna i goda tider. Särskilt viktigt är detta för Sverige som har en stor offentlig sektor och omfattande trygghetssystem.

Vi socialdemokrater är oroade för att den borgerliga regeringen försämrar Sveriges ekonomiska förmåga att stå emot nedgångar genom betydande skattesänk-

ningar och nedskärningar i trygghetsförsäkringarna. Den nuvarande jobbkrisen ger en tydlig illustration på hur centralt överskottsmålet är för den ekonomiska politiken. Genom överskott i goda tider kan vi bekämpa arbetslösheten i dåliga tider. Partistyrelsen är starkt kritisk till att den borgerliga regeringen använder överskottet till stora skattesänkningar, vilket förhindrar viktiga och nödvändiga investeringar. Partistyrelsen anser att den borgerliga regeringen har missbrukat intentionerna i regelverket.

För oss socialdemokrater ger överskott i goda tider kraften att bekämpa arbetslösheten i sämre tider. För att klara jobben och välfärden krävs det ordning och reda i de offentliga finanserna.

Sunda offentliga finanser är en förutsättning för en uthållig tillväxt och hög sysselsättning. Genom överskott i den offentliga ekonomin i goda tider kan vi begränsa nedskärningar i sämre tider – när välfärden behövs allra mest och när vi behöver tidigarelägga offentliga investeringar för att upprätthålla sysselsättningen. Sunda offentliga finanser är även en rättvisefråga mot kommande generationer. Vi socialdemokrater har två övergripande budgetpolitiska mål: överskottsmålet för de offentliga finanserna och principen om utgiftstak för staten.

För att minska sårbarheten i den offentliga ekonomin gäller sedan 2000 ett överskottsmål för de offentliga finanserna. Målet innebär att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på en procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Överskotten har hittills medfört att statsskulden har minskat som andel av BNP och bidragit till att bygga upp en marginal i de offentliga finanserna för att möta en sämre konjunktur där sysselsättningen viker.

Utgiftstaket för staten förhindrar att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter. Utgiftstaket har bidragit till att Sverige jämfört med många andra länder har starka offentliga finanser. Genom att se till att man har betryggande budgeteringsmarginaler bygger vi upp goda förutsättningar för att kunna anpassa politiken oavsett hur ekonomin utvecklas. Det gör det möjligt för oss att investera i utbildning, forskning och välfärd i tider när konjunkturen viker. Vi socialdemokrater har både i regeringsställning och i opposition visar att vi både kan ta ansvar för ekonomin, respektera överskottsmål och utgiftstak och samtidigt visa hur vi offensivt kan möta arbetslösheten. Det är därför partistyrelsens uppfattning att dagens system med överskottsmål och utgiftstak ska ligga fast.

Penningpolitik

Hög inflation är inte vägen till full sysselsättning. Tvärtom riskerar en hög inflation att skapa en ekonomi som gynnar den välbeställda med stora fasta egendomar och missgynna löntagarna med fallande reallöner.

Det har nu gått mer än tio år sedan riksbanksreformen genomfördes i slutet av 1990-talet. På socialdemokraternas initiativ i Riksdagens Finansutskott har de internationellt erkända professorerna Frederic Mishkin och Francesco Giavazzi utvärderat Riksbankens arbete 1995-2005. Utvärderarna fick bland annat i uppgift att analysera om Riksbankens övergripande mål är rätt utformat, om inflationsmålet är rätt formulerat och om Riksbanken har fört en penningpolitik som uppfyllt inflationsmålet.

De övergripande slutsatserna från utvärderarna var att den svenska Riksbanken står sig väl i jämförelse med de bästa centralbankerna i världen och inflationsmålet införande och centralbankens självständighet har bidragit till en positiv ekonomisk utveckling med låg inflation, höga reallöneökningar och god tillväxt.

När det gäller målet för penningpolitiken konstaterar de att den svenska Riksbanken har ett mandat som liknar den brittiska centralbankens och den Europeiska centralbankens. Målet om att upprätthålla ett fast penningvärde har ett tillägg i form av att penningpolitiken också ska stödja målen för den allmänna ekonomiska politiken i syfte att uppnå hållbar tillväxt och hög sysselsättning. Riksbanken har således redan idag ett tillväxt- och sysselsättningsmål, och partistyrelsen delar därför utvärderarnas slutsatser om att det inte behövs några förändringar i målsättningarna för penningpolitiken.

När det gäller Riksbankens utförande av penningpolitiken konstaterar utvärderarna att inflationen under de senaste åren konsekvent har underskridit Riksbankens inflationsmål, vilket har bidragit till att arbetslösheten har varit högre och produktionen lägre än vad den annars skulle ha varit.

Det finns således skäl att anmärka på Riksbankens tillämpning av inflationsmålet mellan 1995 och 2005. Vi socialdemokrater fick vid behandlingen av den penningpolitiska utvärderingen i Riksdagen med oss samtliga riksdagspartier på att rikta kritik mot Riksbanken för att inflationen konsekvent har underskridit inflationsmålet.

Utvärderarna konstaterar också att en framgångsrik penningpolitik förutsätter en finanspolitik som syftar till sunda statsfinanser och ett stabilt finansiellt system. För oss socialdemokrater är det också viktigt att lyfta fram lönebildningens betydelse. Hade inte arbetsmarknadens parter varit så ansvarsfulla under de första tio åren efter riksbanksreformen hade inte inflationen varit så låg under denna tidsperiod. Det finns också skäl att lyfta fram arbetsmarknadspolitikens betydelse. När den borgerliga regeringen drog ned på arbetsmarknadsutbildningen under den senaste högkonjunkturen ledde det till fler flaskhalsar och ökade överhettningstendenser.

Överlag menar partistyrelsen att riksbanksreformen har tjänat Sverige väl och att det därför inte finns någon anledning att ändra på det institutionella ramverket för penningpolitiken eller målsättningarna för det. Däremot behöver Riksbankens arbete med att tillämpa penningpolitiken förbättras. I detta arbete bör Riksbanken, som en motionär kräver, se över sin analyskapacitet, till exempel när det gäller den reala ekonomins utveckling.

Mot bakgrund av att en större och oberoende utvärdering av penningpolitiken nyligen har gjorts ser partistyrelsen ingen anledning att göra någon ny översyn i närtid.

En motionär kräver nya regleringar för AP-fonderna. Partistyrelsen menar att staten bör kunna ge vissa direktiv till AP-fonderna, till exempel när det gäller avvägningar mellan investeringar i små företag och börsnoterade företag (där till exempel en av AP-fonderna redan idag har ett uppdrag att investera med riskkapital i små och växande företag), eller att AP-fonderna ska investera mer i miljöteknik. Partistyrelsen vill dock inte begränsa AP-fondernas placeringar till svenska företag, då vi inte vill neka svenska framtida pensionärer möjlighet till god avkastning på investeringar i utländska företag. AP-fonderna är idag betydande ägare i svenska företag. Partistyrelsen vill framhålla att ett långsiktigt, strategiskt och ansvarstagande ägande är fullt förenligt med god förvaltning av pensionskapitalet.

Framtidens problem kräver nya lösningar och idéer. Löntagarfonder är en del av vår historia, men rymmer inte framtidens lösningar. Det är partistyrelsens uppfattning att löntagarfonderna inte ska återinföras.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A8:1, A9:1, A9:2, A10:1, A13:1, A17:1,

att avslå motionerna A1:1, A1:2, A3:1, A3:2, A3:3, A4:1, A4:5, A6:1, A8:2, A8:3, A9:3, A9:4, A9:5, A10:3, A10:4, A10:5, A10:6, A10:7, A10:8, A10:9, A16:1, A17:4, A18:1, A49:16,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A2:1, A5:1, A5:2, A5:3, A7:1, A8:5, A9:6, A9:7, A10:10, A11:1, A11:2, A12:1, A14:1, A14:2, A15:1, A17:2, A17:3, H5:7.

Motion A1 Sollentuna arbetarekommun

Målet om full sysselsättning och Riksbankens inflationsmål

I dag är cirka 350 000 personer antingen arbetslösa eller i arbetsmarknadsåtgärder. Arbetslösheten och den låga sysselsättningen är utan tvekan ett av dagens största samhällsproblem.

På den socialdemokratiska partikongressen 2005 slogs följande fast:

”Arbete är grunden för välfärd, välstånd och människors personliga utveckling. Den som har arbete känner sig mer uppskattad, har bättre hälsa och upplever större frihet än den som går utan. Därför är full sysselsättning socialdemokratins allt annat överskuggande mål”.

Partikongressens beslut innebär ett förtydligande av den socialdemokratiska politiken. Under den senaste tioårsperioden har det traditionella målet om den fulla sysselsättningen stått i skuggan av andra mål i den socialdemokratiska politiken. Under denna tid har också riksbanken getts en fristående ställning. Riksbanken har också ett mål om fast penningvärde som de själva definierar enligt följande: ”Riksbankens tolkning av målet om ett fast penningvärde är att inflationen ska vara låg och stabil. Konsumentprisindex, KPI, ska hållas på två procent. Riksbankens främsta verktyg för att påverka inflationen är reporäntan.”

Förtydligandet av den fulla sysselsättningen som det överskuggande målet torde även förutsätta en kursändring av den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Enligt nationalekonomisk teori så finns det en motstridighet mellan målet om den fulla sysselsättningen och Riksbankens inflationsmål. Enligt ”Phillipskurvan” finns det ett samband mellan arbetslöshet och inflation som i praktiken innebär att om full sysselsättning nås leder det till att inflationen stiger. På motsvarande sätt medför en låg inflation att man får acceptera en viss arbetslöshet.

Den traditionella socialdemokratiska politiken för full sysselsättning har bland annat haft sin grund i det program som utarbetats av svensk fackföreningsrörelse. Detta bygger på:

- En stram finanspolitik som ska hålla tillbaka pris- och löneinflation.
- En lönepolitik som innebar samordnade förhandlingar och ett avvisande av lön efter företagets och branschernas bärkraft.
- En aktiv arbetsmarknadspolitik med rörlighetsstimulanser och eventuellt också selektiva sysselsättningsstimulanser.

Den motstridighet som råder mellan full sysselsättning och inflationsmålet kräver att det socialdemokratiska partiet tar ställning till vilket av målen som är det överordnade. En annan tänkbar reform skulle kunna vara att riksbanken likt en amerikanska riksbanken även ges ett tillväxtmål.

Vi föreslår därför partikongressen att besluta:

A1:1 att målet om den fulla sysselsättningen ska vara överordnat inflationsmålet,

A1:2 att Riksbanken ges ett tillväxtmål.

Åke Burstedt, Roger Sjöberg, Berit Forsberg, Bernt Sundberg, Robin Sjöberg, Stig Nyman, Alfonso Ramirez, Larsaxel Johansson, Lars Westberg, Kjell Ekdahl, Lennart Östling, Ove Nilsson och Margareta Henkel

Sollentuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A2 Luleå arbetarekommun

En socialdemokratisk arbetslinje för 2010-talet

Under de senaste decennierna har den svenska arbetslinjen förändrats. Socialdemokratien har i allt högre grad framhållit att balansen mellan rätt och plikt i arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsförsäkringarna är viktig. Betoningen har dock skärps avsevärt mer på skyldighetssidan än på rättighetssidan. Individens ansvar för sin egen arbetslösa situation har ökat dramatiskt och rätten till exempelvis bra arbetsmarknadsutbildningar eller möjligheten att säga nej till jobb långt hemifrån har minskat. Perspektivskiftet från individens minskade rätt och ökade plikt är tydligt och allvarligt.

Den massarbetslöshet som drabbade Sverige under 1990-talet skapade ett oerhört tryck på arbetsmarknadspolitikens institutioner, och socialförsäkringarna, både sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring, kom att användas alltmer som försörjningsstöd snarare än som det kortvariga omställningskydd det en gång var tänkt. Det är också klart att socialdemokratien under den förra mandatperioden inte lyckades övertyga om jobben, och att det någonstans var en märklig socialdemokratisk politik att försvara antalet människor på arbetslöshetsförsäkring utan att kunna tala om hur man skulle få dem i arbete.

Det är ett filosofiskt problem att alla rättigheter också kan uttryckas som skyldigheter, alla friheter också som ansvar. Socialdemokratien stred tidigare, som politisk rörelse, för en förståelse av arbetslöshet som en fråga om marknadsorganisation, ekonomiska omställningar och konjunktur, mot en borgerlig tolkning som i det gamla samhället såg arbetslöshet som en fråga om bristande moral. Med den diskussion om rättigheter kontra skyldigheter vi haft sedan 1990-talet, och som bygger på en allt starkare betoning på den individuella skyldighetssidan, har socialdemokratien kommit att närma sig beskrivningen av arbetslöshet som tecken på individuella svagheter. Individens ansvar för sin egen situation har ökat på bekostnad av samhällets ansvar för att det skapas moderna och bra jobb. I praktiken har arbetslöshetsförsäkringen tydligare kopplas till den arbetslöses prestationer: a-kassan har sänkts, avtrappningssteg och högre krav på att ta anvisade jobb har införts medan rehabilitering och företagshälsovård har skurits ned och utbildningsinnehållet i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har minskat. Detta ger ett samhälle med ökade klyftor, mellan dem som "lyckas" och dem som "inte lyckas" skaffa sig ett jobb. För en modern arbetsmarknad, där människor inte slås ut, krävs i stället att socialdemokratien vågar återta perspektivet att arbetslöshet är ett gemensamt problem och att det är samhällets uppgift att ge individen ordentliga förutsättningar att hitta ett meningsfullt jobb. Individens rättigheter och makt i arbetslivet måste återigen lyftas fram.

Vidare måste socialdemokratien ta den ökande pressen i arbetslivet på allvar. Inom vissa sektorer återfinns allt fler otrygga jobb, korttidsvikariat, projektanställningar med minskad beslutsmakt och ökande arbetsbördor, vilket inneburit ökade krav på arbetstagarna, främst i kvinnodominerade yrken. Det är i dessa sektorer som sjukfrånvaron, utbrändheten och

förtidspensioneringen är som störst. Andra sektorer, ofta mansdominerade, har utvecklat långtgående självbestämmande och beslutsmakt för arbetstagen. Utbrändhet och sjukskrivning är ett ohållbart resursslöseri med mänsklig arbetskraft i en tid när denna blir allt mer dyrbar. Socialdemokratin måste se att diskussionen om arbetets innehåll, arbetstider och orsakerna till sjukfrånvaro blir viktigare. Vid sidan av målet om jobb åt alla måste det övergripande målet vara att ingen ska behöva slita ut sig av att arbeta – det ställer en hel del krav på arbetsgivaren och arbetet.

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

- A2:1 att den Socialdemokratiska arbetslinjen tydligare betonar samhällets ansvar för arbetslösheten och individens rätt till ett meningsfullt jobb,
- A2:2 att socialdemokratin grundligt diskuterar hur vi ska se på incitament och drivkrafter och hur dessa uppstår,
- A2:3 att den Socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken konkret utformas så att det statliga ansvaret för att det skapas meningsfulla jobb ökar, liksom att möjligheterna till högkvalitativ utbildning för arbetssökande och resurserna till arbetsförmedling och matchning ökar,
- A2:4 att den Socialdemokratiska arbetslinjen ska omfatta vikten av makt och inflytande på arbetsplatsen,
- A2:5 att arbetslöshetsförsäkringen uppgår till 80 procent av lönen för minst 80 procent av arbetstagen.

Johan Lennartsson

Luleå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A3

Luleå arbetarekommun

Ekonomisk politik och full sysselsättning

Socialdemokratin's allt annat överskuggande mål är full sysselsättning eller arbete åt alla. Utan full sysselsättning blir nästan alla andra politiska mål som rör arbetsmarknaden svåra att uppfylla. En samhällskritisk rörelse som vill vinna nästa val behöver en trovärdighet i sysselsättningspolitiken, liksom i den ekonomiska politiken. Socialdemokratin måste hela tiden vara öppen för att diskutera nya lösningar inom det finans- och penningpolitiska områdena, för att möta morgondagens utmaningar.

I en socialdemokratisk omprövningsprocess, särskilt efter rådande finanskris, behövs det en diskussion om den ekonomiska politik som formulerats, men också om den som har förts. Den ekonomiska politiken måste också prövas mot det primära målet. Har den ekonomiska politik som utvecklats efter 1990-talskrisen och som socialdemokratin fört gjort att vi nått målet om arbete åt alla? Med en arbetslöshet som tycks ha fastnat mellan fem till sex procent och endast i högkonjunkturer under enstaka månader kan nå ner mot fyra procent, kan man orimligt hävda att målet uppfyllts.

Normpolitiken inom den ekonomiska politiken har med tiden förändrats. 1990-talets normpolitik skiljer sig från det tidigare 1900-talets stabiliseringspolitik. Arbetsmarknads-, utbildnings- och omställningspolitiken lade grunden för löntagarnas möjligheter att ställa om till de nya krav som en kraftig strukturomvandling innebar. Sedan 90-talet har en mer passiv syn på den ekonomiska politiken präglats även socialdemokratin's syn på den ekonomiska politiken. En självständig riksbank med ett godtyckligt satt inflationsmål över-

ordnades sysselsättningspolitiken. Under finanskrisen har riksbanken återkommande valt att prioritera inflationsmålet framför andra ekonomiska mål (som dämpad lågkonjunktur) och höjt räntan vid tillfällen där andra experter och politiker menat att den borde sänkts eller lämnats orörd. En annan fråga är om själva inflationsmålet på två procent är för lågt satt – att det i sig leder till en alltför hög arbetslöshet. Här finns till exempel studier av ekonomipristagaren Akerlof och för svensk del av nationalekonomen Per Lundborg som menar att ett högre inflationsmål skulle kunna sänka arbetslösheten till två procent utan skadliga biverkningar på ekonomin. Vidare finns frågor av demokratisk natur som också kan ha ekonomiska aspekter. Är det rimligt att ansvarsutkrävande av en misslyckad penningpolitik i praktiken gjorts omöjlig? Ibland kan frågor som rör penningpolitiken avfärdas genom påståenden om att Sverige inte kan avvika från ECB och deras beslut. Detta är dock fel eftersom svensk penningpolitik baseras på svenska prisetförhållanden. Penningpolitiska verktyg som räntan (och växelkursen) har också avvikit både upp och ner i jämförelse med ECB.

Det är inte helt ovanligt att riksbankerna i andra länder har två övergripande mål, vilka ska viktas mot varandra. I Norge har riksbanken både ett sysselsättningsmål och ett inflationsmål på 2,5 procent. I Norge finns också en institutionaliserad form av möten som tvingar fram bättre samarbete mellan finans- och penningpolitik. Riksbankschefen ska före varje räntebeslut meddelas träffa finansministern som då har möjlighet att kommentera. Vidare finns ett sista ultimatum demokratiskt skydd. Om den folkvalde finansministern anser att räntebeslutet är direkt felaktigt går det att sammankalla regeringen och ta ett annat beslut. Detta har dock aldrig inträffat, men poängen med den norska ordningen är att skapa ett bra samarbete. I finanspolitiken finns inga treåriga utgiftstak, utan endast ettåriga budgetar. Vidare finns inget fastslaget överskottsmål.

Med anledning av ovanstående kräver jag:

- A3:1 att Socialdemokraterna öppet diskuterar vilka normer och ramverk (saldomål och utgiftstak) som ska gälla för den ekonomiska politiken på 2010-talet, med det övergripande målet att nå full sysselsättning,
- A3:2 att ett sysselsättningsmål jämföras med inflationsmålet i riksbankens uppdrag, samt att normen för inflationsnivån eventuellt höjs,
- A3:3 att Socialdemokraterna öppet utreder hur det demokratiska inflytandet över penning- och finanspolitiken kan stärkas.

Johan Lennartsson

Luleå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A4

Trollhättans arbetarekommun

Mer fokus på samhällets skyldigheter och arbetslöshets rättigheter i den Socialdemokratiska arbetslinjen

Arbetslinjen och – som en del av denna – arbetslöshetsförsäkringen är grundläggande i den svenska modellen som strävat efter och bejakat strukturomvandling och att ”rädda människor” framför att rädda jobb. Allt som oftast slår vi oss för bröstet och med stolthet talar vi om hur framgångsrik denna modell är. Det vi ibland tenderar att glömma är de människor som faktiskt ställer upp på detta, och är beredda att göra det – tack vare att kostnaden för att förlora jobbet inte framstår som allt för hög. Arbetslöshetsförsäkringen har (med betoning på just här) gett ersättning enligt inkomstbortfallsprincipen och arbets-

marknadspolitiken har gett omställningsmöjligheterna. Tyvärr började socialdemokratin själv urholka arbetslinjen under 1990-talet och sedan 2006 excellerar den borgerliga regeringen i detta. Vad ska vi som arbetarrörelse göra för att återfå förtroende för arbetslinjen och som gör att människor vågar tro på att det löser sig ändå, även om jobb försvinner? Vilken riktning socialdemokratin avser ta den nya arbetslinjen kommer vara avgörande. I samma riktning som den borgerliga regeringen, utifrån deras syn på viljan att arbeta? Eller i en annan riktning, med utgångspunkt i att människor är arbetslösa för att jobben är för få och för att man har fel kompetens?

Det har alltid funnits flera linjer inom arbetslinjen. Kontroll och disciplinering är en del där fokus ligger på ansvaret att klara sin försörjning, att man måste visa arbetsvilja, att det måste finnas kontroll så att arbetslöshetsförsäkringen inte utnyttjas och dylikt. Till detta kan läggas självhjälp- och uppfostranslinjen där samhället har ett uppdrag att fostra medborgarna i att man har sociala skyldigheterna i välfärdsstaten – att arbeta, betala skatt och ”leva ett ordentligt liv” – samtidigt som arbetet också är grunden för möjligheten att själv bestämma över livsvillkoren. Rättighetslinjen till sist, tar upp rätten till arbete som en social rättighet, och att arbetet har ett värde i sig. Vidare, att alla har rätt att styra sina liv och att man har rätt att kunna försörja sig själv. Samhällets skyldighet är i detta perspektiv, att verka för full sysselsättning.

Tänkandet om arbetslinjen och således den praktiska politiken kring densamma präglas alltså både av konservativa och socialistiska idéer, och vilken linje i linjen som betonats har varierat över tid. Anmärkningsvärt är att rättighetslinjen fått träda tillbaka när arbetslösheten är högre medan kontroll och disciplinering då tenderat att hamna i fokus. En tolkning av detta är att ansvaret för en högre arbetslöshet i större utsträckning läggs på de arbetslösa själva. Den givna frågan blir då hur balansen mellan rättigheter, kontroll och disciplin, uppfostran och självhjälp ska se ut i en ekonomi där inflationsbekämpning är överordnat målet om full sysselsättning. Den ekonomiska politiken medger inte full sysselsättning och en nyliberal ekonomisk ramar fått gehör för att politiken endast kan nå så långt som till en så kallad jämviktsarbetslösheten runt fem till sex procent. Vems fel är då arbetslösheten? Hur långt räcker då arbetslinjen? Och, är det med dagens ekonomisk-politiska ramar rimligt att förvänta sig ett brett stöd för strukturomvandling?

Det är rimligt, inte minst av legitimitetsskäl, med en arbetslinje som, tillsammans med tydliga rättigheter, innefattar kontroll och disciplin, självhjälp och uppfostran. Poängen är att samhället mer och mer abdikerat från sitt ansvar samtidigt som individernas rättigheter beskurits. En arbetslinje som bygger på samtliga linjer och med utgångspunkt i ett stort samhällsansvar och i att arbetslösheten har sin grund i att jobben är för få eller att arbetssökande saknas den kompetens som eftersöks, är en god arbetslinje.

Med utgångspunkt i motionstexten föreslår vi att kongressen beslutar:

- A4:1 att en gång för alla slå fast att arbetslöshet har sin grund i att jobben inte räcker till och/eller att det bland de arbetssökande saknas den kompetens som eftersöks,
- A4:2 att den socialdemokratiska politiken för full sysselsättning ska förstärkas för att en strukturomvandlingspolitik även framgent ska ha stöd,
- A4:3 att den socialdemokratiska arbetslinjen tydligare ska betona rättighetslinjen,
- A4:4 att Socialdemokraterna i samarbete med LO utarbetar ett nytt, offensivt arbetsmarknadspolitiskt program med inriktning på ett ökat statligt ansvar, kraftigt ökade resurser och högre kvalitet,

A4:5 att verka för att det inom ramen för finanspolitiken införs så kallade sysselsättningsmarginaler så att det bland annat är möjligt att öka investeringar och expandera arbetsmarknadspolitik vid lågkonjunkturer.

Handels socialdemokratiska förening Trollhättan

Trollhättans arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A5 Hagfors arbetarekommun – enskild

Ändringar i regelverket för fondägande i enskilda bolag

Enligt bestämmelserna i 1999:38, kapitel 8, begränsas pensionsfondernas möjlighet att placera i ett enskilt bolag till tio procent. Därmed är det enligt lag förbjudet för en fond att äga mer än tio procent av aktierna i ett bolag. Om syftet vore att minimera de skadliga effekterna av ett kortsiktigt placering med fokus på maximal avkastning, så hade lagen kanske varit befogad, men nu är det tvärs om; våra pensionsfonder är som ägare tvingade av sina regelverk att endast se till kortsiktig avkastning. Så här anges skälet till rösträttsbegränsningen:

”Den regel som föreslås i avsnitt 8.1.4 syftar till att begränsa buffertfondernas totala innehav av aktier i svenska företag. Det finns dessutom anledning att begränsa varje fonds möjligheter till ägarinflytande i enskilda företag. Även om det övergripande målet för fondernas förvaltning entydigt tar sikte på en effektiv kapitalförvaltning är det nödvändigt att detta också markeras genom att ägandet på lämpligt sätt begränsas i lag. Motstridiga intressen måste undvikas samtidigt som det inte är motiverat att staten genom fonderna påtar sig ett ökat ansvar i företagsledarfrågor.”

Man ska komma ihåg att när lågkonjunkturerna drabbar samhällsekonomin, så är det de privata aktörerna som först lämnar sitt ägaransvar bakom sig och ropar på hjälp från staten och löntagarna. Då förväntas vi ställa upp med riskkapital och garantier. När sen hjulen snurrar och vinsterna flödar, ja då ska staten, pensionsfonderna och löntagarna hålla fingrarna borta från bolagen.

Det är självklart att när finansiella kriser och lågkonjunkturer slår till med full kraft mot samhällsekonomin, så ska vi tillsammans möta problemen. Men det är precis lika självklart att när det allmänna har räddat företagen från ruinens brant, så ska vi också tillsammans dela på frukterna av detta arbete. I tider av kris borde inte allmänna medel betalas ut utan krav på motprestation; riskkapital från staten ska utbetalas till bolagen i utbyte mot ägarandelar på normalt vis.

Därför föreslår motionären följande till partikongressen:

A5:1 att regleringen av hur mycket aktier en AP-fond får äga i ett enskilt bolag slopas,

A5:2 att AP-fondernas placeringar fokuseras på stora ”svenska” företag med många anställda, som därmed blir strategiskt viktiga för det allmänna ekonomiska läget i Sverige,

A5:3 att inriktningen på AP-fondernas ägande ändras från att vara helt fokuserade på hög avkastning till att fokusera på långsiktiga investeringar och stabilitet över konjunkturcyklerna.

Jörgen Andersson

Hagfors arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion A6

Hagfors arbetarekommun – enskild

Ett slopande av inflationsmålet på två procent

Under nära två årtionden har de nyliberala ekonomiska teorierna om jämviktsarbetslöshet, lönebildning och inflation fått fritt spelrum; också inom löntagarnas egna led har dessa åsikter slagit rot. Detta har exempelvis speglats i återhållsamhet från våra fackförbund i löneförhandlingarna. För att hålla inflationen under tvåprocentspärren har löneökningarna medvetet hållits under genomsnittet i EU. Vidare har massiva uppsägningarna inom den offentliga sektorn under 90-talets början skapat en permanent arbetskraftsreserv på mellan 150 000 kronor till 200 000 kronor löntagare, det vill säga runt fyra procent öppen arbetslöshet; vilket enligt vissa ekonomer motsvarar jämviktsarbetslösheten för att hålla inflationen stabil och under två procent.

Det inga som helst belegg eller empiriska bevis för att det existerar en jämviktsarbetslöshet, även känd som naturlig arbetslöshet. Istället faller hela det nyliberala resonemanget på sin egen orimlighet när teorin appliceras på länder som exempelvis Bolivia, eller Rwanda; om arbetslösheten på något sätt skulle bero på för låga löner (en lön som gör löntagaren ovillig att ta ett arbete), så borde ett låglöneland som Bolivia vara helt utan arbetslöshet. Men nu har istället Bolivia en arbetslöshet på 65 procent; detta trots en av världens lägsta lönenivåer. Inte nog med det: Bolivia har också en av världens högsta inflationsnivåer trots låga löner och massiv arbetslöshet! Det borde därmed vara ställt bortom allt tvivel att det inte råder ett så enkelt samband mellan arbetslöshet, lönebildning och inflation som våra nyliberala vänner vill göra gällande.

De senaste åren har vi istället sett hur den internationella efterfrågan har höjt priset på så skilda varor som ris och metaller. Dessutom visar det höga oljepriset att internationell spekulation också är en viktig prissättande faktor. För de svenska löntagarna har det inte varit roliga år. Vi har varit återhållsamma i våra löneförhandlingar, vi har accepterat en hög permanent arbetslöshet; precis som den nyliberala andan kräver av oss, men ändå kan vi se hur våra matpriser stiger, hur bensinpriset nått nya rekord nivåer och hur bostadspriserna och därmed våra boendekostnader år efter år stigit.

Det är dags för oss socialdemokrater att ta ställning för löntagarna, att på allvar bekämpa arbetslösheten. Målet med full sysselsättning förblir tom retorik om vi fortsätter att missriktat, och till ingen nytta bekämpa inflationen med tveksamma motmedel.

Därför föreslår motionären partikongressen:

A6:1 att som ett led i en förändrad, mer verklighetsanpassad kamp för full sysselsättningslopa det principiella inflationsmålet på två procent.

Jörgen Andersson

Hagfors arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A7

Stockholms arbetarekommun

Återupprätta blandekonomin – Stärk demokratin

25 års marknadsfundamentalism slutade med en ekonomisk katastrof. Global, precis som systemet. Katastrofens följder är ännu oöverblickbara. Men säkert är att hundratals miljoner människor, sannolikt fler, kommer att drabbas hårt, framför allt människor med låga inkomster och osäkra arbeten. Världens fattiga i många utvecklingsländer blir särskilt utsatta. Afrikanska länder som under senare år lyckats höja sina tillväxtsiffror rutschar

igen utför. De har inget ansvar för krisen. Men de drabbas likafullt. Under dessa 25 år har de tvingats anpassa sig till den marknadsfilosofi som var ett villkor för bistånd och stöd.

Bankkrascher i USA är de största i världshistorien. Men med dem kraschar också den ideologi som varit systemets fundament: påståendet att kapitalet alltid söker sig till sin rätta användning, att marknaderna till sist är självreglerande, att statens roll bör begränsas och att näringslivet och dess bonusstinna chefer bäst vet hur ekonomin ska skötas. Fria marknader och minimal stat är till allas bästa.

Kraften i denna ideologi har inte stannat vid finansmarknader; den har starkt påverkat hela samhället. En gång i tiden skrev den berömda sociologen Karl Polanyi att det var en barbarisk idé att de ekonomiska krafterna skulle styra hela samhället men han såg framför sig en värld där det inte längre skulle vara möjligt. Under flera decennier föreföll det som han skulle bli sannspådd. Men för ungefär 25 år sedan kom omsvängningen, systemskiftet. Hela samhället har sedan dess svepts in i det ekonomiska tänkandet, också verksamheter som ligger långt bortom finansvärlden. Det ekonomiska mätbara och näringslivets styrsystem har blivit norm. Konkurrensen har kommit att betraktas som det överlägset bästa instrumentet för samhällsstyrning. Det ekonomiska språket har trängt ut det demokratiska. Medborgare har blivit kunder.

Sverige har ändå haft en viss motståndskraft. De starka sociala systemen har upprätthållits. Solidaritetstanken har pressats tillbaka men är fortfarande en kraft att räkna med. När de borgerliga vann valet 2006 hade de skickligt kamouflerat sig till välfärdskramare, annars hade det sannolikt inte gått. Det är först sedan valsegern bärgats som de medvetet satt igång att demontera viktiga delar av den svenska modellen.

Likväl måste man säga att också socialdemokratin i regeringsställning bejakat viktiga delar av den förhärskande världsideologin. Delvis var detta ofrånkomligt. Den ekonomiska politiken måste anpassas till de världsekonomiska villkoren. Saneringen av den svenska ekonomin under 90-talet var absolut nödvändig och krävde smärtsamma ingrepp i den svenska modellen. De svenska storföretagens faktiska och opinionsmässiga makt kan heller inte nonchaleras. Den intensiva mediakampanjen mot välfärdspolitikens fundament, välj och köp parollen var heller inte alldeles lätt att stå emot.

Det svenska medlemskapet i EU har bidragit till de ekonomiska krafternas ökade makt. Argumentet för inträde var ju det motsatta. Men marknadsideologin inom EU har visat sig mycket starkare än vad många hade försteställt sig och hotar nu centrala inslag i den svenska modellen (Laval).

Hur mycket av den uppenbara svenska anpassningen till den världsdominerande ideologin som var nödvändig respektive självpåtagen kan diskuteras men spelar i detta sammanhang mindre roll. Kvar står det faktum att det svenska samhället i hög grad också svepts in i det marknadsekonomiska tänkandet och dess styrsystem. Den borgerliga alliansen för en hämningslös privatiseringspolitik i stat och kommun, helt i enlighet med sin ideologi, men faktum är att privatiseringen av offentlig verksamhet hade god fart också under socialdemokratiskt styre. Typiskt är att begreppet "förnyelse" inom socialdemokratin har varit mer eller mindre liktydigt med "mer marknad". Att offentlig verksamhet och politiken skulle kunna förnyas på andra värdemässiga grunder än marknadstänkandet har inte varit gångbart utan snarare ansetts gammalmodigt. Inte modernt.

Iden att offentliga verksamheter, särskilt i kommunerna, mår bäst av att konkurransutsättas har visserligen drivits extremt av de borgerliga men grunden var redan lagd.

Det ekonomiska tänkandet har ätit sig in i den offentliga verksamheten. Sveriges största och utan jämförelse mäktigaste tankesmedja, finansdepartementet, har i det närmast oberört av finansministrar som kommer och går under decennier påtvingat hela statsförvaltningen ett styrsystem som i allt väsentligt övertagits från näringslivet, New Public

Management och som till stor del arbetar med ekonomiska styrinstrument. Systemet har förklarats effektivt och kostnadsbesparande men det är systemets konstruktörer som avgjort vad som är effektivt eller inte. I många fall uppnås så kallade kostnadsbesparingar genom nedkrympta anslag som leder till försämrad verksamhet, oavsett hur många målrapporter som skickas fram och tillbaka i stats- eller kommunförvaltning. System med anbud och upphandling har särskilt i den kommunala verksamheten gått ut över kvalitén, till exempel i åldringsvården samtidigt som företagen gör goda vinster.

De statliga företagen har betraktats som vilka företag som helst, vars främsta uppgift är att leverera vinst till ägaren, dvs staten. Tanken att staten till exempel inom energiförsörjningen eller transportförsörjningen (SJ) skulle kunna nå viktiga samhälliga mål med hjälp de statliga företagen är helt bortsopad. Mest renodlat och bisarrt är den statliga fastighetsförvaltningen där de statliga företagen (Fastighetsverket, Akademiska hus) framför allt ska leverera vinst, uttagen genom höga hyror på statliga verksamheter som inte är kommersiella och som inte generar någon egen vinst. (Kulturinstitutioner, universitet och högskolor) Att statliga institutioner på allvar måste överväga om de har råd att stanna kvar i lokaler som är byggda just för deras verksamhet och som dessutom är i många fall är avskrivna sedan många år illustrerar systemets absurditet men är samtidigt marknadstänkandet triumf.

En följd av marknadsfixeringen är att det politiska ansvaret urholkats och folkstyrets makt försvagats. Det var ingen oväntad bieffekt utan ett mål för den nyliberala ideologin. Ju mindre inflytande och makt för politiken desto bättre. Förr var det kommunalråd och ministrar som tog ett ansvar för offentliga verksamheter och som ansattes när de inte fungerade. Det var en självklar del av deras politiska uppdrag. Nu är ansvaret mycket mer oåtkomligt och strilar ned på de många företagen och mellanhänderna; följden är att ingen tycks vara ansvarig. När SJ:s tåg är epidemiskt försenade och Banverket tycks ha glömt att tågen behöver el är det ingen som kommer på tanken att göra ministern ansvarig, om det nu över huvud taget finns en sådan någon stans långt inne i regeringskansliets gömmor.

Kort sagt: Sverige har omformats och starkt påverkats av marknadsfundamentalismen. Något annat var kanske inte att vänta, i ett litet starkt omvärldsberoende land.

All politik handlar i grunden om vad vi på värdemässiga grunder anser önskvärt och vad som är möjligt. Ständigt sker kompromisser. Men om man redan från början utgår ifrån vad man anser vara möjligt kommer man aldrig i närheten av det önskvärda. Det är nu ett tillfälle för socialdemokratin att med utgångspunkt från våra värderingar besinna vad som är önskvärt.

Den stora kraschen kräver nu först och främst omfattande regeringsaktioner världen över för att förhindra en världsomfattande depression. Det måste vara åtgärder som kan ha snar eller omedelbar verkan men där inriktningen kan få långsiktig betydelse, till exempel för miljön eller kunskapsområdet. Socialdemokratin bör således satsa på rejäla statliga stimulanser inte bara för bostadsbyggandet utan också inom kultur- och utbildningssektorerna samt för miljön.

Ett stort statligt program för upprustning och renovering av våra kulturinstitutioner liksom för högskolor och skolor får varaktiga effekter, liksom satsning på till exempel elbilar ihop med bilföretagen.

Men redan nu måste vi också diskutera och dra slutsatser av den ideologiska kraschen. Det är en diskussion som hör samman med vad som omedelbart måste ske genom att den offentliga makten (stat och kommuner) ges en långt viktigare roll i ekonomi och samhälle än vad den gjort på länge.

Vi är nu möjligen i ett ögonblick i historien då riktningen för de framtida 20–30 åren kan komma att avgöras. Det är självklart att socialdemokratin nu starkt måste höras och

synas. Historien öppnar sig för en möjlighet att pressa tillbaka markandskrafternas oerhörda dominans och återupprätta blandekonomin. Inte som den en gång var men likaväl en bättre balans mellan demokratin och arbetet å ena sidan, de ekonomiska krafterna å den andra. Blandekonomi och behovet av en stark demokratisk makt måste på nytt bli ledteman för svensk socialdemokrati.

Vi ska utnyttja frihandelns och den globala ekonomins möjligheter men vi måste arbeta för att marknaden domteras och övervakas, både internationellt och nationellt. Vi måste till en början skärpa de nationellt övervakningen av banker och finansiella institut. Vi bör på det internationella planet (också genom EU) arbeta för en ekonomisk världsordning som sätter upp bestämda och övervakade villkor gränser för de finansiella marknaderna. Internationella valutafondens och Världsbankens privatiserings- och avregleringskrav som villkor för bistånd och lån till u-länder måste bort. Vi måste i EU arbeta för att den marknadsideologi som hittills styrt underordnas sociala och ekologiska krav.

Vi ska utnyttja marknadsinstrumentet när det är uppenbart att det fungerar för det allmänna bästa men vi snarast måste påbörja en lång och säkert besvärlig kamp före att pressa tillbaka marknadssystemen inom stora delar av den offentliga sektorn och det gäller inte bara service, vård skola och omsorg utan också förvaltningen. Vi måste gå i spetsen för att stärka de förtroendevaldas klara ansvarstagande och avveckla vinsten som styråra inom offentliga verksamheter. Allmännyttan ska vara riktmärkte. Den vinst som eventuellt kan uppstå till exempel inom SJ ska användas för att förbättra verksamheten eller sänka priserna, inte dras in av staten. Den statliga fastighetsförvaltningen inom utbildning och kultur eller andra ickekommersiella verksamheter ska inte syfta till vinst och detsamma gäller hyrorna i kommuner för till exempel skola och sjukvård. Vi måste ta upp kampen med de ekonomiska intressena för att hävda våra grundläggande värderingar om jämlikhet och frihet. Då handlar det också om kampen mot en samhällsmoral som accepterat absurda löner, pensioner och bonusar för näringslivets toppar, också inom statlig verksamhet. Att också statliga Postens chef har en lön (oavsett pension) på 900 000 kronor i månaden, det vill säga vad ett fåtal högavlönade anställda har per år är inte bara en fråga om dåligt omdöme hos de ansvariga utan ett uttryck för en samhällsmoral som nu måste förändras.

Yrkande:

- A7:1 att partikongressen beslutar att en stark blandekonomi och stärkt offentlig makt ska vara ett ledtema för socialdemokratisk politik,
- A7:2 att partikongressen uppdrar till partistyrelsen att före 2010 års val kartlägger vilka åtgärder som bör vidtas och lagar stiftas för att öka insyn i och kontrollen av finansmarknaden i alla dess delar,
- A7:3 att partikongressen uppdrar till partistyrelsen att utarbeta ett handlingsprogram för en grundläggande omprövning av de ekonomiska styrsystemen inom offentlig verksamhet (stat och kommuner); hur privatiseringen kan pressas tillbaka och hur de statliga företagen inom viktiga välfärdsområden (utbildning, kultur, transporter med flera) i första hand ska styras av politiska mål och verksamhetens karaktär, ej vinstintresse.

Carl Tham

Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A8

Skånes partidistrikt

En politik för arbete åt alla

När detta skrivs befinner sig Sverige, som andra länder, i en finans- och sysselsättningskris som förmodligen är den svåraste sedan 1930-talskrisen. Den arbetslöshet som nu växer fram är ett misslyckande för den marknad som så många trott vara självläkande om den bara lämnades ifred. Nu kan man konstatera att så inte är fallet. Marknaden läker inte sig själv.

Men krisen är också ett politiskt misslyckande. Den tydliggör behovet av såväl en systemkritisk ansats, som en politisk självvranssakan, också av socialdemokratin.

Den snabbt stigande arbetslösheten just nu kan visserligen beskrivas som en exceptionell situation. Men det är också så, att Sverige inte har haft full sysselsättning på 20 år. Dagens arbetslöshet är alltså inte bara att se som ett kortsiktigt konjunkturellt problem, utan som ett strukturfel under lång tid. Arbetslösheten har bitit sig fast, år efter år, och det inte bara i Sverige.

Enligt vår uppfattning är detta ett resultat av nyliberalismens inflytande under nu snart tre decennier, av en aningslös övertro på avregleringar och privatiseringar, och av en självpåtagen maktlöshet från det politiska systemets sida. Kampen mot arbetslösheten har inte prioriterats av det politiska systemet i tillräcklig utsträckning. Många har predikat att det bästa man kan göra för att få arbetsmarknaden att fungera, är att lämna den åt sitt eget öde. Det visar sig nu hur fel denna inställning är.

Samhället har och måste ta på sig en större roll, när det gäller att reglera och ange spelregler för marknaderna, men också för att vidta kraftfulla åtgärder för att vända en konjunkturnedgång. Politik behövs om man ska kunna åstadkomma arbete åt alla.

Investera Sverige ur krisen, och ompröva normpolitiken

Den konkreta innebörden av krisen är att väldiga resurser i form av arbetskraft och kapital tas ur produktionen. Med en fri omformulering från Ernst Wigforss klassiska skrift "Har vi råd att arbeta?" kommer vi nu att få se hur väldiga arbetslöshetsarméer, arbetslösa som inget hellre vill än att arbeta, stå sida vid sida med väldiga och angelägna arbetsuppgifter, som väntar på att bli utförda.

Uppgiften för arbetarrörelsen är nu, som under 1930-talskrisen, att formulera en politik som gör att arbetsuppgifterna blir utförda och ger de arbetslösa jobb. Det kräver att vi kritiskt omprövar en del av de föreställningar om hur ekonomisk politik måste bedrivas som har varit förhärskande under de senaste årtiondena.

Krisen måste hävas genom att de lediga resurserna i mycket hög grad tas i anspråk för viktiga samhällsinsatser och offentliga investeringar. Det handlar till exempel om investeringar för att möta klimathotet, om investeringar i infrastruktur och energieffektiva bostäder, om renovering av miljonprogramsområdena, om satsningar på teknikutveckling för att skapa ett resurssnålt och hållbart samhälle.

Det handlar också om satsningar på utbildning och forskning. Låt oss använda den tid som den ekonomiska krisen pågår, till att genomföra breda kompetenshöjande program för att på sikt stärka Sveriges konkurrenskraft. Vi vill se ett nytt Kunskapslyft inom vuxenutbildningen, nya satsningar på grund- och gymnasieskola, ökade insatser för kompetensutveckling i arbetslivet och yrkesutbildning, fler högskoleplatser och ökade resurser till forskning. Det är viktigare än sänkt skatt.

Socialdemokratin måste nu definitivt ta avstånd från de nyliberala idéer som hävdar att politiken ska hålla sig borta från jobbskapande åtgärder genom offentliga satsningar och istället enbart ägna sig åt att stimulera utbudet av arbetskraft. Det är en ny tid nu. Socialdemokratin måste våga tro på sin egen modell igen, på finanspolitikens sysselsätt-

ningspolitiska möjligheter, på efterfrågans avgörande betydelse för att skapa jobb och bryta arbetslöshet, på offentliga investeringar, och på nödvändigheten av att bedriva aktiv konjunkturpolitik, även om det kräver en tidvis ganska kraftig underbalansering av offentliga budgetar. En sådan omprövande debatt, där bland annat det teoretiska arvet från John Maynard Keynes och Stockholmsskolan lyfts fram på nytt, pågår i dessa dagar runt om i världen, inte minst i USA.

Full sysselsättning ska vara den ekonomiska politikens mål. För att uppnå det måste man också kritiskt våga pröva de finans- och penningpolitiska arrangemang som följde på omläggningen av politiken vid skiftet mellan 1980-tal och 1990-tal, och som alltså hittills inte lyckats återställa den fulla sysselsättningen.

Riksbankens inflationsmål bör göras flexibelt och kompletteras med mål om sysselsättning och tillväxt. Så är regelverket utformat för den amerikanska centralbanken Federal Reserve, vilket gör det lättare för den att föra en tillväxtstimulerande penningpolitik än vad som är fallet i Sverige.

De regler om utgiftstak som gäller sedan 1997 kan, som de nu är utformade, fungera procykliskt istället för kontracykliskt. Utgiftstaket sätts långt i förväg, vilket försvårar politiska åtgärder i en kris. Reglerna riskerar dessutom att förstärka en lågkonjunktur när den istället borde motverkas. Detta påpekades redan vid utformandet av budgettaken, bland annat av LO-ekonomerna.

Budgettaken har varit viktiga för att få ner statsskulden, men det blir allt tydligare att konstruktionen som den nu ser ut inte fungerar i tider av snabbt stigande arbetslöshet. Det stelbenta regelverket leder till ohyggliga sociala kostnader och bestående massarbetslöshet, genom att det inte tillåter nödvändiga investeringar för att ta Sverige ur krisen.

Förändrade regler skulle till exempel kunna innefatta en möjlighet att i tider av extremt produktionsfall kunna tidigarelägga infrastrukturinvesteringar, och lägga dessa utanför utgiftstaken. En annan idé, som bör prövas igen, är LO-ekonomernas tankar om en sysselsättningsmarginal i budgetpolitiken. Ytterligare en idé har lyfts av SKL:s s-grupp, som innebär att staten delar upp sin budget i en driftsbudget och en investeringsbudget. Förslag i denna riktning bör prövas i en förutsättningslös översyn av de budgettekniska ramverken.

A-kassan som automatisk stabilisator

Sverige är en blandekonomi. Till största delen styrs produktion och fördelning av varor och tjänster av marknadsekonomin principer. Men stora områden, framför allt när det gäller tjänster, är undandragna marknadsekonomin, av det enkla skälet att det vore orimligt att fördela till exempel utbildning och sjukvård efter vad människor har råd att betala. Vissa nyttigheter, som till exempel vård, skola och omsorg är att betrakta som sociala rättigheter och de ska komma alla till del, oavsett plånbokens tjocklek. Av samma skäl är också bostadsmarknaden reglerad.

Det som händer nu stryker under fördelarna med blandekonomin, det vill säga att viktiga delar av samhällsekonomin organiseras vid sidan av marknaden och följer andra spelregler. I kristider kan dessa sektorer värnas. Det är orimligt att i ett sådant läge spä på arbetslösheten genom uppsägningar i till exempel sjukvården och skolan. Då är det bättre att ta ett offentligt underskott under några år.

Detta gäller också trygghetsförsäkringarna. En stark arbetslöshetsförsäkring, med bra inkomstskydd och med hög täckningsgrad fördelar kostnaderna för arbetslösheten på ett rättvist sätt, och fungerar dessutom i kristider som en automatisk stabilisator. Den motverkar och dämpar krisen, genom att det privata konsumtionsfallet inte blir så stort som det annars skulle blivit. En stark arbetslöshetsförsäkring är en trygg och effektiv bro genom kapitalismens strukturomvandlingar och rationaliseringar.

De sociala trygghetssystemen måste därför återställas till 80 procent, med målet att nå 90 procent. Syftet är därmed inte bara att de som drabbas av arbetslöshet inte ska behöva gå från hus och hem, utan också att dessa system ska bidra till att hålla upp låglönerna och bidra till en solidarisk lönepolitik.

Vi avvisar också tankarna på en bortre parentes i a-kassan. Sådana förslag vilar på föreställningen om att grundproblemet är att människor inte vill arbeta. Det bör vi ta avstånd ifrån. En sådan konstruktion skulle dessutom bara skjuta över kostnader till kommunsektorn, genom att de som utförsäkras hänvisas till socialbidrag.

Arbetslinje eller aktiveringspolitik?

Den socialdemokratiska arbetslinjen är inriktad på att bejaka strukturomvandling och att utveckla jobb med ett allt högre förädlingsvärde. Politiken understöds av breda utbildningsinsatser, hög kvalitet i arbetsmarknadsåtgärderna, och en a-kassa och sjukförsäkring med fullgott inkomstskydd.

Arbetslinjen tunnades emellertid ut efter 1990-talskrisen, bland annat genom att kvaliteten i arbetsmarknadsåtgärderna försämrades. Före krisen låg andelen arbetslösa som deltog i arbetsmarknadspolitiska program på mellan 40 och 50 procent. När arbetslösheten steg till mycket höga nivåer under den borgerliga regeringen i början av 1990-talet ökade visserligen antalet sysselsatta i program, men andelen minskade och under en tioårsperiod låg den i närheten av 40 procent. Mellan 2002 och 2005 sänktes ambitionerna och bara 30 procent av de arbetslösa deltog i arbetsmarknadspolitiska program.

Den socialdemokratiska arbetslinjen ersattes delvis av en aktiveringspolitik, som mer verkade syfta till kontroll av de arbetslösa, än att till att stärka deras chanser på arbetsmarknaden. Det handlade till exempel om att de arbetslösa sysselsattes i olika jobbsökaraktiviteter.

Som LO skriver i sin valanalys, har ”under de senaste 15 åren de mest högkvalitativa delarna i arbetsmarknadspolitiken sakta utarmats”. I stället har ”en stor åtgärdsflora där kvaliteten i insatserna är mycket ifrågasatt vuxit fram. Man kan med rätta ifrågasätta om en del av åtgärderna, som till exempel aktivitetsgarantin, verkligen har haft till syfte att göra något mer än att pröva de arbetssökandes arbetsvilja”.

Nu har också en av de viktigaste myndigheterna, Arbetsförmedlingen, avlövats sina möjligheter och fått sitt uppdrag inskränkt. LO konstaterar i sin valanalys att under den politiska och administrativa ledning som funnits för Arbetsförmedlingen under de senaste tio åren har det skett ”en konsekvent omläggning av arbetsmarknadspolitiken i riktning mot att öka sökaktiviteten hos de arbetslösa. En hög sökaktivitet har varit måttet på framgång och anses förbättra arbetsmarknadens funktionssätt”. Men som LO skriver; ”När arbetsmarknadspolitiken läggs om från stöd för omställning till kontroll av sökviljan blir arbetsförmedlingens verksamhet något av ett nödvändigt ont ”dit vänder man sig inte i onödan”.

I stället för att ”rusta den enskilde” med utbildning och kvalifikationer för förändringar på arbetsmarknaden inriktades den offentliga arbetsförmedlingen på att matcha arbetssökande mot en arbetsmarknad som inte fanns. När antalet arbetslösa är tio gånger större än antalet lediga jobb är det ingen bra idé att nästan all arbetsförmedling går ut på att alla arbetslösa ska söka det lilla antalet lediga jobb, som finns tillgängligt. Endast en procent av jobben under 2006 och 2007 tillsattes med personer från den stora grupp långvarigt arbetslösa som inte har gymnasiekompetens. Vad var poängen med att tvinga dessa personer att söka jobb de inte kunde få?

Det är inte heller märkligt, att en ny och omfattande ”arbetsförmedling” har vuxit fram utanför den offentliga sfären, via omställningsavtal och olika slags bemanningsföretag.

En arbetsförmedling för dem som anses höra till ”kärnarbetskraften” och som därför inte längre behöver gå omvägen via köerna på den offentliga förmedlingen för att få hjälp.

Den förda politiken har lett till en omfattande privatisering av förmedlingen av arbete, samtidigt som den offentliga Arbetsförmedlingen förvandlats från en av parter, politiker och lokala aktörer styrd verksamhet till en renodlad centralbyråkrati.

Det är nu hög tid att ta en diskussion om dessa förändringar och ta ställning till hur en offentlig arbetsförmedling bör rekonstrueras om socialdemokratin bildar regering efter 2010. Det är vår uppfattning att avvecklingen av länsarbetsnämnderna och skapandet av ett enmyndighetsverk försämrar chanserna till en effektiv arbetsmarknadspolitik. När konjunkturen viker, krisen står för dörren och varsel och uppsägningar duggar tätt, med ökad arbetslöshet som följd, är den lokala och regionala kunskapen omistlig.

Arbetsmarknadspolitikerna ska vara nationella, men utgå från lokala förutsättningar, antingen genom ändrade förutsättningar för Arbetsförmedlingen som en myndighet, eller genom återskapandet av länsarbetsnämnderna.

Förslag till beslut:

- A8:1 att att full sysselsättning ska vara den ekonomiska politikens huvudmål,
- A8:2 att att en översyn av de budgettekniska reglerna görs, så att omfattande offentliga investeringar kan göras i extrema lägen för att häva en allvarlig konjunkturnedgång,
- A8:3 att att en översyn av penningpolitiken görs, så att penningpolitiken görs mer flexibel och kan inriktas mot ökad tillväxt och fler jobb,
- A8:4 att att arbetsmarknadspolitikerna stärks, framför allt genom satsningar på högkvalitativa arbetsmarknadspolitiska utbildningar,
- A8:5 att att omfattande offentliga investeringsprogram inom områdena, utbildning, forskning, infrastruktur, bostäder, energi och klimat utformas i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft och öka antalet arbetstillfällen,
- A8:6 att att jobben inom den offentliga sektorn värnas,
- A8:7 att att ersättningen i a-kassan höjs till 80 procent, med det långsiktiga målet 90 procent,
- A8:8 att att avgifterna till a-kassan sänks,
- A8:9 att att det inte införs en bortre parentes i a-kassan.

Skånes partidistrikt

Motion A9 Stockholms arbetarekommun – enskild

En politik för full sysselsättning kräver att den ekonomiska politiken omprövas

Det är uppenbart att den ekonomiska politik som utvecklats efter 1990-talskrisen inte gör det möjligt att nå socialdemokratiens allt annat överskuggande mål om full sysselsättning. Till och med delmålet om fyra procents arbetslöshet verkar idag fjärran. Det är orimligt och helt oacceptabelt för ett arbetarparti.

Målet om full sysselsättning måste nås, och arbetarrörelsen är den rörelse som måste ta det ansvaret och därmed leda den ideologiska debatten om vilka ekonomisk-politiska ramar som behövs för att vi ska nå fram till full sysselsättning igen. I rådande läge – när vi

inte ännu inser vidden av finanskrisen och hur djup lågkonjunkturen – menar vi att det är än mer självklart att vi i arbetarrörelsen öppnar upp för att utvärdera och omvärdera den politik som bevisligen inte leder till full sysselsättning. Det vore djupt olyckligt om vi inte tar den chans som krisen öppnat upp för, det vill säga att ifrågasätta det nuvarande ekonomiskpolitiska system som bygger på nyliberal normpolitik.

Idéutvecklingen avseende den ekonomiska politiken har inom arbetarrörelsen alltid präglats av pragmatism, intellektuell skärpa och mod att gå före. Det bör gälla arbetarrörelsen även nu. Det så kallade Rehn-Meidnerska tänkandet, som i grunden är en variant av keynesianismen, tar också hänsyn till hur inflationen ska motverkas. Stabiliseringspolitik, såväl penning- som finanspolitik, är här statens (politikens) uppgift. Samtidigt, i syfte att än mer motverka skadlig inflation, krävs även positiv utbudspolitik/-åtgärder i form av mycket goda möjligheter till omställning (aktiv arbetsmarknadspolitik, utbildning med mera), vilket gör att arbetskraften de facto kan ställa om till de nya krav som uppkommer i strukturomvandlingens spår. Lönebildningen är en central del och ses i Rehn-Meidners modell som arbetsmarknadens parter uppgift samtidigt som de förespråkade en solidarisk lönepolitik som både skulle inriktas på rättvisa och jämlika löner, och därigenom bidra till strukturomvandling (genom att olönsamma företag som inte kan betala goda löner ska slås ut). Dessa grundläggande idéer står sig starka och det finns idag många som pekar på att de är än viktigare i den allt mer globaliserade värld vi lever i, där förändring tycks gå i än snabbare takt. Däremot står detta tänkande om ekonomisk politik i direkt motsatsställning till den nyliberala normpolitik som har sin utgångspunkt i Milton Friedmans tankegångar om att sysselsättningen inte kan påverkas genom den ekonomiska politiken respektive att experter är bättre på ekonomisk politik än demokratiskt valda politiker.

De nyliberala dogmerna fick alltså genomslag i svensk penning- och finanspolitik. Den svenska centralbanken (Riksbanken) gjordes oberoende, och prisstabilitet överordnades målet om full sysselsättning. Riksbankens valde själv det penningpolitiska målet om två procent (+/- en procentenhet) inflation och har vidare misslyckats med genomförandet av penningpolitiken. De har hamnat fel och istället stramat åt ekonomin alltför mycket. Under våren 2008 har Riksbanken skärpt inflationsmålet ytterligare genom beslutet att inte längre använda måttet på den underliggande inflationen (KPIX) utan att endast se till konsumentprisindex, KPI, som i sig driver på inflationen då det måttet bland annat innefattar räntekostnader för bostäder. Till detta kan läggas att Riksbanken under våren 2008 bortsåg från signalerna om en annalkande lågkonjunktur och försökte dämpa den så kallade importerade inflationen (till följd av ökade olje- och livsmedelspriser) genom räntehöjningar. Därmed stramades den svenska ekonomin åt ytterligare, trots att inflationen inte varit efterfrågestyrd utifrån inhemska förhållanden.

Finanspolitiken i sin tur, har från senare delen av 1990-talet omgetts med allt fler restriktioner (utgiftstak, saldomål, budgetbalans för kommuner och landsting). Alla är ämnade att disciplinera politiken och förhindra ”populism”. I vilken grad finanspolitiken de facto kan användas för att stabilisera ekonomin och hålla efterfrågan uppe i lågkonjunktur kan på goda grunder ifrågasättas – inte minst utifrån de begränsningar som de treåriga utgiftstaken sätter.

Här befinner vi oss idag, med penning- och finanspolitik som grundad på nyliberal normpolitik. Och vi är långt från målet om full sysselsättning. Det är hög tid att gå tillbaka till våra rötter och vidareutveckla det tänkande om ekonomisk politik som Rehn och Meidner utvecklade på 1940- till 1960-talen så att vi kan komma tillbaka till en socialdemokratisk politik för full sysselsättning.

Vi föreslår att kongressen beslutar:

- A9:1 att socialdemokraternas övergripande mål är full sysselsättning,
- A9:2 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning alltid ska vara en ledande ideologisk röst i den ekonomiskpolitiska debatten,
- A9:3 att Socialdemokraterna i syfte att verka för full sysselsättning och en mer demokratisk styrning av penningpolitiken ska verka för ett penningpolitiskt mål som innebär att sysselsättnings-, tillväxt- och inflationsmål likställs,
- A9:4 att Socialdemokraterna i syfte att verka för full sysselsättning alltid är öppna för att förändra och ompröva mål och styrning av penningpolitiken,
- A9:5 att Socialdemokraterna i syfte att verka för full sysselsättning och en mer demokratisk styrning av finanspolitiken ska verka för att nuvarande regelverk med saldomål och utgiftstak ändras – endera genom sysselsättningsmarginaler eller genom att nuvarande treåriga utgiftstak avskaffas,
- A9:6 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning alltid är öppna för att förändra och ompröva mål och styrning i finanspolitiken,
- A9:7 att Socialdemokraterna med än större kraft verkar för att inflationsdämpande utbudspolitik framför allt inriktas på en väl fungerande lönebildning samt tillräckliga resurser till omställning i form av aktiv arbetsmarknadspolitik, vuxenutbildning, rehabilitering, förbättrad arbetsmiljö och företagshälsovård.

Styrelsen för Handels avdelning 20

Stockholms arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion A10

Stockholms arbetarekommun – enskild

För att nå full sysselsättning måste den ekonomiska politiken omprövas

Det är uppenbart att den ekonomiska politik som utvecklats efter 1990-talskrisen inte gör det möjligt att nå socialdemokraternas allt annat överskuggande mål om full sysselsättning, att alla som vill och kan arbeta också ska ha ett jobb. Till och med det ”gamla” delmålet om 80 procents reguljär sysselsättning i åldersgruppen 20 till 64 år och fyra procents arbetslöshet ter sig långt borta. Målet om full sysselsättning måste nås och det är arbetarrörelsen som är den rörelse som ska verka för att vi når dit. Socialdemokraterna ska vara den ledande ideologiska rösten i debatten om vilka ekonomisk-politiska ramar som behövs för att nå fram till socialdemokraternas viktigaste politiska mål.

En omprövning av de ramar som dagens penning- och finanspolitik sätter har länge behövts, men inte minst i rådande läge – när vi inte ännu inser vidden av finanskrisen och hur djup lågkonjunkturen kan komma att bli – menar vår socialdemokratiska förening att det är än mer självklart att vi i arbetarrörelsen öppnar upp för att utvärdera och omvärdera den politik som bevisligen inte leder till full sysselsättning. Det vore djupt olyckligt om vi inte tar det tillfälle i akt som krisen öppnat upp för, det vill säga att ifrågasätta det nuvarande ekonomisk-politiska system som bygger på nyliberal normpolitik.

Penningpolitiken

De nyliberala dogmernas inträde i svensk penningpolitik har bland annat inneburit att prisstabilitet överordnades målet om full sysselsättning samt att den svenska centralbanken (Riksbanken) tilldelades en hög grad av oberoende. Vidare finns många ekonomer

som menar att Riksbankens eget satta prisstabilitetsmål om två procents inflation (+/- en procentenhet) leder till alltför hög arbetslöshet.

Vi kan också konstatera att Riksbanken under lång tid fört en alltför åtstramande penningpolitik, vilket i sig orsakat att arbetslösheten permanentats på en hög nivå. Under våren 2008 skärpte dessutom Riksbanken inflationsmålet ytterligare genom att bestämma sig för att inte längre använda måttet på den underliggande inflationen (KPIX) utan att endast se till konsumentprisindex, KPI. Ett mått som i sig är inflationsdrivande då bland annat räntekostnader för bostäder ingår. Till detta kan läggas att Riksbanken vidare bortsåg från signalerna om en annalkande lågkonjunktur under våren 2008 och istället försökte dämpa den så kallade importerade inflationen (till följd av ökade olje- och livsmedelspriser) genom räntehöjningar. I någon mån kan förvisso detta agerande ses mot bakgrund av det ensidiga penningpolitiska målet, men det visar återigen på att den svenska Riksbanken snarast väljer att driva en högkaktig linje om det ekonomiska läget är osäkert. Resultatet blev återigen att den svenska ekonomin stramades åt för mycket, trots att inflationen inte varit efterfrågestyrd utifrån inhemska förhållanden. Hade Riksbanken av lagstiftaren ålagts att se lika mycket till sysselsättning och tillväxt som till inflation, så hade man inte kunnat agera så illa som man nu gjorde. Att jämställa prisstabilitetsmål med ett sysselsättnings- och tillväxtmål är krav som hela den europeiska fackföreningsrörelsen står bakom.

Finanspolitiken

Finanspolitiken i sin tur, har från senare delen av 1990-talet omgetts med allt fler restriktioner såsom treåriga utgiftstak, saldomål, samt balanskrav för kommuner och landsting. Alla är ämnade att disciplinera politiken men har också inneburit kraftigt försämrade möjligheter för att bedriva en sysselsättningsfrämjande aktiv konjunkturpolitik. Vidare finns det i systemet med utgiftstak inbyggt att man vid överskott i statens finanser kan sänka skatter, det vill säga minska intäkterna, men inte göra satsningar på offentlig sektor, det vill säga öka utgifterna.

För en framåtsyftande och progressiv socialdemokratisk politik är det viktigt att ompröva dessa finanspolitiska restriktioner som infördes i en tidsända präglad av nyliberalt tänkande. Detta har också LO:s kongress 2008 insett och ställt sig bakom.

Arbetarrörelsens alternativa tänkande

Inom arbetarrörelsen har tänkandet och idéutvecklingen sett till den ekonomiska politiken allt sedan 1940-talet präglats av pragmatism, intellektuell skärpa och mod att gå före. Det bör gälla arbetarrörelsen även nu, utifrån att den ekonomiska politiken ska inriktas på både sysselsättning och prisstabilitet. Det så kallade Rehn-Meidnerska tänkandet, som i grunden är ett keynesianskt tänkande, har alltid tagit hänsyn till detta. Stabiliseringspolitik och då såväl penning- som finanspolitik, är i Rehn och Meidners modell politikens (statens) uppgift och de betonar, i syfte att med kraft motverka skadlig inflation, att det krävs en positiv utbudspolitik i form av åtgärder för mycket goda möjligheter till omställning (aktiv arbetsmarknadspolitik, utbildning med mera). Det gör att arbetskraften de facto kan ställa om till de nya krav som uppkommer i strukturomvandlingens spår. Lönebildningen är en central del och ses i Rehn-Meidners modell som arbetsmarknadens parterers uppgift samtidigt som de förespråkade en solidarisk lönepolitik som skulle inriktas på rättvisa och jämlika löner, och därigenom bidra till strukturomvandling (genom att olönsamma företag som inte kan betala goda löner ska slås ut). Dessa grundläggande idéer står sig starka och det finns idag många som pekar på att de är än viktigare i den allt mer globaliserade värld vi lever i, där förändring tycks gå i än snabbare takt. Däremot står detta tänkande om ekonomisk politik i direkt motsatsställning till den nyliberala normpolitik som har sin

utgångspunkt i Milton Friedmans tankegångar om att sysselsättningen inte kan påverkas genom den ekonomiska politiken respektive att experter är bättre på ekonomisk politik än demokratiskt valda politiker.

Med dagens penning- och finanspolitik som i hög grad är grundad på nyliberal normpolitik står vi långt från målet om full sysselsättning. Handelsanställdas förbundskontors socialdemokratiska förening menar att det är hög tid att gå tillbaka till våra rötter och vidareutveckla det tänkande om ekonomisk politik som Rehn och Meidner utvecklade på 1940- till 1960-talen. Det är vägen tillbaka till en socialdemokratisk politik för full sysselsättning.

Vi föreslår att kongressen beslutar:

- A10:1 att socialdemokraternas allt annat överskuggande mål är målet om full sysselsättning,
- A10:2 att Socialdemokraterna med full sysselsättning som minst, över en konjunkturcykel, menar att den reguljära sysselsättningsgraden ska vara 85 procent i åldersgruppen 20 till 64 år samt att den öppna arbetslösheten ska vara kring två procent och enbart bestå av friktionsarbetslöshet,
- A10:3 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning alltid ska vara en ledande ideologisk röst i den ekonomiskpolitiska debatten,
- A10:4 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning verkar för en stärkt demokratisk styrning av penningpolitiken,
- A10:5 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning verkar för att målet om full sysselsättning likställs med målet om prisstabilitet,
- A10:6 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning alltid är öppna för att förändra och ompröva mål och styrning av penningpolitiken,
- A10:7 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning verkar för en mer flexibel styrning av finanspolitiken,
- A10:8 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning verkar för att nuvarande finanspolitiska regelverk med saldomål och utgiftstak ändras, endera genom tillräckliga sysselsättningsmarginaler eller genom att nuvarande treåriga utgiftstak avskaffas,
- A10:9 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning alltid är öppna för att förändra och ompröva mål och styrning i finanspolitiken,
- A10:10 att Socialdemokraterna i syfte att nå full sysselsättning med än större kraft verkar för att driva en inflationsdämpande utbudspolitik med fokus på en väl fungerande lönebildning samt stärkta och tillräckliga resurser till omställning i form av kvalitativ aktiv arbetsmarknadspolitik, vuxenutbildning, rehabilitering, förbättrad arbetsmiljö och företagshälsovård.

Handelsanställdas förbundskontors socialdemokratiska förening
Stockholms arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion A11

Stockholms arbetarekommun

En socialdemokratisk arbetslinje

Under de senaste decennierna har den svenska arbetslinjen förändrats. Socialdemokratin har i allt högre grad framhållit att balansen mellan rätt och plikt i arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsförsäkringarna är viktig. Betoningen har dock skärpts avsevärt mer på skyldighetssidan än på rättighetssidan. Individens ansvar för sin egen arbetslösa situation har ökat dramatiskt och rätten till exempelvis arbetsmarknadsutbildningar eller möjligheten att säga nej till jobb långt hemifrån har minskat. Perspektivskiftet från individens minskade rätt och ökade plikt är tydligt och allvarligt.

Den massarbetslöshet som drabbade Sverige under 1990-talet skapade ett oerhört tryck på arbetsmarknadspolitikens institutioner, och socialförsäkringarna, både sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring, kom att användas alltmer som försörjningsstöd snarare än som det kortvariga omställningsstöd det en gång var tänkt. Det är också klart att socialdemokratin under den förra mandatperioden inte lyckades övertyga om jobben, och att det någonstans var en märklig socialdemokratisk politik att försvara antalet människor på arbetslöshetsförsäkring utan att kunna tala om hur man skulle få dem i arbete.

Det är ett filosofiskt problem att alla rättigheter också kan uttryckas som skyldigheter, alla friheter också som ansvar. Socialdemokratin stred tidigare, som politisk rörelse, för en förståelse av arbetslöshet som en fråga om marknadsorganisation, ekonomiska omställningar och konjunktur, mot en borgerlig tolkning som i det gamla samhället såg arbetslöshet som en fråga om bristande moral. Med den diskussion om rättigheter kontra skyldigheter vi haft sedan 1990-talet, och som bygger på en allt starkare betoning på den individuella skyldighetssidan, har socialdemokratin kommit att närma sig beskrivningen av arbetslöshet som tecken på individuella svagheter. Individens ansvar för sin egen situation har ökat på bekostnad av samhällets ansvar för att det skapas moderna och bra jobb. I praktiken har arbetslöshetsförsäkringen tydligare kopplats till den arbetslöses prestationer: a-kassan har sänkts, avtrappningssteg och högre krav på att ta anvisade jobb har införts medan rehabilitering och företagshälsovård skurits ned och utbildningsinnehållet i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har minskat. Detta ger ett samhälle med ökade klyftor, mellan dem som "lyckas" och dem som "inte lyckas" skaffa sig ett jobb. För en modern arbetsmarknad, där människor inte slås ut, krävs istället att socialdemokratin vågar återta perspektivet att arbetslöshet är ett gemensamt problem och att det är samhällets uppgift att ge individen ordentliga förutsättningar att hitta ett meningsfullt jobb. Individens rättigheter och makt i arbetslivet måste åter lyftas fram.

Vidare måste socialdemokratin ta den ökande pressen i arbetslivet på allvar. Inom vissa sektorer återfinns allt fler otrygga jobb, korttidsvikariat, projektanställningar med minskad beslutsmakt och ökande arbetsbördor, vilket inneburit ökande krav på arbetstagarna, främst i kvinnodominerade yrken. Det är i dessa sektorer som sjukfrånvaron, utbrändheten och förtidspensioneringen är som störst. Andra sektorer, ofta mansdominerade, har utvecklat långtgående självbestämmande och beslutsmakt för arbetstagaren. Utbrändhet och sjukskrivning är ett ohållbart resursslöseri med mänsklig arbetskraft i en tid när denna blir alltmer dyrbar. Socialdemokratin måste se att diskussionen om arbetets innehåll, arbetstider och orsakerna till sjukfrånvaro blir allt viktigare. Vid sidan av målet om arbete åt alla måste det övergripande målet vara att ingen ska behöva slita ut sig av att arbeta – det ställer en hel del krav på arbetsgivaren och arbetet.

Stockholms arbetarekommun föreslår kongressen besluta:

- A11:1 att den socialdemokratiska politiken för full sysselsättning ska förstärkas för att en strukturomvandlingspolitik även framgent ska ha stöd,
- A11:2 att den socialdemokratiska arbetslinjen tydligare betonar samhällets ansvar för arbetslösheten och individens rätt till ett meningsfullt jobb,
- A11:3 att den socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken konkret utformas så att det statliga ansvaret för att det skapas meningsfulla jobb ökar, liksom möjligheterna till högkvalitativ utbildning för arbetsökande och resurserna till arbetsförmedling och matchning ökar,
- A11:4 att upprätthålla en rikstäckande, enhetlig statlig arbetsförmedling av hög kvalitet och med utbyggd samverkan med fackliga organisationer,
- A11:5 att den socialdemokratiska arbetslinjen ska omfatta vikten av makt och inflytande på arbetsplatsen.

Stockholms arbetarekommun

Motion A12 Stockholms arbetarekommun

Ekonomisk politik på EU-nivå

Stora delar av jordens befolkning lever i svält och djupaste armod medan ett litet fåtal lever i lyx. Miljoner och åter miljoner plågas av arbetslöshet. I alla länder försämras och förstörs människors hälsa av dåliga och ofta vidriga arbetsförhållanden.

På lång sikt hotas mänsklighetens möjligheter att leva vidare på jorden genom miljöförstöring, rovdrift av naturresurser och klimatförändringar som mänskligheten själv vållar.

Krig och sjukdomar hotar att förgöra massor av människor.

Samtidigt ser vi att tekniska och ekonomiska framsteg kan ge möjligheter till ett gott liv för alla på vår jord, under förutsättning att vi kan ta väl vara på människornas vilja och förmåga till arbete.

Vilken väg utvecklingen ska ta beror inte bara på ställningstaganden i politiska församlingar utan också av beslut och handling i det ekonomiska livet. Makthavare i det ekonomiska livet har genom åren visat sig göra stora missgrepp som vållat svår misshushållning med resurser samtidigt som de i hög grad ägnat sig åt kortsiktig spekulation och berikat sig själva.

Den finanskris som vi upplever 2008 och 2009 är ett skrämmande exempel på detta.

Ända sedan perioden Reagan-Thatcher i början av 1980-talet har den ekonomisk-politiska debatten i hela västvärlden i stor utsträckning utgått från att en oreglerad marknad skulle sköta sig bäst själv. Idag är läget annorlunda. Den nyttillträdde (våren 2009) amerikanska administrationen och USA:s tillträdande president talar nu öppet behovet av aktiva statliga insatser för att möta den lågkonjunktur hela världen är på väg in i och drar paralleller tillbaka till Franklin D Roosevelt och hans ”New Deal”.

Vi vill föra detta resonemang ett steg längre än till behovet av en aktiv konjunkturpolitik. Det är nämligen sant att ”marknaden är en utmärkt tjänare men en usel herre.” Samtidigt är det också otvetydigt så att den oreglerade kapitalismen under de senaste tjugo åren flyttat fram sina positioner på demokratins och folkflertalets bekostnad.

Det behöver bli bättre insyn i det ekonomiska livet och lagar som begränsar kapitalismens avigsidor behöver byggas ut. Europaparlamentet har antagit en rapport skriven av ordföranden i ESP – det europeiska socialdemokratiska partiet – Poul Nyrup Rasmussen med förslag om åtgärder på detta område. Det är viktigt att dessa förslag genomförs.

Lika viktigt är att verka för internationella lagar och avtal som ger de anställda fackliga rättigheter, inflytande på sina arbetsplatser, rätt till fackliga förhandlingar, stridsåtgärder och kollektivavtal. Det ger en starkare ställning för de anställda och deras fackliga organisationer.

Med denna motion vill vi verka för bättre balans mellan marknad och demokrati.

De enskilda nationalstaternas förmåga att själva balansera det globala finanskapitalet är begränsade. Den naturliga arenan för svensk socialdemokrati att idag driva krav på ökat demokratiskt inflytande över ekonomin är därför den Europeiska unionen. På europeisk nivå bör vi arbeta fram metoder för att mer direkt använda det inflytande Europas löntagare egentligen sitter på genom sitt pensionskapital.

Löntagarnas makt över de egna pensionspengarna

I det ekonomiska livet ger ägande makt och inflytande under förutsättning att det utövas aktivt. Av allt det ägarkapital som arbetar i näringslivet, nationellt såväl som internationellt, är numera stora och växande delar pengar som satts av för arbetstagares pensionering. Det är alltså löntagarnas eget kapital.

Emellertid är detta ännu i hög grad ett passivt ägande från löntagarnas sida. Större delen av pensionskapitalet förvaltas av privatägda banker, försäkringsbolag, fonder och andra finansinstitut. De har inte alls löntagarnas intressen för ögonen, förutom att de försöker få högsta möjliga kortsiktiga avkastning på sina placeringar, vilket givetvis är ägnat att ge löntagarna goda pensioner på kort sikt.

Men löntagarintresset är betydligt mera än detta:

- För det första är det viktigt för löntagarna att det ekonomiska livet kan ge hög och jämn sysselsättning och låg arbetslöshet, vilket i sin tur innebär att det finns många som betalar in pensionsavgifter. Och detta är ett långsiktigt intresse – löntagarnas intresse är att deras kapital placeras så att det uthålligt ger så gott resultat som möjligt, inte bara de allra närmaste åren. Löntagarnas kapital bör motverka kortsiktig spekulation och bonussystem för välbetalda makthavare i företagen.
- För det andra är det viktigt för löntagarna att deras kapital placeras i företag där de anställda tillförsäkras alla fackliga rättigheter, en bra personalpolitik och god och hälsosam arbetsmiljö. Lika lön för arbete av lika värde ska tillämpas, både mellan män och kvinnor och mellan olika grupper anställda. Barnarbete ska förhindras i dessa företag.
- För det tredje är det ett löntagarintresse att pensionskapitalet placeras så att det motverkar miljöförstöring, skövling av naturresurser och klimatförsämring. Placering av kapital i företag som producerar vapen, tobak, alkohol och andra droger eller andra miljöfarliga varor ska undvikas.

För att löntagarnas intressen ska tas till vara bör de tillförsäkras makt och inflytande i det ekonomiska livet som står i paritet med det kapital som de i själva verket äger och som ställs till förfogande i näringslivet. Här måste löntagarnas fackliga organisationer få en nyckelroll.

Förslag till beslut:

A12:1 att partiet tar ett initiativ inom ESP – det europeiska socialdemokratiska partiet – till att ESP i dialog med europafacket utformar och driver förslag som ger Europas löntagare inflytande över det ekonomiska livet i kraft av det pensionskapital de äger tillsammans.

Stockholms arbetarekommun

Motion A13

Malmö arbetarekommun

Grunden för en socialdemokratisk politik för arbete

Två frågor har under många år definierat socialdemokratin; arbete och välfärd. Inom dessa två områden har vi satt vår prägel på samhället och genom klara ideologiska markeringar har väljarna kunnat se skillnad på oss och borgarna. Vill vi vinna valet 2010 måste väljarna kunna se en klar skillnad på vår politik och borgarnas, såväl till innehåll som till retorik. Vi måste även vara väldigt klara över motiven till vår politik och kommunicera både mål och motiv. Varför vi vill något är lika viktigt som vad vi vill göra.

Arbete åt alla

Det klassiska socialdemokratiska kravet ”Arbete åt alla” har alltid haft en djupare innebörd än att alla ska arbeta. I kravet har det också legat ett krav på arbetets utformning, det ska vara det goda arbetet åt alla, inte arbetet som sliter ut och utnyttjar.

I begreppet ”Arbete åt alla” har det funnits en klar människosyn som innebär att människan vill arbeta, att människan är aktiv och nyfiken och reagerar bättre på morötter än på piska. Arbetet är också en rättighet för alla. Arbeta åt alla har också definierat oss socialdemokrater. Vårt främsta motiv för att kräva arbete åt alla har varit att det goda arbetet i sig är utvecklande och eftersträvansvärt. Vi inser att allas insatser behövs, om några lämnas utanför förminskas helheten och vi blir alla fattigare.

Det är våra krav på arbetets utformning, vår människosyn och våra motiv för att sträva efter arbete åt alla som har skilt oss från borgerligheten. När vi nu skriver nya program måste vi behålla de ideal och den ideologiska bas som fortfarande definierar oss som rörelse.

”Arbete åt alla” måste fortfarande vara det huvudtema som vår politik för arbete vilar på, därför att detta tema bär med sig mycket mer än bara kravet på att alla ska arbeta.

En god arbetsmiljö

Idag är den faktiska pensionsåldern lite över 60 år. Många pensionerar sig tidigare därför att de genom avtal har skaffat sig den möjligheten och gör ett fritt val, andra tvingas förtidspensionera sig därför att de är utslitna av sitt arbete. Ett arbete som sliter ut en människa i förtid är inte det arbete som vi socialdemokrater eftersträvar. En god arbetsmiljö är grunden för ett bra arbete.

En av förutsättningarna för en god arbetsmiljö är att det finns en bra lagstiftning och goda kontroll- och sanktionssystem. De fackliga skyddsombuden är en viktig länk i den kedja som bygger en bra arbetsmiljö. Det måste även finnas tillräckliga resurser för inspektioner och utredning av arbetsmiljöbrott. Straffen för arbetsmiljöbrott måste skärpas betydligt.

Det behövs även forskningsresurser som framför allt undersöker de mer svårkomliga psykosociala arbetsmiljöproblemen som finns såväl inom tillverknings- som inom tjänstesektorn.

En bättre arbetsmiljö innebär minskad utslagning och lägre kostnader i den gemensamma sektorn. Även utifrån ett rent kameralt synsätt är det lönsamt att satsa resurser på en bättre arbetsmiljö, utifrån ett socialdemokratiskt synsätt är det en självklarhet.

Delaktighet och demokrati

Morgondagens arbetsorganisation måste premiera delaktighet och demokrati. Ett modernt ledarskap premierar initiativ, samarbete och ömsesidig respekt. Goda arbetsplatser med ett modernt ledarskap skapar ett arbetsklimat som motverkar psykosociala arbetsmiljöpro-

blem. En arbetsplats där de anställdas kunskaper och erfarenheter tas till vara blir också en effektiv arbetsplats, vilken borgar för lönsamma företag som kan expandera och anställa fler.

Genom att utveckla arbetsorganisationen inom den gemensamma sektorn blir den mer attraktiv och får lättare att locka till sig folk. Vi får även en mer effektiv resursanvändning och på det viset mer välfärd för pengarna.

Därför kräver jag:

A13:1 att arbete åt alla ska vara temat för Socialdemokraternas politik för arbete,

A13:2 att tankarna om det goda arbetet ska genomsyra vår jobbpolitik,

A13:3 att mer resurser satsas på utbildning och fortbildning av skyddsombud,

A13:4 att Arbetsmiljöverket får ökade resurser för inspektioner,

A13:5 att rättsväsendet får ökade resurser för att utreda arbetsmiljöbrott,

A13:6 att straffen för arbetsmiljöbrott skärps,

A13:7 att Sverige ska bli ledande inom forskning om arbetsmiljö, arbetslivets villkor och demokratisk arbetsorganisation,

A13:8 att Arbetslivsinstitutet nystartas,

A13:9 att den gemensamma sektorn blir en föregångare när det gäller att utveckla demokratiska arbetsplatser.

Peter Johansson, Möllevångens socialdemokratiska förening

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A14

Uppsala arbetarekommun

En socialdemokratisk arbetslinje för 2010-talet

Under de senaste decennierna har den svenska arbetslinjen förändrats. Socialdemokratin har i allt högre grad framhållit att balansen mellan rätt och plikt i arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsförsäkringarna är viktig. Betoningen har dock skärps avsevärt mer på skyldighetssidan än på rättighetssidan. Individens ansvar för sin egen arbetslösa situation har ökat dramatiskt och rätten till exempelvis bra arbetsmarknadsutbildningar eller möjligheten att säga nej till jobb långt hemifrån har minskat. Perspektivskiftet från individens minskade rätt och ökade plikt är tydligt och allvarligt.

Den massarbetslöshet som drabbade Sverige under 1990-talet skapade ett oerhört tryck på arbetsmarknadspolitiken institutioner, och socialförsäkringarna, både sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring, kom att användas alltmer som försörjningsstöd snarare än som det kortvariga omställningsskydd det en gång var tänkt. Det är också klart att socialdemokratin under den förra mandatperioden inte lyckades övertyga om jobben, och att det någonstans var en märklig socialdemokratisk politik att försvara antalet människor på arbetslöshetsförsäkring utan att kunna tala om hur man skulle få dem i arbete.

Det är ett filosofiskt problem att alla rättigheter också kan uttryckas som skyldigheter, alla friheter också som ansvar. Socialdemokratin stred tidigare, som politisk rörelse, för en förståelse av arbetslöshet som en fråga om marknadsorganisation, ekonomiska omställningar och konjunktur, mot en borgerlig tolkning som i det gamla samhället såg arbetslöshet som en fråga om bristande moral. Med den diskussion om rättigheter kontra skyldigheter vi haft sedan 1990-talet, och som bygger på en allt starkare betoning på den individuella skyldighetssidan, har socialdemokratin kommit att närma sig beskrivningen av arbetslöshet som tecken på individuella svagheter. Individens ansvar för sin egen situa-

tion har ökat på bekostnad av samhällets ansvar för att det skapas moderna och bra jobb. I praktiken har arbetslöshetsförsäkringen tydligare kopplas till den arbetslöses prestationer: a-kassan har sänkts, avtrappningssteg och högre krav på att ta anvisade jobb har införts medan rehabilitering och företagshälsovård har skurits ned och utbildningsinnehållet i de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har minskat. Detta ger ett samhälle med ökade klyftor, mellan dem som ”lyckas” och dem som ”inte lyckas” skaffa sig ett jobb. För en modern arbetsmarknad, där människor inte slås ut, krävs i stället att socialdemokratin vågar återta perspektivet att arbetslöshet är ett gemensamt problem och att det är samhällets uppgift att ge individen ordentliga förutsättningar att hitta ett meningsfullt jobb. Individens rättigheter och makt i arbetslivet måste återigen lyftas fram.

Vidare måste socialdemokratin ta den ökande pressen i arbetslivet på allvar. Inom vissa sektorer återfinns allt fler otrygga jobb, korttidsvikariat, projektanställningar med minskad beslutsmakt och ökande arbetsbördor, vilket inneburit ökade krav på arbetstagarna, främst i kvinnodominerade yrken. Det är i dessa sektorer som sjukfrånvaron, utbrändheten och förtidspensioneringen är som störst. Andra sektorer, ofta mansdominerade, har utvecklat långtgående självbestämmande och beslutsmakt för arbetstagaren. Utbrändhet och sjukskrivning är ett ohållbart resursslöseri med mänsklig arbetskraft i en tid när denna blir allt mer dyrbar. Socialdemokratin måste se att diskussionen om arbetets innehåll, arbetstider och orsakerna till sjukfrånvaro blir viktigare. Vid sidan av målet om jobb åt alla måste det övergripande målet vara att ingen ska behöva slita ut sig av att arbeta – det ställer en hel del krav på arbetsgivaren och arbetet.

Vi yrkar därför på:

A14:1 att den socialdemokratiska arbetslinjen tydligare betonar samhällets ansvar för arbetslösheten och individens rätt till ett meningsfullt jobb för denne,

A14:2 att socialdemokratin grundligt diskuterar hur vi ska se på incitament och drivkrafter och hur dessa uppstår,

A14:3 att den socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken konkret utformas så att det statliga ansvaret för att det skapas jobb ökar, liksom att möjligheterna till högkvalitativ utbildning för arbetssökande och resurserna till arbetsförmedling och matchning ökar,

A14:4 att den socialdemokratiska arbetslinjen ska omfatta vikten av makt och inflytande på arbetsplatsen.

Laboremus genom Tony Kenttä, ordförande.

Uppsala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A15 Härjedalens arbetarekommun

Socialdemokratisk strategi för ett jämlikare samhälle

Genom att satsa på tidiga insatser kan vi minska mycket mänskligt lidande och göra stora samhällsekonomiska vinster. Vilket kan skapa utrymme för en mera jämlik välfärdsutveckling. Enligt nationalekonomen Ingemar Nilsson kostar människors utanförskap 210 miljarder kronor per år. (Se Ingemar Nilssons rapport ”Bättre stämma i bäcken än i Ån”). Men tyvärr så är de flesta delarna i samhällsbygget uppdelat i för små budgetar som tar slut den 31/12 varje år. Och det som inte satsas i förebyggande av en myndighet med ansvar för en verksamhet kan efter ett tag hamna som kostnader på en annan myndighet.

För att säkerställa en jämlik välfärd yrkar jag att den socialdemokratiska partikongressen beslutar:

A15:1 att socialdemokraterna verkar för att utveckla en politisk strategi för hur vi ska skapa förutsättningar för ett mera övergripande samhällsekonomiskt tänkande för att kunna investera i förebyggande syfte.

Jonny Springe

Härjedalens arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A16

Jönköpings arbetarekommun – enskild

Återinförande av löntagarfonder

Den ekonomiska klyftan mellan de som har och de som inte har ökar varje dag i Sverige, den klyftan är förödande för de som blir utsugna. För att råda bot på detta måste den demokratiska socialismen införas på alla plan. Socialdemokratien har kommit långt på denna väg båda när det gäller den politiska demokratin samt den sociala demokratin. Nu måste vi åter knyta an till den ekonomiska demokratin. Löntagarfonder infördes i Sverige den 21 december 1983 och monterades ned av borgarna under 1990-talet. Tanken bakom fonderna är att minska maktkoncentrationen hos kapitalägarna och fördela det till de som skapar kapitalet och mervärdet: arbetaren.

För att avsluta med känt citat: ”Vad vilja Socialdemokraterna?”. Socialdemokraterna vill ha löntagarfonder, ge oss jämlikhet och rättvisa!

Därför yrkar vi:

A16:1 att vi inför löntagarfonder i Sverige.

Alen Islamovic och Susanne Knutsson SSU-Vätterbygd

Jönköpings arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A17

Lunds arbetarekommun

Rätten till arbete bör vara det övergripande målet för s-politiken

Partiprogrammet slår fast bland annat följande: ”Människors arbete är grunden för all välfärd och all kultur.” samt att ”Full sysselsättning är ett socialt likaväl som ekonomiskt mål”.

Partiprogrammet slår också fast att ”Människors frihet förutsätter jämlikhet. Jämlikhet innebär att alla människor trots olika förutsättningar ges samma möjlighet att forma sitt eget liv och påverka sitt samhälle. Denna jämlikhet förutsätter rätten att välja och utvecklas olika, utan att olikheterna leder till underordning och klyftor i makt och inflytande över vardag och samhälle.”

Politik handlar i hög grad om prioriteringar. I en politisk plattform för den framtida s-politiken bör människors rätt till arbete och behov av bostäder, sjukvård, omsorg, utbildning vara grundläggande. Tillväxten ska inte bara mätas i ekonomiska termer.

Det är inte rimligt att inflationsmål och överskottsmål är överordnat allt annat. Vi ska naturligtvis ha ordning i vår ekonomi, men vi bör driva något mer än det. Vi vet att löneskillnaderna har ökat markant de senaste årtiondena. Vi bör därför driva en politik som tydligare utgår från rättvisa och solidaritet.

Sedan halvannat årtionde gäller en ekonomisk politik som bland annat innebär att inflationsbekämpningen överordnats de sysselsättningspolitiska målen. I samma anda har finanspolitiken, som ett led i EU-anpassningen och förberedelserna för en gemensam

valuta, underordnats den europeiska Tillväxt- och stabilitetspaktens regler. De innebär, vid sidan av att inflationen ska hållas nere, krav på att budgetunderskottet inte får överstiga tre procent av BNP och att statsskulden inte får utgöra mer än 60 procent av densamma.

För att ytterligare understryka kraven på stram budgetdisciplin har riksdagen inrättat så kallade utgiftstak, som inte får överskridas, och satt upp ett mål för de offentliga finanserna som innebär att dessa under en konjunkturcykel ska uppvisa ett överskott på två procent av BNP.

Den rådande ekonomiska politiken har formats i en allt mera internationaliserad och globaliserad ekonomisk verklighet. Det hör till bilden att det blivit allt svårare för enskilda länder att driva en självständig och i förhållande till andra länder – ja också i förhållande till finansmarknadens aktörer och deras åsikter – starkt avvikande ekonomisk politik. En sanning som gäller än mer för små länder.

Men inflationsmålets starka överordning och de nuvarande finanspolitiska doktrinerna är inga naturlagar. De bekräftar däremot den maktförskjutning som skett från politiska beslutsrum till marknaden och den ekonomiska eliten.

Finanspolitiken och den offentliga sektorn, stat som kommuner, har av den internationella finansmarknaden tvingats till och själv inordnat sig under en sträng budgetdisciplin. Alltför sträng kanske. Ibland är det i ett hushåll som i samhällsekonomin nödvändigt, ja rent av klokt, att låna och acceptera en ökad skuldsättning. Till exempel för att göra vettiga, långsiktiga investeringar eller för att förhindra eller häva en lågkonjunktur med massarbetslöshet som följd. Det innebär inte att det är möjligt att låta offentliga kostnader skena iväg, utan hänsyn till hur de långsiktigt ska finansieras eller till den samhällsekonomiska balansen.

En rad omständigheter, som talar för en kritisk granskning av de nuvarande ekonomiska politiska doktrinerna kan anföras. Det första och viktigaste är, att den har lett till att arbetslösheten tycks ha stabiliserat sig på oacceptabelt höga nivåer. För de drabbade innebär det ofta en social katastrof. Och för samhället ett gigantiskt slöseri med resurser som vi inte har råd med, inte minst mot bakgrund av den demografiska utveckling som vi ser framför oss.

För det andra går det inte idag att komma runt att den europeiska tillväxt- och stabilitetspakten nära nog ligger i ruiner. Land efter land bryter mot dess regler. Länder som, under pågående lågkonjunktur, vidtagit de åtgärder som pakten kräver har tvingats konstatera att problemen förvärrats. Andra har låtit bli att vidta dem just med argumentet att resultatet skulle kunna bli att en önskad ökad tillväxt skulle utebli.

Allt fler enas nu om att pakten bör göras om. Samtidigt som det gärna betonas att det ”är fel läge att göra det nu”. Men om pakten är dålig för Europas tillväxt och välfärdsutveckling, kan det väl aldrig vara för tidigt att göra om den?

Vi kan för det tredje konstatera att penningpolitiken och inflationsbekämpningen varit till den grad framgångsrik, att inflationsmålet under vissa år underskridits med mycket bred marginal. Det går inte att tänka bort att priset för den bedriften har varit en onödigt hög arbetslöshet.

Penningpolitiken har resulterat i historiskt sett rekordlåga räntor. Ändå är tillväxten för svag för att sysselsättningen ska klaras. Det är uppenbart att penningpolitiken inte ensam förmår kompensera för finanspolitikens brister.

För det fjärde. De inhemska, strama budgetreglerna har svagheter. Utgiftstaken, som de nu konstruerats, begränsar möjligheterna att agera aktivt och kraftfullt för att stimulera ekonomin, hålla upp sysselsättningen och bibehålla nivån på välfärdssystemen i en utdragen lågkonjunktur.

Ett delvis annat problem är att ”budgeteringsmarginalen” är för liten i högkonjunktur. Då används reformutrymmet ända upp till utgiftstaken, med följden att pengarna är in-tecknade och att det inte finns utrymme att ta till när konjunkturerna vänder nedåt.

Sammanfattningsvis har den nu rådande ekonomiskpolitiska regimen visats sig vara behäftad med stora brister. Brister som leder till hög arbetslöshet, låg sysselsättningsgrad och ett för dåligt resursutnyttjande.

Socialdemokraterna bör därför ta initiativ till en kritisk granskning av den rådande regimen och sikta på att nationellt och inom ESP, det europeiska socialdemokratiska partiet, utmejsla en vänsterpolitik för Europa och för nationerna i den globaliserade ekonomin. En ekonomisk politisk strategi, som pressar ner arbetslösheten, möjliggör ett bättre resursutnyttjande, högre och långsiktigt hållbar tillväxt och utvecklad välfärd.

Nu är det finanskris och lågkonjunkturen breder ut sig. Det innebär att skatteintäkterna minskar för bland annat kommuner och regioner/landsting. Man kan höja skatten en del för att klara av den verksamhet man bedriver. Men risken är uppenbar att man måste säga upp folk för att klara av sin ekonomi.

Det innebär att man med stor sannolikhet måste minska personalen inom skola, äldreomsorg och sjukvård. Men behoven av resurser för vård, skola och omsorg minskar ju inte. En massa personer blir arbetslösa och istället för att jobba så uppbar man a-kassa, som i dagsläget har försämrats kraftigt.

Eftersom ”människors arbete är grunden för all välfärd” så minskar självklart samhällsresurserna om människor tvingas ut i arbetslöshet. Därför måste vi hitta system som innebär att staten stödjer kommuner och regioner/landsting så att man slipper att säga upp folk. Ur alla synpunkter måste det vara bättre att låter människor arbeta i verksamheter som det finns stort behov av, än att betala ut a-kassa för att man inte arbetar.

Vi yrkar att partikongressen beslutar:

A17:1 att full sysselsättning är ett socialt likaväl som ekonomiskt mål och som därmed utgör grunden för all socialdemokratisk politik,

A17:2 att det utarbetas en strategi där människors rätt till arbete och behov av bostäder, sjukvård, omsorg, utbildning är grundläggande för den socialdemokratiska politiken,

A17:3 att strategin ska medverka till ökad jämlikhet samt ett långsiktigt hållbart samhälle ur alla aspekter,

A17:4 att uppmana partistyrelsen att ta initiativ i denna riktning inom ESP, det europeiska socialdemokratiska partiet.

Gunnar Jönsson och Anders Almgren

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A18

Lunds arbetarekommun

Ändra Riksbankens direktiv

I den ekonomiska krisen i början av på 90-talet ändrades Riksbankens direktiv till följd av den höga inflationen. Penningpolitiken hade innan dess haft som främsta mål att bekämpa arbetslösheten. Till följd av de ändrade direktiven har Riksbanken sedan början av 90-talet fört en penningpolitik vars främsta mål varit inflationsbekämpning. Riksbanken har ett inflation på en till tre procent. De har även ett mål att bekämpa arbetslösheten, men detta mål är underordnat inflationsmålet. Dessa direktiv har visat sig leda till en mycket restriktiv hållning hos Riksbanken där inflationen hålls nere, iland på en nivå under en procent. Detta kan ha lett till att arbetslösheten hamnat på en högre nivå än om man haft ett mindre restriktivt inflationsmål och istället prioriterat att hålla arbetslösheten nere.

Med anledning av den nuvarande lågkonjunkturen, som konjunkturinstitutet spår kan leda till en inflation på upp till åtta procent så yrkar Lunds socialdemokratiska studentklubb:

A18:1 att Riksbankens direktiv ändras så att målet om att bekämpa arbetslösheten får lika hög prioritet som inflationsmålet.

Lunds socialdemokratiska studentklubb-LSSK

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A7:3, A8:6, A19:1, A19:2, A19:3, A20:1, A21:1, A21:2, A21:3, C2:20, G130:3 (kommunernas ekonomi)

I motion G130:3 (Stockholms arbetarekommun) föreslås att mer ekonomiska resurser tillförs kommuner och landsting för att garantera vård och omsorg efter behov. I motion A8:6 (Skånes partidistrikt) krävs att jobben inom den offentliga sektorn värnas, i motion A21:1 (Ale arbetarekommun) föreslås statsbidragen till kommunerna såsom välfärdsskapare kraftigt höjs, i motion A21:3 (Ale arbetarekommun) föreslås att statsbidragen till kommunerna anpassas till konjunktursvängningar och i motion A19:1 (Sörmlands partidistrikt) föreslås att de generella statsbidragen räknas upp med inflationen. I motion A21:2 (Ale arbetarekommun) föreslås att det kommunala balanskravet ändras. I motion A19:3 (Sörmlands partidistrikt) föreslås att finansieringsprincipen respekteras av både stat och kommun. I motion A19:2 (Sörmlands partidistrikt) föreslås att de riktade statsbidragen avskaffas och de medel som finns i dessa riktade statsbidrag förs över till de generella statsbidragen. I motion C2:20 (Stockholms arbetarekommun) föreslås att statliga resurser tillförs för kommuner och landsting att arbeta aktivt med personalfrågor enligt motionens resonemang. I motion A20:1 (enskild, Stockholms arbetarekommun) kräver motionären att partikongressen beslutar att uppdra åt riksdagsgruppen att förbereda en lagstiftning där en förutsättning för statens bidrag till kommunerna är ett kraftigt ökat antal förtroendevalda. Normen bör vara en förtroendevald i styrelser, nämnder och fullmäktige per hundra väljare i respektive kommun. Måhända krävs speciella regler för Stockholm, Göteborg och Malmö, där delningstalet snarare bör vara högre. I motion A7:3 (Stockholms arbetarekommun) kräver motionären att partikongressen uppdrar till partistyrelsen att utarbeta ett handlingsprogram för en grundläggande omprövning av de ekonomiska styrsystemen inom offentlig verksamhet (stat och kommuner); som inbegriper hur privatiseringen kan pressas tillbaka och hur de statliga företagen inom viktiga välfärdsområden (utbildning, kultur, transporter med flera) i första hand ska styras av politiska mål och verksamhetens karaktär, ej av vinstintressen.

Såsom flera motionärer påpekar så har regeringens politik medfört stora förändringar för kommunerna. Genom kraftiga försämringar i försäkringssystemen, i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen har kostnader övervältrats på kommunerna som svarar för försörjningsstödet. Under det fjärde kvartalet 2008 ökade socialbidragen i 225 av Sveriges 290 kommuner – i fyra kommuner av fem. I närmare var fjärde kommun ökade socialbidragen med mer än trettio procent. Prognoserna för de kommande åren är fortsatt dystra.

Det är en förödande politik, inte bara för den kommunala ekonomin utan för människors trygghet och för sammanhållningen och tilltron till välfärdssystemets grundvalar.

Samtidigt slår den ekonomiska krisen med full kraft mot landets kommuner. Arbetslösheten stiger rejält med tydliga konsekvenser för kommunernas skatteunderlag. Varsel och uppsägningar i viktiga välfärdsverksamheter har blivit vardag i alliansens Sverige. Kvaliteten i skolan, vården och omsorgen kan inte fredas när intäkterna viker.

Dessutom ökar kommunernas kostnader eftersom regeringen har infört en ny princip där regionerna ska ta ett ökat ansvar vid finansieringen av infrastruktur. Risken är att resurser kommer att tas ifrån en kommun- och landstingssektor som i krisens spår har svårt att klara sina primära åtaganden inom skola, sjukvård och omsorg.

Trots den dystra situationen för kommunerna och allt prat om att värna ”välfärdens kärna” har regeringen inte tillskjutit tillräckligt med resurser till kommunerna.

Vi socialdemokrater känner stor oro för kvaliteten i välfärden. Inte minst när det gäller skolan och sjukvården. Vi har under hela krisens förlopp, tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, varit tydliga med att vi velat se större tillskott till kommunsektorn. Under våren 2009 har vi vid ett flertal tillfällen lämnat skarpa förslag om ökade resurser till kommunsektorn. Tyvärr har inte regeringen hört sammat våra förslag. För att försäkra oss om att stödet verkligen går till ökad sysselsättning har vi föreslagit att en del av det extra stödet utformas som ett temporärt sysselsättningsstöd till alla kommuner och landsting.

Partistyrelsen menar att det är relevant att i det prekära läge som råder rikta resurserna explicit till sysselsättningsstöd, på samma sätt som det vid andra tillfällen kan vara relevant att rikta resurser till ett område som behöver särskild uppmärksamhet. Generella statsbidrag är huvudregel, men det kan av både politiska och ekonomiska skäl finnas anledning att rikta resurser till något särskilt ändamål i kommunerna, för att säkerställa likvärdighet för alla medborgare, oavsett kommunhemvist.

Partistyrelsen menar vidare att det är självklart att finansieringsprincipen ska tillämpas, och föreslår därför att motionen om detta bifalls.

Den ekonomiska politiken och ramverket är utformat för att inflationen ska hållas på en låg nivå. Den politiken har varit mycket lyckosam, inflationen i Sverige har varit på en låg nivå under en följd av år. Trots det är det förstås besvärligt och i nuvarande ekonomiska läge, helt oacceptabelt att regeringen har ”frost” statsbidragen, vilket innebär att den kommunala ekonomin urholkas när löner och priser stiger. Partistyrelsen menar dock att det vore olyckligt med ett system med en automatisk indexering av statsbidragen till kommunerna. Till exempel skulle detta, i det nuvarande läget, riskera att leda till nedjustering av statsbidragen till kommunerna 2010 eftersom inflationen varit låg – trots att kommunsektorn i det här läget behöver ökade resurser. Partistyrelsen menar att statsbidragen till kommunerna istället måste prövas utifrån de behov som kommunerna har.

Översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar

Partistyrelsen menar att det krävs en översyn av kommunernas och landstingens ekonomiska förutsättningar. Kommunsektorns intäkter styrs av skatteunderlagets utveckling, som följer konjunkturen. Det gör att kommunernas inkomster utvecklas starkt när ekonomin som helhet befinner sig i högkonjunktur och relativt svagt i lågkonjunktur. Risken är stor att kommunerna bidrar till att förstärka konjunktursvängningarna genom att anställa fler i goda tider och säga upp medarbetare i sämre tider. Vi aviserade redan i januari 2009 att vi vill se över kommunernas ekonomiska förutsättningar i ett bredare perspektiv; inklusive utvecklingen av kommunernas skatteunderlag. Barnen i förskolan eller skolbarnen i grundskolan ska inte vara drag-

spel i den kommunala ekonomin. Vi vill att kommunerna ska ha förutsättningar att tillhandahålla en god kvalitet i skolan, sjukvården och omsorgen oavsett konjunktur.

Välfärd för alla på lika villkor

Vi socialdemokrater står för en generell välfärdsmodell där var och en har rätt att förvänta sig hög kvalitet i vård, omsorg, skola och övriga centrala välfärdsverksamheter. I undersökning efter undersökning sätter också nio av tio bra kvalitet i välfärden före sänkt skatt. Grunden för detta är att var och en, varje dag och i alla livets skeden ser hur kvaliteten i välfärdens verksamheter är så avgörande för dem själva och deras närmaste.

Partistyrelsen är övertygad om att om medborgarna kan lita på att välfärden håller hög kvalitet och skattemedlen används på bästa sätt har man också förtroende för en rättvis samhällsmodell. Om var och en möts med respekt och lyhördhet för de egna önskemålen och behoven, god service och bra tillgänglighet då vill man också slå vakt om en solidariskt finansierad välfärd.

Det är med denna utgångspunkt vi vill sätta medborgarnas rätt till hög kvalitet i förskolan, skolan, vården och omsorgen i centrum för politiken. Samma höga krav måste ställas på alla utförare och aktörer, privata, kooperativa såväl som offentligt drivna verksamheter. Politiken måste ta ansvar för tydliga kvalitetskriterier som alla utförare måste uppfylla för att kunna få driva offentligt finansierad verksamhet. Så ser vi till att den offentligt finansierade verksamheten styrs av politiska målsättningar och inte av enskilda utövares vinstintressen. Stötande exempel på omfattande vinstuttag från offentligt finansierade skolor, behandlingshem och vårdcentraler visar att den politiska kvalitetskontrollen och regelverket i dag inte fungerar. Vi tycker inte heller det är rimligt att personal kan överta offentlig egendom för att sedan med stor vinst omedelbart sälja den vidare till privata aktörer.

Partistyrelsen vill se tydliga krav, en rättvis och effektiv användning av skattemedlen och demokratisk insyn och kontroll med tydliga och konkreta kvalitetskrav på alla anordnare, samtidigt som vi bejakar valfrihet och mångfald såväl inom ramen för offentlig drift som mellan andra anordnare. Inom ramen för välfärdsrådslaget har det skett en bred diskussion om behovet av nya ekonomiska styrsystem i välfärden. Ett förslag från välfärdsrådslaget är en ökad användning av nationell certifiering, till exempel i sjukvården, för att se till att alla utförare ska hålla en god kvalitet på sina verksamheter. Partistyrelsen ser därför inte i dagsläget något behov av att partistyrelsen tar fram en ny handlingsplan på detta område.

I en motion föreslås att statsbidraget villkoras med att antalet förtroendevalda ökar i kommuner och landsting utökas. Motionären för en viktig diskussion om förutsättningarna för det demokratiska arbetet. Partistyrelsen är dock inte beredd att använda ekonomiska styrmedel i form av statsbidrag för att påverka hur kommunerna utformar sin förtroendemannaorganisation.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A19:3, G130:3,

att avslå motionerna A7:3, A20:1,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A8:6, A19:1, A19:2, A21:1, A21:2, A21:3, C2:20.

Motion A19

Sörmlands partidistrikt

Statsbidragens problem för kommunsektorn

Statsbidragen

Kommuner och landsting får statsbidrag för olika verksamheter och uppgifter. Staten delar upp statsbidragen i generella och så kallade specialdestinerade. De specialdestinerade är kopplade till olika prestationer från kommunerna och landstingen. Mest kända av dessa är flyktningmottagande och olika arbetsmarknadsåtgärder. De specialdestinerade statsbidragen spelar i stort sett ingen roll för kommunernas ekonomiska utveckling eller möjligheten att utföra sitt välfärdsuppdrag eftersom kommunens ökade kostnader uppvägs av ökade intäkter. Men det finns en fara med de här bidragen eftersom de flyttar fokus från kärnverksamheterna. Det kan till och med vara så att de kan motverka en verksamhetsmässig, strukturell och ekonomisk utveckling. De specialdestinerade statsbidragen är främst ett sätt för en regering att styra politiken i olika riktningar. Det syns tydligt i budgetpropositionen där regeringen ökat bidragen till kommunsektorn genom riktade och villkorade bidrag. Det här strider mot regeringens huvudprincip att prioritera generella statsbidrag framför riktade. Det leder till kostnadsökningar i verksamheter som redan är prioriterade, eller i andra fall verksamheter som vi måste prioritera ner. Förfaringsättet strider mot den kommunala självstyrelsen.

Finansieringsprincipen

De generella statsbidragen fördelas till kommunerna och landstingen med ett lika stort belopp per invånare och ligger helt vid sidan om inkomst och kostnadsutjämningen. Framförallt är bidraget en möjlighet för staten att styra det ekonomiska utrymmet för kommunsektorn och det används av staten även som en budgetregulator. SKL och staten tecknade en överenskommelse efter förra krisen 1993, den så kallade finansieringsprincipen vilken innebär att den som initierar en verksamhet även ska stå för kostnaderna. 1996 förband sig även regeringen att också reglera effekterna av beslut som får indirekta kostnader för kommunsektorn. Tanken var att bland annat statsbidraget skulle fungera som en ekonomisk reglering för detta. Nu låter staten statsbidragen vara nominella i budgetpropositionen. Problemen med nominellt oförändrade statsbidrag är att deras reala värde urholkas av löne- och prisökningar. Vilket höjer risken för försämringar av både det ekonomiska likväl det kvalitetsmässiga resultatet i verksamheterna.

90-talets lågkonjunktur

Den lågkonjunktur vi hade i början av 90-talet blev mycket djup och varade mycket länge innan kommunsektorn återhämtade sig. Skatteintäkterna utvecklades dåligt och 1994 efter ett par goda år med bra skatteintäkter föll skatteintäkterna markant, statsbidragen sänktes med 6 miljarder kronor, detta förstärkte krisen vilket fick till följd att stora neddragningar gjordes. Som exempel kan jag ta min egen kommun år 1994. Det egna kapitalet minskade med 6,6 miljoner kronor. Statens gigantiska skuld kostade enbart i räntor 100 miljarder kronor 1995.

Likheter och skillnader i dagens lågkonjunktur

Det finns både likheter och skillnader på dagens lågkonjunktur. Likheterna är eftersläpningen av kommunala skatteintäkter, skillnaden är statens välfyllda kassa. Sista positiva skatteprognosen för kommunsektorn kom hösten 2007. Statsbidragen som staten frusit i budgeten kommer att leda till samma kris i kommunsektorn som förra lågkonjunkturen

med ökade skatter och neddragningar som följd. Vi ser redan i dag att många landsting och kommuner höjer skatten för att möta krisen. Men fortsätter detta kommer uppsägningar av personal bli nödvändigt. Och en av orsakerna är balanskravet som kom till år 2000. (Balanskravet innebär att kommunen inte får ha ett negativt resultat) Men nollresultat innebär också noll utveckling, om vi exempelvis ska bygga en ny förskola för att ersätta den gamla så skapas inget finansiellt utrymme för att bygga i dagens penningvärde för ett nollresultat många år i rad innebär byggnation i det penningvärde som rådde vid förra byggnationen. Nollresultat täcker alltså inte kostnadsökningen. I samband med den senaste minilågkonjunkturen som vi hade mellan 2001–2004 så dämpades tillväxten i skatteunderlaget kraftigt för att år 2004 nå botten. Underskotten 2004 i spädades på av underfinansierade reformer som påverkade ekonomin negativt. Maxtaxareformen inom barn-, och äldreomsorgen. LSS och den förlängda sjuklöneperioden med en tredje vecka kompenserades inte då från staten trots överenskommelsen om finansieringsprincipen.

Utökning av balanslagen

För att ytterligare understryka problematiken kan jag ta utgångspunkten i lagen om god ekonomisk hushållning som kom 2006 – i princip är den utbyggnad av balanskravet. Lagkravet innebär att kommuner och landsting ska ange riktlinjer och mål som är viktiga för att uppnå en god ekonomisk hushållning, både finansiella som verksamhetsmässiga mål.

Sammanfattningsvis:

Statsbidragens urholkning, balanskravet, god ekonomisk hushållning, ett vikande skatteunderlag för kommunsektorn och en finansieringsprincip som är satt ur spel innebär att kommunerna och landstingen inte klarar sitt välfärdsuppdrag. Den kommunala självstyrelsen ifrågasätts och det innebär ett opinionstryck med mer statlig styrning på kommun och landstingssektorn trots att det är staten själv som till stora delar förorsakat problemen. De avtal som är tecknade mellan kommunsektorn och staten måste hållas och statsbidragen räknas upp för att kommunsektorn ska nå god ekonomisk hushållning, annars förvärras krisen ytterligare av stora neddragningar och varsel.

Därför föreslår jag i enlighet med motionen:

A19:1 att de generella statsbidragen räknas upp med inflationen,

A19:2 att de riktade statsbidragen avskaffas och de medel som finns i dessa riktade statsbidrag förs över till de generella statsbidragen,

A19:3 att finansieringsprincipen respekteras av både stat och kommun.

Sörmlands partidistrikt

Motion A20

Stockholms arbetarekommun – enskild

Fler förtroendevalda i kommunerna

Det är hög tid att stärka demokratin i Sverige! Utvecklingen under de senaste decennierna är illavarslande. Färre medborgare är med i kommunalpolitiken, vårt parti och andra partier har färre – och äldre – medlemmar. Kunskap om hur samhället styrs minskar och allt färre medborgare är delaktiga i valrörelserna. Här är Sverige sämst i Europa!

All offentlig makt utgår från folket!
Så inleds Sveriges viktigaste grundlag – Regeringsformen.

All makt i samhället måste utgå från de människor som tillsammans bildar samhället.
Ur partiprogrammet, 2005.

Vi lider redan av bristerna på demokrati.

- Partiorganisationer har svårt att hålla igång den lokala verksamheten när det inte längre finns direkt kopplingar till kommunalpolitiken. Ingen blir medlem i ett politiskt parti för att få information om redan fattade beslut. Medlemmar i ett parti vill ha makt och myndighet att påverka.
- Medborgarna är utlämnade till medier när de aldrig träffar eller känner någon som är förtroendevald. Också partiet är utlämnat till medierna medan det finns allt färre medlemmar och förtroendevalda som kan förklara sammanhangen.
- Medborgarna betraktas som konsumenter och inte som myndiga människor.
- Stora delar av kommunalpolitiken utformas av tjänstemän och det är dessa som medborgarna träffar.

Vi överlever inte som parti och politiken blir sämre om inte utvecklingen bryts. Sverige behöver medborgare som kan påverka, känner närhet och har överblick.

Antalet förtroendevalda har minskat sedan 1950. Då fanns cirka 250 000! Men också om vi utgår från modern tid är utvecklingen skrämmande. 1980 fanns 70 000 förtroendevalda i kommunerna. 2007 var de 39 000. (Källa: Förtroendevalda i kommuner och landsting 2007. SCB och SKL).

Utvecklingen är likartad i hela landet. I mindre kommuner, till exempel Örnsköldsvik, Katrineholm och Skinnskatteberg är idag antalet förtroendevalda mindre än hälften mot 1980. Och i kommuner nära Stockholm till exempel Solna, Nacka, Österåker, är utvecklingen än mer skrämmande. Likadant är det i större kommuner som Uppsala, Jönköping och Kristianstad. I många kommuner saknas traditionella nämnder och styrelser, nästan allt ligger under kommunstyrelsen.

Denna motion föreslår att statsbidragen från 2013 villkoras till antalet förtroendevalda. Frågan måste utredas men en norm bör vara en förtroendevald i nämnd, styrelse eller fullmäktige per hundra medborgare över 18 år. Går det att genomföra? Ja, visst kan det bli oreda och stridigheter till en början men alternativet – att ha det som idag – resulterar i stillastående och vilsna medborgare. Tjänstemän och journalister tar över. Partiet förvandlas till en tafatt valorganisation. Det är en fråga om överlevnad för den representativa demokratin, för det politiska systemet och för förenings- och folkrörelselivet.

Ett skäl till att enfrågepartier och rasistiska partier får fäste i kommunerna är att så få medborgare är engagerade. Politikernas roll är idag spottkoppens. Missförhållanden skylls oreflekterat på politiker. Beskyllningarna får fotfäste och förtroendet för vårt samhällssystem minskar.

Sverige byggdes starkt på 1950- och 1960-talen tack vare att så många människor var engagerade och kände till förutsättningarna för politiskt arbete. Ska vi idag förbättra skolan, det lokala miljöarbetet, bygga ut äldreården, förbättra fritids- och föreningsarbete för ungdomarna måste fler medborgare engageras.

Om fler medborgare engagerar sig kommer också den kommunala verksamheten att bli bättre, effektivare och genomföras till lägre kostnader. SKL:s och de centrala ämbetsverkens makt minskar, mångfalden ökar och medborgarna kan ordna sin välfärd utifrån lokala förutsättningar. Det var aldrig meningen att centrala ämbetsverk, domstolar och

tjänstemän skulle ta över den offentliga makten i Sverige! Men så har det blivit.

Hur ska socialdemokratin kunna förnya välfärden om vi nästan saknar förtroendevalda? Med all respekt för experter och lagkloka, det är byggnadsarbetare, ingenjörer, metallare, kockar, ungdomar, sjuksköterskor, transportarbetare, pensionärer, barnfamiljer och andra som bygger landet! Gör dem myndiga!

Mot bakgrund av vad som här anförts föreslås:

A20:1 att partikongressen beslutar att uppdra åt riksdagsgruppen att förbereda en lagstiftning där en förutsättning för statens bidrag till kommunerna är ett kraftigt ökat antal förtroendevalda. En norm bör vara en förtroendevald i styrelser, nämnder och fullmäktige per hundra väljare i respektive kommun. Måhända krävs speciella regler för Stockholm, Göteborg och Malmö, där delningstalet snarare bör vara högre.

Lars Hjalmarson, KSF

Stockholms arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A21

Ale arbetarekommun

Kommunernas ekonomi

Kommunernas ekonomi har drastiskt försämrats beroende på konjunkturen och den borgerliga regeringen som inte värnar om den kommunala sektorn. De kommunala inkomsterna minskar beroende på att arbetade timmar i samhället minskar. Kostnaderna för kommunerna ökar drastiskt beroende på att staten övervältrar kostnader på kommunerna genom den försämrade a-kassan, brist på arbetsmarknadspolitik och försämringar i socialförsäkringssystemet. Sektorn behöver mer statsbidrag för att värna den självklara omsorgen om äldre, förskola och skola. Dessutom är det oklokt i detta konjunkturläge att kommunerna drar in verksamhet och späder på lågkonjunkturen.

Ekonomi i balans i kommuner, regioner och landsting är viktigt för de kommande generationernas möjlighet att få kommunal service. Det kommunala balanskravet är felkonstruerat. Överkott läggs på hög och får inte användas i lågkonjunkturen. Däremot om en kommun går med underskott ska det täckas i kommande bokslut. Det finns dessutom inget sanktionskrav mot de kommuner som inte lever upp till balanskravet. Det kommunala balanskravet borde konstrueras utifrån de principer som styr statens ekonomi. Att man i goda tider lägger undan pengar för att de ska användas i sämre tider.

Vi anser att det inte är rimligt att välfärden som kommunerna producerar är så konjunkturkänslig. Staten borde konjunkturanpassa statsbidragen till kommunerna och även se över tidsbegränsade investeringsbidrag.

Vi föreslår:

A21:1 att kraftigt höja statsbidragen till kommunerna såsom välfärdsskapare,

A21:2 att ändra det kommunala balanskravet,

A21:3 att statsbidragen till kommunerna anpassa till konjunktursvängningarna.

Jarl Karlsson och Monica Samuelsson

Ale arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A22:1, A22:2, A23:1, A24:1, A25:1, A26:1, A27:1, A28:1, A28:2, A29:1, A30:1, A30:2, C2:19, F69:8, F69:11, F69:28, F80:3, H81:2, H82:2, H83:2, H84:2, H85:2, H86:2 (offentlig upphandling)

I motion A27:1 (Arboga arbetarekommun) föreslås att en ny lag införs som ett alternativ till LOU. I motion A28:1–2 (Örebro arbetarekommun) föreslås att offentliga upphandlare ska kunna ställa krav på kollektivavtal och att socialdemokraterna i stat, kommun och landsting ska verka för att endast teckna avtal med företag med kollektivavtal. I motion A23:1 (Sollentuna arbetarekommun) föreslås att offentliga huvudmäns ansvar för att kontrollera leverantörer gällande inbetalning av skatt, sociala avgifter och pensionsavgifter samt tillämpande av kollektivavtal förstärks. I motion C2:19 (Stockholms arbetarekommun) föreslås att offentlig upphandling ska innehålla så kallade antidiskrimineringsklausuler. I motion A22:1–2 (Sollentunas arbetarekommun) föreslås att försämrade anställningstrygghet och sänkta löner inte ska kunna användas som ett konkurrensmedel vid offentlig upphandling, motionen vill att det i offentliga huvudmäns upphandlingsreglementen klart ska framgå att leverantörer till dem ska följa gällande kollektivavtal. I motion A24:1 (Kristianstads arbetarekommun) föreslås det att socialdemokratin verkar för att offentligt upphandlade tjänster ska utföras av företag som tillämpar regelverken i svenska kollektivavtal och i övrigt följer god sed på arbetsmarknaden. I motion A25:1 (Norrbottens partidistrikt) föreslås att socialdemokratin verkar för att offentlig upphandlade tjänster ska utföras av företag som tillämpar kollektivavtalsliknande villkor och i övrigt följer god sed på arbetsmarknaden.

I motion A30:1–2 (Lysekils arbetarekommun) föreslås att Sverige ratificerar ILO-konvention 94 och att det vid offentlig upphandling i Sverige ska ställas krav på löne- och anställningsvillkor som följer branschens gällande kollektivavtal.

I motion A28:1–2 (Örebro arbetarekommun) föreslås att socialdemokraterna verkar för att kollektivavtalet likställs med ISO-certifiering när det gäller upphandlingsförfarandet för det offentliga och att det i stat, kommun och landsting endast tecknas avtal med arbetsgivare som har kollektivavtal. Motion H81:2 (Värmlands partidistrikt), H82:2 (Gävleborgs partidistrikt), H83:2 (Jämtlands partidistrikt), H84:2 (Västerbottens partidistrikt), H85:2 (Dalarnas partidistrikt), H86:2 (Västernorrlands partidistrikt) yrkar samtliga att LOU ses över för att möjliggöra för kommunerna att lägga ut uppgifter på entreprenörer och organisationer för att på det sättet stärka de som driver fungerande servicepunkter på landsbygden.

I motion F69:8, 11, 28 (Stockholms arbetarekommun) föreslås att offentlig upphandling ska användas offensivt för en bättre miljö, inklusive krav på transporterna, offentligt upphandlade bilar ska vara miljöbilar samt att upphandlingslagstiftningen ska utvecklas i syfte att göra offentlig upphandling till ett fungerande styrinstrument för att uppnå samhälliga mål. I motion F80:3 (Västerbottens partidistrikt) föreslår att det i offentlig upphandling läggs större vikt vid klimataspekten och säsongsbetonad mat. I motion A26:1 (Söderköpings arbetarekommun) föreslås att partikongressen ger riksdagsgruppen i uppdrag att verka för en revidering av Lagen om offentlig upphandling där hänsyn tas till möjligheterna att använda upphandlingen som bättre verktyg i kampen mot klimatförändringarna. I motion A29:1 (Vimmerby arbetarekommun) föreslås att Kalmar läns partidistrikt anmodar de socialdemokratiska riksdagsledamöterna att de verkar för en förändring/förenkling av lagen om offentlig upphandling i riktningen att flera kommuner och landsting ska kunna upphandla ekologisk och närproducerad mat på ett enklare sätt.

Partistyrelsen vill inledningsvis slå fast att det är av stor vikt att offentlig sektors inköp genomförs ansvarsfullt med respekt för skattebetalarnas medel samtidigt som det säkerställs att lagar och regler efterlevs. Ett tydligt regelverk för upphandling stärker förutsättningar för att så blir fallet. Kommuner, landsting och stat upphandlar varor och tjänster för minst 400 miljarder kronor varje år. Rätt använt kan upphandling utgöra ett kraftfullt instrument för att främja viktiga samhällsintressen och säkerställa att befogade krav ställs på dem som levererar varor och tjänster till det allmänna.

Partistyrelsen instämmer i motionärernas syn på vikten av att offentliga aktörer kan ställa krav på villkor i enlighet med kollektivavtal vid offentlig upphandling. Det är också avgörande att offentliga upphandlare tar ett större ansvar för att säkra att de leverantörer man handlar med efterföljer lagen, betalar sin skatt och fullgör sina åtagande mot sina anställda. Partistyrelsen anser att det är värdefullt att upphandlande aktörer använder sig av en så kallad antidiskrimineringsklausul som till exempel förpliktigar leverantörer att följa antidiskrimineringslagarna under kontraktets fullgörande.

Partistyrelsen vill peka på att Lagen om upphandling ger rätt att från upphandling utesluta företag som inte har fullgjort sina skyldigheter avseende till exempel skatt. Lagen ger även möjlighet att förkasta anbud med onormalt låga priser där tillfredsställande förklaring saknas. Partistyrelsen menar att upphandlande aktörer bör följa upp och säkerställa att åtaganden som omfattas av ett kontrakt följs. Genom kontinuerlig uppföljning minskar risken för oseriösa företag.

Partistyrelsen vill understryka att det är oacceptabelt att skattepengar användas för att subventionera oseriösa företag. Myndigheter och kommuner och andra offentliga organ ska enbart anlita seriösa företag som följer spelreglerna på den svenska arbetsmarknaden.

Partikongressen 2001 beslutade att Sverige bör ratificera ILOs konvention 94. Det beslutet står fast. Därför vill partistyrelsen bifalla motion A30:1. Därutöver menar partistyrelsen att det är viktigt att lyfta fram att redan de nuvarande reglerna möjliggör att upphandlande enheter tar sociala hänsyn i sina upphandlingar. De upphandlande enheterna kan till exempel ställa villkor som innebär att uppdragstagaren anställer arbetslösa. Detta innebär att till exempel kommuner, som har ett stort ansvar för sysselsättning av olika grupper och dessutom betalar försörjningsstöd, kan använda de möjligheter som finns för att bereda människor meningsfull sysselsättning samtidigt som kommunala behov tillgodoses. Vi anser att det är viktigt att information om de möjligheter som redan nu finns att ta sociala hänsyn vid upphandling når ut till de upphandlande enheterna.

Partistyrelsen anser att offentlig upphandling ska användas offensivt för att ställa om Sverige och rusta vårt land för framtiden. Stat, landsting och kommun har alla ett stort ansvar att inom givna ramar använda upphandlingsinstrumentet strategiskt. Offentlig sektorn bör inte minst använda upphandlingsinstrumentet för att göra transportsektorn mer klimatsmart. Insatser för att ställa om transportsektorn bör enligt partistyrelsen också innehålla andra verktyg så som stimulanser för köp av miljöbil. Partistyrelsen anser att det är viktigt att kommuner, landsting och stat upphandlar de bästa varorna och tjänsterna för sina skattepengar. Det finns möjligheter att ha krav på miljö i offentlig upphandling, men däremot finns inte möjligheten att ställa krav på att varor och tjänster produceras lokalt. Partistyrelsen tycker att detta är en riktig ordning då det garanterar att medborgarnas inbetalade skatt används effektivt. Upphandlande enheter kan skapa goda förutsättningar för

lokala företag att lägga anbud genom att utarbeta förfrågningsunderlaget på ett sådant sätt att fler och mindre företag kan lägga anbud.

Kommuner och landsting kan också underlätta för lokala företag att vinna anbud genom att utforma anbuden på ett sådant sätt – till exempel genom att dela större anbud i flera olika delar – så att även små och lokala företag kan ha möjlighet att vinna anbudsförfarandet. Partistyrelsen menar dock att det inte går att göra som några motionärer kräver – att se över LOU i syfte att möjliggöra att företag som driver lokala servicepunkter gynnas – eftersom hela syftet med den offentliga upphandlingen är att göra det möjligt för alla företag i EU att delta vid upphandlingen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion A30:1,

att avslå motionerna H81:2, H82:2, H83:2, H84:2, H85:2, H86:2,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A22:1, A22:2, A23:1, A24:1, A25:1, A26:1, A27:1, A28:1, A28:2, A29:1, A30:2, C2:19, F69:8, F69:11, F69:28, F80:3.

Motion A22

Sollentuna arbetarekommun

Krav på kollektivavtal vid offentlig upphandling

Försvagningen av den offentliga makten genom privatiseringar, avregleringar och marknadsstyrning går nu, under moderat kommando, snabbare än någonsin men den har pågått under lång tid. Idén att vi får en bättre utbildning genom konkurrerande skolor eller bättre sjukvård genom konkurrerande sjukhus eller säkrare och billigare vatten- och elförsörjning genom konkurrerande bolag och så vidare på praktiskt taget alla samhällsområden – är i grunden resultatet av en ohämmad nyliberal ideologi. Denna ideologi har bidragit till den globala finanskris som idag hotar ekonomi och sysselsättning.

Fundamentet i den svenska arbetsrätten är starka parter på arbetsmarknaden och kollektivavtal som det främsta instrumentet att reglera anställningsvillkoren. Kollektivavtalen skapar trygghet på svenska arbetsplatser samt stabilitet och tillförlitlighet på den svenska arbetsmarknaden. Det gynnar både tillväxten och välfärden. De svenska kollektivavtalen är en viktig del av den svenska modellen som bygger på solidaritet, gemensamt ansvars-tagandet och en god välfärd för alla.

Det är vanligt att kommuner som inför så kallade kundval inte kräver kollektivavtal. Men goda arbetsvillkor för de anställda hör ihop med möjligheten att ge en god vård. Den moderatledda regeringen har presenterat den så kallade ”Fritt val”-utredningen, med förslag för att ytterligare underlätta den borgerliga politiken med privatisering och marknadsanpassning. Verklig valfrihet är något annat än att bara ha möjlighet att välja mellan så många utförare som möjligt. Det handlar istället i första hand om att kunna bestämma själv om innehållet och få påverka den hjälp man vill ha.

Det är ett berättigat krav att offentliga upphandlare ska vara skyldiga att förvissa sig om att den anlitate entreprenören har kollektivavtal. Fackliga organisationer ska ha rätt att bevaka hur redan tecknade kollektivavtal efterlevs, även då fackföreningen saknar medlemmar på en arbetsplats. Stat, kommuner och landsting ska anlita seriösa företagare som följer de regler som gäller på den svenska arbetsmarknaden.

Dagens prishets och kostnadsjakt i upphandlingarna får personalen betala för genom

arbetsmiljöförsämringar. Hur kan någon som fortsätter att göra samma jobb få en lönesänkning bara för att det sker en ny upphandling? Liselotte Lööf AB har vunnit en entreprenad om renhållning i Stockholm och erbjuder nu andra villkor för dem som ska följa med till den nya arbetsgivaren. Det finns en lag om övergång av verksamhet som skyddar den som jobbar i ett företag som blir uppköpt. Då följer alla avtalsreglerade förmåner med. Den lagen gäller inte vid en ny upphandling. Inte i Sverige, men väl i en del andra EU-länder. Det är nya jobb, och arbetsgivaren kan anställa vem han vill och erbjuda de villkor han vill förutsatt att de inte är lägre än kollektivavtalets.

Skattepengar ska inte användas till att köpa varor och tjänster av företag som kan pressa sina priser genom att inte teckna kollektivavtal. Det ska inte heller vara möjligt att utnyttja ”kryphål” i lagen vid en upphandling. Företag ska inte kunna spekulera i möjligheten till försämringar i lokala avtal där priset direkt innebär inskränkningar i löneutrymme och arbetsmiljö. Facket ser framför sig hur det vid varje ny upphandling framöver blir ett tillfälle för arbetsgivaren att ensidigt, utan förhandling, pressa lönerna nedåt.

Självklart ska vi ha en stor öppenhet mot att företag från andra länder ges möjlighet att utföra tjänster och entreprenader i Sverige, men det ska lika självklart ske på samma villkor som gäller för svenska företag. I stort sett alla yrkesgrupper riskerar att utsättas för lönedumpning om utländska företag får rätt att driva verksamhet i Sverige till löner och villkor som är sämre än enligt svenska avtal. För kommunen är det också viktigt att se till att spelreglerna är klara och att de agerar som en seriös offentlig upphandlare enligt de regler som gäller på den svenska arbetsmarknaden

I grunden handlar det om makten över arbetslivet. Genom kollektivavtalet blir de anställda starkare gentemot arbetsgivaren. Det viktigaste är att ingen anställd ska konkurrera ut den andra hos arbetsgivaren genom att erbjuda sig att jobba för sämre lön eller utan övertidsersättning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi därför att kongressen beslutar:

A22:1 att försämrade anställningstrygghet och sänkta löner inte ska kunna användas, som ett konkurrensmedel, vid offentlig upphandling. Det kan kräva förändringar i LAS (lagen om anställningsskydd) och LOU (lagen om offentlig upphandling),

A22:2 att det i offentliga huvudmäns (departement, statliga myndigheter, kommuner, landsting, regioner, kommunalförbund, offentligt ägda bolag et cetera) upphandlingsreglementen klart ska framgå att leverantörer till dem ska följa gällande svenska kollektivavtal.

Larsaxel Johansson, Stig Nyman, Kjell Ekdahl, Robin Sjöberg, Alfonso Ramirez,

Åke Burstedt, Bernt Sundberg, Roger Sjöberg, Berit Forsberg, Ove Nilsson,

Lars Westberg och Lennart Östling

Sollentuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A23

Sollentuna arbetarekommun

Kontroll över utförare av offentligt finansierad verksamhet

Sedan i början av 1990-talet har välfärdssektorn förändrats. Numer utförs en betydande del av välfärden av privata utförare. Det är främst moderatledda kommuner och landsting som drivit på denna utveckling och stockholmsregionen har betydligt större andel verksamheter som är upphandlade, privatiserade eller avknoppade. I vår hemkommun Sollentuna drivs nu runt en fjärdedel av skolorna, mer än hälften av äldreomsorgen och

bortåt tre fjärdedelar av förskolorna av andra än kommunen. Inom Stockholms läns landsting har hittills ett akutsjukhus sålts ut till en privat aktör och fler kan följa. I Nacka finns inte längre någon kommunal utförare av hemtjänst.

När en betydande del av driften av välfärden läggs ut på annan huvudman så ökar kravet på kontroll av hur verksamheten bedrivs och hur skattemedlen används. I Sollentuna lämnade socialdemokraterna under 2008 in en interpellation till kommunfullmäktige om hur kontrollen av entreprenörerna görs i Sollentuna. Svaret från det moderata kommunalrådet var att det fungerade på ett tillförlitligt sätt. Så är dock inte fallet., det finns exempel på att kommunala verksamheter anlitar billiga entreprenörer utan att kolla upp dem med upphandlingsavdelningen i kommunen.

Kommunal Stockholms län har kollat upp privata företag inom barn- och hemtjänsten i Nacka och Täby och hittat oroande många brister. De har synat totalt 140 företag som svarar för närmare 2 000 äldre människors hemtjänst och 5 000 barns förskola i Nacka och Täby och hittat oroväckande exempel:

- Majoriteten av företag saknar kollektivavtal. Det innebär sämre och osäkrare villkor för de anställda än i företag med kollektivavtal, vilket kan gå ut över kvalitén i tjänsterna. Det snedvrider konkurrensen eftersom företaget utan kollektivavtal kommer billigare undan än det som har.
- Närmare hälften av företagen lämnar ingen årsredovisning till Bolagsverket. Det innebär att de är svåra att granska.
- Vart femte företag hade anmärkningar för obetalt skatt, moms eller skulder till stat, kommun eller enskilda. Skulderna kan bero på slarv, okunnighet, dålig ekonomi eller rent fiffel.
- Närmare hälften av dem som lämnat årsredovisning hade anmärkningsvärt höga externa kostnader. Personalkostnader står för 80-90 procent av omsättningen i dessa verksamheter. Höga externa kostnader kan vara ett tecken på oegentligheter till exempel, att man betalar luftfakturor från närstående företag.
- En tredjedel redovisar låga eller inga pensionsinbetalningar för sina anställda. Det innebär att man, medvetet eller inte, lurar de anställda på den framtida pensionen.

Kommunal Stockholms utredning pekar på många exempel som visar såväl på okunnighet om hur man sköter företag men också ren girighet och ohederlighet. Det är en skrämmande bild som tonar upp, men ändå är det bara en lätt skrapning på ytan. Det finns mycket mer att upptäcka.

Det är löntagarna som till slut får lida av oseriösa utförare som inte betalar in pensions- och socialavgifter. De får betala med lägre pensioner och sämre villkor. Man ska också komma ihåg att många av dessa anställda har följt med sin arbetsplats till en ny uppförare. I många fall har de gått från en kommunal anställning till en privat huvudman.

Mot bakgrund i ovanstående föreslår vi partikongressen att besluta:

A23:1 att offentliga huvudmäns ansvar att kontrollera leverantörer gällande inbetalning av skatt, sociala avgifter och pensionsavgifter samt tillämpande av gällande kollektivavtal förstärks.

Åke Burstedt, Bernt Sundberg, Robin Sjöberg, Kjell Ekdahl, Alfonso Ramirez,
Roger Sjöberg och Ove Nilsson,
Sollentuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A24

Kristianstads arbetarekommun

Offentlig upphandling

Offentlig upphandling har blivit ett av de viktigaste instrumenten för att påverka villkoren på arbetsmarknaden. Stat, kommuner och landsting upphandlar varor och tjänster för omkring 500 miljarder kronor per år. Det motsvarar närmare 20 procent av Sveriges BNP.

Det säger sig självt att en upphandling av den digniteten har stor betydelse för utvecklingen i alla de branscher som är mer eller mindre beroende av offentliga uppdrag. Eftersom upphandlingen berör allt från vård, skola och omsorg till teknisk utrustning och tunga anläggningsarbeten är det viktigt att upphandlande myndigheter tar på sig ett normerande ansvar för hur de upphandlade verksamheterna ska bedrivas.

Under lång tid levde många upphandlare under villfarelsen att EU:s regelverk tvingade offentliga institutioner att alltid anta det billigaste anbudet. Det är inte ens sant. Upphandlare kan ställa långtgående kvalitetskrav under förutsättning att kraven riktas lika mot alla företag som kan tänkas lägga anbud på de aktuella uppdragen.

Hur de kraven utformas är en i allra högsta grad politisk fråga för socialdemokratin att ta ställning till. Offentlig upphandling kan användas som metod att pressa arbetare i tjänstesektorn mot allt sämre arbetsmiljöer och allt lägre löner. Dåligt styrda upphandlingar kan också göda ekonomisk brottslighet och ett direkt antifackligt agerande i företag som bygger sin verksamhet på social dumpning.

Men samtidigt kan också upphandlingsunderlagen utformas så att de gynnar seriösa företag som kan använda offentliga uppdrag i ett positivt utvecklingsarbete. Offentlig upphandling kan också utformas så att de arbetstagare som utför de upphandlade tjänsterna och tillverkar den inköpta utrustningen garanteras värdiga arbetsvillkor.

Socialdemokratin måste vara mycket tydlig i vilket alternativ partiet och dess företrädare bör arbeta för.

Mot den bakgrunden framstår det också närmast som ett skämt när partiet i underlaget till Jobbrådslaget skriver att ”offentlig upphandling måste främja nya idéer och lösningar” – i beskrivningen hur framtida upphandlingar bör bedrivas. Inte ett ord om att de hundratals miljarder som ska upphandlas i stat, kommuner och landsting ska bygga på uttalade kvalitetskrav och motverka ekonomisk brottslighet, inte ett ord om att den fria rörlighetens problematik i Laval-domens kölvatten.

För att verkligen kunna ”vässa den jobbskapande politiken” bör arbetarrörelsen lägga mycket möda på att säkra seriösa konkurrensvillkor och stimulera utvecklingen av verkligt nyskapande företagsamhet. Goda upphandlingsrutiner är en viktig beståndsdel i det arbetet.

Mot bakgrund av ovanstående hemställer vi att kongressen beslutar

A24:1 att att socialdemokratin verkar för att offentligt upphandlade tjänster ska utföras av företag som tillämpar regelverken i svenska kollektivavtal och i övrigt följer god sed på arbetsmarknaden.

LO-Fackens socialdemokratiska förening

Kristianstads arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A25

Norrbottens partidistrikt

Säkra seriösa upphandlingar

Offentlig upphandling har blivit ett av de viktigaste instrumenten för att påverka villkoren på arbetsmarknaden. Stat, kommuner och landsting upphandlar varor och tjänster för omkring 500 miljarder kronor per år. Det motsvarar närmare 20 procent av Sveriges BNP.

Det säger sig självt att en upphandling av den digniteten har stor betydelse för utvecklingen i alla de branscher som är mer eller mindre beroende av offentliga uppdrag. Eftersom upphandlingen berör allt från vård, skola och omsorg till teknisk utrustning och tunga anläggningsarbeten är det viktigt att upphandlande myndigheter tar på sig ett normerande ansvar för hur de upphandlade verksamheterna ska bedrivas.

Under lång tid levde många upphandlare under villfarelsen att EU:s regelverk tvingade offentliga institutioner att alltid anta det billigaste anbudet. Det är inte ens sant. Upphandlare kan ställa långtgående kvalitetskrav under förutsättning att kraven riktas lika mot alla företag som kan tänkas lägga anbud på de aktuella uppdragen.

Hur de kraven utformas är en i allra högsta grad politisk fråga för socialdemokratin att ta ställning till. Offentlig upphandling kan användas som metod att pressa arbetare i tjänstesektorn mot allt sämre arbetsmiljöer och allt lägre löner. Dåligt styrda upphandlingar kan också göda ekonomisk brottslighet och ett direkt antifackligt agerande i företag som bygger sin verksamhet på social dumping.

Men samtidigt kan också upphandlingsunderlagen utformas så att de gynnar seriösa företag som kan använda offentliga uppdrag i ett positivt utvecklingsarbete. Offentlig upphandling kan också utformas så att de arbetstagare som utför de upphandlade tjänsterna och tillverkar den inköpta utrustningen garanteras värdiga arbetsvillkor.

Socialdemokratin måste vara mycket tydlig i vilket alternativ partiet och dess företrädare bör arbeta för.

Mot den bakgrunden framstår det också närmast som ett skämt när partistyrelsen i underlaget till jobbrådslaget skriver att ”offentlig upphandling måste främja nya idéer och lösningar” punkt slut – i beskrivningen hur framtida upphandlingar bör bedrivas. Inte ett ord om att de hundratals miljarder som ska upphandlas i stat, kommuner och landsting ska bygga på uttalade kvalitetskrav och motverka ekonomisk brottslighet, inte ett ord om att den fria rörlighetens problematik i Laval-domens kölvatten.

För att verkligen kunna ”vässa den jobbskapande politiken” bör arbetarrörelsen lägga mycket möda på att säkra seriösa konkurrensvillkor och stimulera utvecklingen av verkligt nyskapande företagsamhet. Goda upphandlingsrutiner är en viktig beståndsdel i det arbetet.

Mot bakgrund av ovanstående hemställer vi att:

A25:1 att kongressen beslutar att socialdemokratin verkar för att offentligt upphandlade tjänster ska utföras av företag som tillämpar kollektivavtals liknande villkor och i övrigt följer god sed på arbetsmarknaden.

Socialdemokraterna i Norrbotten

Motion A26

Söderköpings arbetarekommun

LOU ett trubbigt vapen i klimatkampen

Lagen om offentlig upphandling (LOU) är en viktig del av den svenska konkurrenslagstiftningen men också ett hinder när kommunerna vill utveckla kvalitén i sin verksamhet.

Som exempel på detta kan nämnas svårigheten att upphandla närodlade råvaror till skolmaten eller att kommunerna inte kan väga in miljökonsekvenser avtill exempel transporter till någon större grad i upphandlingar.

Det finns förutom detta även andra trögheter i LOU, som märks inte minst i samband med upphandling av sjukvård som Hallands landsting pekat på.

Ytterligare ett problem är att de flesta politiker inte har tillräcklig kunskap om lagen för att driva frågor vad gäller LOU mot tjänstemän och andra politiska partier.

Med ledning av detta föreslås därför partikongressen besluta

A26:1 att partikongressen ger riksdagsgruppen i uppdrag att verka för en revidering av Lagen om offentlig upphandling där hänsyn tas till möjligheten att använda upphandlingen som ett bättre verktyg i kampen mot klimatförändringarna.

Mattias Ravander

Söderköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A27

Arboga arbetarekommun

Ökad insyn inom vård och omsorg

Antalet alternativa utförare av vård och omsorg ökar inom landsting och kommuner. Dessa utförare är i de flesta fall privata koncerner.

En av de större koncernerna är Attendo Care som har dragit på sig 28 anmälningar för vanvård runt om i landet. Detta företag ökade sin vinst år 2007 med 44 procent. (Källa: TV4:s Nyhetskanal)

Vinstintresset får aldrig styra hur sjukvården och äldreomsorgen utformas. Det innebär att privata utförare inte ska få diktera villkoren i den verksamhet de bedriver.

Kommuner och landsting ska fastställa bestämda kvalitetskrav som alla utförare är skyldiga att följa. Insynen i de privata utförarnas verksamhet ska ske på samma villkor som i kommunernas och landstingens.

En viktig del i denna insyn är att den privatanställda personalen ska garanteras samma meddelarfrihet som offentligt anställd personal.

Alternativa utförare ska också omfattas av samma uppföljning och tillsyn som de offentliga.

Det behövs därför inom dessa områden en ny lagstiftning.

Denna lag ska ställa kvalitetsfrågorna i centrum.

Jag föreslår att partikongressen beslutar:

A27:1 att en ny lag införs, som ger ett alternativ till Lagen om offentlig upphandling. Den ska ge möjligheter för kommuner och landsting att fastställa bestämda kvalitetskrav som alla utförare är skyldiga att följa,

A27:2 att privata utförare ska omfattas av samma kontroll och uppföljning av landstingens och kommunernas revisorer och landstingens och kommunernas kvalitetsuppföljare som den offentligt drivna vården och omsorgen,

A27:3 att den privatanställda personalen ska garanteras samma meddelarskydd om vård och omsorgsförhållanden som offentligt anställd personal.

Sven Larsson

Arboga arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A28

Örebro arbetarekommun

Kollektivavtalet – en konkurrensfördel för företagen

Det är vanligt förekommande vid offentliga upphandlingar inom stat, kommun och landsting att man tar hänsyn till vissa kriterier som ska vara uppfyllda för att upphandlingen/entreprenaden ska komma i fråga för det upphandlande företaget. Det kan till exempel vara ISO 9001 (kvalitetscertifiering) eller miljöcertifiering enligt ISO 14001.

Vi anser att även kollektivavtalet borde finnas med som ett av kriterierna för att få en upphandling godkänd av det offentliga. Detta för att säkerställa arbetstagarnas rättigheter, så som lönevillkor och försäkringar.

För företag med kollektivavtal kommer detta att innebära en klar konkurrensfördel vid upphandling med det offentliga, vilket vi tycker är bra. Vi anser att företag som har kollektivavtal och därmed tar ansvar för sina anställda ska ha fördel av detta.

Givetvis kan enskilda företagare som inte har någon anställd komma ifråga utan kollektivavtal vid upphandlingsförfarandet.

Vi föreslår därför kongressen besluta:

A28:1 att socialdemokraterna verkar för att kollektivavtalet likställs med ISO-certifiering när det gäller upphandlingsförfarandet för det offentliga,

A28:2 att socialdemokraterna verkar för att i stat, kommun och landsting endast teckna avtal med arbetsgivare (där det finns anställda) som har kollektivavta.

Handels socialdemokratiska förening Örebro läns

Örebro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A29

Vimmerby arbetarekommun

Förändra Lagen om offentlig upphandling

Allt flera börjar inse vikten av god kosthållning. Människor ställer ofta krav på att mat ska vara ekologisk eller närodlat – allra helst både och! I kommuner och landsting kan det vara svårt att upphandla ekologiska varor och varor från lokala producenter. Lagen om offentlig upphandling sägs vara ett hinder. Det finns exempel på kommuner som vågar sticka ut och kringgå hinder i lagen. Borlänge är en av dem. Vi tror att möjligheterna för flera kommuner och landsting att följa efter skulle öka om Lagen om offentlig upphandling sågs över. Vi tror på att förtydliga och kanske även förenkla lagen. Vi tror dessutom att det är en viktig förändring mot att mindre lokala producenter kan leva och utvecklas. En lagändring som skulle ge mening åt uttrycket ”hela Sverige ska leva”. Om lokala producenter kan utvecklas skapar det självklart effekter i form av nya jobb och skatteintäkter.

Vimmerby/Storebro socialdemokratiska förening föreslår därför:

A29:1 att Kalmar läns partidistrikt anmodar de socialdemokratiska riksdagsledamöterna att de verkar för en förändring/förenkling av Lagen om offentlig upphandling i riktningen att flera kommuner och landsting ska kunna upphandla ekologisk och närproducerad mat på ett enklare sätt

Annika Högberg ordförande Vimmerby/Storebro socialdemokratiska förening
Kalmar läns partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A30 Lysekils arbetarekommun

Offentlig upphandling

Möjligheterna att hävda särskilda krav i samband mer offentlig upphandling har sedan länge varit omstritt och har under hösten och vintern 2008/2009 fått förnyad aktualitet.

Miljöhänsyn är ett sådant krav, som också har fått ökad acceptans i all upphandlingsverksamhet. Beträffande sociala krav och sådana som rör arbetsmiljö, löne- och anställningsvillkor råder oklarhet om vilka slags krav som kan ställas.

I det här sammanhanget står ILO-konventionen 94 mycket centralt, som Sverige dock inte har ratificerat med däremot fler andra EU-länder har gjort det. EU:s upphandlingsreglemente är också relevant då detta hävdar att bland annat, gällande kollektivavtal kan åberopas, och är tillämpliga vid offentlig upphandling.

Betydelsen av klara och entydiga regler i de här avseendena är stort. I alla fall om rimliga krav på likabehandling av arbetstagare och företag ska gälla vid offentlig upphandling.

I ett cirkulär från Svenska Kommunförbundet redovisas också möjligheter för kommuner att undvika blockadsituationer.

Gemensamt för dem är att kärnan i den svenska arbetsmodellen, i vilken rikstäckande kollektivavtal är en hörnsten, ska respekteras.

Med stöd av dessa initiativ, och mer principiella aspekter, borde det vara möjligt att säkra tydliga krav på att löne- och anställningsvillkor ska följa kollektivavtal i samband med offentlig upphandling.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås partikongressen besluta:

A30:1 att Sverige ratificerar ILO-konvention 94,

A30:2 att vid offentlig upphandling i Sverige ska krav på att löne- och anställningsvillkor följa för branschen gällande kollektivavtal.

Klas Mellgren och Torsten Vikingsson

Lysekils arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna

A31:1, A31:2, A31:4, A31:5, A32:1, A33:1, A33:2, A33:4, A33:6, A34:1, A34:2, A34:3, A35:1, A35:2, A35:3, A35:5, A36:1, A36:2, A36:3, A36:5, A37:1, A37:2, A37:3, A37:5, A38:1, A38:2, A38:3, A38:5, A39:1, A39:2, A39:3, A39:5, A40:1, A40:2, A40:3, A40:5, A41:1, A41:2, A41:3, A41:5, A42:1, A42:2, A43:1, A43:2, A44:1, A44:3, A44:4, A45:1, A45:2, A45:3, F31:3, F33:2, F33:12, F34:2, F34:12, F35:2, F35:12, F36:2, F36:12, F37:2, F37:12, F38:2, F38:12, F39:2, F39:12 (finansiering av infrastruktur)

I motionerna A31:1 (Nynäshamns arbetarekommun) A33:1 (Skånes partidistrikt) A44:1 (Malmö arbetarekommun) A34:1, (Hudiksvalls arbetarekommun) yrkas att en investeringsbudget införs i statsbudgeten. I motion A45:3 (Lunds arbetarekommun) yrkas att staten i likhet med regioner/landsting och kommuner inför en investeringsbudget. I motionerna A31:2 (Nynäshamns arbetarekommun) A33:2 (Skånes partidistrikt) A34:2 (Hudiksvalls arbetarekommun) yrkas att ett tydligt mål för investeringar i infrastruktur kopplat till BNP sätts. I motionerna A35:2 (Uppsala partidistrikt) A36:2 (Stockholms arbetarekommun) A37:2 (Stockholms läns partidistrikt) A38:2 (Sörmlands partidistrikt) A39:2 (Västmanlands partidistrikt) A40:2 (Örebro partidistrikt) A41:2 (Östergötlands partidistrikt) yrkas att statens infrastrukturinvesteringar ligger minst i nivå med EU-snittet. I motion A31:4 (Nynäshamns arbetarekommun) A35:5 (Uppsala partidistrikt) A36:5 (Stockholms arbetarekommun) A37:5 (Stockholms läns partidistrikt) A38:5 (Sörmlands partidistrikt) A39:5 (Västmanlands partidistrikt) A40:5 (Örebro partidistrikt) A41:5 (Östergötlands partidistrikt) A44:3 (Malmö arbetarekommun) yrkas att alternativ finansiering möjliggörs och i motionerna A33:4 (Skånes partidistrikt) yrkas att fler alternativa finansieringar möjliggörs. I motionerna A31:5 (Nynäshamns arbetarekommun) A33:6 (Skånes partidistrikt) A34:3 (Hudiksvalls arbetarekommun) A44:4 (Malmö arbetarekommun) yrkas att lånemöjligheten i riksgälden används för att säkerställa Sveriges konkurrenskraft och A35:3 (Uppsala partidistrikt) A36:3 (Stockholms arbetarekommun) A37:3 (Stockholms läns partidistrikt) A38:3 (Sörmlands partidistrikt) A39:3 (Västmanlands partidistrikt) A40:3 (Örebro partidistrikt) A41:3 (Östergötlands partidistrikt) yrkas att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden. I motionerna A35:1 (Uppsala partidistrikt) A36:1 (Stockholms arbetarekommun) A37:1 (Stockholms läns partidistrikt) A38:1 (Sörmlands partidistrikt) A39:1 (Västmanlands partidistrikt) A40:1 (Örebro partidistrikt) A41:1 (Östergötlands partidistrikt) yrkas att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. F33:12 (Sörmlands partidistrikt) F34:12 (Stockholms läns partidistrikt) F35:12 (Uppsala partidistrikt) F36:12 (Västmanlands partidistrikt) F37:12 (Örebro partidistrikt) F38:12 (Östergötlands partidistrikt) och F39:12 (Stockholms arbetarekommun) yrkas att möjligheten till lånefinansiering och andra upphandlingsformer ökar. I motion A42:1–2 (Solna arbetarekommun) yrkas att uppdra åt riksdagsgruppen att öka möjligheterna till statlig lånefinansiering för att påskynda stora och angelägna infrastrukturprojekt samt att uppdra åt riksdagsgruppen att verka för att reglerna i budgetlagen ändras så att även kommunernas möjligheter ökar att göra investeringar för jobb. I motion A45:1–2 (Lunds arbetarekommun) yrkas att nya finansieringsmodeller införs för långsiktiga investeringar rörande miljö och samhällsbyggande såsom spårbunden trafik samt att staten tar ett tydligt ansvar även för utbyggnad av regional järnvägstrafik och spårvagnssystem, typ light rail eller motsvarande. I motion A32:1

(Eskilstuna arbetarekommun) yrkas att svenska staten möjliggör för en betydande andel infrastruktursatsningar som är finansierade via lån istället för genom direktavskrivningar som idag. I motion F31:3 (Hallsbergs arbetarekommun) yrkas att investeringar i vägar paras med investeringar för fordon som drivs med förnyelsebara drivmedel. I motionerna F33:2 (Sörmlands partidistrikt) F34:2 (Stockholms läns partidistrikt) F35:2 (Uppsala partidistrikt) F36:2 (Västmanlands partidistrikt) F37:2 (Örebro partidistrikt) F38:2 (Östergötlands partidistrikt) F39:2 (Stockholms arbetarekommun) yrkas att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym minst ligger i nivå med EU-snittet. I motion A43:1–2 (Malmö arbetarekommun) yrkas att ge partistyrelsen i uppdrag att undersöka om miljöavgift för finansiering av infrastrukturen enligt den modell som beskrivits är möjlig att införa och att om miljöavgift införs enligt ovan ska dessa medel riktas direkt till infrastruktursatsningar på vägnätet.

Partistyrelsens principiella uppfattning är att en väl fungerande infrastruktur är av central betydelse för konkurrenskraft och tillväxt. Säkra, tillförlitliga och effektiva transporter året runt, i hela landet, är viktigt för enskilda människors frihet och arbetsmöjligheter – och avgörande för företagens möjligheter att utvecklas, finna rätt arbetskraft och ta nya marknadsandelar. Detta gäller inte minst Sverige, som är en liten exportberoende ekonomi i norra Europa och där avstånden mellan olika landsändar är stora.

Visionära infrastrukturinvesteringar kan därtill bidra med något mer. Genom att investera i hållbara transporter, till exempel genom ökade satsningar på vägar, järnvägar, kustsjöfart och hamnar, kan vi skynda på omställningen av Sverige till ett miljömässigt hållbart samhälle. Genom att knyta olika regioner närmare varandra kan vi skapa nya strategiska möjligheter till utveckling. Se bara på snabbtågens betydelse i Frankrike, där många människor pendlar till huvudstaden, trots att de är bosatta upp till 50 mil därifrån! Eller titta på Öresundsbron, och se vilka effekter den har haft både möjligheter till jobb, tillväxt och välstånd i södra Sverige.

Idag råder betydande brister i transportsystemet i Sverige. Behoven av nyinvesteringar och underhåll av vägar och järnvägar är mycket stora. Många angelägna investeringar, som man varit överens om på lokal och nationell nivå sedan lång tid tillbaka, har gång på gång fått skjutas på framtiden. Samtidigt har de många av de projekt som väl har börjat byggas, också tvingats ta paus efter paus under själva arbetet – för att pengarna som skulle finansiera projektet inte räcker till eller för att de plötsligen behövs någon annanstans. Resultatet har blivit långa byggtider, ineffektivitet och accelererande byggkostnader. Därutöver har den planerade infrastrukturbudgeten inte räckt till för att få med alla angelägna projekt – ens på planeringsstadiet. Partistyrelsens menar att Sverige har betydande behov av infrastrukturinvesteringar under de kommande åren, och att resurserna därför måste öka för detta under kommande år.

Den borgerliga regeringen har valt en annan strategi. I stället för att öka resurserna som krävs på statlig nivå, har de utvecklat en ny princip om att kommuner ska vara med och finansiera statliga infrastrukturinvesteringar – genom kommunal ”medfinansiering”. Många är de kommuner som under de senaste åren har fått välja mellan pest eller kolera: antingen är kommunerna med och betalar med kommunala skattemedel eller så får de ingen ny infrastruktur. Regeringen beskriver i sin proposition om medfinansiering att ”många intressenter har uttryckt intresse för att finansiera utveckling av infrastruktur tillsammans med staten”. Sanningen

är väl snarare den att många kommuner har ställts inför ett omöjligt val där de har känt sig tvingade att bidra med medfinansiering för att några investeringar överhuvudtaget ska komma till stånd.

Vi socialdemokrater anser att staten måste ta sitt ekonomiska ansvar för investeringar och underhåll av riksvägar, motorvägar och järnväg. Infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov, inte av enskilda kommuners ekonomi. Risken är att en växande andel kommunal medfinansiering ökar klyftorna mellan fattiga och rika kommuner och regioner – vilket försämrar förutsättningarna för framtida tillväxt i de fattigare kommunerna ytterligare. Därutöver gröper den kommunala medfinansieringen ur kommunernas redan ansträngda budgetar – vilket också får konsekvenser för medborgarna i kommunen. Antingen så tvingas kommunerna skära i välfärden eller höja skatten. Vi socialdemokrater är därför starkt kritiska till regeringens principer om kommunal medfinansiering.

Partistyrelsen ser, precis som många motionärer, behov av betydande infrastrukturinvesteringar under de kommande åren, och är därför beredd att öka resurserna till detta område. Partistyrelsen menar att det är fullt möjligt att kombinera en utökad investeringsvilja och lånefinansiering av strategiska större infrastrukturprojekt med budgetlagen och därmed en fullt ut ansvarsfull ekonomisk politik. För att få till stånd fler infrastrukturinvesteringar under kommande år är partistyrelsen också beredd att öka användningen av lånefinansiering för strategiska infrastrukturprojekt och öka inslagen av trängselavgifter och/eller andra former av brukaravgifter. Det behövs en nära dialog mellan staten, kommunerna och regionerna när det gäller dessa frågor – inte minst när det gäller prioriteringarna av de olika objekten och möjligheten till delfinansiera olika objekt med avgifter. Vi behöver också öppningar för ökade möjligheter till anslagssparande och anslagskrediter för att undvika onödiga stopp i byggnationerna som idag orsakar praktiska problem.

Lånefinansiering innebär att staten lånar till investeringen, vilket leder till att kostnaden för investeringen fördelas normalt över avskrivningsperioden och inkluderar räntekostnaderna. Partistyrelsen anser att det är lämpligt att använda lånefinansiering för strategiska större projekt. Det ligger väl i linje med vad som redan har tillämpats för exempelvis Öresundsbron, Botniabanan med flera. Mindre investeringar som är intressanta kan man klara via anslag och myndigheternas kreditramar. En noggrann bedömning måste alltid göras om staten långsiktigt kan bära de utgifter som kostnaderna för samliga lån betingar. Partistyrelsen menar att det är av avgörande betydelse att vi Socialdemokrater håller fast vid en ansvarsfull ekonomisk politik.

Partistyrelsen ser också positivt på möjligheten att använda trängselskatter som ett sätt att styra trafiken och minska utsläppen. De kommuner/regioner som så önskar ska ges möjlighet att införa trängselskatter som i sin tur kan användas till att finansiera kollektivtrafiksatsningar eller angelägna trafikåtgärder i sina kommuner/regioner.

Partistyrelsen vill se över möjligheterna att införa en kilometerskatt för tunga lastbilstransporter i Sverige. En rätt genomförd kilometerskatt bör kunna öka effektiviteten i transportsystemet och därmed minska slitage, buller samt utsläpp av partiklar, kväveoxider, svaveldioxid och koldioxid särskilt om införandet av en kilometerskatt kombineras med satsningar på att bygga ut kapaciteten för gods-transporter på järnväg. Särskild hänsyn bör tas till transporter inom näringar som saknar alternativ till transport på väg. Ett eventuellt införande förutsätter dock att

en teknik med rimliga systemkostnader är tillräckligt väl utvecklad. Därtill är ett EU-gemensamt system för kilometerskatt nödvändigt för att få full genomslagskraft.

Förbättra kostnadskontrollen på infrastrukturuområdet

Kostnadsutvecklingen på infrastrukturuområdet har varit dramatisk under senare år. Om inga åtgärder vidtas är risken stor att även projekten i kommande planeringsram kommer att vara svåra att förverkliga. Därför behöver flera åtgärder vidtas för att bromsa kostnadsutvecklingen.

Helt avgörande för en ekonomiskt hållbar infrastrukturplanering är att de pengar som avsätts för att bygga ett projekt sedan också täcker de kostnader som uppstår för projektet. Därför vill vi pröva nya metoder för upphandlingar, till exempel funktionsupphandling med helhetsåtagande, för att pressa byggkostnaderna. Vi vill gärna se att denna metod prövas i närtid på några mindre infrastrukturprojekt. En fungerande konkurrens på anläggningsmarknaden är därtill avgörande för att staten ska kunna pressa kostnaderna för infrastrukturprojekt. Det är viktigt att den statliga upphandlingen stimulerar en priskonkurrens och använder avtalskonstruktioner som ger full kostnadskontroll och en rimlig ansvarsfördelning för uppkomna kostnadsfördyringar. Staten bör i princip ha avtal som ger samma kostnadskontroll som motsvarande avtal i det privata näringslivet.

Vi vill därför att regeringen ger Konkurrensverket i uppdrag att se över konkurrensen på anläggningsmarknaden och Ekonomistyrningsverket i uppdrag att se över de avtalskonstruktioner som används vid statliga infrastrukturprojekt.

Övrigt

Flera motionärer efterlyser infrastrukturinvesteringar i nivå med EU-genomsnittet. Grunden för det är en rapport från statliga NUTEK som belyser infrastrukturinvesteringarna i förhållande till BNP i några europeiska länder. Partistyrelsen anser att det är ett mått med begränsningar när det gäller att åskådliggöra investeringsnivån. I andra analyser, exempelvis från OECD så kommer Sverige bättre ut i jämförelser med några andra europeiska länder.

Partistyrelsen delar motionärernas uppfattning att infrastrukturen i Sverige ska ligga på en konkurrenskraftig nivå i en europeisk jämförelse. Däremot avvisar partistyrelsen att koppla investeringsnivån till BNP-utvecklingen. Ett viktigt skäl är att om fler utgiftsområden får en direkt koppling till BNP-utvecklingen riskerar centrala delar av välfärdsområdet bli det dragspel i budgeten som måste anpassas. BNP varierar dessutom kraftigt över tid, vilket riskerar att leda till att när BNP faller kraftigt, som den gör i år, skulle investeringarna behöva minska i lågkonjunktur. Den recession som präglar stora delar av västvärlden 2009 kommer att få återverkningar på alla områden. Det är då inte klok politik att låsa sig för enskilda nyckeltal. För att klara långsiktigt hållbara infrastrukturinvesteringar krävs höga ambitioner och en ansvarfull och verklighetsanknuten ekonomisk politik.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A31:4, A33:4 A35:1 A35:5, A36:1, A36:5, A37:1, A37:5, A38:1, A38:5, A39:1, A39:5, A40:1, A40:5, A41:1, A41:5, A44:3,

att avslå motionerna A31:1, A33:1, A34:1, A44:1, A45:3.

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A31:2, A31:5, A32:1, A33:2, A33:6, A34:2, A34:3, A35:2, A35:3, A36:2, A36:3, A37:2, A37:3, A38:2, A38:3, A39:2, A39:3, A40:2, A40:3, A41:2, A41:3, A42:1, A42:2, A43:1, A43:2, A44:4, A45:1, A45:2, F31:3, F33:2, F33:12, F34:2, F34:12, F35:2, F35:12, F36:2, F36:12, F37:2, F37:12, F38:2, F38:12, F39:2, F39:12.

Motion A31

Nynäshamns arbetarekommun

Motion angående finansieringen av större infrastrukturprojekt

Infrastrukturen – ett statligt ansvar

Staten har ansvar för infrastrukturen för transporter och IT i hela landet. Finansieringen av nya projekt och underhåll är därmed ett statligt ansvar. I vissa synnerliga fall, där ett starkt kommunalt eller regionalt intresse finns för speciella särlösningar, kan det dock vara motiverat med kommunal eller regional medfinansiering.

Större investeringsvolym

Infrastrukturen är mycket viktig för ett lands ekonomiska utveckling och ännu viktigare i Sverige, med långa avstånd och en befolkning som är utspridd på en stor yta. Ändå har infrastruktursatsningarna i Sverige under lång tid varit helt otillräckliga. Både nyinvesteringarna och underhållsinvesteringarna har legat långt under det europeiska genomsnittet. För att de geografiska avstånden inte ska vara en kraftig konkurrensnackdel, måste Sveriges infrastrukturinvesteringar vara högre än det europeiska genomsnittet.

En ny finansieringsmodell

Idag direktavskrivs de statliga infrastrukturinvesteringarna i budgeten. Det innebär i praktiken att man inte kan låna pengar till investeringarna. Jag anser att infrastruktur är en investering och inte en kostnad. Därmed ska den i budgeten tas upp som en kostnad i den del som gäller räntor, avskrivningar och med investeringarna förenade driftskostnader. En särskild investeringsbudget ska upprättas. Därigenom skulle väsentligt fler investeringar rymmas under utgiftstaket och man tränger inte heller undan nödvändiga statliga satsningar på välfärden. Min uppfattning är att nya infrastrukturprojekt ska finansieras på det här sättet, så att jag successivt går över i en ny finansieringsmodell. Däremot ska finansieringen av befintlig infrastruktur inte göras om.

Eftersatt underhåll

Med detta synsätt är eftersatt underhåll en kostnad och ska kostnadsföras under utgiftstaket.

Kommunal/regionalt förskottering

Kommunal och/eller regional förskottering till statliga infrastrukturprojekt kan i vissa fall komma ifråga. Förutsättningen är att prioriteringsordningen inte ändras så att kommuner som inte har råd med medfinansiering missgynnas. Ytterligare ett villkor är att återbetalningstiden bestäms från början, så att kommunen eller regionen kan ta upp förskotteringen som en fordran i sin balansräkning. Om så inte sker tvingas kommunerna direktavskriva förskotteringen, vilket är oacceptabelt.

Funktionsupphandling

Staten lånar alltid till lägre ränta än alla andra. Man ska därför inte ta till så kallad offentlig-privat samverkan (OPS) för att det saknas pengar utan av andra skäl. Ett positivt exempel

är funktionsupphandling, som innebär att entreprenören blir konstruktör av infrastrukturprojektet och garanterar dess egenskaper under en längre tidsperiod.

Socialdemokratiska prioriteringar

Jag vill att en gemensam prioritering av infrastrukturprojekten sker på partinivå. Sedan ska de genomföras i sin helhet i den prioriterade ordningen. Genomförandet ska inte vara beroende av om man i årsbudgeten anvisar medel, vilket har inneburit kraftigt ökade kostnader när man styckat upp projekt i ett antal delprojekt.

Principer för prioriteringar bör syfta till att minimera negativa effekter på klimatet och stärka konkurrenskraften

När prioriteringarna sker, vill vi se en kraftig betoning på järnvägssatsningarna. Det är också angeläget att infrastrukturen planeras på ett sådant sett så att konkurrenskraften stärks. Därför ska investeringar i hamn nära infrastruktur understödja de stora investeringar som näringslivet gör i hamnarna. På samma sätt ska hamnar som ger bästa effekt med avseende på minskning av koldioxidutsläppen prioriteras.

Med anledning av ovan föreslår jag:

A31:1 att en investeringsbudget införs i statsbudgeten,

A31:2 att ett tydligt mål för investeringar i infrastrukturen kopplat till BNP sätts,

A31:3 att LOU används effektivt,

A31:4 att alternativ finansiering möjliggörs,

A31:5 att lånemöjligheten i Riksgälden används för att säkerställa Sveriges konkurrenskraft.

Ilija Batljan

Nynäshamns arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A32 Eskilstuna arbetarekommun

Hållbar transportpolitik

Vår viljeinriktning är att föra över transporter från väg till järnväg och sjöfart samt att utveckla en långsiktigt hållbar hamnpolitik. Detta kräver att transporter på järnväg och via sjöfart ska vara långsiktigt hållbara. En förutsättning för detta är att sjöfartens drivmedel ur miljösynpunkt avsevärt förbättras. När vi talar om sjöfart så menar vi insjötrafik, kustsjöfart samt medellånga och längre transporter på havet. I dag talas det även om höghastighetssjövägar.

En långsiktigt hållbar statlig hamnpolitik

Hamnarna spelar en viktig roll därför att där sammanstrålar olika transportslag samt person- och godstrafik. En långsiktigt hållbar statlig hamnpolitik ska därför inverka på den trafik och de transportslag som kommer till hamnarna och som lämnar dem. Vi har en allt för hög belastning av transporter på infrastruktur via hamnarna i Stockholm och dess skärgård. Dagens svenska hamnar har en historisk utgångspunkt i statlig regional och maktpolitik från stormaktstiden och den tidiga industrialiseringen. Dagens strukturella verklighet stämmer inte överens med dåtidens behov.

Vi behöver en modern hamnpolitik som kan vara en del av en utvecklad infrastruktur med ett moderniserat järnvägsnät, höghastighetssjövägar, vägar och logistik. Behovet av

kunskapsutveckling är stort. Sjöfarten har en stor utvecklingspotential samtidigt som den i allt för hög grad är dåligt utnyttjad. Infrastrukturen är gränsöverskridande, vilket kräver rationella tekniska och administrativa lösningar. Den har även en stor betydelse i diskussionen om och utvecklingen av de nya regionerna.

Svenska statens finansiering av infrastruktur måste ses över

Sverige har i dag en infrastruktur som är mycket eftersatt med internationella mått. Vi lägger en betydligt mindre del av BNP på infrastruktursatsningar än många andra europeiska länder. Detta gör att Sverige riskerar och också halkar efter i förmåga att konkurrera internationellt både avseende transporter av gods och människor.

Sverige har en tradition av att i princip alla finansieringar som görs av staten via väg- och banverk ska direktfinansieras, det vill säga att de statliga transportverken tilldelas resurser som i sin helhet ska finansiera respektive projekt. När samhället i övrigt gör investeringar, exempelvis på kommunal nivå, så finansieras investeringarna via lån till en stor del.

Den svenska hållningen att inte kunna bygga väg och järnväg om inte pengarna finns i den egna kassakistan gör att många projekt blir förflyttade in i framtiden eller aldrig blir av på grund av fördyringar för andra pågående projekt, vilket äter upp resurserna för kommande projekt.

Oavsett investeringsform så måste självklart pengarna finnas, om så till att direktinvestera eller till att finansiera ränta och amorteringar (kapitaltjänstkostnader) på investeringen.

Sverige behöver ändra inriktning för hur investeringar på statlig nivå finansieras inom väg- och järnvägsnätet. Om landet ska kunna kompensera för att vi har eftersatta behov inom infrastrukturen så måste vi tillåta oss att låna till dessa byggnationer. Vi har inte råd att vänta på att pengar finns i kassan. Det är fel att över tid låna till konsumtion, vilket Sverige tidigare har gjort. Men det är inte fel att låna till konkreta investeringar som direkt leder till att stärka landet som sådant. Statsskulden är i dag mycket låg, och en politik för ökad lånefinansiering till infrastruktur är fullt möjlig. Den är dessutom direkt lämplig som en motåtgärd i lågkonjunktorens spår.

Det bör också övervägas om ett ökat inslag av privat finansiering bör ske i infrastrukturprojekt där både den allmänna och den privata sektorn är vinnare på att detta kommer till stånd. Genom att den privata sektorn kan delfinansiera vissa objekt som direkt ger återverkningar i dess förmåga att konkurrera och växa, så kan denna sektor bli en ansvarstagande aktör i stället för en kravmaskin. Det medger också ett annat övervägande från dessa aktörer när de resonerar om huruvida verksamheten har bättre förutsättningar att växa i ett land där man både får vara med och betala, men också påverka, infrastrukturen i relation till ett land någon annanstans där förutsättningarna är sämre för båda dessa delar.

Staten ska ha det övergripande och avgörande ansvaret för finansieringen av infrastrukturinvesteringar. Samtidigt är det viktigt och väsentligt att både tillvarata och stimulera det lokala och regionala engagemanget, kunnandet och erfarenheterna.

Jag föreslår därför:

A32:1 att svenska staten möjliggör för en betydligt ökad andel infrastruktursatsningar som är finansierade via lån i stället för genom direktavskrivningar som i dag,

A32:2 att socialdemokraterna tar ställning för en långsiktigt hållbar statlig hamnpolitik.

Göran Hammer

Eskilstuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A33

Skånes partidistrikt

Finansiering av transportinfrastrukturen

Ett lands transportinfrastruktur är av stor betydelse för den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften. Detta uppmärksammades bland annat i NUTEK:s årsbok för 2008. Där påpekas att Sverige, i egenskap av ett av Europas mest glesbefolkade länder, inte har optimala förutsättningar för den kunskapsintensiva produktion som vi många gånger bygger vår framtidstro på. Tvärtom, förmågan till kunskapsintensiv, innovationsdriven tillväxt bestäms i stor utsträckning av den lokala arbetsmarknadens storlek. Därför behöver Sveriges lokala arbetsmarknader växa. Detta kan ske på två sätt, antingen genom förtätning eller genom geografisk utvidgning. Förtätning är en långsam, dyr och knappast politiskt önskvärd process, som förutsätter att människor flyttar. Det huvudsakliga instrumentet för att uppnå regionförstoring bör därför istället vara en kraftfull utbyggnad av transportinfrastrukturen. Denna slutsats ställer vi oss bakom.

Fallande nyinvesteringar och eftersatt underhåll

I samma publikation skriver NUTEK att de svenska nyinvesteringarna i infrastruktur har fallit sedan början av 1980-talet – precis som i resten av Västeuropa. Detta om man mäter investeringarnas andel av BNP. Sverige har dessutom legat under det europeiska snittet så gott som alla år; undantaget är bara 1995 och 1996. Gör man samma jämförelse mellan europeiska länder när det gäller underhållsinvesteringar ligger Sverige ännu sämre till.

Vi anser att detta förhållande måste ändras. Investeringsvolymerna i vägar, järnväg och annan infrastruktur måste öka avsevärt om Sverige ska vara fortsatt konkurrenskraftigt.

Nuvarande planering

Idag befinner sig Sverige mitt i genomförandet av Banverkets och Vägverkets nationella planer för perioden 2004-2015. Samma tidsperiod gäller de regionala planerna. I Skåne är denna utarbetad och antagen av Region Skåne, men den finansieras precis som de nationella planerna och övriga regionala planer över statsbudgeten.

Redan nu pågår dock planarbetet för nästa period. Denna omfattar åren 2010-2021 och överlappar och ersätter den nuvarande. Den borgerliga riksdagsmajoriteten har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under den nya perioden. En summa som visserligen är enorm, men som vid en närmare granskning inte ger något större utrymme för några nya infrastrukturobjekt i den nationella planen. Hela 200 miljarder kronor sätts av till drift och underhåll, och de regionala planerna får 33 miljarder kronor. Kvar är 184 miljarder kronor, men detta är inte pengar som oavkortat kan gå till nya objekt. Drygt 100 miljarder kronor är redan uppbundna i objekt som redan är igångsatta, upphandlade, omfattas av avtal eller av regeringens närtidssatsningar. I denna post ingår även ränte- och amorteringskostnader för lånefinansierade objekt (bland annat Botniabanan). När ytterligare avdrag gjorts för diverse sektorsuppgifter, åtgärdsområden och marknadsanpassningar återstår ungefär 25 miljarder kronor. Av dessa har regeringen sagt att minst hälften ska gå till väginvesteringar. Något utrymme för några nya större järnvägsinvesteringar motsvarande Citytunneln eller Botniabanan finns därmed inte. Detta understryker det reella behovet av ökade investeringsvolymmer.

Medfinansiering?

Istället för att skjuta till mer statliga pengar vill regeringen öka investeringsvolymerna genom betydande medfinansiering från kommuner, landsting och regioner. Detta med

skattepengar som i huvudsak är avsedda för vård, skola och omsorg, och det trots att den nationella infrastrukturen är ett nationellt ansvar. Vi vänder oss därför emot en utveckling där kommunal och regional medfinansiering blir en generell förutsättning för statliga investeringar. En sådan utveckling kommer att förstärka klyftorna mellan olika landsändar när betalningsförmågan skiftar. Medfinansiering bör bara bli aktuellt i väldigt speciella fall, där starka kommunala eller regionala intressen motiverar särlösningar.

När regeringen kräver medfinansiering är det också viktigt att komma ihåg att många kommuner, landsting och regioner redan idag bär en tung börda när det gäller infrastrukturen. Det gäller bland annat det kommunala gatunätet. Sveriges Kommuner och Landsting uppskattar kommunernas, landstingens och regionernas årliga investeringar i infrastruktur till 10 miljarder kronor.

En ny finansieringsmodell

Medfinansiering är inte det enda sättet att frigöra mer medel för investeringar. Sverige behöver istället en helt ny finansieringsmodell för infrastrukturinvesteringar. Idag direktavskrivs de statliga investeringarna. Därmed jämföras en investering med en kostnad, vilket inte stämmer med den ekonomiska verkligheten. Det rimliga hade varit om dessa investeringar bara hade setts som kostnader i de delar som gäller räntor, avskrivningar och med investeringarna förenade driftskostnader. Därför borde en statlig investeringsbudget införas. Därigenom skulle väsentligt fler investeringar rymmas under utgiftstaket. Inte heller hade nödvändiga statliga satsningar på välfärden trängts undan. Vi anser att nya infrastrukturobjekt ska finansieras genom att Sverige successivt går över till denna modell. Finansieringen av befintlig infrastruktur ska inte göras om.

Dessutom bör ett mål för investeringarna i transportinfrastruktur kopplas till bruttonationalprodukten (BNP). Detta eftersom efterfrågan på transporter är nära sammanflätad med aktiviteten i ekonomin. Det är rimligt att de svenska investeringarna i alla fall inte är lägre än det europeiska genomsnittet.

Under senare år har det argumenterats för att OPS (offentlig-privat-samverkan) skulle kunna öka effektiviteten vid större anläggningsprojekt. Vi tror inte att denna modell skulle medföra alla de fördelar som det ibland har hävdats, bland annat eftersom privata aktörer inte kan låna till lägre kostnad än staten. Men OPS innehåller ändå en intressant komponent: funktionsupphandlingen. Denna har många gånger visat sig leda till lägre kostnader eftersom entreprenören även fått ansvaret för konstruktionen och projektets långsiktiga egenskaper.

OPS och medfinansiering brukar nämnas som exempel på så kallade alternativa finansieringar. I departementspromemorian Ds 2000:65 definieras alternativ finansiering av väg och järnväg som "... andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och det privata samarbetar vid genomförande av investeringen."

När vi socialdemokrater försöker skapa utrymme för fler infrastrukturobjekt, bör vi titta på dessa alternativa finansieringsvägar. Det gäller till exempel trängselskatter och vägtullar. Öresundsbron är ett exempel på ett stort infrastrukturprojekt som helt och hållet finansieras med avgifter för trafikanterna.

Ett annat exempel på alternativ finansiering som vi ser positivt på är en kilometerskatt för tung trafik. Det skulle kunna innebära att varje fordon betalar i förhållande till antal körda kilometer. Skatten kan differentieras efter till exempel fordonsegenskaper, trafikvo-

lym, vägtyp och rent regionala villkor som till exempel extremt långa avstånd för distributionstrafik. En sådan skatt skulle kunna genomföras som en skatteväxling för svenska åkare. Det går också att tänka sig att denna statliga finansieringslösning kan kompletteras med en modell där kilometerskatten tillfälligt höjs regionalt för att finansiera regionala investeringar som inte ryms inom de statliga ramarna.

Slutligen vill vi framhålla att staten måste bli bättre på att använda möjligheten att lånefinansiera projekt via Riksgäldskontoret. Tillsammans med en separat investeringsbudget skulle lånefinansiering kunna fungera som ett effektivt sätt att fördela kostnaderna för riktigt stora projekt över många år. Utan en sådan modell blir det exempelvis väldigt svårt att genomföra megaprojekt såsom en framtida svensk höghastighetsbana.

Vi föreslår:

A33:1 att en investeringsbudget införs i statsbudgeten,

A33:2 att ett tydligt mål för investeringar i infrastrukturen kopplat till BNP sätts,

A33:3 att funktionsupphandlingar ska användas oftare för att öka effektiviteten vid upphandling av anläggningsprojekt,

A33:4 att fler alternativa finansieringar möjliggörs,

A33:5 att en kilometerskatt för tung trafik införs,

A33:6 att lånemöjligheten i Riksgälden används för att säkerställa Sveriges konkurrenskraft.

Uno Aldegren och Ilmar Reepalu

Motion A34 Hudiksvalls arbetarekommun

Finansiering av större infrastrukturprojekt.

Infrastrukturen är mycket viktig för ett lands ekonomiska utveckling och speciellt viktig i ett land som Sverige där långa avstånd och stora skillnader i befolkningskoncentrationer gör att förutsättningarna i landets olika delar för arbete och utveckling är mycket olika.

Under lång tid så har infrastrukturinvesteringarna i Sverige varit otillräckliga, både nyinvesteringar och underhållsinvesteringar har legat långt under den Europeiska nivån, detta i ett land som på grund av ovan nämnda avstånd och skilda förutsättningar måste ha en investeringsnivå i infrastruktur som är avsevärt högre än den Europeiska nivån.

Idag så direktavskrivs de statliga infrastrukturinvesteringarna i budgeten. Detta innebär att man inte kan låna till dessa investeringar.

Infrastruktur är en investering inte en kostnad, därför ska den tas upp i budgeten som kostnad enbart vad gäller räntor, avskrivningar och med investeringen förenade driftskostnader.

En särskild investeringsbudget måste upprättas. Det skulle innebära att många fler investeringar skulle inrymmas under utgiftstaket och dessa investeringar skulle då inte hellre inverka på satsningarna på välfärden.

Om det ska förekomma kommunal eller regional förskottering av infrastrukturprojekt då förutsätter detta att prioriteringsordningen inte ändras. Rika kommuner ska inte kunna gå före i kön! Vidare så måste återbetalningstiden läggas fast och rena bidrag förbjudas. Kommunerna ska kunna ta förskotteringen som en fordran i balansräkningen.

En gemensam prioritering av infrastrukturprojekt bör ske på partinivå för att sedan genomföras i sin helhet i den prioriterade ordningen.

När denna prioritering sker så bör det läggas en kraftig betoning på järnvägar.

Jag föreslår:

A34:1 att en investeringsbudget införs i statsbudgeten,

A34:2 att ett tydligt mål för investeringar i infrastrukturen kopplat till BNP sätts,

A34:3 att lånemöjligheten i riksgälden används för att säkerställa Sveriges konkurrenskraft.

Sven-Åke Thoresen

Hudiksvalls arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A35

Uppsala läns partidistrikt

Alternativ finansiering

Under flera år har diskussioner förts rörande hur vi ska få ökade medel till investeringar i landets infrastruktur. NUTEK har beskrivit att Sverige inte ens uppnår de investeringsnivåer som övriga länder i EU gör. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige instämmer med att vi behöver öka investeringsvolymen och för att klara det måste vi finna nya vägar att investera i vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Som det är idag reglerar regering och riksdag investeringsverksamheten under en planperiod på tio år genom särskilda beslut. En revidering av den tioåriga planen görs normalt vart fjärde år. Denna process är lika, oberoende av finansieringsform och regeringens och riksdagens inflytande i detta avseende påverkas inte av valet av finansieringsform.

Riksdagen har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under planeringsperioden 2010-2021, se betänkande 2008/09 TU2. För drift och underhåll avsätts 136 miljarder kronor som fördelas på vägar och 64 miljarder kronor på järnvägar. Kvar blir 217 miljarder kronor som ska användas till investeringar i vägar och järnvägar, sektorsuppgifter, statlig medfinansiering av vissa investeringar i trafikanläggningar, driftsbidrag till icke statliga flygplatser, medfinansiering av stora och strategiska åtgärder i farleder och slussar samt räntor och amorteringar. Den moderatledda regeringen räknar också med en betydande medfinansiering till investeringar från kommuner, landsting och regioner. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige delar inte synen på att skattepengar som är avsedda i huvudsak för vård, skola och omsorg ska användas för anläggandet av vägar och järnvägar, men vi ser behov av att öka investeringsramen.

Vi vill istället använda oss av andra lösningar inom ramen för alternativ finansiering. Men vi vill trycka på att det fortsatt är statens ansvar att bygga vägar och järnvägar för att hålla samman vårt land och att staten tar sitt ansvar som infrastrukturägare vad gäller drift och underhåll av infrastrukturen. Därför bör vi som parti säga nej till kommunal medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. Planeringsmässigt är det också viktigt att staten håller fast vid sin roll som samordnare.

Departementsskrivelsen DS 2000:65 definierade vad som menas med alternativ finansiering.

”Med alternativ finansiering av väg och järnväg avses andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och den privata samarbetar vid genomförande av investeringen.”

Vi vill för det första att investeringsviljan tydliggörs genom att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom

lån i Riksgälden. Då riskerar vi inte att hamna i en situation där i princip allt annat måste skjutas på framtiden för att ge utrymme åt en enda stor investering.

För det andra ser vi att alternativ finansiering även kan rymma exempelvis trängsel-skatter, bompengar/tullar och andra intäktsmöjligheter. Användandet av ny teknik ska användas för att underlätta för användarna. Regioner och kommuner måste ges möjlighet att själva införa intäktsmöjligheter som ska kunna öronmärkas till området ifråga. Vi ser också gärna utökade möjligheter för kommuner och regioner att kunna besluta om att använda tullar, bompengar, trängselskatter eller andra IT-baserade lösningar för att miljömässigt styra trafiken. Intäkterna kan användas för att ge värdefulla bidrag till investeringar i lokal och regional infrastruktur. Villkoret är dock att intäkterna kommer de regioner till del som betalar dem och att det är regionen som beslutar hur de ska användas.

För det tredje ser vi att ett bättre nyttjande av offentlig upphandling är centralt för att effektivisera investeringar i infrastruktur. Vi anser att funktionsupphandlingar bör användas i flera projekt. De positiva erfarenheterna både vad gäller att hålla projekttiden och hålla budget vid byggandet av Norrortsleden i Stockholm är tänkbara. OPS kan inte ses som ett finansieringsalternativ, eftersom det inte löser behoven av att få fram mer investeringsmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta att Socialdemokraterna ska arbeta för:

A35:1 att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar,

A35:2 att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym ligger minst i nivå med EU-snittet,

A35:3 att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden,

A35:4 att offentlig upphandling används effektivare,

A35:5 att alternativ finansiering möjliggörs.

Uppsala läns partidistrikt

Motion A36

Stockholms arbetarekommun

Alternativ finansiering

Under flera år har diskussioner förts rörande hur vi ska få ökade medel till investeringar i landets infrastruktur. NUTEK har beskrivit att Sverige inte ens uppnår de investeringsnivåer som övriga länder i EU gör. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige instämmer med att vi behöver öka investeringsvolymen och för att klara det måste vi finna nya vägar att investera i vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Som det är idag reglerar regering och riksdag investeringsverksamheten under en planperiod på tio år genom särskilda beslut. En revidering av den tioåriga planen görs normalt vart fjärde år. Denna process är lika, oberoende av finansieringsform och regeringens och riksdagens inflytande i detta avseende påverkas inte av valet av finansieringsform.

Riksdagen har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under planeringsperioden 2010-2021, se betänkande 2008/09 TU2. För drift och underhåll avsätts 136 miljarder kronor som fördelas på vägar och 64 miljarder kronor på järnvägar. Kvar blir 217 miljarder kronor som ska användas till investeringar i vägar och järnvägar, sektorsuppgifter, statlig medfinansiering av vissa investeringar i trafikanlägg-

ningar, driftsbidrag till icke statliga flygplatser, medfinansiering av stora och strategiska åtgärder i farleder och slussar samt räntor och amorteringar. Den moderatledda regeringen räknar också med en betydande medfinansiering till investeringar från kommuner, landsting och regioner. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige delar inte synen på att skattepengar som är avsedda i huvudsak för vård, skola och omsorg ska användas för anläggandet av vägar och järnvägar, men vi ser behov av att öka investeringsramen.

Vi vill istället använda oss av andra lösningar inom ramen för alternativ finansiering. Men vi vill trycka på att det fortsatt är statens ansvar att bygga vägar och järnvägar för att hålla samman vårt land och att staten tar sitt ansvar som infrastrukturägare vad gäller drift och underhåll av infrastrukturen. Därför bör vi som parti säga nej till kommunal medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. Planeringsmässigt är det också viktigt att staten håller fast vid sin roll som samordnare.

Departementsskrivelsen DS 2000:65 definierade vad som menas med alternativ finansiering.

”Med alternativ finansiering av väg och järnväg avses andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och den privata samarbetar vid genomförande av investeringen.”

Vi vill för det första att investeringsviljan tydliggörs genom att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden. Då riskerar vi inte att hamna i en situation där i princip allt annat måste skjutas på framtiden för att ge utrymme åt en enda stor investering.

För det andra ser vi att alternativ finansiering även kan rymma exempelvis trängselskatter, bompengar/tullar och andra intäktsmöjligheter. Användandet av ny teknik ska användas för att underlätta för användarna. Regioner och kommuner måste ges möjlighet att själva införa intäktsmöjligheter som ska kunna öronmärkas till området ifråga. Vi ser också gärna utökade möjligheter för kommuner och regioner att kunna besluta om att använda tullar, bompengar, trängselskatter eller andra IT-baserade lösningar för att miljömässigt styra trafiken. Intäkterna kan användas för att ge värdefulla bidrag till investeringar i lokal och regional infrastruktur. Villkoret är dock att intäkterna kommer de regioner till del som betalar dem och att det är regionen som beslutar hur de ska användas.

För det tredje ser vi att ett bättre nyttjande av offentlig upphandling är centralt för att effektivisera investeringar i infrastruktur. Vi anser att funktionsupphandlingar bör användas i flera projekt. De positiva erfarenheterna både vad gäller att hålla projekttiden och hålla budget vid byggandet av Norrortsleden i Stockholm är tänkbara. OPS kan inte ses som ett finansieringsalternativ, eftersom det inte löser behoven av att få fram mer investeringsmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta att socialdemokraterna ska arbeta för:

- A36:1 att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar,
- A36:2 att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym ligger minst i nivå med EU-snittet,
- A36:3 att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden,

A36:4 att offentlig upphandling används effektivare,

A36:5 att alternativ finansiering möjliggörs.

Stockholms arbetarekommun

Motion A37

Stockholms läns partidistrikt

Alternativ finansiering

Under flera år har diskussioner förts rörande hur vi ska få ökade medel till investeringar i landets infrastruktur. NUTEK har beskrivit att Sverige inte ens uppnår de investeringsnivåer som övriga länder i EU gör. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige instämmer med att vi behöver öka investeringsvolymen och för att klara det måste vi finna nya vägar att investera i vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Som det är idag reglerar regering och riksdag investeringsverksamheten under en planperiod på tio år genom särskilda beslut. En revidering av den tioåriga planen görs normalt vart fjärde år. Denna process är lika, oberoende av finansieringsform och regeringens och riksdagens inflytande i detta avseende påverkas inte av valet av finansieringsform.

Riksdagen har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under planeringsperioden 2010-2021, se betänkande 2008/09 TU2. För drift och underhåll avsätts 136 miljarder kronor som fördelas på vägar och 64 miljarder kronor på järnvägar. Kvar blir 217 miljarder kronor som ska användas till investeringar i vägar och järnvägar, sektorsuppgifter, statlig medfinansiering av vissa investeringar i trafikanläggningar, driftsbidrag till icke statliga flygplatser, medfinansiering av stora och strategiska åtgärder i farleder och slussar samt räntor och amorteringar. Den moderatledda regeringen räknar också med en betydande medfinansiering till investeringar från kommuner, landsting och regioner. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige delar inte synen på att skattepengar som är avsedda i huvudsak för vård, skola och omsorg ska användas för anläggandet av vägar och järnvägar, men vi ser behov av att öka investeringsramen.

Vi vill istället använda oss av andra lösningar inom ramen för alternativ finansiering. Men vi vill trycka på att det fortsatt är statens ansvar att bygga vägar och järnvägar för att hålla samman vårt land och att staten tar sitt ansvar som infrastrukturägare vad gäller drift och underhåll av infrastrukturen. Därför bör vi som parti säga nej till kommunal medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. Planeringsmässigt är det också viktigt att staten håller fast vid sin roll som samordnare.

Departementsskrivelsen DS 2000:65 definierade vad som menas med alternativ finansiering.

Med alternativ finansiering av väg och järnväg avses andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och det privata samarbetar vid genomförande av investeringen.

Vi vill för det första att investeringsviljan tydliggörs genom att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden. Då riskerar vi inte att hamna i en situation där i princip allt annat måste skjutas på framtiden för att ge utrymme åt en enda stor investering.

För det andra ser vi att alternativ finansiering även kan rymma exempelvis trängsel-skatter, bompengar/tullar och andra intäktsmöjligheter. Användandet av ny teknik ska användas för att underlätta för användarna. Regioner och kommuner måste ges möjlighet

att själva införa intäktsmöjligheter som ska kunna öronmärkas till området ifråga. Vi ser också gärna utökade möjligheter för kommuner och regioner att kunna besluta om att använda tullar, bompengar, trängselskatter eller andra IT-baserade lösningar för att miljömässigt styra trafiken. Intäkterna kan användas för att ge värdefulla bidrag till investeringar i lokal och regional infrastruktur. Villkoret är dock att intäkterna kommer de regioner till del som betalar dem och att det är regionen som beslutar hur de ska användas.

För det tredje ser vi att ett bättre nyttjande av offentlig upphandling är centralt för att effektivisera investeringar i infrastruktur. Vi anser att funktionsupphandlingar bör användas i flera projekt. De positiva erfarenheterna både vad gäller att hålla projekttiden och hålla budget vid byggandet av Norrortsleden i Stockholm är tänkvärda. OPS kan inte ses som ett finansieringsalternativ, eftersom det inte löser behoven av att få fram mer investeringsmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta att Socialdemokraterna ska arbeta för:

- A37:1 att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar,
- A37:2 att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym ligger minst i nivå med EU-snittet,
- A37:3 att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden,
- A37:4 att offentlig upphandling används effektivare,
- A37:5 att alternativ finansiering möjliggörs.

Stockholms läns partidistrikt

Motion A38 Sörmlands partidistrikt

Alternativ finansiering

Under flera år har diskussioner förts rörande hur vi ska få ökade medel till investeringar i landets infrastruktur. NUTEK har beskrivit att Sverige inte ens uppnår de investeringsnivåer som övriga länder i EU gör. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige instämmer med att vi behöver öka investeringsvolymen och för att klara det måste vi finna nya vägar att investera i vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Som det är idag reglerar regering och riksdag investeringsverksamheten under en planperiod på tio år genom särskilda beslut. En revidering av den tioåriga planen görs normalt vart fjärde år. Denna process är lika, oberoende av finansieringsform och regeringens och riksdagens inflytande i detta avseende påverkas inte av valet av finansieringsform.

Riksdagen har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under planeringsperioden 2010-2021, se betänkande 2008/09 TU2. För drift och underhåll avsätts 136 miljarder kronor som fördelas på vägar och 64 miljarder kronor på järnvägar. Kvar blir 217 miljarder kronor som ska användas till investeringar i vägar och järnvägar, sektorsuppgifter, statlig medfinansiering av vissa investeringar i trafikanläggningar, driftsbidrag till icke statliga flygplatser, medfinansiering av stora och strategiska åtgärder i farleder och slussar samt räntor och amorteringar. Den moderatledda regeringen räknar också med en betydande medfinansiering till investeringar från kommuner, landsting och regioner. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige delar inte synen på att skattepengar som är avsedda i huvudsak för vård, skola och omsorg ska användas för

anläggandet av vägar och järnvägar, men vi ser behov av att öka investeringsramen.

Vi vill istället använda oss av andra lösningar inom ramen för alternativ finansiering. Men vi vill trycka på att det fortsatt är statens ansvar att bygga vägar och järnvägar för att hålla samman vårt land och att staten tar sitt ansvar som infrastrukturägare vad gäller drift och underhåll av infrastrukturen. Därför bör vi som parti säga nej till kommunal medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. Planeringsmässigt är det också viktigt att staten håller fast vid sin roll som samordnare.

Departementsskrivelsen DS 2000:65 definierade vad som menas med alternativ finansiering.

”Med alternativ finansiering av väg och järnväg avses andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och det privata samarbetar vid genomförande av investeringen.”

Vi vill för det första att investeringsviljan tydliggörs genom att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden. Då riskerar vi inte att hamna i en situation där i princip allt annat måste skjutas på framtiden för att ge utrymme åt en enda stor investering.

För det andra ser vi att alternativ finansiering även kan rymma exempelvis trängsel-skatter, bompengar/tullar och andra intäktsmöjligheter. Användandet av ny teknik ska användas för att underlätta för användarna. Regioner och kommuner måste ges möjlighet att själva införa intäktsmöjligheter som ska kunna öronmärkas till området ifråga. Vi ser också gärna utökade möjligheter för kommuner och regioner att kunna besluta om att använda tullar, bompengar, trängsel-skatter eller andra IT-baserade lösningar för att miljö-mässigt styra trafiken. Intäkterna kan användas för att ge värdefulla bidrag till investeringar i lokal och regional infrastruktur. Villkoret är dock att intäkterna kommer de regioner till del som betalar dem och att det är regionen som beslutar hur de ska användas.

För det tredje ser vi att ett bättre nyttjande av offentlig upphandling är centralt för att effektivisera investeringar i infrastruktur. Vi anser att funktionsupphandlingar bör användas i flera projekt. De positiva erfarenheterna både vad gäller att hålla projekttiden och hålla budget vid byggandet av Norrortsleden i Stockholm är tänkbara. OPS kan inte ses som ett finansieringsalternativ, eftersom det inte löser behoven av att få fram mer investeringsmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta att Socialdemokraterna ska arbeta för:

- A38:1 att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar,
- A38:2 att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym ligger minst i nivå med EU-snittet,
- A38:3 att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden,
- A38:4 att offentlig upphandling används effektivare,
- A38:5 att alternativ finansiering möjliggörs.

Sörmlands partidistrikt

Motion A39

Västmanlands partidistrikt

Alternativ finansiering

Under flera år har diskussioner förts rörande hur vi ska få ökade medel till investeringar i landets infrastruktur. NUTEK har beskrivit att Sverige inte ens uppnår de investeringsnivåer som övriga länder i EU gör. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige instämmer med att vi behöver öka investeringsvolymen och för att klara det måste vi finna nya vägar att investera i vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Som det är idag reglerar regering och riksdag investeringsverksamheten under en planperiod på tio år genom särskilda beslut. En revidering av den tioåriga planen görs normalt vart fjärde år. Denna process är lika, oberoende av finansieringsform och regeringens och riksdagens inflytande i detta avseende påverkas inte av valet av finansieringsform.

Riksdagen har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under planeringsperioden 2010-2021, se betänkande 2008/09 TU2. För drift och underhåll avsätts 136 miljarder kronor som fördelas på vägar och 64 miljarder kronor på järnvägar. Kvar blir 217 miljarder kronor som ska användas till investeringar i vägar och järnvägar, sektorsuppgifter, statlig medfinansiering av vissa investeringar i trafikanklägningar, driftsbidrag till icke statliga flygplatser, medfinansiering av stora och strategiska åtgärder i farleder och slussar samt räntor och amorteringar. Den moderatledda regeringen räknar också med en betydande medfinansiering till investeringar från kommuner, landsting och regioner. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige delar inte synen på att skattepengar som är avsedda i huvudsak för vård, skola och omsorg ska användas för anläggandet av vägar och järnvägar, men vi ser behov av att öka investeringsramen.

Vi vill istället använda oss av andra lösningar inom ramen för alternativ finansiering. Men vi vill trycka på att det fortsatt är statens ansvar att bygga vägar och järnvägar för att hålla samman vårt land och att staten tar sitt ansvar som infrastrukturägare vad gäller drift och underhåll av infrastrukturen. Därför bör vi som parti säga nej till kommunal medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. Planeringsmässigt är det också viktigt att staten håller fast vid sin roll som samordnare.

Departementsskrivelsen DS 2000:65 definierade vad som menas med alternativ finansiering.

”Med alternativ finansiering av väg och järnväg avses andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och den privata samarbetar vid genomförande av investeringen.”

Vi vill för det första att investeringsviljan tydliggörs genom att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden. Då riskerar vi inte att hamna i en situation där i princip allt annat måste skjutas på framtiden för att ge utrymme åt en enda stor investering.

För det andra ser vi att alternativ finansiering även kan rymma exempelvis trängsel-skatter, bompengar/tullar och andra intäktsmöjligheter. Användandet av ny teknik ska användas för att underlätta för användarna. Regioner och kommuner måste ges möjlighet att själva införa intäktsmöjligheter som ska kunna öronmärkas till området ifråga. Vi ser också gärna utökade möjligheter för kommuner och regioner att kunna besluta om att använda tullar, bompengar, trängsel-skatter eller andra IT-baserade lösningar för att miljömässigt styra trafiken. Intäkterna kan användas för att ge värdefulla bidrag till investeringar

i lokal och regional infrastruktur. Villkoret är dock att intäkterna kommer de regioner till del som betalar dem och att det är regionen som beslutar hur de ska användas.

För det tredje ser vi att ett bättre nyttjande av offentlig upphandling är centralt för att effektivisera investeringar i infrastruktur. Vi anser att funktionsupphandlingar bör användas i flera projekt. De positiva erfarenheterna både vad gäller att hålla projekttiden och hålla budget vid byggandet av Norrortsleden i Stockholm är tänkvärda. OPS kan inte ses som ett finansieringsalternativ, eftersom det inte löser behoven av att få fram mer investeringsmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta att Socialdemokraterna ska arbeta för:

A39:1 att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar,

A39:2 att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym ligger minst i nivå med EU-snittet,

A39:3 att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden,

A39:4 att offentlig upphandling används effektivare,

A39:5 att alternativ finansiering möjliggörs.

Västmanlands partidistrikt

Motion A40 Örebro läns partidistrikt

Alternativ finansiering

Under flera år har diskussioner förts rörande hur vi ska få ökade medel till investeringar i landets infrastruktur. NUTEK har beskrivit att Sverige inte ens uppnår de investeringsnivåer som övriga länder i EU gör. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige instämmer med att vi behöver öka investeringsvolymen och för att klara det måste vi finna nya vägar att investera i vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Som det är idag reglerar regering och riksdag investeringsverksamheten under en planperiod på tio år genom särskilda beslut. En revidering av den tioåriga planen görs normalt vart fjärde år. Denna process är lika, oberoende av finansieringsform och regeringens och riksdagens inflytande i detta avseende påverkas inte av valet av finansieringsform.

Riksdagen har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under planeringsperioden 2010-2021, se betänkande 2008/09 TU2. För drift och underhåll avsätts 136 miljarder kronor som fördelas på vägar och 64 miljarder kronor på järnvägar. Kvar blir 217 miljarder kronor som ska användas till investeringar i vägar och järnvägar, sektorsuppgifter, statlig medfinansiering av vissa investeringar i trafikanläggningar, driftsbidrag till icke statliga flygplatser, medfinansiering av stora och strategiska åtgärder i farleder och slussar samt räntor och amorteringar. Den moderatledda regeringen räknar också med en betydande medfinansiering till investeringar från kommuner, landsting och regioner. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige delar inte synen på att skattepengar som är avsedda i huvudsak för vård, skola och omsorg ska användas för anläggandet av vägar och järnvägar, men vi ser behov av att öka investeringsramen.

Vi vill istället använda oss av andra lösningar inom ramen för alternativ finansiering. Men vi vill trycka på att det fortsatt är statens ansvar att bygga vägar och järnvägar för att hålla samman vårt land och att staten tar sitt ansvar som infrastrukturägare vad gäller

drift och underhåll av infrastrukturen. Därför bör vi som parti säga nej till kommunal medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. Planeringsmässigt är det också viktigt att staten håller fast vid sin roll som samordnare.

Departementsskrivelsen DS 2000:65 definierade vad som menas med alternativ finansiering.

”Med alternativ finansiering av väg och järnväg avses andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och den privata samarbetar vid genomförande av investeringen.”

Vi vill för det första att investeringsviljan tydliggörs genom att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden. Då riskerar vi inte att hamna i en situation där i princip allt annat måste skjutas på framtiden för att ge utrymme åt en enda stor investering.

För det andra ser vi att alternativ finansiering även kan rymma exempelvis trängsel-skatter, bompengar/tullar och andra intäktsmöjligheter. Användandet av ny teknik ska användas för att underlätta för användarna. Regioner och kommuner måste ges möjlighet att själva införa intäktsmöjligheter som ska kunna öronmärkas till området ifråga. Vi ser också gärna utökade möjligheter för kommuner och regioner att kunna besluta om att använda tullar, bompengar, trängselskatter eller andra IT-baserade lösningar för att miljömässigt styra trafiken. Intäkterna kan användas för att ge värdefulla bidrag till investeringar i lokal och regional infrastruktur. Villkoret är dock att intäkterna kommer de regioner till del som betalar dem och att det är regionen som beslutar hur de ska användas.

För det tredje ser vi att ett bättre nyttjande av offentlig upphandling är centralt för att effektivisera investeringar i infrastruktur. Vi anser att funktionsupphandlingar bör användas i flera projekt. De positiva erfarenheterna både vad gäller att hålla projekttiden och hålla budget vid byggandet av Norrortsleden i Stockholm är tänkbara. OPS kan inte ses som ett finansieringsalternativ, eftersom det inte löser behoven av att få fram mer investeringsmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta att socialdemokraterna ska arbeta för:

A40:1 att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar,

A40:2 att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym ligger minst i nivå med EU-snittet,

A40:3 att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden,

A40:4 att offentlig upphandling används effektivare,

A40:5 att alternativ finansiering möjliggörs.

Örebro läns partidistrikt

Motion A41

Östergötlands partidistrikt

Alternativ finansiering

Under flera år har diskussioner förts rörande hur vi ska få ökade medel till investeringar i landets infrastruktur. NUTEK har beskrivit att Sverige inte ens uppnår de investeringsnivåer som övriga länder i EU gör. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige instämmer med att vi behöver öka investeringsvolymen och för att klara det måste vi finna nya vägar att investera i vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Som det är idag reglerar regering och riksdag investeringsverksamheten under en planperiod på tio år genom särskilda beslut. En revidering av den tioåriga planen görs normalt vart fjärde år. Denna process är lika, oberoende av finansieringsform och regeringens och riksdagens inflytande i detta avseende påverkas inte av valet av finansieringsform.

Riksdagen har 2008 beslutat att avsätta 417 miljarder kronor för transportinfrastrukturen under planeringsperioden 2010-2021, se betänkande 2008/09 TU2. För drift och underhåll avsätts 136 miljarder kronor som fördelas på vägar och 64 miljarder kronor på järnvägar. Kvar blir 217 miljarder kronor som ska användas till investeringar i vägar och järnvägar, sektorsuppgifter, statlig medfinansiering av vissa investeringar i trafikanläggningar, driftsbidrag till icke statliga flygplatser, medfinansiering av stora och strategiska åtgärder i farleder och slussar samt räntor och amorteringar. Den moderatledda regeringen räknar också med en betydande medfinansiering till investeringar från kommuner, landsting och regioner. Vi socialdemokrater i Östra Mellansverige delar inte synen på att skattepengar som är avsedda i huvudsak för vård, skola och omsorg ska användas för anläggandet av vägar och järnvägar, men vi ser behov av att öka investeringsramen.

Vi vill istället använda oss av andra lösningar inom ramen för alternativ finansiering. Men vi vill trycka på att det fortsatt är statens ansvar att bygga vägar och järnvägar för att hålla samman vårt land och att staten tar sitt ansvar som infrastrukturägare vad gäller drift och underhåll av infrastrukturen. Därför bör vi som parti säga nej till kommunal medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar. Planeringsmässigt är det också viktigt att staten håller fast vid sin roll som samordnare.

Departementsskrivelsen DS 2000:65 definierade vad som menas med alternativ finansiering.

”Med alternativ finansiering av väg och järnväg avses andra former av finansiering än över statsbudgeten, det vill säga traditionell anslagsfinansiering av investeringen med direktavskrivning samt av drift och underhåll av den uppförda anläggningen. Alternativ finansiering kan vara finansiering genom lån från Riksgäldskontoret eller mot statlig lånegaranti. Det kan också ske genom att den privata sektorn tillhandahåller kapital, oftast i samband med att staten och det privata samarbetar vid genomförande av investeringen.”

Vi vill för det första att investeringsviljan tydliggörs genom att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden. Då riskerar vi inte att hamna i en situation där i princip allt annat måste skjutas på framtiden för att ge utrymme åt en enda stor investering.

För det andra ser vi att alternativ finansiering även kan rymma exempelvis trängsel-skatter, bompengar/tullar och andra intäktsmöjligheter. Användandet av ny teknik ska användas för att underlätta för användarna. Regioner och kommuner måste ges möjlighet att själva införa intäktsmöjligheter som ska kunna öronmärkas till området ifråga. Vi ser också gärna utökade möjligheter för kommuner och regioner att kunna besluta om att använda tullar, bompengar, trängsel-skatter eller andra IT-baserade lösningar för att miljömässigt styra trafiken. Intäkterna kan användas för att ge värdefulla bidrag till investeringar

i lokal och regional infrastruktur. Villkoret är dock att intäkterna kommer de regioner till del som betalar dem och att det är regionen som beslutar hur de ska användas.

För det tredje ser vi att ett bättre nyttjande av offentlig upphandling är centralt för att effektivisera investeringar i infrastruktur. Vi anser att funktionsupphandlingar bör användas i flera projekt. De positiva erfarenheterna både vad gäller att hålla projekttiden och hålla budget vid byggandet av Norrortsleden i Stockholm är tänkbara. OPS kan inte ses som ett finansieringsalternativ, eftersom det inte löser behoven av att få fram mer investeringsmedel.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta att Socialdemokraterna ska arbeta för:

A41:1 att vi säger nej till lokal och regional medfinansiering av nationellt angelägna infrastrukturinvesteringar,

A41:2 att statens infrastrukturinvesteringar ökar så att Sveriges investeringsvolym ligger minst i nivå med EU-snittet,

A41:3 att vissa större, särskilt angelägna och kostnadskrävande investeringar i avgränsade projekt kan finansieras genom lån i Riksgälden,

A41:4 att offentlig upphandling används effektivare,

A41:5 att alternativ finansiering möjliggörs.

Östergötlands partidistrikt

Motion A42

Solna arbetarekommun

Ett nytt system för statliga och kommunala investeringar som ger fler jobb

I Sverige finns ett stort behov av infrastrukturens satsningar som alla inser måste göras omgående för ökad tillväxt och bättre miljö. Det handlar om stora investeringar för kollektivtrafiken, för hamnar, vägar och inte minst järnvägar.

Om jobben ska bli fler i Sverige måste vår internationella konkurrenskraft värnas och utvecklas, genom satsningar på forskning, utbildning och infrastruktur. Om arbetskraften, kunskapsklimatet och infrastrukturen i våra storstäder inte längre håller måttet kommer företagen att flytta till andra städer och länder. Så fungerar den globala ekonomin. Varje regering borde därför prioritera satsningar som stärker våra storstäders internationella konkurrenskraft. Den moderatledda regeringen prioriterar i stället sänkta skatter för dem som tjänar bäst. Det gör mest invånarna den rikaste tiondelen av befolkningen ännu rikare. Men samtidigt innebär det att staten förlorar ekonomiska medel för de investeringar som krävs inom forskning, utbildning och infrastruktur för att utveckla vår attraktionskraft.

Idag saknas ekonomiska resurser för att genomföra nödvändiga investeringar i våra vägar och järnvägar. Enligt Vägverket saknas "åtskilliga hundra miljoner för att fullfölja pågående objekt och några nya objekt kan under dessa förutsättningar följaktligen inte startas".

I dag görs de flesta statliga infrastrukturinvesteringar på årets budget och en direktavskrivning görs. Huvudregeln för statens investeringar är att kostnaden ska tas upp under ett utgiftsområde och följaktligen finansieras i sin helhet via ett anslag. Det betyder att en direktavskrivning görs. Endast undantagsvis kan staten med rådande ordning, utifrån en passus i budgetlagens 23 §, bevilja lånefinansiering av en investering. Exempel på sådana undantag utgörs av Öresundsbron och Södra länken i Stockholm.

Även vår egen riksdagsgrupp har haft som huvudprincip att anslagsfinansiera statens investeringar, även om undantag görs.

Förfaringsättet är märkligt. Ingen annan aktör i samhället skulle drömma om att som huvudregel finansiera sina långsiktiga investeringar genom direktavskrivning – inte privata företag, inte kommuner och landsting och naturligtvis inte enskilda hushåll. Alla utom staten väljer att lånefinansiera långsiktiga investeringar och hanterar kostnaden genom en långsiktig avskrivningsplan. Att infrastruktursatsningar som vore viktiga för jobb och tillväxt ställas i kö för att regeringen håller fast vid traditionen att direktfinansiera stora infrastruktursatsningar är naturligtvis extra allvarligt i dagens situation med tvärstopp i byggandet och skenande arbetslöshet.

Att denna oflexibilitet innebär att staten alltmer frångår sitt hälftenfinansieringsansvar för investeringar av riksintresse och kommuner utpressas till medfinansiering gör saken extra allvarlig. I en sådan nedåtgående spiral då kommuner tvingas ta pengar till investeringar som egentligen är ett statligt ansvar, riskerar dessutom de kommunala kärnverksamheterna att dräneras.

Det är hög tid att se över reglerna för finansiering av infrastruktursatsningar, såväl i framtiden som i dagens akuta situation. Budgetlagen bör ändras så att staten inte bara använder sig av direktavskrivning utan även kan låna till långsiktiga investeringar. Utrymmet under utgiftstaket ökar därmed eftersom kostnaden flyttas från en utgiftspost till ett lån där endast den årliga amorteringen belastar statsbudgeten.

Hur detta kan riggas rent tekniskt avgörs inte bäst av denna motions undertecknare. Det behöver inte ske genom att en regelrätt investeringsbudget införs. Man kan till exempel avsätta medel till en investeringsfond i likhet med AP-fonderna. Riksdagen beslutar om en infrastruktursatsning, finansieringen läggs i ett statligt bolag och detta bolag lånar pengar till låg ränta av Riksgälden. Skulden skrivs därefter av på ett lämpligt antal år.

Även kommunernas möjlighet att göra angelägna investeringar måste öka. I tider då stora arbetslöshetstal riskerar att ytterligare underminera den kommunala ekonomin är investeringar som skapar fler jobb en lönande affär som direkt ökar skatteintäkterna. Dåliga trafikmiljöer, läckande skoltak, trånga förskolor och omoderna äldreboenden i kombination med ett ökande antal arbetslösa kommuninvånare – det är en ekvation som vem som helst borde se fördelen i att lösa genom att tidigarelägga och öka investeringarna. Det behöver dock inte bara handla om investeringar i infrastruktur och anläggningar. I den onda cirkel som uppstår då arbetslösheten ökar, kommunernas skatteintäkter minskar, man måste skära i anslagen till välfärden så riskerar mängder av lärare, barnskötare och undersköterskor att sägas upp. För att undvika det kan man istället satsa på kompetensutveckling och utbildningsvikariat. Även konsulttjänster för IT-utveckling och sådana renoveringar som inte räknas till reinvesteringar och kan räknas in i investeringsbudgeten skulle kunna komma ifråga för den här typen av jobbskapande låneinvestering.

Några kommuner är rika och kan låna av sig själva. Andra behöver ta upp externa lån. Här har Riksgälden öppnat för möjligheten till statliga lån med bra räntevillkor, något som den borgerliga regeringen tyvärr visat kallsinnighet emot.

Många kommuner saknar finansiella tillgångar och har svårt att ta upp lån trots stora och angelägna investeringsbehov. Dessa skulle genom lån i Riksgälden kunna få bra lånevillkor så att de kan öka och/eller tidigarelägga investeringar som ge jobb i kristider. Denna idé har Riksgälden själv uttalat sig positivt kring. En annan åtgärd som skulle öka möjligheterna att investera oss ur krisen skulle vara att förändra budgetlagstiftningen. Rika kommuner med pengar på banken kan visserligen själva finansiera investeringar och reinvesteringar, men i de fall det handlar om investeringar i kompetensutveckling ställer balanskravet upp problem även för dessa. Det finns vissa möjligheter att anföra så kall-

lade ”synnerliga skäl” för att komma runt regeln om att vinster och förluster ska tas upp i resultaträkningen inom tre år. Men denna regel behöver förtydligas och utvidgas så att en utgift som sänker kostnaderna på sikt kan slås ut på flera år.

Strikta regler för balans i statens och kommunernas budgetar är en självklarhet för oss socialdemokrater. Men om det i skuggan av budgettak och i balanskrav tillåts växa fram allt större hål i människors produktionsförmåga, blir reglerna kontraproduktiva. Att öka möjligheterna till statlig lånefinansiering av stora investeringar och att öka kommunernas möjlighet att agera mer långsiktigt skulle inte innebära att vi överger utgiftstaket. En stor utgift ett enskilt år skulle mätas mot soliditet, antingen i finansiella tillgångar eller anläggningstillgångar, och räntor och amorteringar skulle fortfarande ligga i budgeten.

Vi kan inte fortsätta att se satsningar i infrastruktur som en kortsiktig kostnad när de i själva verket kan innebära mycket stora vinster på några års sikt. Mot bakgrund av den aktuella situationen på arbetsmarknaden är det extra angeläget att skyndsamt se över och öka möjligheterna till kraftfulla investeringar för att främja jobb och tillväxt och förhindra framtida stagnation.

Mot bakgrund av detta föreslås partikongressen besluta:

A42:1 att uppdra åt riksdagsgruppen att öka möjligheterna till statlig lånefinansiering för att påskynda stora och angelägna infrastrukturprojekt,

A42:2 att uppdra åt riksdagsgruppen att verka för att reglerna i budgetlagen ändras så att även kommunernas möjligheter ökar att göra investeringar för fler jobb.

Johanna Graf

Solna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A43 Malmö arbetarekommun

Miljöavgift till motorvägar och motortrafikleder

Att bygga infrastruktur såsom motorvägar och motortrafikleder är mycket dyrt. Så och att underhålla detta vägnät. Utbyggnad är nödvändig både av många skäl såsom säkerhet, miljöskäl att dra trafiken utanför tätbebyggt samhälle, tillgänglighet för företagsetablering, bättre framkomlighet för kollektivtrafiken med mera. Många länder har valt att avgiftsbelägga sitt motorvägssystem genom vägtullar där man betalar efter körd sträcka. Ett mycket kostsamt system som fordrar stora investeringar och stora ingrepp i befintlig miljö, tillika ökar miljöutsläppen vid betalstationerna genom den kösituation som uppstår i högtafik. Efter fyra borgerliga år urholkade statsfinanser är det nu nödvändigt att också se till möjliga intäkter inom infrastrukturens område. I Schweiz finns ett system där alla som kör på motorvägar betalar en ”bilgette” som varar ett år.

Denna fästes i framrutan på fordonet. Att köpa sin biljett är enkelt, dels kan man betala via giro, dels kan man köpa vid gränsstation eller på posten med flera ställen ställen. Om man inte har giltig biljett är det förenat med kraftiga böter vid kontroll. Även turister och nyttotrafik omfattas av systemet. Om vi leker med tanken att två miljoner bilförare i vårt land skulle betala 500 kronor var per år i miljöavgift riktad till att bygga ut och underhålla infrastrukturen skulle det ge en årlig intäkt till statskassan på 10 miljarder kronor. Även den tunga trafiken skulle inbringa många miljarder.

Vi föreslår partikongressen besluta:

A43:1 att ge partistyrelsen i uppdrag att undersöka om miljöavgift för finansiering av infrastrukturen enligt den modell som beskrivits är möjlig att införa,

A43:2 att om miljöavgift införs enligt ovan ska dessa medel riktas direkt till infrastruktursatsningar på vägnätet.

Eva Sjöstedt, SEKO:s socialdemokratiska förening i Malmö

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A44

Malmö arbetarekommun

Finansieringen av större infrastrukturprojekt

Infrastrukturen – ett statligt ansvar

Staten har ansvar för infrastrukturen för transporter och IT i hela landet. Finansieringen av nya projekt och underhåll är därmed ett statligt ansvar. I vissa synnerliga fall, där ett starkt kommunalt eller regionalt intresse finns för speciella sårlosningar, kan det dock vara motiverat med kommunal eller regional medfinansiering.

Större investeringsvolym

Infrastrukturen är mycket viktig för ett lands ekonomiska utveckling och ännu viktigare i Sverige, med långa avstånd och en befolkning som är utspridd på en stor yta. Ändå har infrastruktursatsningarna i Sverige under lång tid varit helt otillräckliga. Både nyinvesteringarna och underhållsinvesteringarna har legat långt under det europeiska genomsnittet. För att de geografiska avstånden inte ska vara en kraftig konkurrensnackdel, måste Sveriges infrastrukturinvesteringar vara högre än det europeiska genomsnittet.

En ny finansieringsmodell

Idag direktavskrivs de statliga infrastrukturinvesteringarna i budgeten. Det innebär i praktiken att man inte kan låna pengar till investeringarna. Vi anser att infrastruktur är en investering och inte en kostnad. Därmed ska den i budgeten tas upp som en kostnad i den del som gäller räntor, avskrivningar och med investeringarna förenade driftskostnader. En särskild investeringsbudget ska upprättas. Därigenom skulle väsentligt fler investeringar rymmas under utgiftstaket och man tränger inte heller undan nödvändiga statliga satsningar på välfärden. Min uppfattning är att nya infrastrukturprojekt ska finansieras på det här sättet, så att jag successivt går över i en ny finansieringsmodell. Däremot ska finansieringen av befintlig infrastruktur inte göras om.

Eftersatt underhåll

Med detta synsätt är eftersatt underhåll en kostnad och ska kostnadsföras under utgiftstaket.

Kommunal/regional förskottering

Kommunal och/eller regional förskottering till statliga infrastrukturprojekt kan i vissa fall komma ifråga. Förutsättningen är att prioriteringsordningen inte ändras så att kommuner som inte har råd med medfinansiering missgynnas. Ytterligare ett villkor är att återbetalningstiden bestäms från början, så att kommunen eller regionen kan ta upp förskotteringen som en fordran i sin balansräkning. Om så inte sker tvingas kommunerna direktavskriva förskotteringen, vilket är oacceptabelt.

Funktionsupphandling

Staten lånar alltid till lägre ränta än alla andra. Man ska därför inte ta till så kallad offentlig-privat samverkan (OPS) för att det saknas pengar utan av andra skäl. Ett positivt exempel är funktionsupphandling, som innebär att entreprenören blir konstruktör av infrastrukturprojektet och garanterar dess egenskaper under en längre tidsperiod.

Socialdemokratiska prioriteringar

Vi vill att en gemensam prioritering av infrastrukturprojekten sker på partinivå. Sedan ska de genomföras i sin helhet i den prioriterade ordningen. Genomförandet ska inte vara beroende av om man i årsbudgeten anvisar medel, vilket har inneburit kraftigt ökade kostnader när man styckat upp projekt i ett antal delprojekt.

När prioriteringar sker, vill vi se en kraftig betoning på järnvägssatsningar. Det är också angeläget att hamnutredningen av Bengt Owe Birgersson fullföljs, nämligen att det tas särskilda hänsyn till att det finns en bra infrastruktur till och från de utpekade nationella, strategiska hamnarna.

Malmö arbetarekommuns styrelse föreslår representantskapet besluta:

A44:1 att en investeringsbudget införs i statsbudgeten,

A44:2 att funktionsupphandlingar ska användas oftare för att öka effektiviteten vid upphandling av anläggningsprojekt,

A44:3 att fler alternativa finansieringar möjliggörs,

A44:4 att lånemöjligheten i Riksgälden används för att säkerställa Sveriges konkurrenskraft.

Malmö arbetarekommun

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A45

Lunds arbetarekommun

Satsa på investeringar i spårburen trafik

Med hänvisning till de akuta miljöproblemen, inte minst på klimatområdet, måste stora investeringar i göras i spårburen trafik under den närmaste tioårsperioden. Det är en viktig förutsättning för att klara av att genomföra klimatmålen. Det är bland annat viktigt att utveckla ett regionalt järnvägsnät speciellt i de tätbefolkade delarna av landet. Pendeltåg har betydligt större förutsättningar än bussar att öka det dagliga resandet med kollektivtrafiken. Det finns också starka skäl att i större städer och i tätbefolkade regioner satsa på spårvagnslösningar, Light-Rail och motsvarande.

Det måste satsas betydligt med medel än hittills på spårburen trafik. De svenska nyinvesteringarna i infrastruktur har fallit sedan början av 1980-talet. Detta om man mäter investeringarnas andel av BNP. Sverige har dessutom legat under det europeiska genomsnittet så gott som alla år. Detta förhållande måste självklart ändras.

Staten måste ta ett större ansvar för de långsiktiga investeringarna i infrastruktur. I annat fall klarar vi inte av att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle. Banverket måste få ett tydligt uppdrag för utveckling av all spårburen trafik.

Det behövs också en helt ny finansieringsmodell för långsiktiga investeringar. Idag direktavskrivs statliga investeringar även i de fall det gäller investeringar som kommer att användas under flera decennier. Därmed jämsställs en investering med en kostnad, vilket inte stämmer med den ekonomiska verkligheten. Det rimliga hade varit om investeringar

bara hade setts som kostnader i de delar som gäller räntor, avskrivningar och driftskostnader. En separat statlig investeringsbudget bör därför inrättas. Då skulle väsentligt fler investeringar rymmas i budgeten. Nödvändiga statliga satsningar på välfärden riskerar inte heller att trängas undan.

Sverige borde också visa en större öppenhet för alternativa finansieringar. Öresundsbron är ett exempel där finansieringen helt och hållet sker med avgifter från trafikanterna. En annan möjlighet skulle kunna vara en kilometerskatt för tung trafik. Det skulle innebära att varje fordon betalar i förhållande till antal körda kilometer. Skatten kan differentieras efter exempelvis miljöbelastning, men även efter fordonsegenskaper, trafikvolym och vägtyp.

Det går också att tänka sig en modell där kilometerskatten tillfälligt höjs regionalt för att finansiera regionala investeringar, som annars inte rymms inom ramarna. En sådan kilometerskatt skapar också nya förutsättningar för regionalt och lokalt inflytande över infrastrukturen.

Den svenska staten måste kunna använda möjligheten att lånefinansiera projekt via Riksgäldskontoret. Tillsammans med en separat investeringsbudget skulle lånefinansiering kunna fungera som ett effektivt sätt att fördela kostnaderna för riktigt stora projekt över en längre tid.

Vi yrkar att partikongressen beslutar uppdra åt partistyrelsen att verka för:

A45:1 att nya finansieringsmodeller införs för långsiktiga investeringar rörande miljö och samhällsbyggande såsom till exempel spårburen trafik,

A45:2 att staten tar ett tydligt ansvar även för utbyggnad av regional järnvägstrafik och spårvagnssystem, typ light rail eller motsvarande,

A45:3 att staten i likhet med regioner/landsting och kommuner inför en investeringsbudget.

Gunnar Jönsson, Anders Almgren och Martin Andersson
Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionen A46:1 (hovets bröllop)

I motion A46:1 (Solna arbetarekommun) yrkas att uppdra åt den socialdemokratiska riksdagsgruppen att inför budgeten verka för att skydda skattebetalarnas medel i frågan och att kostnaden för bröllopet bör inrymmas i det ordinarie apanaget.

I tider av ekonomisk kris och osäkerhet krävs det stort ansvarstagande för landets ekonomi. När skatteintäkterna till staten minskar i och med att arbetslösheten ökar måste vi vara extra noggranna med var skattecronas ändamål.

Det är partistyrelsens uppfattning att jobben och kvaliteten i välfärden går först. Det är till vård, skola och omsorg som våra gemensamma resurser ska fördelas i första hand. Men då det kungliga bröllopet är av stort nationellt och internationellt intresse bör även detta ges utrymme i 2010-års budget.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motion A46:1.

Motion A46

Solna arbetarekommun

Kungliga bröllopet

Motion har väckts angående det kungliga bröllopet och att kostnaden för detta bör inrymmas i det ordinarie apanaget. Skattebetalarna ska därmed inte behöva belastas extra i dessa kristider.

Vi föreslår därmed partikongressen:

A46:1 att uppdra åt den socialdemokratiska riksdagsgruppen att inför budgeten verka för att skydda skattebetalarnas medel i frågan och att kostnaden för bröllopet bör inrymmas i det ordinarie apanaget.

Teresita Qvarnström, kassör och Maria Lähetkangas, ordförande
Solna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Finansmarknad

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A7:2, A47:1, A47:2, A47:3, A47:4, A48:1, A48:2, A48:3, A48:4, A49:1, A49:2, A49:3, A49:4, A49:5, A49:6, A49:7, A49:8, A49:9, A49:10, A49:11, A49:12, A49:13, A49:14, A49:15, A50:1, A50:2, A50:3
(bättre reglering av finansmarknaden)

I motion A49:1–12 och 14–15 (enskild, Stockholms arbetarekommun) så föreslås det bland annat att bankers affärsverksamhet ska begränsas genom hårdare krav, ratinginstituten ska stänga av från den svenska marknaden, blankning ska förbjudas och finansinspektionens medarbetare ska få en bättre utbildning. I motion A49:13 (enskild, Stockholms arbetarekommun) föreslås att socialdemokraterna ska medverka till ett internationellt betydligt skarpare regelverk för banker. I motion A48:1–4 (Östersunds arbetarekommun) så föreslås att Finansinspektionen ska ges ett tydligare konsumentskyddsuppdrag, få förstärkta insynsmöjligheter, motionen föreslår också att hårdare krav på insyn ska ställas internationellt och att efterlevnad av kraven kopplas till villkoren i offentliga bankstöd. I motionen A7:2 (Stockholms arbetarekommun) föreslås att partistyrelsen före 2010 års val ska kartlägga vilka åtgärder som bör vidtas för att öka insynen och kontrollen av finansmarknaden. I motion A47:1–4 (enskild, Haninge arbetarekommun) föreslås att de nuvarande finans- och penningssystemen ersätts med nya system. I motion A50:1–3 föreslås att handel med derivat ska begränsas och att ersättningar och bonus till företagsledning ska begränsas samt att arbeta för ett införande av en valutahandelsskatt eller motsvarande avgift på internationell valutahandel för att förhindra alltför omfattande valutaspekulation.

Världen genomgår nu en mycket djup finansiell kris. Det är en kris som är sprungen ur en spekulatöns ekonomi. Där tillgångsvärden på fastigheter och värdepapper hade dopats av de stora obalanser som finns i världen. Den starka prisutvecklingen hängde till exempel samman med stora kinesiska sparandeöverskott som användes för att täcka upp för den ofinansierade skattesänkings- och konsumtionspolitik som bedrivits under president Bush. När den globala prisbubblan sprack så blev det akut uppenbart att det finns för lite av regler och övervakning för att skydda samhällsekonomin. Bristerna och felaktigheterna i regelverket har tvärtom försämrat den ekonomiska utvecklingen. Nu pågår ett seriöst arbete i många länder kring hur vi bäst kommer vidare ur krisen och stärka regelverk och övervakning så att vi minskar risken för en ny kris. För att göra rätt behöver vi veta vad som gick fel. Några av de områden som partistyrelsen anser särskilt måste belysas är följande:

För det första så har det ställts alldeles för lite krav på eget kapital för de företag som lånefinansierats. Detta gör nu företagen extremt känsliga. Inte minst har det uppenbart ställt för lite krav på eget kapital i finansiella företag. Partistyrelsen menar att banker och andra finansiella företag ska en fullgod kapitaltäckningsnivå. Ett annat uppenbart misslyckande är att reglerare och marknaden själv har missat att säkra att finansiella företag håller en grundläggande likviditet. De så kallade ratinginstituten har gett produkter med hög risk och låg likviditet bästa möjliga betyg. Att förbättra riskbedömningarna och ställa hårdare krav är en central del i ett finansiellt reformarbete. I detta sammanhang är det viktigt att se Finansinspektionens roll. Myndigheten har en mycket central uppgift och måste få de resurser,

kompetens och verktyg som krävs för att övervaka den finansiella marknaden. Ett tredje reformområde är att täppa igen de luckor som finns mellan olika instrument, mellan olika typer av finansiella aktörer och inte minst mellan olika länder. Behovet av mer enhetliga regelverk blir tydligt när vi tittar på hur omfattande exponeringar utanför hemlandet många banker har. Inte minst gäller detta de svenska bankerna som har stor exponering mot hela Östersjöområdet. Hela krisen hänger naturligtvis också samman med de ersättningssystem som finns i de finansiella företagen. Ersättningssystemen har gjort att människors girighet har fått fritt spelrum. Hög utdelning vid vinst och någon annan som betalar vid förlust. Det är så systemen varit utformade. Samhället har inte på ett korrekt sätt agerat för att begränsa, reglera, förbjuda och övervaka dessa ersättningssystem.

Det krävs mer internationellt samarbete, starkare muskler på global och på europeisk nivå. Det internationella kapitalet behöver mötas av internationell politik och internationella regler. Partistyrelsen vill ha en Europeisk finansiell myndighet. I grunden ska tillsynsarbetet utföras nationellt men vi vill att när det så krävs så ska det finnas en europeisk myndighet som har kraften att ta över. Men än viktigare är att fördjupa arbetet med att göra regelverket inom Europa och internationellt mer enhetligt. Ingen ska kunna smita undan regler och kontroll genom att flytta pengar mellan olika länder. Partistyrelsen menar att frågan om bättre reglering och övervakning av de finansiella marknaderna ska drivas på nationell, europeisk och internationell nivå. Så enhetliga regelverk som möjligt ska eftersträvas.

Partistyrelsen vill också notera det Europeiska Socialdemokratiska partiets (ESP:s) arbete på detta område. ESP har tagit fram rapporter och drivit på arbetet i Europaparlamentet med dessa frågor. När det behövs ökad internationellt samarbete är det extra glädjande att se att vi socialdemokrater kan samarbeta med varandra inom EU och på så sätt få större genomslag för våra åsikter.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion A49:13,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A7:2, A47:1, A47:2, A47:3, A47:4, A48:1, A48:2, A48:3, A48:4, A49:1, A49:2, A49:3, A49:4, A49:5, A49:6, A49:7, A49:8, A49:9, A49:10, A49:11, A49:12, A49:14, A49:15, A50:1, A50:2, A50:3.

Motion A47

Haninge arbetarekommun – enskild

Reglering av finans och valutasystemen

Med hänsyn till det uppkomna och nu rådande samt vidare kommande ekonomiska läget i världen och landet, så krävs en förändrad samhällsekonomisk inriktning, vilken bygger på en analys som vilar på relevanta och reala grunder.

Analys och slutsatser

Dagens finans och valuta system där privata aktörer tillåts att bilda valuta, vilken sedan övriga marknader ska konkurrera om, är således korrupt redan ifrån starten ur ett långsiktigt samhällsekonomiskt hållbarhetsperspektiv.

Att det nu rådande systemet skulle vara en adekvat konstruktion, som klarar att optimera olika marknaders aktörers olika behov av valuta till någon form av lika villkor, för att på ett effektivt sätt i detta kunna bedriva handel med varandra, är i detta en ren och skär vanföre-

ställning. Detta bevisas enklast genom att betrakta det innevarande geoeconomiska läget.

Det spelar till exempel ingen roll hur mycket förtroende som tillmätts en företeteelse, detta tillmätande förändrar ingenting i sak. Därför kan inte tro tillåtas utgöra värdegrund för skapandet av värderingsinstrumentets skala.

Det reala ekonomiska penningvolymvärdet behöver anpassas till det befintliga valutavolymvärdet, detta alltså för att åstadkomma en realvärdeanpassning av valuta och finanssystemet.

Den bildade valutamängden är i detta alldeles för stor i förhållande till den värdegrund som valutan ska beskriva, vilket kräver en minskning av valutavolymvärdet.

Detta kan antingen ske genom att inflationseffekterna tillåts reglera detta, eller genom att valutamängden minskas genom en skuldavskrivning av dåliga skulder.

Den omskrivna "Svenska modellen" fungerar inte långsiktigt idag eftersom detta är ett systemhaveri och inte en enskild marknads sammanbrott, det vore en ren osanning att anföra något sådant, som att ett "Bad bank" förfarande skulle kunna hantera detta systemhaveri.

Åtgärder

Statliga Banklagskommittén (Banklagskommitténs rapport SOU 2000:66 om "Banker i kris") förslår att banker i kris sätts under offentlig administration.

Detta innebär att staten tar över en krisbanks hela ledning, styrelse och dess ägaransvar. På så sätt kan en bank i kris drivas vidare som vanligt, och öppna nästa dag igen som vanligt, medan kundförluster och obetalbara skulder utreds och hanteras inom den demokratiska processens juridiska ramar.

Detta är av central betydelse eftersom valuta är ett av samhället tillhandahållet verktyg för upprätthållandet av handel med varor och tjänster, och samhällets hela funktion är därav starkt beroende på att finans och valutasystemen kan fungera.

Staten bör i detta ställa insättargaranti, samt vidare trygga småsparares konton upp till 500 000 kronor.

Med detta enkla förfarande kan bankkonkursen elimineras. Småsparare behöver i detta inte rusa till banken för att i panik ta ut sina pengar, utan kan använda sina lönekonton och bankkort som vanligt. Alla andra skulder betalningsstoppas och fryses till dess bankens tillgångar och skulder klarlagts.

- Banken kan därefter behandlas på samma sätt som andra företag på obestånd.
- Om inte tillgångarna räcker, ska förlusterna skrivas av, först mot det egna kapitalet inklusive ägarinsatserna.
- Därefter tvingas ägarna till fordringarna före betalningsstoppet att ta förlusterna.
- Fordringarna skrivs ned genom sedvanliga ackord eller konkursförfaranden.
- Banklagkommitténs förslag föreskriver att banken inom två år antingen ska ha rekonstruerats, sålts eller likviderats.

Det som inte berörs av Banklagkommittén, är om det i fall som i det nuvarande alltså istället är en fråga om att själv finans eller valutasystemet i sig, är det som fallerar, exempelvis som i nu på grund av en alltför vidlyftig kreditgivning/valutabildning.

Vilket ur detta perspektiv rent konsekvensmässigt sedan måste innebära en skuldavskrivning emot bankernas balansräkningar, för att på så sätt realvärdeanpassa valutavolymens värde genom en minskad valutavolym.

Med Banklagkommitténs förfarande så befrias alltså staten ifrån ansvaret från huvuddelen av bankernas dåliga affärer, och med avskrivningar i balansräkningarna ifrån allt ansvar.

Detta samtidigt som betalningssystemet för både privatpersoner och företag fortfarande

kan fungera, så kan nytt kapital används för näringslivets realekonomiska kapitalförsörjning, i stället för att som i nu täcka bankernas förluster på dåligt givna krediter.

På detta sätt undviks kreditåtstramning och en efterföljande långdragen kris i den reala ekonomin. Statens räddningspaket kan i stället ägnas åt att, mitt i krisen, sätta igång statliga infrastrukturprojekt och privata industrisatsningar, till exempel höghastighetsbanor eller kommunala nyttofunktioner, som kan hjälpa sysselsättningen inom bilindustrin genom en omställning till produktion av realvärde.

Slutsatser

För skapa ett långsiktigt fungerande ekonomiskt system, så krävs att valutaförsörjningen och valutavärdets ansvar hålls odelade hos en och samma part, som vidare ansvarar för penningvolymvärdet inom valutaregionen, vilket innebär att bankernas valutabildande förmåga ovillkorligen måste hållas under gällande restriktioner för detta.

Det i för samhället ur alla perspektiv mer gynnsamma ekonomiska utfallet är således alltid ett helt statligt system för valutabildning, detta eftersom enskild vinstmaximering aldrig kan vara allmännytta.

Just nu råder valutabrist i princip på varenda kapitalmarknad på jordklotet. Det finns dock enorma volymer valuta med fiktivt bildad värdegrund, som är uppbunden i former av övervärderade fastigheter, kreditderivat och andra finansinstrument, vars värdegrund alltså vilar på en värderad efterfråga som inte längre gäller.

Problemet i nu och framgent, är alltså att dessa tillgångar inte går att realisera och använda, av det enkla skälet att de numera saknar det värde som motsvarar den valutabildning som de har utgjort grunden för, och inte ens om dessa tillgångar ändå fortfarande skulle ha något värde, så vill innehavaren sannolikt ändå inte realisera sin förlust.

Slutsatsen leder således till motionens förslag, och blir således att det utifrån dessa grunder följer att finans och valutasystemet, måste vara så reglerat att ansvaret för valutabildningen helt kontrolleras av staten, och att vidare detta hålls lika för hela den gällande valutaregionen, samt syftar till att verka för samhällets bästa.

Ränta är en samhällsekonomisk ineffektivitet.

Statliga banker, med en banklagstiftning som reglerar och administrerar verktygen för handel inom valutaregionen, bör alltså vara en grundläggande del av finans och valutasystemet, av fundamentala skäl som i ovan. Privata banker blir således uppenbara risker för samhällsnyttan i och med att vinstmaximeringen alltid bekostas av samhällsnyttan.

Detta postulat blir helt ovillkorligt, om valuta som handelsinstrument ska vara en allmännytta i samhället, och inte bli en enskild handelsvara.

Där utav kan endast berättigade ränteintäkter uppbäras av staten, vilken då är den ensamt ansvarige operatören för valutavolymvärdet inom valutaregionen.

I en ännu större utsträckning gäller givetvis detta, om konkurrensen om valutan som betalningsinstrument, vidare ska fördelas grundläggande och förutsättningsvis lika över alla marknadsaktörer och individer inom valutaregionen, vilket rimligen måste anses vara demokratiskt önskvärt.

Eftersom tillhandahållandet av krediter är en ovillkorlig förutsättning för välfärds-samhällets utveckling och fortbestånd, så måste valutavolymvärdet kontrolleras samtidigt som den reala ekonomins behov av likviditet upprätthålls.

Detta kan realiseras genom kommunalt eller regionalt baserade banker, vilka har reala regionala infrastrukturella värden till grund för sin valutabildning.

Undertecknad hemställer utifrån ovanstående resonemang följande, att den svenska riksdagen ska verka internationellt för en omorganisation av det internationella finans- och valutasystemet, och samarbeta med internationellt för att införandet av nytt finans och valutasystem och i detta att:

- A47:1 att omorganisationen av systemet måste ha karaktären av ett konkursförfarande kontrollerat av staten/Riksbanken, där man helt eller delvis skrivit av de fiktivt grundade skulderna – vilket utgör merparten av skulderna i de stora affärsbankernas, investmentbankernas och även flera andra finansinstitutioners och till och med svenska kommuners balansräkningar – samtidigt som man, upp till en viss gräns, skyddar småspararnas sparmedel i till exempel pensionsfonder och andra ickespekulativa finansinstrument, och garanterar finansieringen av nödvändig verksamhet inom den reala ekonomin. Det gemensamma och allmännas bästa måste prioriteras före finansiella fordringar skapade för att öka finansbubblan och den enskilda nyttan,
- A47:2 att ett nytt regelverk behövs och bildas för att vidmakthålla den för produktion och internationell handel nödvändiga stabiliteten:
- a. växelkurser beslutade genom överenskommelser mellan stater (fasta växelkurser) skapas, vilket förhindrar spekulativa marknadsfluktuationer,
 - b. regleringar införs beträffande kapitalrörelser för spekulativa ändamål (kapitalregleringar) som gynnar långsiktiga investeringar i den produktiva ekonomin och motverkar spekulativ ekonomi,
 - c. ett kreditsystem införs vilket möjliggör långsiktiga investeringar till låg ränta i infrastruktur, industri och högteknologi (produktivt inriktade krediter), för att bryta med de senaste decenniernas inriktning som istället har uppmuntrat till snabba vinster och bestraffat produktiv verksamhet,
 - d. en internationell regleringsvaluta avsedd enbart för regleringar nationella banker emellan, kan även vara ett alternativ som kan övervägas,
- A47:3 att detta nationella kreditsystem utvecklas, istället för det i nu rådande penningssystemet. Detta därför att det är ett faktum att centralbanker som nu godtyckligt sätter pengar i omlopp för att anpassa penningmängden till rådande konsumtionsbehov, istället borde göra detta i ett system som istället tillhandahåller krediter med främsta syfte att främja ekonomisk utveckling,
- A47:4 att med avseende på den historia av krig som brutit ut i samband med ekonomiska kriser i det förgångna, så bör regeringen även verka för att de europeiska länderna ska utveckla det internationella samarbetet med världens stormakter, framför allt med USA, Ryssland, Kina och Indien för att lägga grunden för ett nytt internationellt valutasamarbete som då kan nå de ovan uppställda målsättningarna och övervinna motståndet från dem som vill vidmakthålla den nu rådande situationen genom att underblåsa konflikter och meningsskiljaktigheter sin hindrar mänskligt framåtskridande.

Carl Norberg, Skogs Ekeby

Haninge arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion A48

Östersunds arbetarekommun

Demokratisk transparens och ökad kontroll av vitala aktörer på finansmarknaden

Den senaste tidens finansiella kris visar att de regelverk som syftar till reglering och insyn av finansmarknaderna inte är tillräckliga, vare sig på global eller lokal nivå.

De flesta länders medborgare är kunder i banker och försäkringsbolag. Dessa kunder och medborgare betalar ränta och premier. Nu tvingas samtliga dessa medborgare, även de som inte nyttjat finanssektorns tjänster, att ställa upp med garantier för att säkra finanssektorns fortlevnad.

Svenska staten har nu via Riksgälden och Riksbanken utfäst garantier om totalt 1 500 miljarder kronor för att få dessa privata aktörer att fortsätta fungera. Utslaget på den svenska befolkningen innebär det att varje medborgare, oavsett ålder, nu garanterar finansaktörerna 165 000 svenska kronor var.

Exemplet Carnegie i Sverige visar att det förekommer alltför många osunda kreditgivning. Om Carnegie hade gått i konkurs skulle det fått långtgående konsekvenser på den nordiska finansmarknaden även fast huvudorsakerna till krisen står att finna på global nivå.

Den uppfinningsrikedom och de belöningsmodeller som driver dessa bolag, som utgör en vital del av det finansiella systemet, visar sig vara utom kontroll. Vi anser att marknaden ska vara så fri som möjligt, men händelseutvecklingen under 2008 visar återigen att marknaden själv inte klarar av att axla det ansvar på redlighet som samhället och dess medborgare har all rätt att kräva.

Det förs diskussioner att utökad reglering genom befintliga institutioner ska kunna stävja detta varav den främsta i Sverige är Finansinspektionen. Det är dock tveksamt om dessa regleringar, som enligt Walker-rapporten har ett stort inslag av frivillighet, kan hålla jämna steg med bankernas naturliga affärsutveckling.

Insyn, både för ökad transparens, men också för att en part ska kunna ta det nödvändiga samhällsansvar som finansmarknaden så totalt brustit i, kan med dagens lagrum endast ske genom att man som aktör kontrollerar en del av rösterna i bolagen.

För att maximera insynen att även omfatta värdering av risker och huruvida verksamheten bedrivs i lagstiftarens och det svenska finansiella systemets samt därmed medborgarnas intresse utan att på något sätt förstatliga eller operativt driva bank- och finansinstitut föreslår vi:

- A48:1 att Finansinspektionen ges ett tydligare och mer proaktivt konsumentskydds-uppdrag i syfte att medverka till den enskildes förmåga att självständigt förstå mekanismerna och riskerna i banksystemet,
- A48:2 att för att erhålla Finansinspektionens (nedan FI) tillstånd att bedriva bank, finans och/eller försäkringsverksamhet ska FI beredas möjlighet till samma operativa insyn i de fora där beslut om riskexponering och produktifiering av tjänster innan dessa beslutas som bankernas, finansinstitutens och försäkringsbolagens ägare har,
- A48:3 att verka för att de insynsmekanismer som diskuteras på europainivå får ett större inslag av krav och mindre av frivillighet,
- A48:4 att efterlevnaden av dessa krav kopplas till de villkor som bankerna får i form av stöd från Riksgäld och bankgarantifonder.

Johan Westerholm, Norrtälje arbetarekommun och Anders Widén, Östersund arbetare-kommun
Östersunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A49

Stockholms arbetarekommun – enskild

Ett säkert banksystem

Lågkonjunktur är ingen naturlag, det är ett mänskligt grupp beteende samt de lagar och regler som styr det finansiella systemet. Centralbankerna har en viktig betydelse för konjunkturen när de sätter styrräntor och ger krediter till banker. Dagligen matas vi i nyhetsprogram och tidningar att nu kommer lågkonjunkturen och denna gång värre en någonsin. Självklart resulterar det i att vi håller hårdare i våra pengar, att vi konsumerar mindre och är en del i fördjupningen av lågkonjunkturen. De psykologiska orsakerna kan man inte bortse från.

Lågkonjunkturen går att överbrygga främst genom att sänka priset på pengar samt att bankernas kreditmöjligheter förbättras. Även finanspolitiska stimulanser måste vidtas.

Ett antal amerikanska banker har dragit på sig stora kreditförluster och några banker är helt insolventa. En stor bank, Lehman Brothers försattes i konkurs, vilket sände en chockvåg över världens finanssystem. USA:s myndigheter har tagit över mer än 20 banker.

Bankerna stramar åt sin kreditgivning, företag och privatpersoner har svårt att få krediter även till solida och lönsamma projekt. I Sverige fick vi under oktober månad de största varslen sedan tidigt nittiotal, och varslen fortsätter med samma omfattning under november.

Under trettioalets ekonomiska kris nådde arbetslösheten under många år avskräckande nivåer. För att motverka nya kriser försågs marknaden och bankerna under sena trettioalet med en rad regler. Efter detta så blev svängningarna mellan hög och lågkonjunktur betydligt mindre. Bankerna begränsades att expandera under högkonjunktur. Under lågkonjunktur var det fritt fram. Det innebar att bankerna sparade i ladorna under högkonjunktur så att de hade pengar att göra kreditexpansion under lågkonjunktur. Detta samspelade med styrräntan som höjdes under högkonjunktur och sänktes under lågkonjunktur. Alla krediter gavs med betryggande säkerhet. Bankerna fick inte ägna sig åt hasardspel som nu, i alla dessa under de senaste 20 åren återuppfunna eller nykonstruerade derivatinstrument och terminer.

Under nyliberalernas åttiotal så tog man bort de flesta regler och vi återfick ett instabilt banksystem och därmed ett instabilt ekonomisk system. Vi har nu den andra allvarliga bankkrisen sedan tidigt nittiotal, denna gång importerad. De banker som redan i maj 2008, började annonsera om bankinlåningsräntor som låg över riksbankens styrränta (reporäntan) var Kaupthing och Parex. Detta betyder att dessa banker inte kan låna i Riksbanken till styrräntan på grund av att de har för dåliga säkerheter, det vill säga bankerna betraktas som mindre solventa och har svårt att låna upp pengar. Finansinspektionen borde tidigt ha vidtagit åtgärder mot dessa banker. Kaupthing och Parex tvingades därför gå ut på marknaden och låna pengar till högre kostnad än styrräntan (Ebberöds bank). Både Kaupthing och Parex har idag (i princip) gått i konkurs (övertagna av Isländska staten respektive Lettiska staten).

Även några andra banker är ute på det hala, se i tidningarna vilka räntor de annonserar om och jämför med styrräntan (reporäntan). Ställ dig gärna frågan, varför lånar de inte till reporäntan hos Riksbanken utan går ut med annonser om inlån till högre räntor på marknaden?

Efter den svenska bankkrisen 1992-1994 var de svenska bankerna försiktiga med all sin utlåning under sena nittiotalet, man krävde rejäla säkerheter för att låna ut till fastighets- och bostadsköp. Under tvåtusentalet så har dessa marginaler alltmer tunnats ut och alltför många lån till köp av villa eller bostadsrätt sker idag med 90 till 100 procents beläning.

De fyra svenska storbankerna hade per årsskiftet 2007/2008 en soliditet på mellan tre och fem procent (SEB 3,27, Handelsbanken 4,01, Swedbank 4,25 och Nordea 4,41 procent enligt Dagens Industri 2008-09-27). En mycket låg soliditet när det uppstår en finanskris, som jämförelsetal kan nämnas att investmentbolagen Investor och Industrivärden per den 30 september 2008 hade 85 respektive 73 procents soliditet.

En bank kan inte samtidigt ge blankolån (lån utan säkerhet) en stor mängd bolån med belåning upp till hundra procent av värdet och lån till fastighetsbolag till ibland 90-95 procent av fastighetsvärdet samt ta en rad spelpositioner med derivatinstrument och samtidigt vara ett helt säkert kreditinstitut. Det finns ingen buffert för att prisfall på till exempel fastigheter med 30 procent (som i USA) eller ett totalt misslyckande i derivatpositioner.

Vi måste återgå till ett helt säkert creditsystem. En bank ska inte kunna gå i konkurs.

Insättarnas pengar får aldrig bli riskkapital. Vi måste ställa helt andra säkerhetskrav och ha betydligt högre soliditetsregler för banker. De tre ratingföretagen Moodys, Standard & Poors och Fitch har en stor del av världsmarknaden för kreditrating, det vill säga sätter betyg på banker och krediter. Enligt en utredning på Harvard University av Becker och Milbourn så har kreditratingföretagen satt allt högre kreditbetyg på alla krediter under åren 1996-2007. Så kallade strukturerade obligationer med inbakade subprimelån fick som regel kreditbetyget AAA, högsta kreditbetyg. Även banker som är nära konkurs har fått högt kreditbetyg.

Moodys, Standard & Poors och Fitch kreditbetyg inger således mycket dåligt förtroende. Deras verksamhet och kompetens måste ifrågasättas.

Riksbanken

Officiellt är det bara inflationsutsikterna (KPI) som styr Riksbankens penningpolitik, att hålla inflationen runt två procent (+/- en procent).

Inflationen var i oktober 4,0 procent, på tok för hög, men fallande från 4,4 månaden innan. Inflationen förväntas falla kraftigt de närmaste månaderna. En stor del av inflationen är importerad främst genom högre olje- och matpriser. Den största prishöjaren är själva Riksbanken som höjt priset på pengar från 1,5 till som högst 4,75 procent ränta. En höjning med över tre gånger (eller 200 procent). Ingen annan vara har gått upp tre gånger, som priset på pengar har gjort. Bensinen var som mest upp med cirka 40 procent. Riksbankens kraftiga reporäntehöjningar, tillsammans med den internationella finanskrisen blev en superbroms på svensk ekonomi i början av hösten.

Enligt många ekonomiska vetenskapsmän så verkar de ränteåtgärder som Riksbanken vidtar först efter sex till tolv månader. Riksbanken borde sålunda börjat höja räntan tidigare än i januari 2006 och börjat sänka räntan ungefär i februari 2008 för att få en jämn konjunkturutveckling. Nu fick vi den inverterade ketchupeffekten i september 2008, det vill säga först händer det ingenting, när Riksbanken höjer räntan, och sedan ingenting, och sedan ingenting, och sedan en totalbroms i ekonomin. Fordonsindustrin och byggmarknaden har tvärstannat. Industrier, byggbolag och småhusfabrikanter varslar tusentals personer.

Riksbankens absolut övergripande mål bör vara en väl fungerande ekonomi, i andra hand kommer inflationsmålet två procent, med stor hänsyn till sådana parametrar som utveckling på varsel, arbetslöshet, fastighetspriser, villapriser, företagspriser, företagens orderingång och försäljningsstatistik.

Både i priset på företag och på fastigheter så har vi nu en kraftig deflation. Priset på företag har fallit med mer än 50 procent sedan toppen sommaren 2007 och på fastigheter med cirka tio procent senaste månaden. Deflation är betydligt farligare för ekonomin än inflation.

Företagen är vår absolut viktigaste produktionsresurs.

Hänsyn måste också tas till om inflationen är importerad eller om inflationen har sin grund i Sverige. Riksbanken måste föra en proaktiv räntesättningspolitik inte en senkommen med stor arbetslöshet som följd. Hade man legat före både i räntehöjningscykeln och räntesänkingscykeln så hade inte inbromsning i ekonomin blivit så kraftig. Nu i mitten på november borde styrräntan redan vara minst en procent under dagens reporänta (3,75 procent). Fortfarande så har Riksbanken en mycket stram broms på ekonomin trots att marknaden viker och arbetslösheten stiger för varje dag. En snabb och kraftig sänkning av reporäntan ner till stimulansnivå skulle dämpa lågkonjunkturen.

Riksbanken är den enda myndighet vars uppgift är att bekämpa inflationen. Riksbanken bekämpar inflationen med det mest trubbiga vapnet, att höja räntan, för att sänka aktiviteten i ekonomin. Kort sagt, inflationsbekämpning genom att höja räntan och skapa arbetslöshet.

Fler myndigheter bör samverka för att bekämpa inflationen, till exempel SCB och Konkurrensverket.

SCB som varje månad publicerar inflationsstatistiken måste göra en utförligare rapport och publicera vilka företag som är de ledande prishöjarna. De företag som är huvudskurkarna i att skapa inflation. Det känns som om det är ett par av våra dagligvarukedjor, som är ledande i att skapa inflation. Först får vi vanliga människor betala mer för vår mat i livsmedelsbutiken och sedan så får vi som extra straff på detta betala mer hyra (för att Riksbanken höjer räntan) eller mer ränta på våra bolån.

Alla måste få veta vilka företag som leder prishöjandet, så att vi kan undvika att handla hos dem.

Direktörer och inköpare i våra livsmedelskedjor måste lära sig att inte acceptera prishöjningar av sina leverantörer. Varor vars leverantörer höjer priset tar man bort ur sortimentet, enligt IKEA modellen.

För att skapa ett säkert finanssystem, ett säkert banksystem med helt säkra banker där insättarnas pengar aldrig får betraktas som riskkapital yrkar jag:

- A49:1 att banker måste begränsa sin verksamhet till traditionell banking, med koncentration på inlåning och utlåning, det vill säga bankers kärnverksamhet,
- A49:2 att banker förbjuds att ställa ut eller köpa värdepapper av hasardkaraktär, terminer, derivat et cetera. Sådan hantering måste ligga i helt separata högriskföretag utan koppling till bankers balansräkningar,
- A49:3 att blankolån förbjuds från banker, andra typer av högriskbolag kan erbjuda detta,
- A49:4 att banker måste vara så solida och agera så att de kan låna till hela sitt löpande likviditetsbehov till reporäntenivån,
- A49:5 att belåning endast får ske till 70 procent av värdet på fastigheter och borätter,
- A49:6 att fyra procent av länestocken får ske med högre belåning på fastigheter och borätter under förutsättning att lånet ges med TVÅ procents årlig amortering. Detta ska endast riktas mot nyproduktion,
- A49:7 att banker inte får ge nya lån till fastighetsbolag som har mindre än 30 procents soliditet,
- A49:8 att de tre ratinginstituterna Moodys, Standard & Poors och Fitch, som har stort ansvar för den uppkomna finanskrisen, stängs av från att verka på den svenska marknaden,

- A49:9 att en statlig myndighet byggs upp för att sätta kreditbetyg på bankers krediter, och företag mot en uppdragsavgift (jämför bilbesiktningen),
- A49:10 att banker successivt måste höja sin soliditet mot 15 – 20 procent,
- A49:11 att införandet av nya regler måste ske på ett sådant sätt att vi inte får en kreditåstramning som påverkar ekonomin,
- A49:12 att blankning förbjuds, det vill säga, att sälja aktier som man inte äger. Om blankaren lyckas så går företaget i konkurs. Skapar arbetslöshet, är oetiskt. Blankning förbjöds efter trettiotalskrisen och var efter det förbjudet till dess att nyliberalerna gjorde sin entré på åttiotalet,
- A49:13 att vi medverkar till ett internationellt betydligt skarpare regelverk för banker,
- A49:14 att bankers internationella verksamhet får säkerhetsmässigt skarpare regler för att undvika framtida bankkriser, det vill säga, både krav på svenska bankers verksamhet utomlands och utländska bankers verksamhet i Sverige,
- A49:15 att tjänstemännen på Finansinspektionen får en mycket bättre utbildning för att spåra missförhållanden inom banker, så att de i god tid får stopp på ekonomiska äventyrligheter och drar in banktillståndet. Carnegie, Kaupthing och Parex borde ha varit stoppade för flera månader sedan,
- A49:16 att Riksbanken övergripande mål blir: en väl fungerande ekonomi (likt USA:s centralbank), i andra hand kommer inflationsmålet två procent, med stor hänsyn till sådana parametrar som utveckling på varsel, arbetslöshet, fastighetspriser, villapriser, företagspriser, företagens orderingång och försäljningsstatistik. Större hänsyn måste också tas till om inflationen är importerad eller om inflationen har sin grund i Sverige. Sveriges ekonomi måste stimuleras eller stramas åt på rätt sätt vid rätt tidpunkt, inte senfärdigt,
- A49:17 att SCB i sina inflationsrapporter också publicerar vilka företag som är de stora prishöjarna så att vi som kunder kan bojkotta dessa företag. Prishöjarföretagen skadar ekonomin kraftigt,
- A49:18 att Konkurrensverket får i uppdrag att utbilda företagens inköpare i prisstabilitet och hur man undgår att leverantörer höjer priset.

Bernt Collin

Stockholms arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A50

Lunds arbetarekommun

Begränsa kapitalismens avarter

Aktiemarknaden och företagsägandet har troligtvis aldrig varit så kortsiktigt som idag, minsta rykte om att vinsten hos en storkoncern kan komma att minska räcker till för att förstöra företagskapital som tagit årtionden att bygga upp. I samband med den ekonomiska kris som inletts under hösten 2009 har bristerna hos den kortsiktiga finansmarknaden varit tydlig.

Vi socialdemokrater bör ta fram tydliga förslag för att avveckla och minska de avarter som förekommer inom dagens finans och aktiemarknader. Vi bör till exempel ifrågasätta derivathandeln med optioner, terminer och så kallad swaphandel. Derivathandeln innebär i princip ett spel på ett företags förväntade utveckling och medför att de förändringar som sker på aktiemarknaden slår igenom mångfalt för den som handlar med derivat. Handeln

medför inga mervärden för de berörda företagen, utan är i första hand att betrakta som en spelform.

Omfattande valutaspekulation försvårar för länder att föra en självständig ekonomisk politik och att motverka arbetslösheten. Vi socialdemokrater bör lyfta förslag om att införa låga omsättningsskatter på valutahandeln. Redan en mycket låg valutahandelsskatt eller avgift skulle förhindra de spekulativa och skadliga sidorna av valutahandeln.

Vi socialdemokrater bör även ta fram tydliga ställningstaganden kring lönenivåer och bonussystem inom såväl privat som statligt näringsliv. De orimligt höga lönerna, förmånerna, och fördelaktiga bonussystemen med optionsprogram för företagsledning bör vi bemöta med egna visioner och medel för att begränsa den roffarmentalitet som verkar finnas inom delar av näringslivet. De fördelar som företagsledningarna ger sig själva tas dels från företaget, men även från dess anställda. Statliga företag bör vara ett föredöme avseende återhållsamhet avseende lönenivåer, förmåner och bonussystem.

Förslag till beslut:

- A50:1 att arbeta för ett införande av tydliga begränsningar och restriktioner för derivat-handeln,
- A50:2 att arbeta för ett införande av en valutahandelsskatt eller motsvarande avgift på internationell valutahandel för att förhindra alltför omfattande valutaspekulation,
- A50:3 att arbeta för ett införande av begränsningar för företagsledningarna att ta ut orimligt höga löner, förmåner och bonussystem ur företagen,
- A50:4 att arbeta för att statliga företag ska vara ett föredöme avseende återhållsamhet avseende lönenivåer, förmåner och bonussystem.

Björn Abelson

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtanden och motioner som rör området Skatter

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A51:1, A52:1, A52:2, A53:1, A53:2, A54:1, A55:1, A55:2, A56:1, A57:1, A58:1, A58:2, A59:1, A59:2, A60:1, A60:2, A61:1, A61:2, A62:1, A63:1, A64:1, A64:2, A65:1, A65:2, A66:1, A66:2, A67:1, A67:2, A67:3, A67:4, A68:1, A69:1, A69:2, A70:1, A70:3, A71:1, A71:2, A72:1, A73:1, A74:1, C30:2, G130:1, G131:2, G133:2, G135:2, G138:2, G139:3, H5:4
(inkomstskatt)

Motion A55:2 (Karlskrona arbetarekommun) föreslår att principen skatt efter bärkraft ska gälla i skattesystemet. Motion A58:1–2 (Stockholms arbetarekommun) kräver att principen om skatt efter bärkraft måste stärkas och att socialdemokraterna slår vakt om en likformig, progressiv, omfördelande och rättvis skattepolitik oavsett om det gäller inkomstskatter, kapitalskatter eller varuskatter. Motion A74:1 (Göteborgs partidistrikt) yrkar att socialdemokratiska partikongressen slår fast att principen skatt efter bärkraft ligger fast. Motion A70:1 (Varbergs arbetarekommun) föreslår att åter införa skatt efter bärkraft. I motion A66:1 (Malmö arbetarekommun) yrkas att skattesystemet ska vara rättvist. Motion A61:1 (Örebro arbetarekommun) föreslår att partikongressen ger partistyrelsen och riksdagsgruppen i uppdrag att presentera en vassare fördelningspolitisk profil i sina skatteförslag inför valet. Motion A67:4 (Malmö arbetarekommun) föreslår också att SAP tar ställning för ökad progressivitet i skattesystemet. Motion A71:1–2 (Varbergs arbetarekommun) vill att skatten sänks för dem som har de lägsta inkomsterna, det vill säga i första hand ålders- och sjukpensionärer, arbetslösa och sjuka samt att de skattehöjningar som behövs läggs på dem som har inkomster över tio basbelopp. Motion A55:1 (Karlskrona arbetarekommun) föreslår att vi ska ha ett rättvist skattesystem som säkerställer välfärdens finansiering. Motion A60:1–2 (Skånes partidistrikt) kräver att socialdemokratiens principiella hållning ska vara att det framtida skatteuttaget ska avgöras av de långsiktiga behov som finns för att bevara och utveckla välfärden och att det redan nu kan konstateras att skatteuttaget behöver höjas i förhållande till den nivå den borgerliga regeringen lagt. Motion A67:1–3 (Malmö arbetarekommun) yrkar att socialdemokratiska arbetarepartiet tar ställning för generös välfärd framför låga eller sänkta skatter, att socialdemokratiska politiker talar klarspråk om prioriteringar gällande välfärd och skatter och att socialdemokratiska arbetarepartiet tar ställning för att skattekvoten (skatternas andel av till exempel ett lands ekonomi, till exempel räknat som andel av bruttonationalprodukt, BNP) i Sverige höjs från den nivå den borgerliga riksdagsmajoriteten och regeringen sänkt den till. Motion G131:2 (Helsingborgs arbetarekommun) kräver att skattebördan ska vara rättvis och pension beskattas på samma villkor som förvärvsinkomst. Motionen G133:2 (Hässleholms arbetarekommun) kräver att skattebördan ska vara rättvis och pension beskattas på samma villkor som förvärvsinkomst. Motion G135:2 (Karlskrona arbetarekommun) kräver att partikongressen ska verka för att skatten blir lika för pensionärerna som för löntagarna. I motion A66:2 (Malmö arbetarekommun) yrkas att pension och lön ska beskattas lika. Motion A69:1–2 (Västernorrlands partidistrikt) föreslår partikongressen besluta att lika beskattning ska gälla vid lika inkomst för yrkesverksamma och pensionärer samt att förslaget genomförs snarast när socialdemokraterna återtar regeringsmakten 2010. Motionerna G138:2 (Umeå

arbetarekommun) och A73:1 (Västerbottens partidistrikt) kräver att pensioner och löner ska beskattas lika. Motion A52:2 (enskild, Luleå arbetarekommun) yrkar att principen om lika beskattning oavsett om man är förvärvsarbetande, pensionär eller något annat bibehålls. I motion A53:1–2 (Växjö arbetarekommun) krävs att samma beskattning för tjänst (lön) och inkomst av sjuk- och a-kassa samt pension får en snabb lösning. Vårt partis statsbudget för år 2010 bör innehålla ytterligare ökning av skatteavdraget för nämnda grupper. Dessutom yrkas att i valrörelsen år 2010 ska Socialdemokraterna ha en tydlig målsättning om, när samma beskattning för inkomst av tjänst (lön) och inkomst av sjuk- och a-kassa samt pension, beräknas kunna vara fullt genomförd. I motion A54:1 (Kristianstad arbetarekommun) krävs att Socialdemokraterna, vid ett maktövertagande, omedelbart avskaffar jobbskatteavdraget.

Motion G130:1 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att rättvisa skatter blir en självklar byggsten när Socialdemokraterna efter 2010 ansvarar för politiken vilket innebär att rejäla kliv ska tas för att minska skillnaderna mellan lönearbete och pensionärer. I motionen A56:1 (Kronobergs partidistrikt) yrkas att skattesatsen för pension och löneskatt blir lika stora. Motion A57:1 (Ronneby arbetarekommun) vill att ett enhetligt skattesystem införs, lika för inkomster på arbete, a-kassa, sjukersättning och pensioner. Motion A59:1–2 (Arvika arbetarekommun) yrkar både att Socialdemokraterna arbetar för att fortast möjligt se till så att den skattemässiga orättvisa som jobbskatteavdraget åstadkommit undanröjes, dock senast direkt efter valet 2010, och att alla inkomsttagare ska ha lika värde. Motion A63:1 (Sorsele arbetarekommun) vill att riksdagens partigrupp och partistyrelsen tydligt klargör för väljarna inför nästa val att alla arbetsinkomster ska beskattas lika eftersom pension är uppskjuten lön. Motion A65:1–2 (Malmö arbetarekommun) yrkar att SAP går till val på att avskaffa den diskriminerande skatten som slår mot ålders- och förtidspensionärer, sjuka och arbetslösa samt att SAP prioriterar denna fråga om vi vinner valet. Motion A68:1 (Upplands Bro arbetarekommun) kräver att partiet ska verka för att alla beskattas lika oavsett om inkomsten härstammar från pension, A-kassa, sjukersättning, förvärvsarbete eller annat. Motion A72:1 (Lunds arbetarekommun) vill att Socialdemokraterna verkar för att jobbskatteavdraget avskaffas snarast och att inkomster från arbete, pensioner, sjukförsäkring och A-kassa beskattas likvärdigt. Motion G139:3 (Göteborgs partidistrikt) att skatteavdrag som gäller för löntagare även införs för pensionärer, sjuka och arbetslösa. Motion A51:1 (Sollentuna arbetarekommun) föreslår att en ny förmögenhetsbeskattning införs. Motion A61:2 (Örebro arbetarekommun) yrkar att den kommande skatteutredningen i direktiven ges i uppdrag att utreda om det är skatteintäktsmässigt och fördelningspolitiskt bättre att växla förmögenhetsskatten mot någon form av ny kvarlåtenskapsskatt. Motion H5:4 (Jönköpings arbetarekommun) yrkar att skattepolitiken förnyas och får en mer rättvis och utjämnande prägel. Förmögenhetsskatt och arvsskatt är fördelningspolitiskt rimliga. Avdragsrätt för hushållstjänster är både slösaktigt och fel ur rättvisesynpunkt. Därför måste denna avdragsrätt avskaffas. Pensions- och arbetsinkomst beskattas lika. Även motion C30:2 (Jönköpings arbetarekommun) föreslår att skatteavdraget för hushållsnära tjänster avskaffas så snart det finns en majoritet för detta. Motion A64:1–2 (Malmö arbetarekommun) yrkar att ett båtregister ska upprättas och införas och att skatt ska införas på större fritidsbåtar. I motion A62:1 (enskild, Örebro arbetarekommun) yrkas att man höjer grundavdraget rejält för de sämst ställda så att åtminstone skatten på både pensioner och låga löner försvinner. Detta medför att våra lägst betalda pensionärer och funk-

tionshindrade i alla fall skulle få en bättre ekonomisk situation i det vardagliga livet. En ordentlig utredning om hur de sämst ställda skulle klara sig med ett väl tilltaget grundavdrag, statligt och kommunalt, skulle i varje fall ge en bättre belysning av detta så viktiga ämne. Motion A70:3 (Varbergs arbetarekommun) vill utreda den framtida kommunala och regionala skattens utformning. Motion A52:1 (enskild, Luleå arbetarekommun) föreslår att en större skattepolitisk utredning tillsätts för att utveckla skattesystemet så att vi i framtiden har ett stabilt, legitimt, transparent och omfördelande skattesystem att finansiera välfärden med.

För oss socialdemokrater är huvudsyftet med att ta in skatt att betala de samhällsnyttigheter som vi alla behöver. Det finns ett direkt samband mellan hur mycket vi gemensamt betalar i skatt och hur bra sjukvård, skola, äldreomsorg och rättsväsende vi kan ha i Sverige. Med hjälp av skatteintäkter och tillväxt kan vi också gemensamt investera i sådant som är långsiktigt viktigt för vårt land och vår omvärld som teknikutveckling, forskning och klimatinvesteringar. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre, men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Detta skapar både solidarisk omfördelning och trygghet.

Under de senaste åren har omfattande förändringar av skattesystemet genomförts. Skatterna har sänkts med cirka 85 miljarder kronor, vilket har bidragit till att skapa stora underskott i de offentliga finanserna. Bara under 2009 har inkomstskatterna sänkts med 15 miljarder kronor – på lånade pengar.

Skattesänkningarna har haft en orättvis fördelningspolitisk profil. De två tiondelarna med högst inkomster har under de senaste åren fått cirka hälften av de totala skattesänkningarna. En stor orättvisa är att pensionärer nu betalar mer i skatt än personer som arbetar, vid lika inkomster. Partistyrelsen accepterar inte skillnaden mellan beskattning av pension och lön. Partistyrelsen vill steg för steg avskaffa denna orättvisa skillnad.

De skatteförändringar som genomförts har också drabbat den som blir sjuk eller arbetslös. Partistyrelsen vill understryka att arbetslöshetsersättning och sjukersättning inte är några bidrag, utan förmåner som människor har betalat in till under den tid de har arbetat – och att det därför inte finns några principiella skäl till att beskatta dem på något annat sätt än löneinkomster.

Sammanfattningsvis anser partistyrelsen att de förändringar som gjorts av inkomstbeskattningen har skapat en ökad orättvisa samtidigt som de offentliga finanserna har försvagats. På sikt behöver vi komma tillbaka till en likformig beskattning. Vi vill skapa rättvisa mellan lön, pension och ersättning från socialförsäkringar när det gäller beskattningen – inkomster ska beskattas lika. Givet det ekonomiska läget är det inte möjligt att snabbt åtgärda de orättvisor som genomförts. Därför måste förändringarna mot en likvärdig beskattning ske stegvis, i takt med att det statsfinansiella läget så tillåter. Inte minst mot bakgrund av jobbkrisen måste vi vara medvetna om att det kan ta lång tid innan en sådan reform är fullt genomförd. Mot denna bakgrund föreslår partistyrelsen att de motioner som kräver snabba eller omedelbara ”reparationer” av regeringens skatteförändringar avslås.

Partistyrelsen menar, precis som många motionärer, att skatterna ska minska klyftorna i samhället – inte öka dem. Människor med höga inkomster eller betydande förmögenheter behöver bidra mer. Därför behöver förmögenhetsskatten återinföras, fastighetsskatten göras mer rättvis (se utlåtandet om fastighetsskatt), inkomstskatten höjas för människor med de högsta inkomsterna och avdraget för hushållsnära tjänster avskaffas.

Ett införande av en båtskatt, som några motionärer kräver, förutsätter att det finns ett allmänt och obligatoriskt register för fritidsbåtar. År 1996 presenterades en statlig utredning som föreslog att ett obligatoriskt fritidsbåtsregister skulle införas. Sjöfartsverket har därför på den dåvarande socialdemokratiska regeringens uppdrag utrett frågan om ett fritidsbåtsregister. I deras utredning, som var klar hösten 2003, föreslås att en obligatorisk ansvarsförsäkring ska krävas i första hand för större och snabbare båtar. Syftet skulle vara att underlätta sjöräddningens arbete och öka sjösäkerheten.

Den debatt som varit kring fastighetsskatten har gett oss värdefulla erfarenheter om vad som bör beaktas innan beslut om en ny skatt tas. En grundfråga är skattens legitimitet i skattebetalarnas ögon vilken ofta är sammankopplad med att de skattskyldiga anser sig få ut något av skatten eller verkligen betalar kostnaderna för något problem de förorsakar. Genom de vanliga skatterna och hamnavgifter anser sig nog de flesta båtägare betala de kostnader som uppstår för samhället genom båtlivet. Partistyrelsen förordar ett båtregister som ska omfatta alla båtar med svenska hemmahamnar eller stadigvarande vistelse i svenska vatten. Registret och den service som tillhandahålls utifrån registret kan finansieras genom en båtskatt/båtagift. En båtskatt som en del i någon form av fördelingspolitik tror däremot partistyrelsen inte på. Partistyrelsen menar att en förmögenhetsskatt i ny form behöver införas och att det är bättre än att införa en arvsskatt eller kvarlåtenskatt – inte minst eftersom en ny arvsskatt eller kvarlåtenskatt kan orsaka problem för generationsväxlingen i många småföretag.

Partistyrelsen gör bedömningen att det inte finns något utrymme för att sänka det samlade skatteuttaget om vi ska klara finansieringen av välfärden. Däremot behöver rättvisan i det samlade skattesystemet öka. Skatt ska betalas efter bärkraft. Mot bakgrund av ovanstående resonemang om rättvisa skatter avvisar partistyrelsen en motionärs krav på att grundavdraget ska höjas så kraftigt att de med lägst pension inte längre skulle betala någon skatt alls. Partistyrelsen menar att det visst kan vara angeläget med lägre skatt för de sämst ställda pensionärerna – men att det finns många andra reformer som är mer angelägna än att ta bort skatten för denna grupp.

Partistyrelsen tar kraftfullt avstånd ifrån de borgerliga partiernas ensidiga prioriteringar av skattesänkningar; där sänkta skatter går före både jobb och välfärd. Partistyrelsen menar att det är välfärdens behov av finansiering som ska styra det totala skatteuttaget inte en i förväg fastställd skattenivå. Partistyrelsen menar att det är välfärdens behov av finansiering som ska styra det totala skatteunderlaget.

När det gäller finansieringen av framtidens välfärd bör man dock vara medveten om att enbart en ökad beskattning av de med de allra högsta inkomsterna eller den lyxigaste konsumtionen inte kan lösa de större finansieringsproblemen. Fler i arbete – och fler arbetade timmar – samt ökad produktivitet i välfärden är två viktiga framtidsstrategier. Om skatterna ska höjas måste detta ske på ett sätt så att inte sysselsättning, entreprenörskap och tillväxt hämmas.

Två motionärer kräver nya utredningar av skattesystemet. En vill utreda den framtida kommunala och regionala skattens utformning; en vill se över hela skattesystemet så att vi i framtiden har ett stabilt, legitimt, transparent och omfördelande skattesystem att finansiera välfärden med. Partistyrelsen menar att det kommer att behövas många översyner av skattesystemet i framtiden för att göra skatterna effektiva, rättvisa och legitima; men menar också att det finns många delar av skattesystemet som kan förbättras – till exempel fastighetsskatten – utan att först göra nya översyner av skattesystemet i sin helhet.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A55:1, A55:2, A58:1, A66:1, A66:2, A69:1, A73:1, G131:2, G133:2, G135:2, G138:2,

att avslå motionerna A54:1, A59:1, A61:2, A62:1, A69:2,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A51:1, A52:1, A52:2, A53:1, A53:2, A56:1, A57:1, A58:2, A59:2, A60:1, A60:2, A61:1, A63:1, A64:1, A64:2, A65:1, A65:2, A67:1, A67:2, A67:3, A67:4, A68:1, A70:1, A70:3, A71:1, A71:2, A72:1, A74:1, C30:2, G130:1, G139:3, H5:4.

Motion A51

Sollentuna arbetarekommun

Införande av en ny förmögenhetsbeskattning

Den moderatledda regeringen avskaffade 2007 all form av förmögenhetsbeskattning i Sverige. Vi anser att en fungerande förmögenhetsskatt är en viktig del i ett solidariskt skattesystem. I ett skattesystem där de som har högst inkomst och mest tillgångar betalar skatt för det.

Den tidigare förmögenhetsbeskattningen hade vissa brister. Det var för lätt för vissa grupper att komma undan att betala förmögenhetsskatt. Det fanns många kryphål och undantag som gjorde att personer med förmögenhet kom undan att betala förmögenhetsskatt. Det fanns till och med grupper väldigt rika personer som inte behövda skatta för sin förmögenhet i samma utsträckning som andra.

För andra slog förmögenhetsskatten väldigt hårt. Många svenskar utan särskilt hög inkomst fick betala stora belopp i förmögenhetsskatt bara för att de ägde ett hus i områden med höga taxeringsvärden – hus som de ofta ägt länge och som i sig själv inte var särskilt exklusiva. Detta kunde ske genom en kombination av den tidigare fastighetsskattens orimliga taxeringsvärden i förhållande till den relativt låga gränsen för att börja betala förmögenhetsskatt. I en ny förmögenhetsbeskattning, så behöver alltså gränsen för att betala sådan skatt ligga betydligt högre än i den som avskaffades 2007.

I arbetarrörelsens tankesmedjas skatterapport som nyligen presenterades står följande: ”Det finns mycket stora svårigheter att ta ut skatten på ett sätt som faktiskt gör den rättvis. Förmögenhetsskatten i den utformning den hade innan den avskaffades var varken särskilt rättvis eller särskilt omfördelande, och kryphålen många.” Att inte göra undantag för förmögenheter som samtidigt är ”arbetande kapital” i företag är emellertid svårt, både med tanke på företagets arbetsvillkor och med tanke på de risker för kapitalflykt, som annars kan uppstå. Men sådana undantag betyder att en återinförd förmögenhetsskatt kommer att ha samma brister från både rättvis- och fördelningssynpunkt som den tidigare, och att den därmed återigen kommer att brista i legitimitet. Under förutsättning att det verkligen går att lösa det problem som ligger i nödvändigheten att gardera mot såväl kapitalflykt som störningar i företagets verksamhet utan att detta skapar ett system där förmögenhetsskatt tas ut bara i begränsad omfattning är det rimligt att återinföra en skatt på förmögenheter. Om det inte går att lösa nyss nämnda problem är det bättre att avstå. Legitimitetsbristerna, och, faktiskt, orättvisorna, blir för stora”

Vi föreslår därför att kongressen beslutar:

A51:1 att en ny förmögenhetsbeskattning införs.

Roger Sjöberg, Åke Burstedt, Bernt Sundberg, Robin Sjöberg, Ove Nilsson, Kjell Ekdahl och Alfonso Ramirez

Sollentuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A52 Luleå arbetarekommun – enskild

Ny skattepolitik

Skattepolitikens utformning är grundläggande för möjligheterna att bedriva socialdemokratisk politik. Högerregeringens härjningar på området under de senaste åren har i stor utsträckning slagit sönder många delar av det vi uppfattar är de bärande elementen i skattepolitiken, och därmed också gjort det svårare att bedriva välfärdspolitik så som vi skulle önska. Det är av yttersta vikt att socialdemokratin formulerar en egen skattepolitik i enlighet med vad som krävs för att upprätthålla välfärdsstaten.

Socialdemokratisk skattepolitik vilar på principen om generella system, transparens och stark progressiv omfördelning. Den kännetecknas också att höga tak för inkomstbortfallsprincipen för att betalningsviljan till den generella välfärden ska bibehållas. Det är av yttersta vikt att dessa principer upprätthålls också i framtiden.

Inom de närmsta åren kommer några frågor att vara viktigare än andra. Det är naturligtvis en svår fråga att avgöra hur vi ska handskas med de skattesänkningar som moderaterna redan genomfört eller lagt förslag om. Det blir, på några års sikt, mycket svårt att klara välfärdspolitikerna med de skattenivåer de sänkningarna leder till. Men det handlar samtidigt om så stora belopp att det troligen inte är möjligt att i enda svep ta tillbaka dem. Detta problem måste socialdemokratin lösa.

Idén att förvärvsarbete ska betala skatt enligt en lägre skatteskala än de som har sina inkomster från pension eller från sjuk- eller arbetslöshetsförsäkring (det så kallade jobbskatteavdraget) strider mot principen om skatt efter bärkraft, som är fördelningspolitiskt viktigt att hålla på. Vissa ekonomer hävdar att detta avdrag ökar incitamenten att arbeta (men Finanspolitiska rådet hävdar att effekten i stort sett klingat av med det första steget, och att de två ytterligare stegen i sänkningen inte ger några resultat). De beräkningar som uppges visa effekten är för det första enbart teoretiska (empiriska belägg går föga förvånande inte att åstadkomma), och visar för det andra ganska obetydliga resultat – 70.000 nya jobb har skapats som en följd av detta. Det är en mycket hög styckekostnad per jobb. Enligt LO-ekonomernas beräkningar handlar det dessutom främst om att folk som över huvud taget inte haft förvärvsarbete (hemmafruar, till exempel) sökt sig ut i arbete, inte att fler personer med sjukersättning eller a-kassa gjort det. Deras förmåga att gå tillbaka till arbete bestäms av helt andra faktorer än skattenivåer.

Att pensioner ska beskattas hårdare än förvärvsinkomster är obegripligt. Idén med jobbskatteavdraget är ju att stimulera folk att gå ut i förvärvslivet. Men hela idén med pensioner är ju att folk efter en viss ålder inte längre ska vara tvungna att arbeta. Varför denna tanke då ska motverkas av en hårdare beskattning är, som sagt, obegripligt. Om det är de yngre pensionärerna man vill ha ut i förvärvsarbete kan man lösa det på ett vettigare sätt än genom att straffbeskatta folk i 80- 90-årsåldern. Ett alternativ för socialdemokratin borde vara att behålla skattesänkningen enligt det första steget av jobbskatteavdragen, men ta tillbaka de två andra och använda de pengarna till att göra skattesystemet enhetligt, det vill säga sänka ett mindre steg också för pensionärer, sjukskrivna och arbetslösa.

De generella sänkningar av arbetsgivaravgifterna som moderaterna nu vill genomföra är också bortkastade pengar – Riksrevisionsverkets studie av de sänkningar man redan gjort visar att effekterna på sysselsättningen är försumbar. Vid en valseger 2010 borde dessa återtas helt och hållet. Den generella sänkningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar under 26 år borde också återtas. Dessa har inte heller gett några nya jobb och är i praktiken en subvention av företag och branscher redan anställer många ungdomar, exempelvis Seven Eleven och McDonalds. Det är ofta branscher med låga löner och många tillfälliga jobb, så i praktiken är det en subvention av dåliga arbetsgivare.

Fastighetsbeskattningen bör göras om efter grundlig utredning, i syfte att komma fram med en mer hållbar lösning? Över huvud taget borde principen om skatt efter bärkraft stärkas och en utredning tillsätts för att se över hur skattesystemet ska kunna utvecklas för att vi även i framtiden ska ha en stabil finansiering av våra välfärdsambitioner.

Slutligen borde det socialdemokratiska partiet undersöka hur någon sorts vinstdelningsavgift kan läggas på företagen, över en viss nivå på vinsten. Denna avgift kan exempelvis specialdestineras till de investeringar som kommer att krävas i energiomställningens namn, och som ingen i dag vet hur man ska få pengar till.

Med anledning av ovanstående kräver jag:

- A52:1 att en större skattepolitisk utredning tillsätts för att utveckla skattesystemet så att vi i framtiden har ett stabilt, legitimt, transparent och omfördelande skattesystem att finansiera välfärden med,
- A52:2 att principen om lika beskattning oavsett om man är förvärvsarbetande, pensionär eller något annat bibehålls,
- A52:3 att högerns generella sänkningar av arbetsgivaravgifterna, både för unga och äldre, tas bort,
- A52:4 att socialdemokratin inom ramen för en skatteutredning också undersöker möjligheterna att införa en vinstdelningsavgift på företagen, pengar som eventuellt kan vikas för infrastrukturinvesteringar och energiomställning.

Johan Lennartsson

Luleå arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A53

Växjö arbetarekommun

Samma beskattning av tjänst (lön) och inkomst av sjuk- och a-kassa samt pension

Det har varit mycket diskussion om det, enligt min mening, helt felaktiga skattesystemet, där inkomst av tjänst (lön) och inkomst av sjuk- och a-kassa samt pension, beskattas olika. Är aktiv i pensionärsorganisationen PRO, där och i många andra pensionärsorganisationer, har man varit mycket kritisk till dessa skatters utformning. Detta är verkligen den gamla högerns inflytande i vår borgerliga partialians, som tyvärr också för närvarande bildar grunden för vår regering. Vill med denna motion aktualisera frågan, så att den får en snabb lösning.

Det gäller att vårt parti i sitt förslag till statsbudget för år 2010, ökar avdragen för nämnda grupper, så mycket det någonsin är möjligt.

I valrörelsen år 2010 gäller det att komma med förslag, så att det tydligt framgår, när samma beskattning kan vara möjlig för tjänst (lön) och inkomst av sjuk- och a-kassa samt pension.

Föreslår därför kongressen, att bejaka denna motion genom att godta nedanstående att-satser:

A53:1 att samma beskattning för tjänst (lön) och inkomst av sjuk- och a-kassa samt pension får en snabb lösning. Vårt partis statsbudget för år 2010 bör innehålla ytterligare ökning av skatteavdragen för nämnda grupper,

A53:2 att i valrörelsen år 2010 ha en tydlig målsättning om, när samma beskattning för inkomst av tjänst (lön) och inkomst av sjuk- och a-kassa samt pension, beräknas kunna vara fullt genomförd.

Åke Andersson, Norra socialdemokratiska föreningen, Växjö
Växjö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A54 Kristianstads arbetarekommun

Avskaffa jobbskatteavdragen

Dagens skattesystem där pensionärer, sjuka och arbetslösa har en högre skattesats än de som har arbete är djupt orättvis. Skatt ska betalas efter förmåga och välfärden fördelas efter behov. Vi socialdemokrater har alltid förespråkade att man tar ut skatten progressivt.

Därför kräver vi:

A54:1 att Socialdemokraterna, vid ett maktövertagande, omedelbart avskaffar jobbskatteavdraget.

LO-fackens socialdemokratiska förening
Kristianstads arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A55 Karlskrona arbetarekommun

Pengar till välfärden

Högerregeringen har sedan valet ansträngt sig för att nedrusta välfärden på alla nivåer. Samtidigt försöker de komma åt det offentliga kapitalet som är avsett att säkra vår framtida välfärd. Försämringar i de olika skyddsfaktorerna som ska träda in i människors olika krissituationer genomförs systematiskt. Att privatisera och avgiftsbelägga rättigheterna till ett bra liv som är högerregeringens politik är ett förödande slag mot den trygghet som i solidaritetens namn har byggts upp genom åren.

Vi måste ha ett rättvist skattesystem som kan finansiera den framtida välfärden. De skattesänkningar som genomförts av högerregeringen har uteslutande gynnat de grupper som redan har en bra ekonomi vilket möjliggör att leva ett bra liv utan att behöva förlita sig på samhällets trygghetsansvar. Även om många har fått några hundra kronor mer i plånboken så har detta snabbt blivit ett minus efter försämringar i A-kassa och genom ökade avgifter.

De grupper som är utsatta i samhället har fått det klart sämre. Äldre människor har fått minskade nettopensioner och får det allt svårare att klara sin ekonomi. Stramare budget påverkar skolornas möjligheter till en bra och utvecklande skola. Studenter har svårt att klara sin ekonomi under studietiden.

Den segregation som befästs genom ökade klyftor i samhället kommer att bli förödande inom en snar framtid. Stora grupper av människor riskerar att hamna i ett varaktigt utanförskap och inte ha möjlighet att få tillgång till välfärd och trygghet.

Utförsäljningar av statliga bolag är att långsiktigt underminera ekonomin. I takt med utförsäljningarna minskar statens möjligheter att dels få framtida inkomster till statskassan och dels förlora kontrollen över människors möjligheter att ha en bra tillgänglighet till välfärden och den trygghet det innebär. Den nuvarande politiken att sälja ut de lönsamma delarna av statlig företagsamhet är att förutom den ekonomiska aspekten även ett sätt att underminera statlig företagsamhet – om staten bara behåller de olönsamma verksamheterna så kan fyrklövern senare argumentera att staten inte klarar att driva företag.

Det måste vara socialdemokratins stora uppgift att se till att alla människor kan vara med när vi ska bygga framtidens samhälle. Grunden till ett sådant samhälle är en trygg och stabil ekonomi där alla solidariskt bidrar utifrån sina enskilda möjligheter.

Ett första steg är att skapa ett rättvist skattesystem som inte gynnar eller missgynnar någon part. Ett skattesystem som långsiktigt tryggar statens och kommunernas ekonomi och på så sätt motverkar kravet på privata lösningar i trygghetssystemet. Fyrklöverns politik är en nedrustning av den sociala välfärden och en utförsäljning av människors trygghet till privata vinstintressen.

Därför föreslår vi:

A55:1 att vi ska ha ett rättvist skattesystem som säkerställer välfärdens finansiering,

A55:2 att principen skatt efter bärkraft ska gälla i skattesystemet.

Studiecirkeln välfärdens idéer i Karlskrona genom Bo Blomqvist och Elina Gustafsson
Karlskrona arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A56

Växjö arbetarekommun

Samma skatt på pension som arbetsinkomst

Det är absurt att det ska finnas fattigpensionärer i Sverige som ibland måste söka socialbidrag för att deras pension är så dålig. Antalet pensionärer som inte kan unna sig något annat än vardagsutgifterna ökar hela tiden. Detta trots att pensionärerna har varit föremål för politiska diskussioner det senaste decenniet. Den borgerliga regeringens skattepolitik där pensionärer får betala högre skatt på sin pension än löneskatt för arbetsinkomst är att diskriminera en begränsad grupp i samhället som i hela sitt verksamma liv lagt skatt och bidragit till landets välfärd.

Därför föreslår jag att distriktskongressen arbetar för:

A56:1 att skattesatsen för pension och löneskatt blir lika stora.

Roland Tornhed, socialdemokratiska föreningen i Växjö södra kommun
Växjö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A57

Ronneby arbetarekommun

Inkomstskatter

Vi har idag ett skattesystem, infört av den borgerliga regeringen, som tar ut olika skatt på inkomster, skatt på A-kassa, sjukersättning och pensioner är högre än skatten på arbetsinkomster.

Detta system är helt förkastligt och orättvist. Det drabbar de svagaste och de sämstställda i samhället.

Jag föreslår:

A57:1 att ett enhetligt skattesystem införs, lika för inkomster på arbete, A-kassa, sjukersättning och pensioner.

Karl-Erik Karlsson Medlem Bräkne-Hoby socialdemokratiska förening

Ronneby arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A58 Stockholms arbetarekommun

Socialdemokratisk skattepolitik ska vara just socialdemokratisk

Nivån och utformningen av skatter, sociala avgifter och arbetsgivaravgifter är grunden för vilken välfärdspolitik som är möjlig att föra. En socialdemokratisk skattepolitik måste därför ta sin utgångspunkt i frågan om vilken välfärdsmodell som ska värnas och förstärkas.

Att generella system har flera positiva effekter är väl känt. System där en stor del av välfärden är generell har till exempel visat sig nå de sämst ställda bättre än behovsprövade system. Att alla omfattas innebär också att de som har det sämst inte särbehandlas på ett stigmatiserande sätt och om man behöver hjälp blir man inte beroende av välgörenhet vilket sätter den som behöver stöd i tacksamhetsskuld gentemot de som bidragit. Det generella systemet som bygger på skatter, offentlig service och transfereringar bygger på principen att alla ska betala skatt efter förmåga och få ut service eller resurser efter behov. Detta är centralt för att betalningsviljan till den generella välfärden är så hög som den är i Sverige. Om den ska vara det även i framtiden är det avgörande att alla får del av kakan och därför är det viktigt att välfärdssystemet även i fortsättningen är generellt.

Vi värnar om och ser det som självklart att Socialdemokraterna tar strid för ett generellt välfärdssystem där alla, oavsett inkomst, har tillgång till fri utbildning, sjukvård, barn- och äldreomsorg samt en väl utbyggd kollektivtrafik och bra bostäder till rimliga priser, det vill säga en generell välfärdsmodell innehållandes allt sådant som utgör grunden för en god levnadsstandard.

Vi vill att vi, som Socialdemokraterna, ska gå till val 2010 med löften om förbättringar på välfärdsområdet. Det kräver att vi som socialdemokrater står för en annan skattepolitik än den borgerliga. Vår socialdemokratiska förening ser det därför som oroväckande att det i välfärdsrådet hösten 2009 signaleras att det finns en öppning att ta steg bort från en solidariskt finansierad generell välfärdsmodell samt att socialdemokratin framstår som villig att acceptera steg ett och två av det borgerligt införda så kallade jobbskatteavdraget och även stora delar av den så kallade fastighetsavgiften.

Det är, för att klara den nutida och framtida välfärdens åtaganden, nödvändigt att värna de skattebaser vi har. Socialdemokraterna bör därför slå vakt om en likformig, progressiv, omfördelande och rättvis skattepolitik oavsett om det gäller inkomstskatter, kapitalskatter eller varuskatter. Särskilt viktigt menar vi att det är att starka intressegruppers krav på specifika skattesänkningar avvisas samt även förslag om att samhället via skattepolitiken (med möjliga undantag för viktig samhällnyttig verksamhet) ska subventionera särskilda grupper eller olika branschens egenintressen. Det är vidare viktigt – framför allt av välfärdsskäl – att värna punktskatter för att motverka skadlig konsumtion av till exempel alkohol, tobak och miljöförstörande produkter.

Vi instämmer med LO-ekonomernas slutsats (i rapporten Skattesystemet – en dilemmabeskrivning) att målet måste vara att skapa ett skattesystem som medger att högre skatter än idag tas ut och där man vidare säger följande:

”LO har ett intresse av en skattepolitik som bygger på skatteuttag från stabila skattebaser. Detta ger en trygg finansiering av välfärden och bidrar till ett effektivt användande av

samhällets resurser. När reglerna för skatteuttaget bestäms är det viktigt att störa ekonomin i så liten utsträckning som möjligt samtidigt som en hög välfärdsnivå garanteras. Likformighet är här en avgörande princip eftersom den minskar snedfördelningen av ekonomins resurser. Vi vill att likformigheten i det svenska skattesystemet ska stärkas.”

LO skriver också att principen om skatt efter bärkraft måste stärkas och förordar att en parlamentarisk utredning tillsätts för att se över hur skattesystemet ska utvecklas för att klara framtida utmaningar – både demografiska och fördelningspolitiska. För legitimiteten måste skattesystemet präglas av stabilitet, enkelhet och överskådlighet och de administrativa kostnaderna ska vara låga.

Som socialdemokrater vet vi att det är effektivt och rättvist med en modern välfärdsstat som erbjuder en god offentlig service och bra socialförsäkringar för alla. Socialdemokraternas välfärdspolitik hänger därför mycket nära samman med skattepolitiken.

Handelsanställdas förbundskontors socialdemokratiska förening föreslår att kongressen beslutar:

A58:1 att principen om skatt efter bärkraft måste stärkas,

A58:2 att Socialdemokraterna slår vakt om en likformig, progressiv, omfördelande och rättvis skattepolitik oavsett om det gäller inkomstskatter, kapitalskatter eller varuskatter.

Handelsanställdas förbundskontors socialdemokratiska förening
Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A59 Arvika arbetarekommun

Rättvis skattepolitik

När den borgerliga alliansen införde jobbskatteavdraget skapades en djup skattemässig orättvisa, löneanställda kontra till exempel pensionärer, sjukskrivna, föräldralediga och arbetslösa. PRO, pensionärernas riksförbund har räknat ut att en pensionär med en inkomst på till exempel 10 000 kronor/månad, betalar 550 kronor mer i månaden i skatt än en lönearbetare.

Är pensionen större blir skillnaden ännu större. Jag kan tänka mig att samma orättvisa finns bland de övriga grupper som jag räknat upp. Detta skapar inte bara orättvisa, utan ger även grogrund för missförstånd mellan grupperna.

Jag yrkar på:

A59:1 att Socialdemokraterna arbetar för att fortast möjligt se till så att ovanstående orättvisa undanröjes, dock senast direkt efter valet 2010,

A59:2 att alla inkomsttagare ska ha lika värde.

Enar Haglund
Arvika arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A60 Skånes partidistrikt

En offensiv och ambitiös välfärdspolitik

Välfärdens finansiering – skattefrågan

Välfärdspolitiken är socialdemokratins starkaste kort. Människor vill leva i ett land där

sjukvård, omsorg och utbildning fördelas efter behov, styrs demokratiskt och finansieras gemensamt. Vi vill att socialförsäkringarna ska ha en god täckning och ge oss en rimlig ersättning om vi skulle bli sjuka eller arbetslösa. Vi vill ha ett rättvist pensionssystem som ger en bra pension för de äldre, och vi vill ge barnfamiljerna goda möjligheter att fostra nästa generation. Vi vill att en god bostad kan tillförsäkras alla till en rimlig kostnad.

Det finns ett starkt stöd för den socialdemokratiska generella välfärdspolitiken, inte bara i socialdemokratiska led utan långt in bland borgerliga väljare.

Detta stöd har byggts upp under lång tid. Under decennierna efter andra världskriget lades reform till reform på det välfärdspolitiska området. Det ledde till att klyftorna i det svenska samhället minskade kraftigt, men också till att Sveriges tillväxtförutsättningar förbättrades. Att använda offentliga resurser till till exempel god utbildning för alla barn, sjukvård i världsklass åt alla och full behovstäckning i barnomsorgen var inte bara socialt eftersträvansvärt, utan bidrog också till att förbättra samhällsekonomin på längre sikt. Tillväxt kan användas för välfärd, men också det omvända gäller: välfärd ger tillväxt.

Under denna tid ökade samtidigt skatteuttaget kraftigt, som andel av BNP. Det var en nödvändig följd av de ökade offentliga åtagandena. Under 1980-talet stabiliserades skatteuttaget emellertid till cirka 50 procent av BNP. Det var internationellt sett mycket högt, men Sverige delar det höga skatteuttaget med de andra nordiska länderna som tillämpar den generella välfärdsmodellen. Ett högt skatteuttag är helt enkelt en förutsättning för generell välfärd.

Den borgerliga regeringen har nu sänkt skatterna med nästan 90 miljarder kronor. Med denna politik kommer det totala skatteuttaget att minska till ner mot 45 procent 2011. Vi ser nu skenande underskott, till följd av krisen men också till följd av att staten avhänt sig så mycket av sina skatteintäkter.

Det finns ett mycket starkt stöd för den socialdemokratiska välfärdspolitiken. Men man kan inte föra en socialdemokratisk välfärdspolitik med en borgerlig skattepolitik. Därför ska vi inte binda ner oss till den skattenivå som borgerligheten lagt. Då kommer vår välfärdsmodell att undermineras på sikt. Den nivå som borgerligheten nu lagt för skatteuttaget är inte en långsiktigt hållbar skattenivå för att välfärden ska kunna utvecklas – inte med dagens behov i välfärden, och sannerligen inte med morgondagens behov, bland annat med en allt större grupp äldre.

Vi talar inte för chockhöjda skatter från 2010. Som konjunkturen nu utvecklar sig är det förmodligen oklokt att dra in köpkraft i någon större omfattning. Men vi kan heller inte helt avvisa skattehöjningar, varken på kort eller lång sikt. På kort sikt kommer situationen i många kommuner och landsting att vara så ansträngd under kommande år att skattehöjningar inte kan undvikas. Det gäller till exempel i Region Skåne, och i många av våra skånska kommuner.

Vi måste helt enkelt ta strid för en socialdemokratisk välfärdsmodell. Den bygger på generell välfärd – med skolor, sjukvård och omsorg av högsta kvalitet, och med ambitiösa socialförsäkringssystem – och den finansieras med internationellt sett höga skatter.

Det finns en stor förståelse för detta i väljarkåren. Det finns en hög skattebetalarvilja. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, lät 2008 göra en undersökning som tydligt visade att svenskar är beredda att betala mer skatt för en bättre välfärd. Hela nio av tio föredrog ökad kvalitet i äldreomsorg, skola och sjukvård före sänkt skatt. Bara en av tio ville hellre sänka skatten och hela 85 procent kunde tänka sig att betala högre skatt för att höja kvaliteten i sjukvården för alla.

Socialdemokratin behöver därför inte vara så ängslig i skattefrågan. Så länge skattehöjningar är måttliga och går till tydliga förbättringar av vård, skola och omsorg, så kommer det att finnas ett klart folkligt stöd för dem. Vi bör således redan nu förbereda människor

på att vi kommer att behöva öka skatteuttaget under kommande år, både i staten och i kommunsektorn, för att klara välfärden.

Den demografiska utmaningen

I rådslagsrapporten ”Invester i vår välfärd” är en av huvudpunkterna ett resonemang om hur välfärden ska finansieras i framtiden. Utgångspunkten är att kostnaderna för den demografiska förändringen – fler äldre och färre i arbetsför ålder – kommer att växa kraftigt fram till 2030. Effekten sägs ligga i storleksordningen 300 miljarder kronor, men någon beräkning för hur denna siffra tagits fram återfinns inte i materialet. Det leder så småningom fram till slutsatsen att livstidsarbetstiden måste öka med tre år, för att klara välfärden.

Vi tror att det är en kraftig överskattning av den demografiska effekten. Beräkningarna av den demografiska effekten är mycket omstridda. Rådslagsrapporten framstår som väl alarmistisk i förhållande till många andra analyser som gjorts, bland annat av långtidsutredningen. Slutsatsen att det totala antalet arbetade timmar måste öka med i genomsnitt tre år under ett arbetsliv, synes dessutom bygga på föreställningen om att skatteuttaget inte ska öka, och att målet om full sysselsättning inte uppnås.

Vi menar att skatteuttaget bör öka under perioden, och vi anser att det är möjligt att återgå till full sysselsättning, om bara rätt åtgärder vidtas. Då blir heller inte den demografiska effekten så dramatisk. Med relativt måttliga skattehöjningar kan vi klara det, under förutsättning att vi klarar att sätta människor i arbete igen. Och vi kommer förmodligen dessutom ha möjlighet att gå ner i arbetstid.

Arbetstidsfrågan – en framväxande generationskonflikt

Vi motsätter oss inte en strävan att öka antalet arbetade timmar, och vi ansluter oss till förslaget om att genom arbetsmiljöinsatser möjliggöra för människor att jobba längre upp i åldrarna, att erbjuda heltid för alla som har deltid och att få ut flyktingar och funktionshindrade i arbetslivet. Vi anser också att arbetskraftsinvandringen kan öka, men självklart under ordnade former så att kollektivavtalen kan värnas, och efter en arbetsmarknadsprövning.

Vi bejakar också alla insatser som kan göras för att förstärka rehabiliteringen av långtidssjukskrivna. Det var ett problem under vår regeringsperiod att alltför många unga människor förtidspensionerades, istället för att få tillgång till rehabilitering.

Men eftersom vi ifrågasätter grunden för analysen, det vill säga kostnaden för den demografiska förändringen och synen i skattefrågan, ifrågasätter vi också det mål som satts upp med en genomsnittlig ökning av livstidsarbetstiden med tre år. Om den demografiska kostnaden inte blir så dramatisk som rådslagsgruppen tror, och om vi kan höja skatteuttaget under den 20-årsperiod som ligger framför oss till 2030, då blir också kravet på förlängd arbetstid mycket mindre.

Vi vill varna för den generationskonflikt som följer av allt för hårda krav på förlängd arbetstid. 2010 har nästan alla 40-talister gått i pension. Ska de nu vända sig till sina barn med budskapet ”nu måste ni jobba längre och hårdare än vad vi gjorde för att klara välfärden, så glöm alla tankar på kortare arbetstid eller förlängd föräldraförsäkring”?

Det är inte rättvist. Mot bakgrund av hur vardagsförhållandena idag är för många unga barnfamiljer, kan man starkt ifrågasätta om det är realistiskt att tro att de redovisade åtgärderna kan öka livstidsarbetstiden med tre år till 2025. Det finns till exempel inget självklart intresse i denna grupp att gå upp i arbetstid, från deltid till heltid. Det är självklart viktigt att driva på så att alla erbjuds heltid. Heltid ska vara en rättighet, deltid en möjlighet. Men vi måste samtidigt erkänna att i de kommuner där alla anställda erbjudits

heltid, så är det inte särskilt många som nappar. Arbetsbelastningen för denna grupp är redan hög, och det är svårt att få ihop vardagslivet. Det talar för att man inte kan räkna med att det finns särskilt många arbetstimmar att hämta med det förslaget.

På samma sätt förhåller det sig med den äldre arbetskraften. Så länge pressen på arbetsplatserna är så hög, så kommer många att få svårt att arbeta längre upp i åldrarna.

Vi tror på arbetsmiljöförbättringar som en väg att öka arbetskraftsdeltagandet längre upp i ålder. Men den viktigaste arbetsmiljöförbättringen på många håll i offentlig sektor är faktiskt att anställa fler som kan dela på arbetsbördan. Och för många är det inget alternativ att öka arbetstiden: tvärtom. Det man ropar på är sänkt arbetstid.

Socialdemokratin får inte stänga dörren för arbetstidsreformer. Socialdemokratin har genom hela sin historia talat för att ta ut en del av tillväxten i form av sänkt arbetstid. Vi drev fram åtta timmars arbetsdag, därefter 45 timmars arbetsvecka, som blev 42,5, som blev 40. Vi drev fram två, tre, fyra och fem veckors semester. Vi drev fram världens mest förmånliga föräldraförsäkring.

För 20 år sedan krävde socialdemokratin 18 månaders föräldraförsäkring och sex veckors semester. Samtidigt höll man visionen om sex timmars arbetsdag levande. Sedan dess har BNP ökat med över 50 procent. Det är inte mycket av detta som har tagits ut i form av sänkt arbetstid. Istället har vi nu en situation där en grupp av befolkningen sliter ut sig i förtid, medan en växande grupp står utanför arbetsmarknaden.

Vi inser att långtgående arbetstidsreformer inte kan drivas som dagskrav. Men också under den kommande 20-årsperioden, och också taget i beaktande den demografiska effekten, så bör det vara möjligt att ta ut en del av tillväxten som förkortad arbetstid. I första hand anser vi i så fall att den ska tillfalla barnfamiljerna, i form av förlängd föräldraförsäkring. Men också för äldre löntagare finns det skäl att sänka arbetstiden. Det kan i sig möjliggöra för många att kunna arbeta längre upp i ålder.

Dela föräldraförsäkringen i tre delar – och förläng den

Rådslagsgruppen föreslog en tredelad föräldraförsäkring, där föräldrarna skulle ta ut var sin tredjedel, medan en tredjedel disponerades fritt. Hur fördelningen skulle ske framgick inte: idag är ju föräldraförsäkringen 13 månader, varav sammanlagt 11 kan disponeras av den ene föräldern förutsatt att den andre föräldern överlåter ”sina” månader. Två av månaderna, de så kallade pappamånaderna, är emellertid inte överlåtbara. 13 är inte jämnt delbart med tre, men rådslagsgruppen tänkte sig kanske att varje del skulle vara $4 \frac{1}{3}$ månad.

Jämställdhetsargumenten för en sådan förändring är starka. Mycket tyder på att nuvarande ordning innebär att kvinnor halkar efter på arbetsmarknaden, vilket leder till svagare ställning i arbetslivet, sämre löneutveckling och sämre ålderspension.

Dessa argument måste emellertid vägas mot många barnfamiljers önskan att själva få avgöra hur barnledigheten tas ut. Den föreslagna tredelningen av föräldraförsäkringen kommer av många att uppfattas som en inskränkning av deras självbestämmande. Idag kan 11 månader tas ut av den ene föräldern: i framtiden kanske bara $8 \frac{2}{3}$ månad. Det är därmed inte självklart att en sådan reform kommer att tas väl emot av barnfamiljerna. Det kan också leda till att landets barnfamiljer tar ut ett färre antal av sina dagar, vilket i slutänden går ut över barnen.

Skånes partidistrikt har kongressbeslut på att avvisa en kvotering av föräldraförsäkringen, där hälften av tiden skulle tas ut av vardera föräldern. Vi menar emellertid att den tredelning som nu föreslås kan övervägas under förutsättning att föräldraförsäkringen byggs ut. En utbyggnad till 15 månader skulle avsevärt underlätta en tredelning av försäkringen, eftersom inskränkningen i barnfamiljernas självbestämmande då blir ganska marginell. Då kan maximalt tio av månaderna utnyttjas av den ene föräldern, mot dagens elva. Det

skulle därmed bli mycket lättare att få brett folkligt stöd för en tredelning, samtidigt som barnfamiljernas idag ganska ansträngda arbetsförhållanden skulle lättas.

Frågan om privat drift av vård, skola och omsorg

Vi anser att privata alternativ ska ses som ett komplement till offentligt driven verksamhet, inte som en huvudsaklig driftsform. Det finns många argument för det.

Det finns, för det första, stora risker förenade med att lyfta in vinstintressen i offentlig verksamhet. Det är vinstintresset i sig som leder till sorteringstendenser i till exempel skolväsendet, när skolor kan försöka undvika att få ta hand om kostsamma elever med särskilda problem. Det är som författaren Göran Rosenberg skrivit "När producenterna börjar värderas efter sin förmåga att generera vinst, är det bara en tidsfråga innan 'konsumenterna' börjar värderas efter samma mått".

Det är vinstintresset i sig som gör att de privata producenterna kan tumma på kvaliteten i till exempel äldreomsorgen. Som äldre vårdberoende människa är du ingen "stark konsument" som bara kan flytta om kvaliteten i vården blir oacceptabel.

För det andra är det inte ovanligt att privata entreprenörer i praktiken upprättar ett oligopol. Inom till exempel äldreomsorgen är det inte så många olika aktörer som bedriver verksamhet, och det är lätt att se hur dessa stora företag kan dela upp marknaden mellan sig.

För det tredje så finns det stora demokratiska värden med vård, skola och omsorg i kommunal regi. Det har ett värde att dessa centrala verksamheter, som är att anse som sociala rättigheter, också styrs gemensamt i demokratiska former. Den offentliga, gemensamma, driftsformen är en kvalitet i sig. Det handlar om demokrati och inflytande i välfärden men också om praktisk och handfast kvalitetssäkring.

Det måste således finnas en gräns för hur mycket av kommunal verksamhet som ska få läggas ut på entreprenad. En kommun bör inte lägga ut mer verksamhet till privata aktörer än att man kan ta tillbaka det i kommunal regi om det inte skulle fungera. De kommuner som till exempel lägger ut hela sin äldreomsorg på entreprenad har ju samtidigt gjort sig av med den kommunala kompetensen på området, vilket gör det svårt för dem att återta verksamheten.

Socialdemokratins uppgift kan således aldrig vara att bara paketera privatiseringarna lite snyggare. Vår huvuduppgift måste vara att ta fasta på alla de möjligheter som finns inom det gemensamt ägdas ramar. Vi måste utveckla den offentliga sektorn, inte lägga ut den på entreprenad.

Särskilt om friskolorna

Etableringen av friskolor har ökat explosionsartat under de dryga 15 år som friskoleordningen funnits. På grund av friskolesystemets utformning har utvecklingen sparat ur.

Nu kan religiösa domedagssektorer bedriva skolor för att på det sättet isolera sina barn i än större utsträckning. Nu kan ägarna av privata skolföretag ta ut mycket höga vinster, och det förekommer att skolpengen fördelas från en skola till en annan inom en koncern, trots att skolpengen ska gå till den skola där eleven går. Kommunerna har i praktiken ingen kontroll över etableringen av nya skolor, trots att det är kommunerna som får betala. Friskolorna bidrar dessutom till ökad segregering där barn med olika bakgrund går i olika skolor.

Till följd av den överetablering av friskolor som drivits fram på grund av de goda villkoren, står vi nu inför en massavveckling av skolor, framför allt gymnasier. Det blir följderna av att elevunderlaget under kommande år minskar kraftigt. Skolor där tusentals ungdomar går kommer att gå i konkurs, och dessa ungdomar måste då tas om hand av det kommunala skolsystemet. Det är ytterst tveksamt om denna beredskap finns i många kommuner.

Vi anser att reglerna kring friskolorna måste stramas upp. För det första ska det inte vara möjligt att ta ut vinst på det sätt som nu sker. Vi vill se en driftsform där vinsten återinvesteras i verksamheten, eventuellt med ett utrymme för rimlig avkastning på insatt kapital, ungefär som de allmännyttiga bostadsföretagen fungerar idag.

För det andra måste den etableringsfrihet som idag i praktiken råder inom skolväsendet avskaffas. Eftersom det är kommunen som får betala skolpengen, bör det också vara kommunen som avgör om det finns ett långsiktigt underlag för ytterligare en friskola på orten. Den berörda kommunen bör således ha vetorätt vid en nyetablering.

För det tredje vill vi inte att skolor med religiös inriktning, som i praktiken bara vänder sig till den egna religiösa gruppen, ska ingå i skolpengsystemet. Visionen om den sammanhållna skolan, där barn från familjer med kristen, muslimsk eller icke-religiös grundsyn möts har ett kanske ännu större värde i dagens samhälle där religiösa motsättningar tenderar att skärpas.

Sjukvården

Det som nu håller på att hända i svensk sjukvård, är att det etableras en parallell sjukvårdsstruktur för dem som kan betala privata sjukvårdsförsäkringar. Då blir det inte längre sjukvård efter behov, utan efter plånbok. Här måste socialdemokratin vara mycket tydlig. När det gäller försäljningar av sjukhus, så vill socialdemokratin inte sälja ut några sjukhus, någonsans. Vi kommer att behöva de sjukhus som nu finns i offentlig regi, för att möta ett stigande vårdbehov. Naturligtvis kan man behöva omstrukturera sjukvården på olika orter och i olika delar av landet, men vi tänker inte medverka till att skapa en parallell sjukvårdsstruktur för dem som kan betala. Det bör vara vår principiella hållning.

När det sedan handlar om huruvida man ska lagreglera frågan om utförsäljning av sjukhus, kan man emellertid inte gå så långt. Det skulle strida mot det kommunala självstyret. Den lag som fanns före 2006 gjorde emellertid en lämplig avvägning mellan dessa intressen. All överlåtelse av sjukhus till privata entreprenörer förbjöds inte. Däremot stoppades utförsäljning av akutsjukhus och universitetssjukhus, och lagen förbjöd ”blandning av pengar”, det vill säga att offentliga sjukhus tog sig an försäkringspatienter. Lagstiftningen förbjöd också försäljning av sjukhus till vinstdrivande företag. En sådan lagstiftning vill vi se igen.

När det gäller primärvården, så kommer borgerligheten att driva fram fri etableringsrätt i hela landet. Det måste vi riva upp efter 2010. Vi anser också, i linje med vårt tidigare resonemang om avvägningen mellan privata och offentliga vårdgivare, att de finns en gräns för hur mycket man kan överlåta till privata vårdgivare. Den privata sektorn på primärvårdens område ska vara ett komplement till offentlig driftsform, inte dominerande aktör. Man ska aldrig överlåta mer i privat regi, än vad som sedan kan tas tillbaka i offentlig regi om det skulle behövas.

Bostadspolitiken

Ett grundläggande behov för alla människor är att ha tillgång till ett bra boende till en rimlig kostnad. För att få en bostadspolitik som motverkar segregering och motsvarar det behov av nybyggnation som existerar finns ett flertal insatser som kan genomföras med en aktiv socialdemokratisk bostadspolitik. Bostadspolitiken är mer prioriterad av både partiet och väljarna än vad som avspeglats i de senaste decenniernas konkreta politik. De senaste partikongresserna har tydligt markerat att bostadsfrågorna är viktigare än vad partistyrelsen gett uttryck för. Tydligast är väl Västeråskongressens beslut om det ”fjärde benet” där bostad lades till skola, vård och omsorg.

Anledningen är att bostadsfrågan är så central i välfärdspolitiken. Marknaden kan inte

lösa bostadsfrågan. Den långsiktighet som bostadssektorn kräver kan inte marknaden leva upp till. Ett välfärdssamhälle kräver en jämn tillgång och tillförsel av bostäder oavsett konjunkturen och kvartalsboks-lut. Bostadsbyggande sker med 50-100-årigt perspektiv.

En solidarisk bostadspolitik är i grunden ett generationskontrakt. De som flyttade in i nybyggda familjebostäder på 60- och 70-talen tack vare en framsynt bostadspolitik, gjorde det till rimliga kostnader eftersom samhället på olika sätt stödde produktionen. Deras barn och barnbarn kan nu tvingas leva med tredjehandskontrakt, kompisars soffor och svarta överlåtelsesummor på tillväxtorter och studentorter. Här finns således en generationsdimension. Vi måste ha en bostadspolitik som gör det möjligt för dagens unga att få bostäder på lika goda villkor som deras föräldrar fick.

Det finns inga genvägar till en stabil trovärdig social bostadspolitik. Den måste få kosta. Om vi inte löser de stora orättvisorna i bostadspolitiken blir andra åtgärder mer av kosmetisk karaktär. Förslaget om att slopa fastighetsskatt för hyresfastigheter är inte ens i närheten av att vara ett verkningsfullt medel för att ta bort orättvisorna.

Trots lågkonjunkturen så finns det på många håll i Sverige en stor bostadsbrist och långa bostadsköer. När konjunkturen vänder uppåt, kommer denna brist att bli ännu större. Bostadsbrist är inte bara ett socialt problem, utan också ett problem för samhälls-ekonomi. Bostadsbrist begränsar rörligheten på arbetsmarknaden, och leder därmed till lägre ekonomisk tillväxt. Vi anser att bostadsfrågan måste prioriteras högre framöver, och socialdemokratin bör till valet 2010 ta fram ett program med målsättningen att bygga bort bostadsbristen till 2020.

Idag är hyresrätten mer missgynnad än någonsin tidigare. Staten subventionerar med ränteavdragen endast privatägda bostäder och den privata delen av bostadsrättsföreningars lån. Om man jämför en bostad uppförd som hyresrätt med en bostad uppförd som äganderätt, så blir hyresrätten väsentligt dyrare.

När det gäller bostadsrätt och kooperativ hyresrätt är problemet att reglerna gör att föreningarna drivs att privatisera så mycket som möjligt av lånen för att få del av statens bidrag. Bostadsrätten blir då än mer en stängd dörr för den som inte har kapital eller som kan låna. Segregationen kommer att öka än mer.

Det går att åstadkomma neutralitet mellan upplåtelseformerna, men det kostar. Ett sätt är att ha ambitiösa investeringsstöd för produktion av hyresrätter, och göra räntor i bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrätter avdragsgilla.

När det gäller investeringsbidrag, så kan sådana användas för att få ner de totala produktionskostnaderna och därmed åstadkomma rimligare hyror, få fram fler hyresrätter totalt sett, bygga mer energisnålt och med miljövänliga material samt öka tillgängligheten för funktionshindrade. Det behövs också riktade investeringsstöd till bland annat trygghetsboende för äldre.

Vi vill se lagstiftning för att förhindra ökad utförsäljning av allmännyttan, gärna genom ett återinförande av den tidigare 2/3-regeln när det gäller ombildning av hyresrätt till bostadsrätt.

Vi vill också se en lagstiftning där man kan ålägga kommuner med stor brist på bostäder att ha en kommunal bostadsförmedling. För att en bostadsförmedling ska vara effektiv, måste den också kunna förmedla privatägda hyresrätter, och vi förordar därför en återinförd bostadsanvisningslag. Vi vill också riva upp den borgerliga regeringens beslut om en ny upplåtelseform, ägarlägenheter. Denna upplåtelseform tillför inte något nytt, utan bidrar bara till att öka klyftorna på bostadsmarknaden ytterligare.

A60:1 att socialdemokratins principiella hållning ska vara att det framtida skatteuttaget ska avgöras av de långsiktiga behov som finns för att bevara och utveckla välfärden,

- A60:2 att det redan nu kan konstateras att skatteuttaget behöver höjas i förhållande till den nivå den borgerliga regeringen lagt,
- A60:3 att socialdemokratin också fortsättningsvis ska verka för att tillväxten ska kunna tas ut genom riktade eller generella arbetstidsförkortningar,
- A60:4 att föräldraförsäkringen förlängs till 15 månader, och delas i tre delar på så sätt som anges i motionen,
- A60:5 att att privat drift inom vård, skola och omsorg ses som komplement till offentlig drift,
- A60:6 att inte mer läggs ut på entreprenad i en kommun, än som kan tas tillbaka i offentlig regi om kvaliteten skulle försämrats,
- A60:7 att all vinst, utöver en rimlig avkastning på insatt kapital, som uppkommer inom privat driven skol-, vård- och omsorgsverksamhet ska återinvesteras i verksamheten,
- A60:8 att kommunal vetorätt vid etableringar av friskolor införs,
- A60:9 att religiösa friskolor inte ska omfattas av skolpengssystemet,
- A60:10 att socialdemokratin principiella hållning ska vara att inga sjukhus ska säljas ut,
- A60:11 att en ny stopplag mot utförsäljning av sjukhus införs, såsom anges i motionen,
- A60:12 att den fria etableringsrätten i primärvården rivs upp,
- A60:13 att socialdemokratin inför valet 2010 utarbetar ett program för hur bostadsbristen kan byggas bort till 2020,
- A60:14 att ett investeringsstöd för nyproduktion av hyresrätter inrättas,
- A60:15 att ombildning från hyresrätt till bostadsrätt försvåras genom en återgång till den gamla 2/3-delsregeln,
- A60:16 att kommuner med stor brist på bostäder åläggs att ha en bostadsförmedling,
- A60:17 att en ny bostadsanvisningslag införs,
- A60:18 att upplåtelseformen ägarlägenheter avvecklas.
- Skånes partidistrikt

Motion A61

Örebro arbetarekommun

En vassare fördelningspolitik

Inkomst- och förmögenhetsskillnaderna har ökat i Sverige sedan 1990-talet. Statistiska Centralbyrån (SCB) har konstaterat att den tiondel som har lägst inkomster har ökat sina inkomster med 27 procent mellan 1995 och 2007. Den tiondel med högst inkomster har ökat sina inkomster med 60 procent under samma tidsperiod. Den en procent som har högst inkomster har fördubblat sina inkomster under tidsperioden. Den borgerliga regeringen har sedan sitt regeringstillträde uppenbarligen ökat takten i de växande inkomstskillnaderna men utvecklingen under (S)-styret har inte varit bra. Det behövs en radikalare fördelningspolitik. Det är ett absolut krav som måste ställas på en eventuell röd-grön regering.

Fastighetsskatten är en bra skatt, bostäder är en stabil och oflyttbar skattebas. Fastigheter utgör en stor del av den samlade förmögenhetsmassan och därför är fastighetsskatten också en form av förmögenhetsskatt. Att äga en villa är förvisso ingen lyx och många i vanliga inkomstlägen gör det. Men om vi ska ha en rättvis fördelning är en beskattning av den ekonomiska tillgång som en villa eller en bostadsrätt utgör självklar. Det är dessutom billigare och mer förmånligt att bo i villa än i hyresrätt.

I partiets oppositionsbudgetar finns förslag på en ”halv” förmögenhetsskatt och en ”extra” fastighetsskatt på de dyraste villorna. Dessutom föreslås att skatten på uppskoven ska avskaffas.

Förmögenhetsskatten har varit problematisk eftersom alla former av tillgångar inte har varit skattepliktiga. Det har gått att placera och placera om sin förmögenhet i icke-förmögenhetsskattepliktiga tillgångar exempelvis onoterade aktier. En möjlighet som bör övervägas är kanske därför att växla förmögenhetsskatten mot någon form av kvarlåtenskapsskatt. En sådan kunde utformas med inriktning mot kvarlåtenskap av högre värden. I vilket fall skulle skattebasen vara mycket bredare och hållbarare än för den förmögenhetsskatt vi tänkt återinföra.

I fråga om fastighetsskatten är lagda förslag otillräckliga för att ge en tillräckligt stark fördelningspolitisk profil inför valet. Det kan vara bra att ha kvar skattesatsen 0,75 procent och den utökade begränsningsregel vi föreslagit med att fastighetsskatten inte får överstiga fyra procent av inkomsten för någon, är klok. Däremot är gränsen för den nya enprocentsskatten satt på tok för högt, bara villor till ett taxeringsvärde av över fem miljoner (taxeringsvärdet är 75 procent av marknadsvärdet) omfattas och det handlar om kanske tiotusen villor totalt. Det hade varit bättre att ha tagit ett lägre belopp så att en betydligt bredare krets av höginkomsttagare påverkats. De stora uppskovsbelopp som staten ligger ute med för villa- och bostadsrättsägare är inte nationalekonomiskt sunt. Möjligheten till uppskov bidrar till att blåsa upp fastighetsvärdena. Även om vi bundit oss för att avskaffa räntan på uppskoven bör det utredas hur den samlade uppskovsvolymen kan minskas.

Det har gått en lång tid sedan den stora skattereformen 1990. Vi har gjort förändringar och borgerligheten har rejält rivit och slitit i skattesystemet. Stora skattesänkningar är genomförda och förslag på olika avdrag och skatteavdrag älskas av borgerliga företrädare. Det kommer att behövas en ny, bred och parlamentariskt sammansatt skatteutredning.

Avslutningsvis. Den som vill undvika skatt gynnas av företeelser som att kunna skjuta upp beskattningen och av möjligheter att laborera mellan olika inkomstslag. Detta bör man också fundera över i en skatteutredning.

Med hänvisning till ovanstående yrkas:

- A61:1 att partikongressen ger partistyrelsen och riksdagsgruppen i uppdrag att presentera en vassare fördelningspolitisk profil i sina skatteförslag inför valet,
- A61:2 att den kommande skatteutredningen i direktiven ges i uppdrag att utreda om det är skatteintäktsmässigt och fördelningspolitiskt bättre att växla förmögenhetsskatten mot någon form av ny kvarlåtenskapsskatt,
- A61:3 att den kommande skatteutredningen i direktiven ges i uppdrag att se över fastighetsskatten ur ett regional- och fördelningspolitiskt perspektiv,
- A61:4 att den kommande skatteutredningen i direktiven ges i uppdrag att komma med förslag på hur uppskovsvolymen kan minskas samt hur även uppskjuten beskattning i övrigt kan reduceras samt laborerande mellan olika inkomstslag begränsas.

Ameer Sachet

Örebro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A62

Örebro arbetarekommun – enskild

Angående ekonomiska villkor för de sämst ställda

Det finns flera grupper i samhället som varje dag kämpar med sin ekonomiska situation

för att kunna klara sig själva med mat och andra nödvändiga förnödenheter. Några av dessa människor är de så kallade fattigpensionärerna och funktionshindrade som inte får ett arbete med lön som de kan försörja sig på. Dessa människor behöver vårt stöd i samhället och detta är vi ganska eniga om, i alla fall de flesta av oss. Dock har jag inte sett några bra och rejäla grepp i vårt samhälle för att lyfta dessa människors ekonomiska situation. I de flesta fall så ökar man bostadstilläggen och tror därmed att man kan tillfredställa deras behov och ekonomiska problem. Vi löser dock inte det primära målet som är att kunna försörja sig på den pension man får eller den knappa lönen som dessa människor kan få utöver de bidrag som ges.

När pensionen och lönen betalas ut så får man dessutom betala en stor del av den i skatt vilket gör att man hela tiden befinner sig i en situation där man är beroende av bidrag. Om lönen eller pensionen ökar regleras också bidragen därefter och man hamnar i en situation där man tycker det är meningslöst att försöka påverka sin ekonomiska situation.

Många av dessa människor har i realiteten ingen chans att kunna påverka sin möjlighet att kunna få pension som är baserad på ett livs arbete och får därför heller ingen pension som vi andra får genom ett livslångt arbete. Reglerna är dessutom snåriga och många gånger svåra att förstå för denna grupp. Man kan dessutom se att pensioner och bidrag oftast inte höjs i den takt som människors levnadskostnader ökar.

Mitt förslag är därför:

A62:1 att man höjer grundavdraget rejält för dessa människor så att åtminstone skatten på både pensioner och låga löner försvinner. Detta medför att våra lägsta betalda pensionärer och funktionshindrade i alla fall skulle få en bättre ekonomisk situation i det vardagliga livet. En ordentlig utredning om hur de sämst ställda skulle klara sig med ett väl tilltaget grundavdrag, statligt och kommunalt, skulle i varje fall ge ett bättre belysning av detta så viktiga ämne.

Ola Karlsson, Tysslinge socialdemokratiska förening

Örebro arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A63

Sorsele arbetarekommun

Orättvis beskattning på pensionärer

Högerregeringen har infört två olika skatteskalor som innebär högre skatt för pensionärer jämfört med yrkesverksamma medborgare. Detta på grund av det så kallade ”jobbavdraget”.

Förutom att detta är ett flagrant brott mot fempartiöverenskommelsen 1994 om ett nytt pensionssystem är det också ett tydligt bevis på nämnda regerings behov att införa ökade klassklyftor och nya orättvisor i vårt land.

Jag föreslår därför:

A63:1 att riksdagens partigrupp och partistyrelsen tydligt klargör för väljarna inför nästa val att alla arbetsinkomster ska beskattas lika eftersom pension är uppskjuten lön.

Kjell-Gösta Lundgren, Gagnäs socialdemokratiska förening

Sorsele arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A64

Malmö arbetarekommun

Införande av båtskatt och båtregister

Idag betalar man skatt för bil och motorcyklar och fritidsboende. Däremot behöver man inte skatta för sin fritidsbåt.

En båtskatt skulle ge välbehövligen inkomster till staten. Men detta är ändå inte huvudargumentet för att införa en sådan skatt. Det viktigaste skälet är alla de kostnader som båtägare genererar utan att i tillräcklig utsträckning bidra.

Kommunerna betalar idag för hamnar, där båtarna kan lägga till. Rengöring av stränderna som följd av båttrafiken ligger också på kommuner/privat boende längs kusterna.

Staten har ansvar för sjöräddningen och större föroreningar som båttrafiken orsakar. Allt detta kostar, trots att sjöräddningen dessutom bärs upp av ideella krafter.

På samma sätt som på land förekommer vårdslöshet och fylleri i sjötrafiken. Kontrollen till sjöss är dock i det närmaste obefintlig. Här behövs mer resurser.

För att kunna ta ut skatt måste först ett register för fritidsbåtar upprättas. Detta register bör omfatta större motordrivna båtar.

Ett båtregister är dessutom en nödvändig förutsättning för en effektiv bekämpning av båtstölder och andra brott till sjöss.

Vi yrkar att:

A64:1 att ett båtregister ska upprättas och införas,

A64:2 att skatt ska införas på större fritidsbåtar.

Leif Holmgren, Siv Jönsson och Jan-Olov Jönsson i Rosengårds socialdemokratiska förening

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A65

Malmö arbetarekommun

Avskaffande av straffskatten mot pensionärer, sjuka och arbetslösa

Den borgerliga regeringen har betalat sina skattesänkningar för välbeställda med ökade klyftor och sämre villkor för låginkomsttagare.

Till råga på allt har de infört en diskriminerande skatt som slår mot förtids- och ålderspensionärer, sjuka och arbetslösa.

Som enda land i världen beskattar Sverige nu pensionärer högre än arbetstagare.

Regeringen har sänkt skatten i tre steg, och för varje steg har skillnaden mellan löntagare och pensionärer, arbetslösa och sjuka ökat.

PRO har räknat ut att pensionärer får betala mellan 6 000 – 12 000 kronor per år i ”pensionärsskatt” till regeringen, beroende på hur hög pension de har.

Regeringen motiverar denna skillnad mellan löntagare och pensionärer med att det får folk att arbeta.

Det är fruktansvärt att regeringen utmålar Sveriges arbetslösa som latmaskar och att de vill tvinga svårt sjuka människor att arbeta istället för att hjälpa dem att bli friska.

Och det är fullständigt sanslöst att budskapet till landets pensionärer är att de måste arbeta!

Många pensionärer har arbetat i tunga, slitsamma jobb sedan de var i nedre tonåren och hela tiden betalat skatt och avstått lön till pensionen. När de sedan blir utslitna vid

58–60 år eller går senare, med ålderns rätt, kräver regeringen att de ska arbeta ännu mer! Annars får de snällt betala ”pensionärsskatten”.

Självklart ska förtids- och ålderspensionärer, sjuka och arbetslösa inte betala högre skatt än löntagare! Det är orimligt att människor som redan från början har mindre pengar att leva på ska vara med att betala de rikas skattesänkningar och dessutom utmålas som lata!

Många pensionärer, sjuka och arbetslösa har under sitt arbetsliv avstått inkomst för att få ett inkomstskydd att ha på ålderns höst eller om olyckan är framme. Det finns ingen skam i att bli arbetslös, sjuk, utsliten eller gammal. Gamla blir vi allihop om vi får leva så länge och sjuk eller arbetslös kan vem som helst bli.

Skammen ligger på regeringen som urholkat löntagarnas försäkringsskydd och nu dessutom straffbeskattar en stor del av Sveriges befolkning medan de öser pengar över överklassen!

Vi socialdemokrater måste kraftfullt ta avstånd från denna diskriminerande, konservativa politik.

Vi bör gå till val med ett löfte om att avskaffa den diskriminerande skatten som borgarna infört! Denna fråga bör ha högsta prioritet om vi vinner valet!

Jag kräver:

A65:1 att SAP går till val på att avskaffa den diskriminerande skatten som slår mot ålders- och förtidspensionärer, sjuka och arbetslösa,

A65:2 att SAP prioriterar denna fråga om vi vinner valet.

Hillevi Larsson

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A66

Malmö arbetarekommun

Rättvis skatt för pensionärerna

Många pensionärer kände sig svikna av Socialdemokraterna i föregående valrörelse och valde att lägga sin röst på något parti i den borgerliga alliansen eller SPI i tron på att det skulle bli bättre och tryggare i vårt land. Inget av de borgerliga partierna talade om att pensionärerna skulle få betala räkningen. Vi kan nu efter halva mandatperioden konstatera att klyftorna ökar i samhället och de som drabbats allra hårdast är pensionärerna. Dagens pensionär betalar i genomsnitt upp till 1000 kronor mer i skatt per månad än en löntagare med samma inkomst efter införandet av så kallade jobbskatteavdraget. Enligt skatteverkets tabell för 2009 betalar en pensionär med årsinkomst på 144.000 kronor ytterligare 8976 kronor i skatt och en pensionär med årsinkomst på 250.000 kronor ytterligare 14 538 kronor.

Pensionen är intjänad lön under ett långt arbetsliv som nu genom den borgerliga alliansens beslut kraftigt urholkas i värde. Våra äldre som har byggt upp samhället och den svenska välfärden får nu betala dyrt för den Borgerliga alliansens fagra löften om att allt skulle bli bättre och tryggare. För en person med låg pension innebär nuvarande orättvisa skattesystem att man som pensionär förlorar en månads pension efter skatt. En rejäl lönesänkning eftersom pensionen är pensionärens lön.

Den borgerliga alliansens beslut om pensionärernas skatteuttag är både skandal och kan betraktas som stöld från pensionärerna genom den urholkning som skett. Vi är medvetna om att de fyra Borgerliga åren för pensionärerna är förlorade år som inte kan återställas. Däremot kan vi socialdemokrater återskapa förtroendet hos pensionärerna genom

rättvisa skatteuttag där pensionerna beskattas på samma sätt som för löntagarna. Det är än en gång dags att visa att det är vi socialdemokrater som står för trygghet, rättvisa och solidaritet i samhället.

Vi föreslår partikongressen besluta:

A66:1 att skattesystemet ska vara rättvist,

A66:2 att pension och lön ska beskattas lika.

Eva Sjöstedt SEKO:s socialdemokratiska förening i Malmö

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A67

Malmö arbetarekommun

Högre och mer progressiva skatter, tack

66 procent kan absolut tänka sig att betala högre skatt för att alla ska få bättre service eller kvalitet när det gäller sjukvården. 61 procent kan absolut tänka sig att betala högre skatt för att alla ska få bättre service eller kvalitet när det gäller äldreomsorgen. 53 procent kan absolut tänka sig att betala högre skatt för att alla ska få bättre service eller kvalitet när det gäller skolan. Siffrorna avser den delen av den svenska allmänheten som var 16 år eller äldre 2008. Siffrorna är trovärdiga då undersökningen de kommer från beställts av det borgerligt styrda Sveriges Kommuner och Landsting, sannolikt för att visa motsatt resultat.

Det finns alltså starkt stöd för höjda skatter men ett svagt stöd för borgerlig skattepolitik. Alldeles oavsett vad folk i allmänhet tycker ska socialdemokrater alltid slåss för ökad jämlikhet. Solidariskt skattefinansierad välfärd är ett viktigt medel för att uppnå det. Nu när vi har siffror på stödet för högre skatter ska vi ta tillfället i akt att argumentera för vad en stor majoritet.

Det är oansvarigt av partiföreträdare att höja ett varningens finger mot argument för höjda skatter. Det är mycket oklokt att framställa ekonomisk politik för bantad istället för generös välfärd för ansvarsfull. Det kan mycket väl bidra till valförlust i riksdagsvalet.

Höjda skatter och starkare progressivitet i skattesystemet kommer dels att omfördela mellan och inom arbetarklassen och högre samhällskikt, dels mellan lägre av lönade kvinnor och högre avlönade män.

Vi kräver:

A67:1 att Socialdemokratiska arbetarpartiet tar ställning för generös välfärd framför låga eller sänkta skatter,

A67:2 att socialdemokratiska politiker talar klarspråk om prioriteringar gällande välfärd och skatter,

A67:3 att Socialdemokratiska arbetarpartiet tar ställning för att skattekvoten (skatternas andel av till exempel ett lands ekonomi, till exempel räknat som andel av brutto nationalprodukt, BNP) i Sverige höjs från den nivå den borgerliga riksdagsmajoriteten och regeringen sänkt den till,

A67:4 att SAP tar ställning för ökad progressivitet i skattesystemet.

SSU-Centrum, Malmö

Malmö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A68

Upplands Bro arbetarekommun

Lika skatt vid lika inkomst

Den borgerliga alliansregeringen delar upp folket i två grupper:

Å ena sidan de som förvärvsarbetar och får tillhöra gemenskapen. Å andra sidan de som är gamla, sjuka eller arbetslösa som får stå utanför. Ett system som skapar klyftor och motsättningar.

Tidigare var synen på arbetslöshet och sjukdom ett problem för samhället, och vi hade ett kollektivt ansvar för lösningen. Av allianspartierna har detta förändrats till ett individproblem genom att bestraffa ”de som står utanför” med högre skatt. Observeras att de borgerliga partierna även räknar pensionärerna till gruppen som är utanför och ska bestraffas med högre skatt än de med arbetsinkomst.

Ett rättvist samhälle präglas av ett solidariskt ansvarstagande och ingen tillåts stå utanför. Valfärden finansieras huvudsakligen solidariskt genom att var och en betalar skatt efter sin förmåga. Att några grupper betraktas som ”utanför” och därför hårdare beskattas, är för oss främmande.

Vi föreslår därför att kongressen beslutar:

A68:1 att partiet ska verka för att alla beskattas lika oavsett om inkomsten härstammar från pension, A-kassa, sjukersättning, förvärvsarbete eller annat.

Hans Bergström

Upplands Bro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A69

Västernorrlands partidistrikt

Lika skatt för alla!

Pension är uppskjuten lön och ersättning för utfört arbete och bör därför beskattas på samma sätt som förvärvsinkomster.

Från och med 2007 när de borgerliga partierna övertog makten i vårt land och införde det så kallade jobbskatteavdraget får pensionärerna betala högre skatt än yrkesverksamma vid samma inkomst. För en genomsnittspensionär (cirka 13 000 kronor/månad) betalade denne 498 kronor mer i månaden 2007 och 600 kr mer 2008. Enligt prognos 2009 blir det 660 kronor mer i månaden, det vill säga nästan 8 000 kronor mer om året! Nästa år – 2010 – får de med lägst pensioner en skattesänkning med 200–300 kronor per månad. De flesta pensionärerna få en sänkning med endast 68 kronor!

Samtidigt uppger regeringen att 97 procent av alla heltidsarbetande har fått en skattesänkning med minst 1 000 kronor i månaden.

Mot ovanstående bakgrund föreslår vi partikongressen besluta:

A69:1 att lika beskattning ska gälla vid lika inkomst för yrkesverksamma och pensionärer,

A69:2 att förslaget genomförs snarast när Socialdemokraterna återtar regeringsmakten 2010.

Socialdemokraterna i Västernorrland

Motion A70

Varbergs arbetarekommun

Ett solidariskt och rättvist skattesystem

De grundläggande principerna för inkomstbeskattning har varit skatt efter bärkraft. När nuvarande alliansregering genomförde jobbskatteavdraget så rubbades hela denna principen. Inkomsten beskattas inte längre efter storlek, utan efter hur de betalas ut. Pensionärer, arbetslösa och sjukskrivna beskattas idag efter en högre skatteskala. Principen med pensioner, a-kassa och sjukersättning finns för att ge medborgarna ett ekonomiskt skydd vid ålderdom, arbetslöshet och sjukdom. Att beskatta dessa grupper högre, är att misstänkliggöra dem. Ersättningsnivåerna ligger ju redan idag betydligt under än de som har ett jobb. Att med jobbskatteavdraget försöka skapa ett incitament att återgå i jobb är helt oförsvarligt.

Det svenska skattesystemet med skatt efter bärkraft har totalt raserats sedan nuvarande allians regering tagit makten. De stora förändringarna av fastighetskatten och inkomstbeskattningen har ställt hela tanken på solidaritet på skam.

Med den nya regionala strukturen av vårt land så krävs det att det också görs en större genomlysning av hur våra skatter ska fördelas.

Fastighetsbeskattningen som genomfördes på KD:s initiativ har ju visat sig slå väldigt snett. De rika i storstadsområdena är ju de stora vinnarna medan den vanlige fastighetsägaren är förloraren.

Vi föreslår kongressen besluta:

A70:1 att åter införa skatt efter bärkraft,

A70:2 att fastighetsbeskattningen åter anpassas till verklig utformning av marknad/läge/,

A70:3 att utreda den framtida kommunala och regionala skattens utformning.

Ronny Käck

Varbergs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A71

Varbergs arbetarekommun

Höjda skatter för de med höga inkomster

Ett stort antal människor i Sverige lever idag på en nettolön som ligger fjärran från de nivåer som våra politiska företrädare i partiet anser vara en självklarhet för att klara sitt livsuppehälle. Vi har pensionärer, arbetslösa och sjuka som måste klara sig på nivåer under 10 000 kronor i månaden. Då känns det konstigt när vi Socialdemokrater talar om att vi ska höja skatten för dem som är höginkomsttagare och därmed syftar på dem som tjänar över en miljon.

En miljon är en utopi för stora delar av Sveriges befolkning och visar bara hur långt våra centrala företrädare är ifrån sina väljares verklighet.

De som är arbetslösa, pensionärer eller är sjuka upplever inte att de företräds av Socialdemokraterna om man definierar gränsen för höginkomsttagare till en miljon. Gränsen ska gå vid betydligt lägre summor.

Sverige går dåligt just nu och risken är stor att många kommuner måste höja skatteinivån. Det drabbar även de med låga inkomster värst.

Skall vi vinna ett val måste våra företrädare förstå och agera utifrån det att vi under Alliansregeringen har fått ett Sverige med stora klassklyftor. Någon måste föra talan för dem som har det svårast i den rådande lågkonjunkturen.

Jag vill därför att Socialdemokraterna ska arbeta för:

A71:1 att skatten sänks för dem som har de lägsta inkomsterna, det vill säga i första hand ålders- och sjukpensionärer, arbetslösa och sjuka,

A71:2 att de skattehöjningar som behövs läggs på dem som har inkomster över tio kronor basbelopp.

Varbergs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A72

Lunds arbetarekommun

Motion om likformig beskattning för alla inkomster

Efter valet 2006 införde den borgerliga regeringen ett så kallat jobbskatteavdrag som innebar en skattesänkning på arbetsinkomster. Därefter har man i ytterligare två steg utökat jobbskatteavdraget. Innebörden av detta är att skillnaden i skatt mellan de som är i arbete och de som har inkomst från pension, sjukförsäkring eller A-kassa har ökat kraftigt.

Dessa ändringar har lett till ett mer osolidariskt samhälle. Problem med sjukdom och arbetslöshet har definierats om till ett individuellt problem istället för ett samhällsproblem. Regeringen försöker avsiktligt slå in en kil mellan de som har ett arbete och de som av olika orsaker saknar arbete.

Det finns också starka skäl att ifrågasätta påståendet att den förda skattepolitiken leder till fler arbeten. Inte minst den pågående finanskrisen och den aktuella lågkonjunkturen visar att det är andra faktorer som styr sysselsättningsutvecklingen.

Slutligen finns det också etiska och moraliska skäl att vara mot ett jobbskatteavdrag. De som har ett arbete har redan gynnats genom löneutvecklingen de senaste åren. Jämfört med löneutvecklingen har pensioner, sjukförsäkring och A-kassa halkat efter, och detta redan innan den borgerliga regeringens nedskärningar.

Av ovanstående skäl anser jag det viktigt att en socialdemokratiskt ledd regering snarast återinför en likformig beskattning mellan alla slags inkomster. För att detta inte ska leda till alltför höga skattehöjningar för låginkomsttagare kan detta kombineras med ett höjt grundavdrag och en ökad progressivitet i skatteskalen.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag:

A72:1 att Socialdemokraterna verkar för att jobbskatteavdraget avskaffas snarast och att inkomster från arbete, pensioner, sjukförsäkring och A-kassa beskattas likvärdigt.

Mats Nilsson

Lunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A73

Västerbottens partidistrikt

Värdesäkra pensionssystemet – solidaritet över tid och rum

Vi socialdemokrater talar gärna om att vi står upp för välfärden men detta måste också på ett tydligare sätt komma att innefatta vårt pensionssystem.

Vi socialdemokrater har mycket att vara stolta över. Vi har stridit för rätten till egen försörjning och en solidarisk gemenskap, två viktiga förutsättningar för vår välfärd. Det har gjort att vi har kunnat lyfta Sverige från ett individualiserat fattigdomssamhälle till en av de högsta levnadsnivåerna i världen där vi finansierar välfärden gemensamt. En välfärd

som aldrig hade kunnat byggas med fattigvårdsprinciper och allmosor, utan grunden har alltid varit en solidarisk skattepolitik med en omfördelning av resurserna.

I inledningsskedet då välfärdssystemen byggdes upp infördes folkpension som då grundades på familjesituationen. Makar som var gifta fick tillsammans lite lägre pension än vad ogifta fick och några hade tjänstepension och så vidare.

Efter ett tag, trots omfattande borgerligt motstånd, införde vi socialdemokrater reformen om en allmän tilläggspension som dessutom var skyddad från inflationens urholkande effekter. Det gjorde att pensionärerna blev en konsumtionsstark grupp och att de aktivt kunde delta i samhällslivet.

Dessvärre urholkades systemen redan på 1970-talet genom en rad politiska beslut och värdebeständigheten har fortsatt att minska sedan dess. På 1990-talet fattades nya beslut om att knyta pensionssystemet till finansmarknaden. Det innebar att värdesäkring kopplades till utvecklingen på aktie- och fondmarknaden vilken har visat sig varit ett mycket sårbart beslut. Inte minst med tanke på den osäkerhet som har varit i och med finanskrisen under hösten 2008. Ambitionerna om att värdesäkra pensionssystemet måste därför dammas av och göras aktuellt återigen.

Vi inser att det inte är lätt att värdesäkra pensionssystemet över tid och rum då många olika saker hänger samman med varandra. För att klara framtidens utmaningar och däri ingår pensionssystemet måste vi ha en arbetsmarknadspolitik som inkluderar alla människor, även de som är tillfälligt eller varaktigt resurssvaga. Det måste också finnas omfattande rehabiliteringsinsatser som inte gör att man slås ut – utan att ens resurser tas tillvara. Via samhällsfinansierade insatser måste även arbetsmarknaden kunna breddas utanför den idag ”normala”.

Vi är således inte nöjda med den utveckling som har skett gällande pensionssystemet och anser därför att frågan om en värdesäkring av våra framtida pensioner återigen måste utredas, detta så att vi får en reell solidaritet över tid och rum.

Med bakgrund av ovanstående föreslår vi:

A73:1 att pensioner och löner ska beskattas lika.
Västerbottens partidistrikt

Motion A74 Göteborgs partidistrikt

Skatt efter bärkraft!

Att fler och fler får leva ett allt längre och friskare liv är en av välfärdssamhällets viktigaste framgångar. Att vi har haft en generell välfärd som omfattar alla har bidragit till en höjning av medellivslängden med drygt tjugo friska och aktiva år jämfört med tidigare generationer. Alla ska kunna se fram mot ålderdomen och kunna åldras med bibehållen värdighet. En av grunderna för detta är att vi har pensioner som vi kan att man kan försörja sig på.

När pensionssystemet reformerades avskaffades också det särskilda grundavdraget för folkpensionärer. En viktig utgångspunkt för att ta bort det särskilda grundavdraget var just att pension skulle beskattas som en vanlig inkomst. Men i och med det så kallade jobbavdraget så gäller inte längre principen om lika skatt för samma inkomst.

Den moderatledda regeringens jobbavdrag kommer endast de förvärvsaktiva till del och undantar därmed också föräldralediga, sjuka och arbetslösa. För oss socialdemokrater är en sådan skattepolitik förödande och leder enligt vår mening till ökade klassklyftor och till inkomstklyftor mellan generationer.

Pensionen är en uppskjuten lön och alltså ersättning för utfört arbete. Under den förvärvsaktiva tiden har pensionärerna avstått en del av sina arbetsinkomster till den kommande pensionen. Det är orimligt och orättvist att en person som arbetat i hela sitt liv, och efter fullgjord livsgärning dragit sig tillbaka från förvärvslivet, ska betala högre skatt än en person som fortfarande arbetar. För oss socialdemokrater är och har det alltid varit en viktig princip att vi alla betalar skatt efter bärkraft.

Jag föreslår därför:

A74:1 att socialdemokratiska partikongressen slår fast att principen skatt efter bärkraft ligger fast.

Siw Wittgren-Ahl

Göteborgs partidistrikt beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A75:1, A76:1, A76:2, A77:1, F10:7, F64:2, F69:15 (avdrag för resor och arbetskläder)

I motion A75:1 (Helsingborgs arbetarekommun) yrkas att kongressen ska arbeta för att förmånsbeskattningen för subventionering av anställdas månadskort i kollektivtrafiken tas bort. Motion A76:1–2 (Östersunds arbetarekommun) vill uppdraga till partistyrelsen att utreda frågan att arbetsgivare kan erbjuda fria arbetsresor med viss avdragsrätt för sina anställda samt yrkar att eventuell förmånsbeskattning för den anställde uteblir. Motion F64:2 (Söderköpings arbetarekommun) yrkar att partikongressen ger riksdagsgruppen i uppdrag att utreda möjligheterna för ett förändrat reseavdrag där hänsyn tas till valet av färdmedel och bränsle. Motion F10:7 (Jönköpings arbetarekommun) yrkar på att utforma reseavdrag som också ger incitament att cykla eller åka kollektivt. Motion F69:15 (Stockholms arbetarekommun) föreslår att styrmedel införs som gangnar företag som aktivt bidrar till att minska de anställdas resande och som satsar på distansarbete i olika former. Motion A77:1 (Örebro arbetarekommun) föreslår att den socialdemokratiska riksdagsgruppen får i uppdrag att se över skattelagsstiftningen så att den inte bidrar till att befästa orättvisor mellan män och kvinnor, kvalitetsutvecklingen inom exempelvis vård och omsorg eller viljan att öka statusen på jobb i offentlig verksamhet.

Motionerna A75:1 och A76:1–2 berör förmånsbeskattning och avdragsrätt i samband med arbetsresor. Utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster kan dras av som kostnad. Resor till och från arbetsplatsen är avdragsgilla i den del de överstiger 9 000 kronor inkomståret 2009. Reseavdraget ska vara neutralt i förhållande till valet av transportmedel till exempel bil eller kollektivtrafik. Även avgiftsbelagd parkering kan utifrån regelverket vara avdragsgillt.

En viktig princip i 1990/91-års skattereform var att förmåner som anställda får del av i tjänsten ska beskattas på samma sätt som kontant lön. Detta för att det inte ska löna sig med olika former av skatteplanering där lön tas ut i olika former av förmåner i stället för i lön. Enligt denna princip ska till exempel en förmån som fri parkering beskattas på samma sätt som om motsvarande belopp hade betalats ut i lön. Partistyrelsen menar att denna princip fortfarande ska gälla. Därför vill vi inte uppmuntra olika former av skattefria förmåner.

Några motionärer vill ge reseavdragen en klimat- och miljömässig profil eller införa skattemässiga styrmedel som gagnar företag att aktivt bidra till att minska de anställdas resande. Syftet är vällovligt men det strider mot just denna princip.

Partistyrelsen menar att det är bättre att hitta andra sätt att främja miljövänliga val av färdssätt till och från arbetsplatsen, till exempel genom att förbättra kollektivtrafiken och sänka taxorna för att åka kollektivt. Det skulle inte heller bara gynna de som åker kollektivt till arbetet; utan också ungdomar som studerar och pensionärer.

En motion väcker frågan om arbetskläder och menar att dagens regler missgynnar kvinnodominerade yrkesgrupper. Partistyrelsen menar att de som får uniformer och andra arbetskläder som används i tjänsten och som inte lämpligen kan användas privat ska vara skattefria. Så ser också lagstiftningen ut. Om det dock är så att Skatteverkets regler, som bygger på en tolkning av lagstiftningen, missgynnar vissa yrkesgrupper är detta självklart inte bra. Vi vill därför att det ska göras en översyn, till exempel av Skatteverket, för att undersöka om detta påstående stämmer. Skulle denna översyn visa att vissa yrkesgrupper missgynnas av dagens tillämpning av lagstiftningen måste självfallet Skatteverkets tillämpning av lagstiftningen ändras.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A75:1, A76:1, A76:2, A77:1, F10:7, F64:2, F69:15.

Motion A75

Helsingborgs arbetarekommun

Arbetsresor med Kollektivtrafik

När man kör bil till arbetet och parkerar gratis på företagets parkering, förmånsbeskattas inte detta och företaget får ingen extra kostnad. Bilisten kan även dra av för arbetsresor, även om beloppet som är beskattat har höjts.

Den som åker kollektivt till arbetet kan företagaren inte prioritera på samma sätt. Skulle en företagare erbjuda sina anställda gratis månadskort i kollektivtrafiken, så förmånsbeskattas detta.

Vi vill minska biltrafiken i våra städer för luftens, bullrets och trängselens skull. Det globala klimathotet innebär också att vi ska minska användningen av fossila bränslen.

Vi anser att de företagare som vill bidra till färre biltransporter och fler som åker kollektivt inte ska bestraffas, ej heller de anställda som ställer bilen och tar tåget eller bussen istället.

Vi föreslår att förmånsbeskattningen för subventionering av anställdas månadskort i kollektivtrafiken tas bort.

Vi föreslår:

A75:1 att arbeta för att förmånsbeskattningen för subventionering av anställdas månadskort i kollektivtrafiken tas bort.

Mörarps socialdemokratiska förening

Helsingborgs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A76

Östersunds arbetarekommun

Betalda arbetsresor via arbetsgivaren

Vårt största problem när det gäller utsläpp kommer från transporter. Gäller både person och godsbefordran.

Bilåkandet till och från arbetet bör kunna minskas radikalt. Ett sätt kan vara att arbetsgivaren får full avdragsrätt om han erbjuder sina anställda fria resor med kollektivtrafiken.

Eventuell beskattning, för den anställde, måste helst utebli eller vara så konstruerad att erbjudandet ses som ett klart alternativ till det egna bilåkandet.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag kongressen besluta:

A76:1 att uppdra till partistyrelsen att utreda frågan att arbetsgivare kan erbjuda fria arbetsresor med viss avdragsrätt för sina anställda,

A76:2 att eventuellt förmånsbeskattning för den anställde uteblir.

Göte Murén

Östersunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A77

Örebro arbetarekommun

Skattebefria bra arbetskläder i vård och omsorg

Anställda som arbetar inom vård och omsorg bör ha rätt till såväl skydds- som arbetskläder. Det borde vara självklart att personal ska ha rätt till skyddskläder att använda mot smuts, stänk och vid arbete ute. Det borde även vara självklart att personal inom vård och omsorg inte behöver skatta för fria arbetskläder som lever upp till exempelvis nödvändiga hygienkrav och som slits snabbare än ”vanliga kläder”.

Skyddskläder är skattemässigt inte något problem, även om Skatteverkets uppräknings av yrkesgrupper som har rätt till fria arbetskläder är något gammaldags och könsstereotyp (inga kvinnodominerade yrkesgrupper räknas upp i informationen...).

När det handlar om arbetskläder skapar skattelagstiftningen dock problem. Enligt ”Skatteverkets information om vissa förmåner att tillämpas vid beräkning av skatteavdrag och arbetsgivaravgifter med mera. för beskattningsåret 2009 samt vid 2010 års taxering” är arbetskläder ”kläder som är särskilt avpassade för arbetet och inte lämpligen kan användas privat”.

Skatteverket skriver i sina anvisningar att skattebefrielsen även ska gälla när klädernas utformning är speciell ”till exempel snitt och färgsättning eller på grund av att de är särskilt utpräglade för det slags yrkesutövning det är fråga om, till exempel kläder som ska användas av anställda i ett företag inom livsmedels-, restaurang- och hotellnäringen eller i sjukvården”.

Det finns sätt att komma runt Skatteverkets avgränsningar när det gäller snitt, färgsättning och liknande. Kläder som ”lämpar sig för privat bruk” ska vara skattefria om ”arbetsgivarens namn, symbol eller logotyp är varaktigt applicerat på klädseln på ett sätt som gör att den märkbart avviker från vanliga kläder och därför inte kan antas komma att användas privat”.

Problemen uppstår i verksamheter där vi inte vill att kläderna i för hög grad ska ”vara särskilt utpräglade”. Hur många vill att personalen på förskolan ska ha ”särskilt utpräglade” kläder? Är det bra att personalen i hemvården, som arbetar hemma hos sjuka äldre, har ”särskilt utpräglade” kläder – bidrar det verkligen till att skapa en hemlik miljö som ökar trygghet och välbefinnande?

Det är inte bra för vare sig arbetsgivare (i huvudsak kommunerna) eller anställda att arbetskläder som ”ser normala ut” beskattas som löneförmån. Och det är orimligt att dagens skatteregler tvingar kommuner att välja mellan att inte alls tillhandahålla arbetskläder och att utforma dem på ett sätt som motverkar andra viktiga mål med verksamheten.

Tolkningen av reglerna har dessutom visat sig diskriminera kvinnodominerade yrkesgrupper, i första hand dem som jobbar inom vård och omsorg. Det finns anledning att diskutera varför det blir så, men för Socialdemokraterna bör slutsatsen också vara att ändra lagstiftningen så att oklarheterna undanröjs i så hög utsträckning som möjligt.

Därför föreslår jag partikongressen besluta:

A77:1 att ge den socialdemokratiska riksdagsgruppen i uppdrag att se över skattelagstiftningen så att den inte bidrar till att befästa orättvisor mellan män och kvinnor, kvalitetsutvecklingen inom exempelvis vård och omsorg eller viljan att öka statusen på jobb i offentlig verksamhet.

Björn Sundin, medlem i Futura Socialdemokratiska förening, Örebro
Örebro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A61:3, A61:4, A70:2, A78:1, A79:1, A79:2, A80:1, A81:1, A81:2, A82:1, G147:3, G150:2, G150:8, G150:9, G152:13, G152:14, G152:15, G152:16, G152:17, G158:8 (fastighetskatt)

Motion A61:3 (Örebro arbetarekommun) yrkar att den kommande skatteutredningen i direktiven ges i uppdrag att se över fastighetsskatten ur ett regional- och fördelningspolitiskt perspektiv. Motion A80:1 (Nacka arbetarekommun) yrkar att skevheten i fastighetsskatt mellan högt och lågt värderade fastigheter tas bort. Motion G150:2,8 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att en mer rättvis fastighetsskatt utreds och att rörligheten på bostadsmarknaden underlättas genom ett avskaffande av den så kallade flyttskatten. Motion A82:1 (Uppsala arbetarekommun) tycker att en socialdemokratisk återställare i form av avskaffad avgift på uppskov med realisationsvinstskatten skulle kännas väldigt bra och säkerligen bidra med många röster vid nästa val. Motion A61:4 (Örebro arbetarekommun) föreslår att den kommande skatteutredningen i direktiven ges i uppdrag att komma med förslag på hur uppskovsvolymen kan minskas samt hur även uppskjuten beskattning i övrigt kan reduceras samt laborerande mellan olika inkomstslag begränsas. Motion G152:13–14,16 (Jönköpings arbetarekommun) föreslår att småhus ska beskattas efter förmåga, att begränsningsregler måste finnas i systemet för fastighetsbeskattning samt att det ska införas ett taxeringsvärdessystem som gäller över längre tidsperioder för att skapa förutsägbarhet i fastighetsbeskattningen. Motion G147:3 (Jönköpings arbetarekommun) yrkar att fastighetsskatten görs rättvisare och inte gynnar de med lyxigast boende. Motion A70:2 (Varbergs arbetarekommun) vill att fastighetsbeskattningen åter anpassas till verklig utformning av marknad/läge. Motion A81:1–2 (enskild, Malmö arbetarekommun) föreslår att arbeta för att byggmomsen halveras samt att verka för att fastighetsskatten försvinner på hyresrätter. Motion G152:17 (Jönköpings arbetarekommun) föreslår att dubbelbeskattningen av hyresrätten avskaffas. Motion A79:1–2 (enskild, Uddevalla arbetarekommun) kräver att partiets linje ska vara att en skattereform snarast genomförs för hyresrätten i syfte att skapa rättvisa och likvärdiga förutsättningar som för andra boendeformer och att partiet redan före valet 2010 ställer ut konkreta exempel på krav som kan ge hyresrätten ekonomisk rättvisa. Motion G158:8 (Malmö arbetarekommun) kräver att ombildning av hyresrätter till bostadsrätter neutraliseras ekonomiskt genom en särskild reavinstskatt. Motion A78:1 (Lidingö

arbetarekommun) föreslår att partiet verkar för att klimatskatt på bostäder utreds och testas. Motion G150:9 (Stockholms arbetarekommun) vill att möjligheten att låta klimatpåverkan påverka fastighetsavgift/-skatt ska utredas. Motion G152:15 (Jönköpings arbetarekommun) yrkar att det införs en miljöstyrande fastighetsskatt.

De borgerliga partierna lovade i valrörelsen 2006 att avskaffa fastighetsskatten. Så har inte skett. Däremot har de med högt taxerade småhus fått sin skatt kraftigt sänkt, medan många vanliga småhusägare bara har fått se sin fastighetskatt byta namn till ”fastighetsavgift”. Dessutom har många hushåll med låga inkomster fått sin fastighetskatt höjd, när den tidigare begränsningsregeln i fastighetsskatten avskaffades.

De förändringar som de borgerliga partierna har genomfört av fastighetsskatten har genomförts utan att någon har kunnat överblicka de fulla konsekvenserna av det. Dessutom har en retroaktiv skatt införts där de, inte minst barnfamiljer i storstadsområdena, som hade sålt en lägenhet och sedan köpt ett radhus, har fått besked om att de ska börja betala en ränta på ett uppskov med reavinstskatten som de redan hade fått beviljat.

Partistyrelsen menar att fastighetsskatten är en viktig skattebas, och att den därför ska behållas, men att den behöver förändras i tre riktningar:

1. Fastighetsskatten ska vara rättvis.

Det är inte rimligt att den som har en högt taxerad fastighet ska betala lika mycket i fastighetsskatt som den som har ett vanligt radhus eller småhus. Därför menar partistyrelsen att fastighetsskatten ska höjas för de som har de högst taxerade fastigheterna. Samtidigt är det inte heller rättvist att människor med låga inkomster som bor i områden där taxeringsvärdena har stigit kraftigt ska behöva betala en orimligt hög andel av sin inkomst i fastighetsskatt. Därför menar partistyrelsen att någon form av begränsning i fastighetsskatten behöver införas för alla.

2. Fastighetsskatten ska vara neutral mellan upplåtelseformerna.

Vi är alla olika och har olika förutsättningar. En del bor i hyresrätt. Andra bor i bostadsrätt eller småhus. Partistyrelsen menar att det är viktigt att bejaka att det finns många olika upplåtelseformer. Hur man väljer att bo ska inte styras av vad som är mest skattemässigt fördelaktigt. Därför vill partistyrelsen, i likhet med många motionärer, att fastighetsskatten ska vara neutral mellan upplåtelseformerna. Det behövs en översyn kring detta. Däremot är partistyrelsen inte beredd att tillmötesgå kraven på ett fullständigt avskaffande av fastighetsskatten för hyresrätter och att hyresrätter ska undantas från att beskattas som näringsverksamhet. Sådana förändringar skulle, givet att fastighetsskatten samtidigt finns kvar för småhus, innebära att fastighetsskatten inte skulle vara neutral mellan upplåtelseformerna. Dessutom skulle det leda till en betydande minskning i skatteintäkterna från fastighetsskatten.

3. Fastighetsskatten ska uppmuntra rörlighet på bostadsmarknaden.

För att nå full sysselsättning behöver rörligheten på arbetsmarknaden öka. En förutsättning för detta är att människor inte drabbas negativt om de behöver sälja sin bostad och köpa en ny bostad på någon annan ort när de byter arbete. Den räntebeläggningen av uppskov som den borgerliga regeringen har infört på uppskov är problematisk eftersom den just riskerar att minska rörligheten på bostadsmarknaden. Dessutom infördes räntebeläggningen både för nya uppskov och för tidigare gjorda uppskov – vilket innebär en retroaktiv beskattning.

Partistyrelsen menar att räntebeläggnings av uppskov helt ska avskaffas. Självklart måste även denna förändring ske i takt med att det statsfinansiella läget så tillåter och det måste finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt.

I övrigt anser partistyrelsen att människor måste ha goda förutsättningar att planera sin hushållsekonomi. Det är därför inte lämpligt att föreslå större förändringar av fastighetsskatten från en dag till en annan. Dessutom måste alla skatter upplevas legitima. Därför ser partistyrelsen inte några behov av någon mer omfattande förändring i fastighetsskatten, utöver de tre punkter som partistyrelsen har redovisat ovan. Partistyrelsen är dock beredd att titta på om det i framtiden kan behövas någon ny form av dämpningsregel som gör att taxeringsvärdena inte kan förändras för snabbt mellan enskilda år.

När det gäller kraven på ökad klimat- eller miljöstyrning i fastighetsskatten anser partistyrelsen att det är mer effektivt att rikta särskilda skattestimulanser till klimatinvesteringar än att förändra fastighetsskatten. Enligt samma logik menar också partistyrelsen att det är bättre att prioritera olika former av investeringsstimulanser till bostadsbyggande, där man till exempel kan styra vilken typ av bostäder som ska stimuleras (till exempel hyresrätter, studentbostäder eller äldre bostäder) än att sänka byggmomsen vilket ger en bredare stimulans även till andra former av byggande. Dessutom kan man via riktade stöd också säkerställa att investeringsstödet verkligen leder till exempelvis lägre hyror.

Avslutningsvis menar partistyrelsen att skattesystemet ska vara så enkelt och neutralt som möjligt och vill därför avslå förslaget om en högre reavinstkatt för bostäder som ombildats till bostadsrätt.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna G147:3, G150:8, G152:14,

att avslå motionerna A61:4, A78:1, A81:1, A81:2, G150:9, G152:15, G158:8,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A61:3, A70:2, A79:1, A79:2, A80:1, A82:1, G150:2, G152:13, G152:16, G152:17.

Motion A78

Lidingö arbetarekommun

Inför klimatskatt på bostäder

Grön skatteväxling inom bostadssektorn ska gynna klimatsmarta och energieffektiva byggnader. Det gör inte traditionell fastighetsskatt, som bara räknades utifrån taxeringsvärdet. Enligt en utredning och ett förslag från HSB, Riksbyggen och Naturskyddsföreningen bör en klimatskatt gynna klimatsmarta hus. Att minska utsläppen av växthusgaser och byta till energislag som kraftigt minskar miljöbelastningen, att investera i bättre klimat, i solceller och solfångare ska ge pluspoäng. Fjärrvärme och fastighetsel Bra Miljöval är bra.

Skatt baserad på bostädernas miljöprestanda ger motiv för att minska energianvändningen och att byta till sådana energislag som kraftigt minskar miljöbelastningen. Organisationerna har utrett frågan noga och funnit att det är ett fullt realistiskt förslag som dessutom har stöd hos allmänheten enligt en opinionsundersökning. Det blir lönsammare för fastighetsägarna att effektivisera energianvändningen och minska utsläppen av växthusgaser. (Tidningen Öppet hus 15 september 2008.)

Jag yrkar

A78:1 att partiet verkar för klimatskatt på bostäder utreds och testas.

Birger Eneroth, Lidingö

Lidingö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A79

Uddevalla arbetarekommun – enskild

Hyresrätten behöver en skattereform för rättvisare villkor

Vård, skola, omsorg – och rätten till en god bostad. Dessa fyra faktorer brukar vi kalla de viktigaste fyra benen för den generella välfärd vi socialdemokrater vill se för alla medborgare. Men medan de tre förstnämnda levnadsvillkoren är mycket omhuldade i debatten lyser ofta bostadsfrågan och särskilt hyresrätten med sin frånvaro .

Vi säger dock ofta i debatten hur viktig hyresrätten är liksom allmännyttan som bostadspolitiskt instrument i våra kommuner. Vi pekar på den alltmer tilltagande bostadsbristen där inte minst de stora barnkullarna från slutet av 80-talet/början av 90-talet nu står i kö för att få en hyresrätt. Vi kritiserar, med rätta, den borgerliga regeringen som har försämrat ytterligare för hyresrätten och vi kräver återinförande av in-vesteringsbidraget och att det ska byggas mer.

Våra främsta företrädare har empelvis de senaste tio åren uttalat detta:

”Hyresrätten är idag styvmoderligt behandlad av samhället och det märks också i att hyresboendet på många orter tappat i konkurrenskraft. Här finns flera olika orättvisor som måste justeras. Hyresboendet betalar betydligt mer i skatt än andra boendeformer trots att hyresgästerna ofta har sämre ekonomisk bärkraft än andra” (Mona Sahlin på stor bostadskonferens februari 2005).

”Hyror och kostnader för flerbostadshus bör sänkas” (Göran Perssons regeringsdeklaration 1998)

I skrivningar som gjorts i anledning av vårt stora rådslag sägs bland annat: ”Det finns idag oacceptabla orättvisor som gäller brister på skattemässig neutralitet och likformighet mellan hyreslägenheter och ägarbostäder, som är möjliga att åtgärda i närtid”.

Här skriver man också: ”Förslaget att ta bort fastighetsskatten för flerfamiljshus med hyresrätter är ett viktigt steg i riktning mot en mer neutral och rättvis beskattning för hyresrätten”

Men värderingar måste märkas i praktiken – inte minst viktigt om vi ska få våra kärnväljare i hyresrätt att gå till valurnorna 2010! Hyresrätten är i första hand inte betjänt av nya bidrag (frånsett ett ROT-program och ett eventuellt investeringsbidrag) utan vad som behövs är en rejäl skattereform som ger hyresrätten rättvisa och likvärdiga förutsättningar som andra boendeformer. Pengar för saknas knappast – staten har stort överskott på bostadskontot och uppskjutna reavinsterna utgör enligt uppgift 200 miljarder!

Orättvisorna tar sig idag många uttryck, exempelvis:

- Uttagskatt på egen fastighetsförvaltning (ingen annan arbetsgivare betalar 25 % i skatt på sina personalkostnader!).
- Både fastighetsskatt och bolagsskatt på hyreshus.
- En nybyggd hyresrätt om 100 kvm beskattas med 27 300 kronor. mer om året än motsvarande villa! (KTH och bostadsorganisationernas analys).

Vi yrkar att partikongressen beslutar:

A79:1 att partiets linje ska vara att en skattereform snarast genomförs för hyresrätten i syfte att skapa rättvisa och likvärdiga förutsättningar som för andra boendeformer,

A79:2 att partiet redan före valet 2010 ställer ut konkreta exempel på krav som kan ge hyresrätten ekonomisk rättvisa.

Alf Gillberg, Paula Berger och Inger Gillberg-Carlsson, bostadspolitiskt aktiva Uddevalla arbetarekommun

Uddevalla arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen.

Motion A80

Nacka arbetarekommun

Fastighetsskatt

Fastighetsskatten har idag ett maxtak, både för villor och för bostadsrätter. Maxtaket gäller dock inte för fastigheter vars värde understiger 50 000 kronor. Det innebär att en liten stuga på en tomt med högt marknadsvärde betalar högre skatt än en fin villa på motsvarande tomt. Fina villan betalar maximalt 6 000 kronor per år i fastighetsskatt. Lilla stugan som står på en tomt värd 2,5 miljoner betalar 14 000 kronor per år i fastighetsskatt. Det är inte rimligt.

Skuru socialdemokratiska förening föreslår därför att partikongressen ska uppdra åt partistyrelsen att agera för:

A80:1 att skevheten i fastighetsskatt mellan högt och lågt värderade fastigheter tas bort.

Bengt Stenqvist, ordförande Skuru socialdemokratiska förening

Nacka arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A81

Malmö arbetarekommun – enskild

Bostäder

Bostadsmarknaden blir alltmer problematisk i vårt land och så även i Malmö.

Väntan på bostad är för många lång och det bostadsutbud som erbjuds är för dyrt för de flesta.

Många ungdomar tvingas bo hemma längre än beräknat, för att de inte ges möjlighet att få ett eget hyreskontrakt eller egen bostad.

Byggkostnaderna är i dagsläget alldeles för höga och gör att hyresnivåerna blir för höga.

Yrkande:

A81:1 att arbeta för att byggmomsen halveras,

A81:2 att verka för att fastighetsskatten försvinner på hyresrätter,

A81:3 att verka för att hyresnivån inte får överstiga 25 procent av den disponibla inkomsten.

Håkan Björkenklev

Malmö arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A82

Uppsala arbetarekommun

Avskaffande av den rättsvidriga retroaktiva avgiften vid uppskov med realisationsvinstskatter vid försäljning av hus och bostadsrätter

Många seniorer har före alliansregeringens tid sett om sina liv i god tid inför ålderdomen. Hus har sålts och bästa möjliga bostadsrätter har ersatt för att seniorlivet på egen hand ska kunna bli så bra som möjligt och så länge som möjligt vilket även lönar sig för samhället. Naturligtvis har de uppskofsregler som då fanns avseende realisationsvinster använts och pengarna återinvesterats i för åldern bättre bostadsformer. Uppskofsreglerna bidrog dessutom till större rörlighet på bostadsmarknaden med nya möjligheter för bland annat barnfamiljer att hitta bättre familjebostäder.

Sedan kom alliansregeringens så kallade sänkning av fastighetsskatten för i praktiken i stort sett enbart villor i storstädernas statusområden. Finansieringen av detta löstes delvis genom en retroaktiv så kallad avgift på uppskofsbeloppet det vill säga inte på den reella uppskjutna realisationsvinstskatten. Avgiftsbegreppet tycks ha använts för att kringgå problemet med retroaktiva skattebeslut.

Det var fullständigt omöjligt att förutse detta rättsvidriga övergrepp i förväg. Detta har lett till att alla berörda har drabbats av oförutsedda tillkommande och höga nya bostadskostnader. För många med måttliga inkomster är detta en svårhanterlig extra utgift som ofta bara kan klaras genom nya lån på ersättningsbostäderna eller andra låneformer. Dagens finanskris sänker dessutom i sin tur belåningsvärdet och försvårar andra låneformer.

Samma problem har drabbat många yngre familjer som satsat på bästa möjliga boende under barns uppväxttid med grund i tidigare gällande regelsystem avseende fastighetsbeskattning. Deras problem motverkar även rörligheten på arbetsmarknaden genom att många drabbade blir ekonomiskt inlåsta i sina fastigheter i en tid när arbetslösheten ökar och fastighetspriserna sjunker.

Det är svårt att i ord uttrycka de känslor för vad flertalet berörda känner för alliansregeringens så kallade sänkning av fastighetsskatten med dess rättsvidriga retroaktiva avgiftssystem för skatteuppskov.

Förslag till beslut:

A82:1 att en socialdemokratisk återställare på detta område skulle kännas väldigt bra och säkerligen bidra med många röster vid nästa val.

Håkan Lantz

Uppsala arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A33:5, A83:1, A84:1, A85:1, A86:1, F22:2, F22:3, F22:4, F33:7, F34:7, F35:7, F36:7, F37:7, F38:7, F39:7, F45:3, F63:4, F69:7, F69:17, F76:2 (klimat-, energi- och miljöskatter)

Motion A83:1 (enskild, Lidingö arbetarekommun) yrkar att skatten på koldioxidutsläpp höjs. Motion F76:2 (Tyresö arbetarekommun) vill att Socialdemokraterna ska verka för att koldioxidskatt på livsmedel utreds. Motion F63:4 (Umeå arbetarekommun) föreslår att koldioxidskatten bekostar omställningen till klimatneutralt samhälle. Motion F45:3 (Helsingborgs arbetarekommun) kräver att en lag snarast stiftas angående kilometeravgifter för att trafikera det svenska vägnätet för utländska åkerier. Motion A33:5 (Skånes partidistrikt) vill att en kilometerskatt för tung

trafik införs. Motionerna F33:7 (Sörmlands partidistrikt), F34:7 (Stockholms läns partidistrikt), F35:7 (Uppsala läns partidistrikt), F36:7 (Västmanlands läns partidistrikt), F37:7 (Örebro läns partidistrikt), F38:7 (Östergötlands partidistrikt) och F39:7 (Stockholms arbetarekommun) yrkar samtliga att alla kommuner ges rätt att införa trängselavgifter och att själva disponera hur dessa intäkter används. Motion F69:7 respektive F69:17 (Stockholms arbetarekommun) vill att intäkterna från trängselskatten används för en utbyggnad av kollektivtrafiken samt införa skattebefrielse av landansluten el. I motion F22:2–4 (Västerbottens partidistrikt) yrkas att på europeisk nivå arbeta för ekonomiska styrmedel i syfte att gynna de minst miljöpåverkande transporter (F22:2), att på europeisk nivå arbeta för ett gemensamt regelverk som styr till de mest miljövänliga transporter (F22:3), att härvidlag kompensera för olika geografiska förutsättningar genom differentiering och zonindelning för transportstöd såväl för gods- som persontrafik (F22:4). Motion A84:1 (Norrköpings arbetarekommun) vill att företag som förorenar miljö på ett mera omfattande sätt, betalar en särskild statlig skatt så länge denna förorening pågår. Motion A85:1 (Varbergs arbetarekommun) föreslår en höjning av fordonskatten (införa en miljöskatt) för tyngre fordon som släpper ut mycket koldioxid som till exempel SUV, CUV och Jeep. Motion A86:1 (Umeå arbetarekommun) yrkar att socialdemokraterna i riksdagen verkar för en förändring av energiskatteregler så att elenergi som används för förädling av spillvärme beskattas lägre än övrig användning.

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i samma takt som nu kommer det att leda till allvarliga konsekvenser för livet på jorden. Partistyrelsen vill därför se en sammanhållen energi- och klimatpolitik som skapar förutsättningar för en hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat. Partistyrelsen är också övertygad om att vi genom aktiva klimat- och andra miljövänliga investeringar samt en omställning av Sverige i ”grönare” riktning kommer att lägga grunden till nya och fler arbetstillfällen.

Inom ramen för klimat-, energi- och miljöpolitiken tillämpas i dag en rad ekonomiska styrmedel. Koldioxid- och energiskatter är en del av detta. Förutom skatter finns även andra styrmedel, som handel med utsläppsrätter, gröna elcertifikat, satsningar på miljövänlig infrastruktur, biodrivmedel och miljöfordon och stöd till klimatinvesteringar. Liksom de miljörelaterade skatterna skapar de nya styrmedlen ekonomiska drivkrafter för införande av miljövänlig och resurssnål livsstil och teknik. Från miljösynpunkt och ekonomisk synpunkt är skatter och andra ekonomiska styrmedel jämförbara, men beroende på bland annat miljöproblemets natur kan det ena vara att föredra framför det andra. Partistyrelsen menar att en bedömning av kostnadseffektiviteten av det aktuella styrmedlet bör avgöra valet.

Trafiksektorn är den enda sektor som, sett över de senaste två decennierna, uppvisar en fortsatt kraftig ökning av utsläppen av växthusgaser. Hela transportsystemet står i dag för 40 procent av de svenska växthusgasutsläppen, inklusive utrikes sjöfart och flyg. Av de drygt 100 TWh energi som transportsystemet förbrukar varje år kommer 95 procent från olja. Detta är inte hållbart. Sveriges beroende av fossila bränslen för transporter måste brytas. Inom den inrikes transportsektorn svarar vägtrafiken för över 90 procent av utsläppen av växthusgaser.

Partistyrelsen anser därför att det behövs betydande insatser för att minska utsläppen från trafiksektorn.

Partistyrelsen menar, precis som några motionärer, att skatten på koldioxid är

ett viktigt verktyg bland många för att ställa om Sverige i hållbar riktning – inte minst när det gäller transportsektorn. Partistyrelsen vill dock återigen understryka att man i varje läge ska välja det mest kostnadseffektiva styrmedlet. Partistyrelsen menar därutöver att koldioxidskatten ensamt inte kan finansiera alla nödvändiga investeringar i hållbar utveckling.

Partistyrelsen menar också att ett tydligt budskap måste skickas till fordonsindustrin. Vi vill ställa allt hårdare krav på de fordon som säljs i Sverige. Fordon med låga utsläpp ska gynnas och fordon med höga utsläpp ska betala mer, till exempel genom en ökad koldioxidrelaterad av förmånsbeskattningen och fordonsbeskattningen. Men vi är också beredda att ta ansvar för att stimulera investeringar som bidrar till en omställning av fordonsparken. Vi vill införa till exempel skrotningsskatter eller andra former av miljöbonusar som leder till att gamla miljöfarliga bilar försvinner och ersätts av nya miljöbilar och mer miljövänliga tyngre fordon.

Ett annat sätt att minska transportsektorns utsläpp av koldioxid är att införa en kilometerskatt, som riktas mot den tunga trafiken. Partistyrelsen anser att det vore bra, givet att hänsyn tas till skogsindustrin som i dagsläget saknar alternativ till transport på väg. Men införandet av en kilometerskatt förutsätter att en teknik med rimliga systemkostnader är tillräckligt väl utvecklad. Därtill krävs ett EU-gemensamt system för kilometerskatt för att få full genomslagskraft. En fördel med kilometerskatten är att den skulle vara konkurrensneutral mellan svenska och utländska åkerier. Partistyrelsen avvisar dock förslaget om att diskriminera utländska åkerier. Det skulle leda till en osund konkurrens mellan svenska och utländska åkare.

Sjöfartens klimatpåverkan kan inte ses isolerat från övriga transportslag. Vi vill självfallet se åtgärder för att reducera sjöfartens utsläpp av växthusgaser. Men även givet dagens utsläpp av koldioxid från sjöfarten så skulle en överflyttning av gods från väg- till sjöfart i många fall ge betydande klimatvinster. Många för fram att bättre tillgång till landansluten el kan minska utsläppen från sjöfarten ytterligare och partistyrelsen är därför beredd att se över detta. Detta borde dock kunna ske på flera sätt och partistyrelsen vill därför inte redan idag låsa sig för att ett eventuellt sådant stöd ska ske via skattesystemet.

Genom lagen om trängselskatt som infördes av den förra socialdemokratiska regeringen blev det möjligt att ta ut trängselskatt i tätorter. Hittills har trängselskatt införts i Stockholms kommun. Mot bakgrund av att en folkomröstning bland Stockholms kommun och några kranskommuner till Stockholms kommun 2006 röstade för att intäkterna från trängselskatten skulle gå till både investeringar i väg- och kollektivtrafik vill partistyrelsen inte bifalla motion F69:7 om att inkomster av trängselskatter enbart ska låsas till utbyggnad av kollektivtrafik. Dessutom kan investeringar i väg också främja kollektivtrafik, till exempel busstrafik.

Partistyrelsen anser i övrigt att kommuner ska ha rätt att ta ut trängselskatt, och välkomnar därför förslaget från grundlagsutredningen som förespråkar en ändring i grundlagen så att detta blir möjligt. Till dess att grundlagen har ändrats (vilket krävs för att kommuner ska kunna ta ut trängselskatt) så vill partistyrelsen att staten ska stödja de kommuner som vill införa trängselskatt genom snabbt skapa förutsättningar för detta.

Livsmedelskedjans klimatpåverkan i Sverige är betydande. Matens andel av växthusgasutsläppen uppgår till i storleksordningen 20–25 procent. Klimatberedningen pekade på att det behövs mer kunskap om vilka åtgärder som kan vidtas inom jordbrukssektorn för att reducera utsläpp av växthusgaser, såväl inom växtodling

som inom animalieproduktion. Därför föreslog beredningen att Jordbruksverket skulle ges i uppdrag att i samarbete med andra berörda myndigheter och branschens aktörer göra en sammanställning över kunskapsläget rörande klimatåtgärder, identifiera områden för konflikter och synergieffekter med andra mål samt ta fram en handlingsplan. Med tanke på att livsmedelskedjans klimatpåverkan är så betydande anser partistyrelsen att en sådan handlingsplan måste tas fram. Livsmedelskedjans, inklusive animalieproduktionens, klimatpåverkan måste minskas. Partistyrelsen menar dock, i enlighet med tidigare resonemang, att det är bättre att börja med denna övergripande översyn än att börja med att titta snävt på koldioxidskatten.

Enligt miljöbalken är miljöfarlig verksamhet anmälnings- och tillståndspliktig. Kommuner och länsstyrelserna utövar tillsyn tillsammans med miljödomstolarna för större anläggningar. Den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningsskada eller allvarlig miljöskada är ansvarig för att utföra och bekosta dess avhjälpande. Om det inte finns någon verksamhetsutövare blir ägaren av fastigheten ansvarig i det fall denne känt till eller borde ha upptäckt föroreningen. Partistyrelsen menar att miljöbalken relativt klart reglerar det som motion A84:1 vill åstadkomma. En särskild föroreningsskatt vill därför partistyrelsen inte förorda.

Skatteregler behöver ständigt ses över. Olika skattesatser för en skatt skapar alltid gränsdragningsfrågor. Om skilda skattesatser på elektrisk energi utgör ett hinder för att tillvarata industriell spillvärme så måste givetvis detta uppmärksammas och regelverket ses över som motion A86:1 kräver.

I en motion F22:2–4 föreslås också att styrmedel ska införas på europeisk nivå.

Partistyrelsen delar uppfattningen att det är mycket angeläget att på europeisk nivå nå överenskommelser om styrmedel som bidrar till en omställning av transportsystemet. Det viktigaste instrumentet i EU:s klimatpolitik är EU:s system för handel med utsläppsrätter. Kommissionen har presenterat en översyn av EU:s utsläppshandelssystem som ger riktlinjer för hur handeln ska fungera efter 2013. Riktlinjerna innebär bland annat att utdelningen av utsläppsrätter begränsas ytterligare, beslutas centralt och sker till stor del genom auktionering. Vidare kommer flyget att från och med 2013 ingå i handelssystemet. Partistyrelsen välkomnar dessa förändringar och menar att partiet med kraft bör verka för att de ska realiseras. Det är dock viktigt flyget får en egen ”bubbla” i handelssystemet, det vill säga att flyget inte konkurrerar om samma utsläppsrätter som industrin. Risken är annars stor att den konkurrensutsatta industrin förlorar marknadsandelar utan att utsläppen minskar. Samma sak gäller för vägtransporter och delvis också för sjötransporter om dessa sektorer integreras i handeln med utsläppsrätter. En möjlig väg att gå är också att införa en kilometerskatt, i likhet med den som föreslagits av Klimatberedningen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A83:1, F33:7, F34:7, F35:7, F36:7, F37:7, F38:7, F39:7,

att avslå motionerna A84:1, F45:3, F63:4, F69:17,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A33:5, A85:1, A86:1, F22:2, F22:3, F22:4, F69:7, F76:2.

Motion A83

Lidingö arbetarekommun – enskild

Rödgrön skatteväxling med hänsyn till klimat med mera

Pant på burkar, flaskor och andra förpackningar kan ses som en skatt på avfall, på nedskräpning och på växthusgasutsläpp. Det kostar ju mer energi osv att tillverka nya förpackningar än att återvinna gamla. Den som inte lämnar in sina burkar har förlorat pengar. Det är bra. En annan människa som plockar upp burkarna får pengar. Det är bra. Detta viktiga städarbete borde avlönas bättre än idag. Om ingen lämnar tillbaka burken kan pantpengarna användas till utveckling av mer miljöanpassade förpackningar. Det är också bra. Höjd pant eller skatt på burkar med mera är alltså bra på tre sätt. Tredubbel nytta.

Höjd skatt på bensin minskar förbrukningen av bensin. Det är bra. Skattepengarna kan användas till att sänka biljettpriset på tåg och spårvagnar med mera. Då är det fler som väljer att åka på detta energieffektiva sätt. Det är bra för miljön och det är bra för dem som inte har bil och körkort. Alla borde ha möjlighet och råd att resa. Och bensin-skattepengar kan dessutom användas till teknisk utveckling av spårbilar, snabbtåg och så vidare. Tredubbel nytta.

En kraftigt höjd skatt på utsläpp av koldioxid skulle kunna rädda klimatet, det skulle kunna ge pengar till utbyggnad av solceller, vindkraft, fjärrvärmeutbyggnad och så vidare. Och också till vård, skola och omsorg som behöver mer pengar. Man kan också sänka inkomstskatten för dem som är lågavlönade, kanske höjt grundavdrag så får de mer pengar över. Det är solidariskt. Tredubbel nytta igen.

Det finns också andra hot än klimatförändring mot välfärden och framtiden. Man kanske kan ha skatter på finansiella transaktioner för att minska risken för allvarliga så kallade bankkriser. Till stor nytta på många sätt. En höjd skatt på el från kärnkraft skulle påskynda avvecklingen av kärnkraft. Det skulle minska risken för kärnvapenspridning och kärnvapenkrig. Det skulle vara bra på många sätt. Mer än tredubbel nytta.

Det är inte alltid häftigt att betala skatt – men det är häftigt att betala högre koldioxidskatt och till exempel i Stockholm, trängselskatt. Särskilt om skatten används till att stödja introduktion av ny rödgrön teknik. Så gör skatten dubbel nytta.

Men att bygga ”Förbifart Stockholm”, en onödig och skadlig motorväg är slöseri med skattepengar. Nya vägar och spårvägar behövs bättre på andra platser i Sverige – byggnadsarbetare i Stockholm bör i stället bygga fler bostäder till exempel ungdomsbostäder – för välfärdens skull. En bortslösad skattekrona är en stöld från de fattiga.

Vi bör stödja rödgröna teknikentreprenörer mer än entreprenörer i största allmänhet. Då borde chansen öka att alla människor får må bra.

Ekonomisk tillväxt kanske inte alltid ska ses som ett mål – det bör nog snarast ses som ett av flera olika medel för att uppnå solidaritet och ökad välfärd för alla människor – globalt, nu och i framtiden. All ekonomisk tillväxt är nog inte heller lika relevant och sättet att mäta den bör också diskuteras mer. Kvalitetsfrågor kan ofta vara viktigare än kvantitetsfrågor. Ekonomisk utveckling, som tar mer hänsyn till innehållet, långsiktighet och solidaritet är nog viktigare än sådan tillväxt av olämplig konsumtionen, som kan kallas bulimi.

Rödgrön ekonomisk tillväxt – även om det skulle råka innebära en långsammare ekonomisk tillväxt på kort sikt. Priset på att rädda klimatet är lägre nu än om vi väntar. Tillväxt bör ses som ett medel – inte ett mål. Välfärdssamhället och det gröna folkhemmet bör utformas så att det mänskliga lidandet minskar – inte ökar.

Vi bör alltid tänka långsiktigt – människorna i framtiden ska kunna må bra. Och de är ju – förhoppningsvis – många fler än vi som lever nu. De är en majoritet och borde

ha större inflytande än idag. Vi bör inte kolonisera och vandalisera framtiden. Inte med klimatförändring och inte med kärnvapenhot.

Jag yrkar:

A83:1 att skatten på koldioxidutsläpp höjs.

Birger Eneroth, Lidingö

Lidingö arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A84 Norrköpings arbetarekommun

Utökning av "grön skatteväxling"

För att socialdemokratisk politik ska verka trovärdig och gagna vanliga människors levnadsvillkor, bör det vara konkreta, rejäla förslag för att väljarsiffrorna ska fortsätta stiga för Socialdemokraterna.

När det gäller miljöfrågor bör företag som påtagligt förorenar mark, luft och/eller vatten betala en särskild statlig skatt så länge denna förorening pågår. Med tanke på klimatförändringarna så bör företag inte få ha en verksamhet som förändrar naturens eget förlopp på ett grundläggande sätt. Det kan vara lämpligt att länsstyrelsernas miljöenheter hjälper till och utreder dessa frågor.

Denna statliga skatt ska gå till en grundläggande ekonomisk trygghet till svenska medborgare, dels till de som saknar arbete och dels till att skattebefria låga inkomster. Skatteverket kan hjälpa till att utreda dessa frågor.

Beslut om ekonomisk och social trygghet har redan fattats genom riksdagsbeslut 2003-04-16 då propositionen Mål för folkhälsan antogs. Det övergripande målet var i denna proposition "att skapa samhällsliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen". Det är helt i linje med socialdemokratins grundläggande värderingar om solidaritet och rättvisa.

Förslag att:

A84:1 att företag som förorenar miljön på ett mera omfattande sätt, betalar en särskild statlig skatt så länge denna förorening pågår.

Ulla Johansson, Socialdemokraterna i Norrköping

Norrköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A85 Varbergs arbetarekommun

Höjd skatt på SUV

På grund av sin höjd och höga vikt som får svåra konsekvenser vid en kollision med vanliga personbilar eller oskyddade trafikanter. För föraren och passagerarna i stadsjeepen erbjuder den högre höjden och större vikten en ökad säkerhet i händelse av kollision med mindre bilar, däremot innebär den högre tyngdpunkten en ökad risk för att fordonet välter i samband med kraftiga undanmanövrer eller en singelolycka.

En annan nackdel är den högre bränsleförbrukningen samt det högre koldioxidutsläppet. De starka reaktionerna på miljöpåverkan och trafiksäkerhet har fått flera av biltillverkarna att ta fram modeller som är mera lämpade för stadsmiljö. Dessa bilar benämns ofta CUV (Crossover Utility Vehicles) – till exempel BMW X3.

En CUV är oftast mindre bränsletörstig än den större SUV:en, men fortfarande ofta törstigare än en vanlig kombi med liknande motorkarakteristiska och lastutrymme. Enligt Euro NCAP är skaderisken för en eventuellt påkörd fotgängare på liknade nivå som för traditionella familjebilar. Det för stadsjeeparna så typiska reservhjulet bak på bilen är oftast borta och för det mesta är den högre förarplaceringen och den högre markfrigången de enda synbara skillnaderna jämfört med vanliga personbilar.

Vi måste visa att vi inte stödjer dagligt användande utav dessa fordon i våra städer och byar. För säkerhetens skull men framför allt för Miljöns skull.

Vi har länge anklagat sport och entusiastbilarna för att vara bovar, fast när de ställs jämte SUV fordonen så ser det mer ut som om sportbilarna kan liknas med ett pallat äpple.

Jag föreslår:

A85:1 att vi ska höja fordonsskatten (införa en miljöskatt) för tyngre fordon som släpper ut mycket koldioxid som till exempel SUV, CUV och Jeep.

Martin Öberg, Varberg

Varbergs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A86

Umeå arbetarekommun

Skatteregler för nyttjande av industriell spillvärme

Sverige står liksom stora delar av världen inför att ställa om vårt energisystem. Energifrågan har diskuterats mer och mindre intensivt sedan oljekrisen på 70-talet, främst utifrån tillgång men även av miljöskäl. De senaste årens klimatdebatt samt den globala efterfrågeökningen har nu gjort att de flesta insett att nu finns ingen möjlighet att hoppas att skjuta frågan vidare på framtiden.

Med solen som energikälla finns egentligen ingen energibrist utan det som saknas är teknik för att omvandla och lagra energin. Tillsammans med ny teknik behöver vi även använda energin smartare och snålare. Den bästa kilowattimmen är den som aldrig används, det vill säga den inbesparade kilowattimmen. Den näst bästa kilowattimmen är den som man kan få fram genom att använda spillvärme som alternativt skulle gå förlorad. Spillvärme är till stor del värme som avges från industriella processer. Spillvärme som inte tas tillvara av industrin kan nyttiggöras i fjärrvärme. Stora spillvärmekällor är raffinaderier, cementfabriker, stålindustrier, skogsindustrier och även avloppsreningsverk. En några år gammal utredning uppskattar att det är möjligt att utnyttja ytterligare cirka 9,5 TWh spillvärme per år, vilket kan jämföras med att Sverige idag utnyttjar i storleksordningen fyra till sex TWh per år. (En TWh är en miljard kilowattimmar eller energi som räcker till hushållsel och uppvärmning av 50 000 småhus).

De bästa spillvärmesurserna används till stor del idag och Sverige är ledande inom området. Likväl vore det önskvärt att använda mer spillvärme i Sveriges energibalans. Bekymret är att mycket av spillvärmens är lågvärdig, det vill säga att den håller för låg temperatur för att direkt kunna användas till exempelvis fjärrvärmeproduktion.

Lågvärdig spillvärme måste förädlas med hjälp av värmepumpar för att få den temperatur som behövs i exempelvis fjärrvärmenät. Värmepumpar som producerar värme för fjärrvärmenätet har ofta en COP-faktor på cirka tre, det vill säga man får ut cirka tre gånger mer energi än man tillför. För att göra klimatsmarta energilösningar behöver man introducera begreppet primärenergi. Primärenergi beskriver i vilken omfattning man tar i anspråk jungfruenliga energikällor. Det är viktigt att biobränsle och andra primärenergi källor, används på ett sådant sätt att den totala energieffektiviteten i systemet blir

så hög som möjligt, eftersom detta gör att maximal mängd fossila bränslen kan ersättas. Användningen av spillvärme är ett sätt använda primärenergien effektivt.

Det som idag är ett problem är att de energiskatter som vi har på användningen av elektrisk energi gör att många spillvärmeutbyten blir olönsamma. Idag är skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller vid yrkesmässig växthusodling, 17,8 öre för annan användning i flera norrlandskommuner och 27,0 öre per kilowattimme för övriga Sverige.

Produktionen av fjärrvärme räknas idag inte som ”elektrisk kraft som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen”. Det gör att man får en extra energiskattkostnad på cirka 6 öre per kilowattimme i vår region och cirka 9 öre i övriga Sverige. Med dagens höga elpriser blir konsekvensen att det ofta inte är lönsamt att återvinna spillvärme. Alternativ som att använda ”nytt” biobränsle blir billigare. För att göra det lönsammare att återvinna den spillvärme som finns och därigenom ta mindre nya resurser i anspråk vore en ändring av lagstiftningen så att produktionen av energi med hjälp av spillvärme räknas som ”industriell verksamhet i tillverkningsprocessen” önskvärd.

Det skulle medföra att dagens spillvärmeåtervinning gynnas samt ge starkare incitament att bygga nya anläggningar, något som skulle gynna såväl miljö och klimat samt de industrier som idag inte kan nyttiggöra sig de resurser de faktiskt har. Därtill skulle Sverige skaffa sig ännu mer kunskapsförsprång inom ett område som idag är i stort sett onyttjat i stora delar av de industrialiserade länderna.

Därför yrkar vi:

A86:1 att Socialdemokraterna i riksdagen verkar för en förändring av energiskattereglerna så att elenergi som används för förädling av spillvärme beskattas lägre än övrig användning.

Klimatrådslagsgruppen i Umeå arbetarekommun genom Mikael Berglund
Umeå arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A52:3, A52:4, A87:1, A88:1, A89:1, A89:2, A90:1, A90:2, A91:1, A91:2, B9:2 (företagsbeskattning med mera)

Motion A52:3–4 (Luleå arbetarekommun) yrkar att högerens generella sänkningar av arbetsgivaravgifterna, både för unga och äldre, tas bort och att socialdemokratin inom ramen för en skatteutredning också undersöker möjligheterna att införa en vinstdelningsavgift på företagen, pengar som eventuellt kan vikas för infrastrukturinvesteringar och energiomställning. Motion A87:1 (Östersunds arbetarekommun) yrkar att partikongressen beslutar att skattereglerna ändras så att det fastställs en högsta avdragsgill lönekostnad, helt i likhet med till exempel högsta avdragsgill kostnad för representation. Motion A88:1 (Sotenäs arbetarekommun) yrkar att friluftslivets organisationer jämställs med idrottsrörelsen när det gäller beskattning och bidrag. Motion A89:1–2 (Eskilstuna arbetarekommun) yrkar att en översyn görs kring regelverket för skattefria stiftelser och att kontrollen och insynen av skattefria stiftelser stärks. Motion A90:1–2 (enskild, Hagfors arbetarekommun) föreslår att Socialdemokratiska Arbetarepartiet efter valsegern 2010 inför en omsättnings-skatt på aktiehandel med 0,2 procent och att intäkterna från denna omsättnings-skatt örönmärks för ökad sysselsättning inom offentlig verksamhet. Motion B9:2 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att se över skattereglerna så att tjänstesektorn får ett neutralt skatteregelverk i förhållande till andra branscher. Motion A91:1–2

(Hagfors arbetarekommun) yrkar att en översyn av bolagsskatten görs i syfte att förenkla regelverket kring bolagsskatten, så att bolagsskatten kan användas på ett fungerande sätt i alla företag oavsett deras storlek och att Socialdemokratiska arbetarepartiet efter valsegern 2010 inför en progressiv bolagsskatt baserad på bolagens lönsamhet per anställd.

Den borgerliga regeringen har sänkt arbetsgivaravgifterna för företag och organisationer som har ungdomar anställda. Skattesubventionen tillfaller både dem som redan har unga anställda och de som nyanställer unga. Förändringen har inneburit stora skattelättnader för många företag som redan tidigare hade många unga anställda; men det har inte lett till ökad sysselsättning bland unga totalt sett. Tvärtom har ungdomsarbetslösheten ökat och den är nu bland de högsta i EU. Regeringens Finanspolitiska råd har dömt ut sänkningen av arbetsgivaravgifterna som ett mycket ineffektivt sätt att öka sysselsättningen. Partistyrelsen vill därför, precis som en motionär, att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för unga ska avskaffas.

När det däremot gäller den borgerliga regeringens nedsättning av arbetsgivaravgiften för äldre menar partistyrelsen att det är rimligt att arbetsgivare som har anställda som har fyllt 65 år inte längre behöver betala fulla arbetsgivaravgifter. Detta eftersom äldre i mycket låg utsträckning använder de förmåner i form av socialförsäkringar som avgifterna finansierar.

Partistyrelsen delar många motionärers kritik av bonusar och extremt höga löner. Partistyrelsen menar dock att vi måste finna andra vägar att påverka dessa än att gå via skattelagstiftningen – till exempel genom att tillämpa strikta regler och helt förbjuda bonusar i statliga bolag (se partistyrelsens utlåtande under avsnittet om ekonomiska klyftor). Skulle man börja använda skattelagstiftningen för att påverka detta skulle det i praktiken innebära ett ingrepp i den fria lönebildningen.

En motionär gör en parallell med dagens tak för avdragsgill representation och menar att man på samma sätt skulle kunna ha ett tak för avdragsgilla lönenivåer. Partistyrelsen menar dock att denna parallell inte håller. Representation rymmer både kostnader för företaget – som ska vara avdragsgilla – men kan också delvis inbegripa vad som kan klassas som privata levnadsutgifter. Därför finns det en gräns för avdragsgilla representationsmåltider. Men kring löneutbetalningar råder det inga oklarheter; där är hela beloppet en kostnad för företaget och därmed avdragsgillt.

Idrottsföreningar och andra ideella föreningar är idag i stor utsträckning befriade från skatt på sina inkomster. Idrottsföreningar är inte heller skyldiga att betala arbetsgivaravgifter på ersättningar till idrottsutövare som under året högst uppgår till ett halvt prisbasbelopp. En motionär föreslår att friluftsrörelsen och idrottsrörelsen ska jämföras när det gäller beskattning och statsbidrag. Men det är inte en okomplicerad fråga.

De idrottsutövare som får ersättningar från idrottsrörelsen är något mer än medlemmar. De deltar i en amatörutövning som kan sluta i en ren yrkeskarriär. De medlemmar som aldrig blir idrottsutövare berörs inte av idrottens speciella skatteregler. Frågan är hur avgränsningen skulle se ut inom friluftsrörelsen såvida det inte är ett skatteundantag för ledare man talar om. Ett sådant skatteundantag kan då knappast avgränsas till enbart friluftsrörelsen utan borde då gälla även andra föreningar. Det skulle vara en kostsam reform. Partistyrelsen vill därför inte bifalla att friluftsrörelsen ska få samma skatteregler som idrottsrörelsen. Däremot ska givetvis de statliga och kommunala bidragen till friluftsrörelsen prövas noga. Partistyrelsen är också beredd att överväga om Friluftsrådet ska ges förvaltningsuppgifter liknande Riksidrottsförbundet.

Under den socialdemokratiska regeringen inleddes ett arbete med att se över lagstiftningen för stiftelser. Under förra året antogs en proposition i bred politisk enighet som byggde på denna översyn. Syftet med propositionen var att förbättra tillsynen över stiftelser och att genomföra lättnader för stiftelserna när det gäller bokföring och revision. Dessutom syftar vissa åtgärder till att motverka missbruk av stiftelseformen, till exempel i samband med insamlande verksamhet. Partistyrelsen menar därför att det finns skäl att avvakta med nya initiativ kring lagregleringen av stiftelser tills vi har sett hur den nya lagstiftningen fungerar.

En motionär vill se över skatterna för tjänstesektorn. Partistyrelsen delar motionärens uppfattning om betydelsen av tjänstesektorn för Sveriges tillväxt. Tjänstesektorn har utvecklats mycket snabbt under senare decennier. Flera tjänstebanscher är mycket dynamiska. Företagstjänster som finans, IT och utbildning blir allt viktigare. Kreativa sfärer runt kultur, medier, underhållning, reklam och PR genomgår en snabb utveckling, design, mode, mat och upplevelser likaså. Men även i den traditionella varuproduktionen spelar tjänsteinnehållet en allt viktigare roll. En varus värde består i ökad utsträckning av inbyggda tjänster i form av forsknings- och utvecklingsarbete, tjänstepaket som projektering, utbildning, drift, underhåll och uppgradering.

Sverige behöver en högproduktiv tjänstesektor. Partistyrelsen vill därför lyfta fram vikten av att utveckla metoder för att stärka, stödja och stimulera tillväxten i en värdeskapande tjänstesektor. Detta kan till exempel ske genom att föra branschsamtal för att ta fram strategi- och forskningsprogram i syfte att skapa fler utvecklande jobb inom tjänstesektorn. När det gäller skatteregler menar partistyrelsen dock att huvudprincipen ska vara att samma skatteregler ska gälla för alla branscher, men det är viktigt att kontinuerligt se över alla skatter – inte minst utifrån tjänstesektorns förutsättningar.

När det gäller bolagsskatten menar partistyrelsen att det är viktigt med en konkurrenskraftig bolagsskatt. Det är bra för att attrahera företag till Sverige – men också för att uppmuntra återinvesteringar i företagen. I samband med skattereformen 1990/91 kunde bolagsskatten sänkas från 52 till 30 procent genom att skattebasen i företagen breddades. Därefter har bolagsskatten sänkts även 1994 och 2009 – båda gångerna genom att skattebasen breddades ytterligare och bolagsskatten är idag 26,3 procent.

För att undvika skatteplanering är det viktigt att ha en bolagsskatt som är neutral mellan olika företagsformer – men också när det gäller företagets lönsamhet. Därför vill inte partistyrelsen se olika skatteregler för små och stora företag eller högre bolagsskatt för de lönsammaste företagen. Däremot vill partistyrelsen fortsätta att se en aktiv beskattning av företagets vinster när den plockas ut till ägarna i form av aktieutdelning. Därför är det viktigt att bevara kapitalinkomstbeskattningen. På så sätt nås också indirekt en skillnad i beskattning mellan lönsamma och olönsamma företag. För att ytterligare öka progressiviteten i skattesystemet vill partistyrelsen också återinföra en förmögenhetsskatt.

Partistyrelsen delar många motionärers uppfattningar om att det krävs bättre regleringar och ökad tillsyn av finansmarknaden för att motverka nya finanskriser. Partistyrelsen utvecklar sin syn kring detta i utlåtandet om en bättre reglering av finansmarknaden. Däremot är partistyrelsen emot att införa en ny omsättningskatt på aktiehandel. För att en sådan skulle kunna få någon effekt på kapitalmarknaderna skulle en sådan behöva vara global, annars blir effekten bara att aktiehandeln flyttar ifrån Sverige. Därutöver menar partistyrelsen att en välfungerade aktiehandel är

en viktig förutsättning för att många företag ska kunna locka till sig riskkapital – men att aktiemarknaden måste regleras och bevakas noga för att den just ska bli välfungerande. Partistyrelsen menar dock att en omsättningsskatt bara skulle ta sikte på att minska handelsvolymen – inte styra på vilket sätt handeln sker. Därför är det bättre att satsa på bättre regleringar och ökad tillsyn. I övrigt anser partistyrelsen att skatteregler bör vara långsiktigt hållbara och att större förändringar i skattesystemet bör föregås av ordentliga utredningar och diskussioner.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna A87:1, A88:1, A90:1, A90:2, A91:1, A91:2, B9:2,
att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A52:3, A52:4,
A89:1, A89:2.

Motion A87 Östersunds arbetarekommun

Oskäligen löner/arvoden/bonusar

De oskäligen löner/arvoden/bonusar som utbetalas till ledningarna för i första statliga företag måste få ett slut. För varje gång vi kan ta del av miljonrullningarna tubbas vår egen moral i kanten.

Det som får mig att skriva denna motion är det senaste, Postens VD. Han har oförtjänt fått utstå hård kritik. Postens styrelseordförande skulle ha stått vid skampålen, det var den som erbjöd honom arbetet som chef för Posten samt den lön han nu tackat nej till.

Jag hörde styrelseordföranden säga – vi har exakt samma lönekostnad för denna VD som vi hade för förra, totalt okänslig för det orimliga i att tycka att någon kan göra rätt för 900 000 kr i månaden, eller 30 000 kronor per dag.

Mitt förslag är att partikongressen verkar för att de statliga bolagen får de direktiv som krävs så att vi slipper ta del av rubriker enligt ovan. Detta kan ske på många sätt, ett sätt kan vara att bolagsstämman bestämmer att en styrelse och dess ordförande inte får besluta om högre löner/arvoden/bonusar än till exempel 20 gånger den lägsta lönen inom bolaget.

När jag skriver denna motion börjar mitt minne ”vakna till liv”, det dyker upp en tanke/fråga, ”har jag inte skrivit en motion till en partikongress i detta ämne tidigare”.

Efter mycket letande hittar jag den, observera att jag skrev den för 8,5 år sedan. Vad den fick för behandling vid 2001 års kongress vet jag inte, förmodligen blev svaret att ”problemet är på väg att lösas”.

Som vi alla vet så är problemet inte löst och därför sänder jag även 2000 års motion till 2009 års kongress som bilaga.

Till Östersunds socialdemokratiska förening

Motion till 2001 års partikongress, angående vissa direktörers omotiverat höga löner/arvoden.

I Norge har debatt pågått länge om direktörers höga löner/arvoden, den avspeglade sig också i avtalsrörelsen 2000, som resulterade i en storstrejk.

Man kan fråga sig vad det är för sorts ”girighet” som finns, när vissa direktörer tycker att de gör rätt för 20-30 miljoner per år.

Jag hörde en av dessa direktörer säga i radion ”det är ett fruktansvärt hårt och ansträngande arbete vi har”. Det tror jag säkert att de har, men vilka har inte det, jag tänker bland annat på vår personal inom kommunen, hemtjänsten och skolan.

Jag tänker också på personal inom verkstadsindustrin, handel, hotell/restaurang, byggbranschen och så vidare.

Dessa människor skulle säkert önska att de kunde säga ”jag sliter så hårt att jag vill ha 4 000 kronor mer per månad i stället för de 400 kronor jag nu får. Dessa yrkesgrupper vore värda dessa pengar, för det är de som arbetar ihop vissa direktörers oskäligen löner.

Hur som helst så är det i grunden aktieägarna själva som bestämmer vad de vill betala sin personal, men det är samhället som ska bestämma spelreglerna.

I dag är det så att löner är avdragsgilla kostnader i ett företag, detta är helt riktigt, men jag tycker inte att oskäligen löner ska vara avdragsgilla. Jag föreslog detta för några år sedan till den etikgrupp som vår socialdemokratiska partistyrelse hade tillsatt.

Häromdagen hörde jag bland annat KD-ledaren Alf Svensson lufta sina åsikter i denna fråga, han sade bland annat ”detta ska vi politiker inte lägga oss i”.

Det är precis det jag tycker vi ska göra.

För några år sedan ändrade vi skattereglerna för representation, det bestämdes att till exempel en lunch får kosta högst 90 kronor, för att vara avdragsgill som en kostnad för företaget. Kostar den över 90 kronor så får företaget betala med skattade pengar, denna regel tycker jag är bra, jag tycker att samma princip ska gälla för löner.

Jag tycker att det ska bestämmas vilken högsta lön som ska vara avdragsgill, om den lägsta årslönen på ett företag är 120 000 kronor så skulle den högsta avdragsgilla lönen få vara till exempel 20 gånger denna summa, det vill säga 2,4 miljoner kronor.

Vill aktieägarna betala vissa personer mer än 2,4 miljoner kronor/år så måste det vara upp till dem, men dessa pengar skulle de i så fall få ta från sin egen ficka, det vill säga den ska inte vara avdragsgill. Om vi skulle ha detta system, så tror jag att vi skulle slippa en hel del av dessa oskäligt höga löner.

Med stöd av ovanstående föreslår jag:

A87:1 att partikongressen beslutar att skattereglerna ändras så att det fastställs en högsta avdragsgill lönekostnad, helt i likhet med till exempel högsta avdragsgill kostnad för representation.

Tord Andnor, Östersunds socialdemokratiska förening

Östersunds arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A88

Sotenäs arbetarekommun

Hälsa

Kunskapen om friluftslivets hälsovärde samt om utevistelsen och den fysiska aktivitetens betydelse för hälsan har funnits i samhället sedan lång tid tillbaka. Samhället bör prioritera förebyggande hälsovård, då det leder till minskade kostnader för sjukvården på lång sikt.

När det gäller friluftslivets insatser som en del i ett rikare liv, är det många åtgärder som kan vidtas. Det kan vara allt ifrån att bevara närströvområden till att bygga cykelbanor eller införa utepedagogik i förskola och skola. Det finns stora ekonomiska vinster att göra för den enskilde och för samhället genom att investera i goda matvanor och ökad fysisk aktivitet.

Friluftorganisationerna tar ett stort ansvar för att bygga ett mer hälsosamt samhälle. Vi anser därför att friluftslivets organisationer från samhällets sida bör jämföras med idrottsrörelsen när det gäller beskattning och bidrag. Samtidigt bör friluftsrörelsen på samma sätt som idrottsrörelsen kunna administrera sina bidrag själva.

Yrkande:

A88:1 att friluftslivets organisationer jämställs med idrottsrörelsen när det gäller beskattning och bidrag.

Sotenäs arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A89 Eskilstuna arbetarekommun

Regelverk för skattefria stiftelser

En stiftelse kan bildas av någon som vill donera en viss egendom till ett visst ändamål. Egendomen kan vara pengar, fastigheter, konstverk eller annat som har ekonomiskt värde. Ändamålet kan vara att stödja vetenskap inom ett särskilt ämne, drift av en rörelse, till exempel bokförlag för att ge ut en viss typ av litteratur, eller att ge ekonomiskt bistånd till en viss grupp.

Det finns minst 50 000 stiftelser i Sverige och nästan alla är allmännyttiga. Stiftelserna sitter på åtskilliga miljarder kronor och delar varje år ut enorma summor till exempel forskning, utbildning och sjukvård. Stiftelserna fyller en viktig funktion i det svenska samhället. Fler av dem är också inflytelserika på den ekonomiska marknaden både som ägare och placerare. Genom sitt stöd till olika allmännyttiga ändamål befriar de staten från stora utgifter. En del av dessa stiftelser är skattebefriade.

En förutsättning för att en allmännyttig stiftelse ska slippa beskattning är att minst 80 procent av avkastningen delas ut. Ett annat krav för skattefrihet är att stiftelsen uppfyller ett ändamålskrav. De stiftelser som har något av följande ändamål har kvalificerat sig för skattebefrielse.

- främja vård och uppfostran av barn
- lämna bidrag och undervisning eller utbildning
- bedriva hjälpverksamhet bland behövande
- främja vetenskaplig forskning
- främja nordiskt samarbete
- stärka Sveriges försvar under samverkan med militär eller annan myndighet.

En speciell egenskap hos stiftelser är att deras förmögenheter i princip är bundna till ändamålet för evigt. Stiftelsens kapital får aldrig användas på annat sätt än det som stiftaren har bestämt. Om stiftelsen vill ändra på ändamålet krävs det tillstånd av Kammarkollegiet.

Hösten 2008 genomförde SVT:s program "Uppdrag granskning" en undersökning av några av dessa skattebefriade stiftelser. De fann att pengar från stiftelser grundade av Knut och Alicia Wallenberg som donerat pengar till stiftelser för främjande av vetenskaplig forskning har under 2000-talet haft skattelättnader på cirka åtta miljarder kronor – samtidigt har familjen Wallenberg genom att bilda ett förvaltningsbolag varit med och plockat ut närmare en kvarts miljard till sig själva ur dessa stiftelser. Det är enligt Uppdrag Granskning i strid med donatorernas uttryckliga önskan om att verksamheten skulle vara fri från ersättningar och arvoderingar. Tillsynen över ovannämnda stiftelser har Länsstyrelsen i Stockholm. Myndigheten har dock idag inte rätt att granska om ändamålet med stiftelserna följs, eftersom stiftelsernas stadgar har enså kallad undantagsklausul.

Med anledning av att det uppenbarligen finns kryphål i lagstiftningen för skattefria stiftelser yrkar jag att SAP verkar för:

A89:1 att en översyn görs kring regelverket för skattefria stiftelser,

A89:2 att kontrollen och insynen av skattefria stiftelser stärks.

Fredrik Strömquist, Gredby socialdemokratiska förening, Eskilstuna
Eskilstuna arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A90

Hagfors arbetarekommun – enskild

Kapitalväxling från den improduktiva spekulationssektorn till real-ekonomin genom införandet av en handelsskatt på aktiehandel

Omsättningen på handeln med aktier på Stockholmsbörsen (OMXS) har ökat kraftigt på grund av att allt mer kapital förs över från den produktiva sidan av ekonomin (så som industri och offentlig verksamhet) till improduktiv spekulering. 1996 omsattes 918 miljarder kronor, 2007 var motsvarande siffra 13 350 miljarder. Att på detta sätt flytta pengar från den reala ekonomin över till aktiehandel och spekulering är att öka risken för finansiella kriser; där dessutom löntagarna i slut ändan tvingas täcka upp de förluster som uppstår.

Motionären/motionärerna föreslår som en del av arbetet med att reglera det spekulativa kapitalet, att en handelsskatt införs på värdepappershandel. Storleken på en dylik handelsskatt kan förstås diskuteras, det är principen som är det viktiga, men en skattesats på 0,2 procent skulle ha gett en intäkt på 26,7 miljarder 2007 och 19,4 miljarder 2008.

För att kapitalväxlingen ska ha en samhällsekonomisk påverkan måste det kapital som frigörs i och med handelsskatten öronmärkas till sysselsättningen. Motionären/motionärerna föreslår att större delen av kapitalet går till ökad sysselsättning inom den offentliga sektorn.

En överslagsräkning: medellönen för en undersköterska 18 737 kronor/månad ger cirka 225 000 per år före sociala avgifter och cirka 300 000 per år inklusive sociala avgifter. 10 miljarder kronor från handelsskatten skulle således kunna finansiera cirka 33 340 undersköterskor, vilket då leder till:

Ökad köpkraft (lön) i Sverige:	4,95 miljarder kronor (efter skatt)
Ökade kommunala skatteintäkter:	2,55 miljarder kronor
Ökade statliga sociala avgifter:	2,50 miljarder kronor
Summa:	10 miljarder

Notera också att om de nyanställda inom offentlig verksamhet är tidigare arbetslösa så kommer förstås pengar att sparas på arbetsmarknadsåtgärder, a-kasseutbetalningar och så vidare! Den ökade köpkraften kommer också att leda till ökad efterfrågan i de lokala små serviceföretagen runt om i våra kommuner, vilket troligtvis också leder till nyanställningar inom våra viktiga småföretag och därmed ytterligare minskad arbetslöshet.

Utöver dessa ekonomiska fördelar finns också många andra uppenbara sociala fördelar med att sysselsätta människor: minskad arbetsbörda i hårt pressade verksamheter (vård och omsorg), minskad ohälsa och minskat utanförskap.

Sammanfattning:

Genom att föra över blygsamma 0,2 procent av den improduktiva aktiehandeln till offentliga anställningar, kan ett viktigt steg tas mot en social ekonomi och ett mänskligare samhälle.

Därför föreslår motionären följande till partikongressen:

- A90:1 att socialdemokratiska arbetarpartiet efter valsegern 2010 inför en omsättnings-skatt på aktiehandel med 0,2 procent,
- A90:2 att intäkterna från denna omsättningskatt öronmärks för ökad sysselsättning inom offentlig verksamhet.

Jörgen Andersson

Hagfors arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

Motion A91 Hagfors arbetarekommun

Översyn av bolagsskatten

I en dom i Regeringsrätten 2007 gavs investmentbolaget Industrivärden rätt att kvitta vinst mot ränteavdrag i nybildade dotterbolag, bolag vars enda syfte var att minska skatten. På detta sätt kan staten förlora tiotals miljarder kronor i skatteintäkter när bolagsskatten i praktiken blir frivillig för stora företag i Sverige.

Det har under längre tid varit så att ju större ett företag är desto större blir möjligheterna för så kallad skatteplanering. Inget kan vara farligare för samhällsekonomin; småföretag och enskilda personer får finansiera välfärden medan vinster för hundratals miljarder kronor i de största bolagen blir skattebefriade.

Vi ska dessutom komma ihåg att lönsamheten per anställd i stora svenska företag stiger. I en undersökning 2006 av Dagens Arbeta visade det sig att LKAB hade en vinst på 1 810 000 kronor per anställd 2005; 1998 var samma siffra 269 000 kronor. Totalt i undersökningen ingick de 25 största företagen och de hade från 1998 till 2005 ökat sina vinster per anställd med 84 procent.

En stor del av arbetsuppgifterna som tidigare utfördes inom de större företagen har nu flyttats utanför grindarna, och utförs av små firmor och entreprenörer. Dessa kan spelas ut mot varandra i syfte att pressa ner lönerna. Effekten blir att de stora företagen håvar hem vinsterna medan småföretagarna tvingas leva med mycket låg lönsamhet.

Reglerna för bolagsskatten måste förenklas och de principiella riktlinjerna för bolagsskatt borde ändras så att bolagsskatten blir progressiv.

Därför föreslår motionären följande till partikongressen:

- A91:1 att en översyn av bolagsskatten görs i syfte att förenkla regelverket kring bolagsskatten, så att bolagsskatten kan användas på ett fungerande sätt i alla företag oavsett deras storlek,
- A91:2 att Socialdemokratiska Arbetarpartiet efter valsegern 2010 inför en progressiv bolagsskatt baserad på bolagens lönsamhet per anställd.

Jörgen Andersson

Hagfors arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A92:1, A93:1, A94:1, A95:1, A95:2, A95:3, A95:4 (f-skatt)

Motion A92:1 (Kristianstads arbetarekommun) kräver att socialdemokratin ska verka för att möjligheterna att använda f-skattsedeln som ett medel för lönedumpning och exploatering av beroende uppdragstagare och användning vid anställningsliknande villkor förbjuds. Motion A93:1 (Norrbottens partidistrikt) yrkar att

kongressen beslutar att socialdemokratien ska verka för att nyetablerade företag har mer än en uppdragsgivare och visar på självständighet för att få f-skattsedel. Motion A94:1 (Norrköpings arbetarekommun) vill göra en översyn av lagstiftningen avseende F-skatt i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar på arbetsmarknaden. Motion A95:1–4 (Stockholms arbetarekommun) vill skärpa kontrollen av företagen innan beviljande av F-skattsedel, att de fackliga organisationerna ska ges möjlighet till yttrande innan beviljande av F-skattsedel, införa tidsbegränsade F-skattsedlar samt att minst tre uppdragsgivare krävs för att erhålla F-skattsedel.

Inom skatterätten går en skiljelinje mellan inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Inkomst av tjänst deklarerar genom A-skattsedel. Den som bedriver näringsverksamhet kan efter ansökan hos Skatteverket tilldelas en F-skattsedel. För den som har ett F-skattebevis eller kan ange F-skatt på faktura, offert, anbud eller liknande ska utbetalaren av en ersättning inte dra skatt eller betala sociala avgifter.

Partistyrelsen anser att det ska vara administrativt enkelt att starta och driva företag. Entreprenörskap får inte strypas av tyngande regelverk. Samtidigt måste det vara ordning och reda i näringslivet och på arbetsmarknaden. Då skatterättens gränsdragningar mellan inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet, eller mellan A-skattsedel och F-skattsedel, ligger nära den för arbetsrätten grundläggande gränsdragningen mellan arbetstagare och uppdragstagare så finns det en risk att varje förändring i skatterättens gränsdragningar smittar av sig på arbetsrätten.

Trots att den statliga utredningen ”F-skatt åt fler” (SOU 2008:76) tydligt visade att det inte var något problem att få F-skattsedel har den borgerliga regeringen valt att från den 1/1 2009 luckra upp regelverket kring F-skattsedel. Partistyrelsen vill påpeka att det kanske snarare hade funnits anledning att utreda det motsatta; i vilken mån F-skattsedlarna används för oseriös konkurrens och skattefusk. Partistyrelsen är orolig för att de förändringar som har genomförts stärker arbetsgivarernas möjligheter att laborera mellan ett anställnings- och ett uppdragsförhållande gentemot löntagarna – vilket på sikt kan minska tryggheten på arbetsmarknaden för löntagarna.

Vi vill att bedrivande av näringsverksamhet, tydlig självständighet och flera uppdragstagare ska vara villkor för att få F-skattsedel. Däremot menar partistyrelsen att det inte generellt går att förbjuda att arbetsuppgifter utförs som uppdrag och menar att det ofta kan vara svårt att leda i bevis när anställda tvingas att bli uppdragstagare av sina tidigare arbetsgivare. Istället måste Skatteverket noga pröva utgivningen av F-skattsedel och ha möjlighet att ompröva innehavet av densamma. Partistyrelsen vill dock inte gå så långt som att ålägga Skatteverket att inhämta yttrandet av fackliga organisationer vid prövning av F-skattsedel. Det skulle riskera att byråkratisera hela processen. Utgångspunkten måste ändå vara att det stora flertalet av de sökande är seriösa. Partistyrelsen är dock beredd att pröva frågan om en tidsbegränsad F-skattsedel – även om frågan noga behöver utredas.

Avslutningsvis instämmer partistyrelsen i en av motionärernas krav på att möjligheterna att använda F-skattsedeln som ett medel för länedumpning och exploatering ska förbjudas.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A92:1, A93:1, A94:1,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A95:1, A95:2, A95:3, A95:4.

Motion A92

Kristianstads arbetarekommun

Nya F-skatteregler leder till skattefusk

Sverige behöver bra och livskraftiga företag. Vi behöver nya företagare som vill utveckla affärsidéer, tjänster och produkter. Men företag måste skapas av fri vilja och beredskap att konkurrera på lika villkor. I många branscher finns redan stora problem med anställda som tvingas öppna eget för att över huvud taget få jobba. Från årsskiftet gäller nya regler för F-skatt som försvårar de problemen drastiskt.

Nu räcker det att den sökande har en enda uppdragsgivare för att få F-skattsedel. Tidigare var den nyetablerade företagaren tvungen att ha flera uppdragsgivare och visa på självständighet för att få F-skattsedel.

I praktiken leder de nya reglerna till att arbetsgivarna kan kräva att anställda blir företagare och ställs utanför det skydd som kollektivavtalen ger: de nya uppdragstagarna får lägre lön och sämre anställningsvillkor. Själva grundidén med kollektivavtalen undermineras när arbetare ställs mot arbetare i ett spel där det individuella lönekravet/anbudet avgör vem som får jobbet. Nu när uppsägningsvarslen ökar blir problemen tydligare. Arbetslösa byggjobbare, målare, elektriker, vägarbetare, lastbilschaufförer och städare, med flera, lockas att "övervintra", i sina yrken genom att godta erbjudanden om att bli lågavlönade egenföretagare trots att de egentligen varken kan eller vill.

Hela systemet bäddar för exploatering och i den privata tjänstesektorn riskerar problemen att bli akuta. Där utgör lönen oftast en dominerande del av företagets kostnader och det är självklartklart att företag som kan minska sina utgifter genom att sänka löner och befria sig från ansvar, får fördelar i jämförelse med konkurrenter som agerar mer långsiktigt och kvalitetsmedvetet.

Även innan den borgerliga regeringen gjorde det lättare att få F-skattsedel förekom fusk, men det missbruket bör snarare mötas med högre krav på F-skattsedel innehavare, än med rena avregleringar. Det behövs konkurrens men nu när upphandling har blivit norm i såväl privat som offentlig verksamhet, har det också blivit till exempel extremt viktigt att konkurrensen sker på lika villkor och att företag som kan och vill utveckla näringslivet, ges möjligheter att vinna upphandlingar med seriösa anbud.

Sverige blir inte bättre av att människor tvingas att bli företagare. Lika lite blir vår arbetsmarknad och vårt näringsliv effektivare och mer konkurrenskraftigt av att man löser upp gränserna mellan anställda och uppdragstagare, och samtidigt försvårar tillvaron för seriösa företag i den växande tjänstesektorn.

Mot bakgrund av det ovanstående hemställer vi att kongressen beslutar:

A92:1 att socialdemokratin ska verka för att möjligheterna att använda F-skattsedeln som ett medel för lönedumpning och exploatering av beroende uppdragstagare och användning vid anställningsliknande villkor förbjuds.

LO-Fackens socialdemokratiska förening

Kristianstads arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A93

Norrbottens partidistrikt

Nya F-skatteregler leder till skattefusk

Sverige behöver bra och livskraftiga företag. Vi behöver nya företagare som vill utveckla affärsidéer, tjänster och produkter. Men företag måste skapas av fri vilja och beredskap att konkurrera på lika villkor. I många branscher finns redan stora problem med anställda som tvingas öppna eget för att över huvud taget få jobba. Från årsskiftet gäller nya regler för F-skatt som försvårar de problemen drastiskt.

Nu räcker det att den sökande har en enda uppdragsgivare för att få F-skattsedel. Tidigare var den nyetablerade företagaren tvungen att ha flera uppdragsgivare och visa på självständighet för att få F-skattsedel.

I praktiken leder de nya reglerna till att arbetsgivarna kan kräva att anställda blir företagare och ställs utanför det skydd som kollektivavtalen ger: de nya uppdragstagarna får lägre lön och sämre anställningsvillkor. Själva grundidén med kollektivavtalen undermineras när arbetare ställs mot arbetare i ett spel där det individuella lönekravet/erbudet avgör vem som får jobbet. Nu när uppsägningsvarslen ökar blir problemen tydligare. Arbetslösa byggjobbare, målare, elektriker, vägarbetare, lastbilschaufförer och städare, med flera, lockas att ”övervintra”, i sina yrken genom att godta erbjudanden om att bli lågavlönade egenföretagare trots att de egentligen varken kan eller vill.

Hela systemet bäddar för exploatering och i den privata tjänstesektorn riskerar problemen att bli akuta. Där utgör lönen oftast en dominerande del av företagets kostnader och det är självklartklart att företag som kan minska sina utgifter genom att sänka löner och befria sig från ansvar, får fördelar i jämförelse med konkurrenter som agerar mer långsiktigt och kvalitetsmedvetet.

Även innan den borgerliga regeringen gjorde det lättare att få F-skattsedel förekom fusk, men det missbruket bör snarare mötas med högre krav på F-skattsedelinnehavare, än med rena avregleringar. Det behövs konkurrens men nu när upphandling har blivit norm i såväl privat som offentlig verksamhet, har det också blivit extremt viktigt att konkurrensen sker på lika villkor och att företag som kan och vill utveckla näringslivet, ges möjligheter att vinna upphandlingar med seriösa anbud.

Sverige blir inte bättre av att människor tvingas att bli företagare. Lika lite blir vår arbetsmarknad och vårt näringsliv effektivare och mer konkurrenskraftigt av att man löser upp gränserna mellan anställda och uppdragstagare, och samtidigt försvårar tillvaron för seriösa företag i den växande tjänstesektorn.

Mot bakgrund av det ovanstående hemställer vi:

A93:1 att kongressen beslutar att socialdemokratin verka för att nyetablerade företag har mer än en uppdragsgivare och visar på självständighet för att få F-skattsedel.

Socialdemokraterna i Norrbotten

Motion A94

Norrköpings arbetarekommun

F- Skattsedel och Etableringskontroll

Begreppet arbetstagare eller uppdragstagare är utan tvekan en besvärlig sak att reda ut då det allt för ofta förekommer att arbetstagare uppträder som egna företagare utan att tillhandahålla annat än sin arbetskraft. Olika former av arbetsentreprenader är oftast konstruktioner som skapas, frivilligt eller av tvång, med syftet att kringgå kollektivavtalets regler. Bristen på arbete kan tvinga fram medlemmar och andra att uppträda som underentreprenörer, utan att de är vad man oftast som självständiga företagare. Det behöver inte vara kopplat till ett innehav av en F skattsedel, en registrerad firma och funktionen som självständig företagare.

Skatteverket har inte någon kontroll över alla som innehar F-skattsedel. Dessutom så har vi personer som hjälper arbetsökande från EU att skaffa en svensk F- skattsedel för att sedan annonsera ut billig arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden. Hur samarbetar vi inom EU för att få kontroll över alla dessa företag. Den borgliga regeringen har sänkt kraven på vad som krävs för att man ska räknas som egen obunden företagare. Vi behöver skärpa dessa krav för att inte utsätta medborgare för dumpning av levnadsvillkor och för att säkra välfärden.

Det behövs en etablerings kontroll av näringsverksamhet inom hela EU och en gemensam skattesystem med samverkan mellan länderna i EU för att bevaka företag betalar skatter, försäkringar och att man följer lagstiftningen, till exempel Arbetsmiljö-, arbetstidslagen.

Vi föreslår därför kongressen att besluta följande:

A94:1 att göra en översyn av lagstiftningen avseende F-skatt i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar på arbetsmarknaden.

LO fackens socialdemokratiska förening i Norrköping
Norrköpings arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A95

Stockholms arbetarekommun

Skärpta regler för F-skattsedel

Gränserna mellan egenföretagare och anställd riskerar framöver att bli mycket otydliga.

De borgerliga partierna vill att det ska bli lättare att få f-skattsedel genom att tillåta endast en uppdragsgivare för att få f-skattsedel. Till och med Socialdemokraterna uttrycker i sitt rådslagsmaterial att övergången mellan anställd och egen företagsverksamhet ska underlättas.

Detta kommer otvivelaktigt att öppna upp för så kallat "falskt egenföretagande" genom att dölja vad som egentligen är ett anställningsförhållande. Det innebär att oseriösa företagare ges ett stort utrymme att slippa allt arbetsgivaransvar och kringgå regler om anställningsskydd och kollektivavtal.

Redan idag utnyttjar oseriösa uppdragstagare reglerna för F-skattsedel för att försvåra upptäckten av svartjobb och annan ekonomisk brottslighet. Förenklade regler riskerar att kriminaliteten accelererar inom vissa branscher.

Med dagens regler om tre uppdragsgivare får 97 procent av dem som ansöker om F-skattsedel godkänt. I realiteten är det mycket svårt att få avslag på sin ansökan. Det krävs i praktiken att den enskilde har näringsförbud eller inte alls bedriver näringsverksamhet.

Det finns med andra ord inga rationella skäl till att ytterligare försvaga reglerna. Istället måste reglerna skärpas.

Vi föreslår att kongressen beslutar att verka för:

- A95:1 att skärpa kontrollen av företagen innan beviljande av F-skattsedel,
- A95:2 att de fackliga organisationerna ska ges möjlighet till yttrande innan beviljande av F-skattsedel,
- A95:3 att införa tidsbegränsade F-skattsedlar,
- A95:4 att minst tre uppdragsgivare krävs för att erhålla F-skattsedel.

Handels-Sossen

Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A96:1, A96:2, A96:3, B18:13, B19:13 (moms)

I de två likalydande motionerna B18:13 (Norrbottens partidistrikt) och motion B19:13 (Stockholms läns partidistrikt) yrkas att en utredning tillsätts som ska lägga fram förslag på hur momsen kan göras mer rättvis och lättare att tillämpa för företagen inom besöksnäringen. Motion A96:1–3 (Kungsbacka arbetarekommun) yrkar att dans ur skattesympunkt likställs med kulturverksamhet och idrottsverksamhet, att skattesatsen på entréavgiften till dans därmed sänks till sex procent samt att riksdagsmännen får i uppdrag att arbeta i enlighet med detta förslag.

Mervärdesskatten, momsen, står idag för cirka en femtedel (300 miljarder kronor) av de samlade offentliga skatteintäkterna. Dess andel av statens skatteintäkter är ännu större. Bara de kommunala inkomstskatterna är en enskilt större inkomstkälla.

Momsförändringar ger i likhet med inkomstskatteförändringar starka effekter på såväl enskilda människors hushållsekonomi som samhällets ekonomi. Därför bör förslag om förändringar på detta område prövas noga.

I Sverige tillämpas en normalskattesats (25 procent) och två reducerade skattesatser (sex och tolv procent). Normalskattesatsen tillämpas i alla fall förutom där det finns särskilda regler om en reducerad skattesats. Den nedsatta momsen på livsmedel (tolv procent) reducerar varje år skatteintäkterna med knappt 30 miljarder kronor. Det är det enskilt dyraste nedsättningen på momsområdet.

Till skillnad från övrig skattelagstiftning som beslutas suveränt av respektive nationalstat så styrs den svenska lagstiftningen på detta område av EU:s mervärdesskattedirektiv. Enligt detta får normalskattesatsen i EU:s medlemsstater inte understiga femton procent. Dessutom tillåts högst två reducerade skattesatser. EU har också bestämt vilka varor och tjänster som får beskattas med en reducerad skattesats – även om varje medlemsland beslutar om vilken nivå dessa reducerade skattesatser ska ha.

Frågan om skattesatserna på momsområdet har under lång tid varit föremål för en närmast kontinuerlig diskussion i Riksdagen och inom EU. Under våren 2002 tillsatte den dåvarande socialdemokratiska regeringen en utredning med uppdrag att göra en översyn av tillämpningsområdet för de reducerade skattesatserna och undantagen från beskattning inom mervärdesskatteområdet. I sitt slutbetänkande ”På väg mot en enhetlig mervärdesskatt” (SOU 2006:90) presenterade utredningen förslag på ett antal förändringar – främst färre undantag från normalskattesatsen – för att uppnå en mer enhetlig moms. Utredningens förslag har inte remissbehandlats

eller föranlett några initiativ från den borgerliga regeringen. Inom EU har frågan om vilka varor och tjänster som kan omfattas av reducerad skattesats diskuterats under flera år i rådet utan att medlemsstaterna har kunnat komma överens.

Partistyrelsen menar att välfärdens finansiering måste gå före olika skattesänkingsförslag, hur små och behjärtansvärda de än kan förefalla vara. För att finansiera välfärden behövs en hög normalskattesats när det gäller momsen, och den ska gälla så många varor och tjänster som möjligt. Det måste finnas en skarp motivering för varje undantag.

Mervärdesbeskattningen och dess reducerade skattesatser är inte heller något arbetsmarknadspolitiskt instrument. Det är bättre att stimulera vissa prioriterade sektorer, som till exempel besöksnäringen, med näringspolitiska insatser än genom sänkningar av momsen – som ofta inte kan genomföras utan att det leder till nya gränsdragningsproblem. På samma sätt anser partistyrelsen att det är bättre att stimulera olika former av kulturverksamhet, till exempel dans, genom statliga bidrag, till exempel till lägre entréavgifter, än reducerad moms.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna A96:1, A96:2, A96:3, B18:13, B19:13.

Motion A96 Kungsbacka arbetarekommun

Sänkt moms på dans

Mervärdesskatt (moms) kan vara 25 procent, 12 procent eller 6 procent. Vilken moms som belastar en viss verksamhet är i allmänhet förståeligt utifrån samhällsynpunkt. Det man vill stödja beskattas lågt. Annat beskattas högre. Men i vissa fall styr beskattningen fel.

Skattesatsen på entréavgifter till kulturaktiviteter och idrottsevenemang är bara sex procent. Entréavgiften till idrottsevenemang är dock helt momsfri om den tas ut av staten, en kommun eller en allmännyttig ideell förening. Likaså är skattesatsen på avgift för att utöva idrottslig verksamhet bara sex procent. Tanken här är väl att alla ska ha råd med kultur och idrott, två ur hälsosynpunkt viktiga företeelser. Men varför är skattesatsen på entréavgifter till dans 25 procent?

Som kulturaktivitet räknas till exempel biografer, konserter och balett. Som idrott räknas alla idrotter som utövas i Riksidrottsförbundets medlemsförbund samt bland annat jazzdans, olika kampsporter och travsällskap (anslutna till Svenska Travsportens Centralförbund).

Att fysisk aktivitet är positivt ur hälsosynpunkt visas allt oftare. Enligt ny forskning anses fysisk inaktivitet vara minst lika skadligt som rökning. I vårt samhälle utför emellertid maskiner och fordon allt mer av det fysiska arbetet. För flertalet måste därför fritiden stå för den fysiska aktiviteten.

Dans är en fritidsaktivitet som utöver fysisk ansträngning erbjuder såväl sociala kontakter som kroppslig närkontakt med andra människor. Tre ur hälsosynpunkt mycket positiva faktorer. Trots detta beskattas musik man dansar till hårdare än musik man lyssnar till.

För att kunna dansa bra krävs stor golvyta och relativt hög grad av nykterhet. Detta medför stora lönsamhetsproblem! På dansställen säljs för lite alkohol! Nyktra människor som dessutom vill ha stor golvyta är svåra att få lönsamma för etablissemang! Dansställen placeras därför ofta utanför centrum där hyrorna är lägre.

Tänk om, dansställen istället låg mitt i centrala staden. Hundratals, nyktra, vuxna ”nattvandrare” på väg hem skulle kunna bidra till ökad trygghet för unga på stan.

När dansband engageras för att de ska spela till dans så kommer publiken med vattenflaskor, arrangören måste ordna ett dansgolv och får betala 25 procent moms.

När dansband engageras för att de ska spela konsert så slipper man ordna dansgolv, får sälja mer alkohol och betalar bara sex procent moms.

Detta är inte rimligt!

Mot denna bakgrund yrkar jag:

A96:1 att dans ur skattesynpunkt likställs med kulturverksamhet och idrottsverksamhet,

A96:2 att skattesatsen på entréavgiften till dans därmed sänks till 6 procent,

A96:3 att riksdagsmännen får i uppdrag att arbeta i enlighet med detta förslag.

Maud Lanne

Kungsbacka arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna

A97:1, A97:2, A98:1, A99:1, A100:1, A100:2, A101:1, A101:2, A102:1, A102:2, A102:3, A102:4, A102:5, A102:6, A103:1, A103:2, A103:3, B18:11, B18:14, B18:16, B19:11, B19:14, B19:16 (skattekontroll, skatteparadis och svart ekonomi)

I de två likalydande motionerna A97:1–2 (Lidingö arbetarekommun) och motion A100:1–2 (Stockholms arbetarekommun) yrkas att Socialdemokraterna skyndsamt tar fram regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag i syfte att ge skatteverket tillräckliga verktyg för att fullgöra sitt uppdrag vad gäller att förhindra organiserat skattefusk, skatteflykt och minimera skatteplanering samt att Socialdemokraterna intensifierar arbetet på EU-nivå vad gäller skyndsamt översyn och upprättande av gemensamt regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag i syfte att ge varje medlemsstats skattemyndighet tillräckliga verktyg för att fullgöra sitt uppdrag vad gäller att förhindra organiserat skattefusk, skatteflykt och minimera skatteplanering. I de två likalydande motionerna B18:11, 14 och 16 (Norrbottens partidistrikt) och motion B19:11, 14 och 16 (Stockholms läns partidistrikt) yrkas att den svarta ekonomin ska bekämpas, att Skatteverkets möjligheter att göra oannonserade kontroller utökas samt att en schablonbeskattning för mindre tjänsteföretag införs. I motion A98:1 (Växjö arbetarekommun) yrkas att Skatteverkets budget bibehålls inom nuvarande reala ekonomiska ramar. I motion A101:1–2 (Trosa arbetarekommun) föreslås att det skyndsamt arbetas fram regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag så att skatteverket får tillräckliga verktyg för att förhindra organiserat skattefusk och skatteflykt, samt att minimera möjligheterna för skattplanering i syfte att föra ut vinster ur landet samt att arbetet intensifieras inom EU vad gäller översyn och upprättande av gemensamt regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag för att ge varje medlemsstats skattemyndighet verktyg för att förhindra organiserat skattefusk och skatteflykt, samt minimera skatteplanering. Motion A99:1 (Tyresö arbetarekommun) föreslår att vissa lätttrörliga skattebaser måste kunna hanteras genom att, i ett avgränsat antal fall inom ramen för EU-samarbetet, öppna för majoritetsbeslut om miniminivåer med syfte att säkra välfärdens finansiering. På samma tema föreslås i motion A103:1–3 (enskild, Jönköpings arbetarekommun) att minimiskattenivåer etableras på EU-nivåer när det gäller 1. beskattning av kapitalinkomster 2. beskattning av bolag/företag 3. beskattning av alkohol, att en strategi utarbetas för hur detta ska gå till och att verka för att ovan nämnda beslut om miniminivåer på kapital – företag och alkoholskatter kan tas med kvalificerad

majoritet av EU:s ministerråd . Motion A102:1–6 (Örebro arbetarekommun) har följande yrkanden: att partikongressen beslutar att partiet ska verka för att skatteparadiserna ”släcks ned” via skatteavtal och andra regleringar, att partikongressen beslutar att Sverige inom EU och OECD kraftfullt ska driva på i kampen mot skatteparadiserna, att partikongressen beslutar att Sverige via EU och OECD ska verka för en samverkan mellan Europa och USA för reglering av skatteparadiserna, att partikongressen beslutar att SAP ska vända sig direkt och genom det Europeiska socialdemokratiska partiet till brittiska Labour och holländska PvdA och kräva att dessa partier ska verka för reglering av de skatteparadis som är knutna till Storbritannien respektive Nederländerna, att partikongressen beslutar att Sverige inom EU ska verka för att europeiska skatteparadis som Liechtenstein, Monaco och Andorra liksom Schweiz utifrån olika avtal som de vill ha eller få del av med EU systematiskt pressas att godkänna skatteavtal och andra regleringar som gör att de upphör att vara skatteparadis samt att Skatteverket ska ges i uppdrag att närmare kontrollera skattekonsultbranschens rådgivning.

Partistyrelsen ser mycket allvarligt på skattefusk och ekonomisk brottslighet. Att vissa undviker att betala in skatt innebär att skattebördan ökar för andra. Dessutom leder blotta misstanken om skattefusk till att viljan att betala skatt minskar. Skattefusk snedvrider därtill konkurrensen mellan seriösa företagare och deras skattefusks konkurrenter, och i samband med skattefusk förekommer ofta svart arbetskraft som på flera sätt exploateras. Värst utsatta i detta sammanhang är inte minst illegala immigranter som inte kan få stöd eller hjälp av myndigheter om de tvingas att arbeta under omänskliga förhållanden. Partistyrelsen anser att det är mycket positivt att många fackförbund nu har tagit sig an deras sak.

I en rapport från 2008 beräknade Skatteverket det så kallade ”skattefelet”, alltså skillnaden mellan den totala skattesumman som borde föreligga och de verkliga skatteinkomsterna. Skillnaden var 133 miljarder kronor. Det ger en uppskattning av skattefusks totala storlek.

Lagstiftning och myndighetsutövning måste ständigt utvecklas för att hålla jämna steg med de ekonomiska brottslingarna och för att passa dagens verklighet. Den grova organiserade brottsligheten har utvecklats till ett allt större hot mot det demokratiska samhället.

Ett flertal myndigheter samverkar idag nationellt och i regionala underrättelsecentra för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Polisen leder spaning och gör gripanden. Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten utreder och väcker åtal om brott. Skatteverket sköter den löpande skattekontrollen och gör grundjobbet i utredningarna om skattebrott. Kronofogdemyndigheten driver in skatteskulder. Även Tullverket och Försäkringskassan ingår i samarbetet. Erfarenheterna av dagens utbyggda samverkan bör bli vägledande för om det, som några motionärer anför, ska upprättas en handlingsplan eller nationellt handlingsprogram för att motverka social dumping och skattefusk.

I den dåvarande socialdemokratiska regeringens sista statsbudget för 2006 drogs riktlinjerna för ett kraftfullt arbete mot bidrags- och skattefusk upp. Skatteverket fick ökade resurser. Arbetet med att ta fram en lagstiftning för certifiering av kassaregister inleddes. En delegation mot felaktiga utbetalningar bildades. Skatteverket fick också rätt att kräva personalliggare av restaurang- och frisörsbranscherna och göra oannonserade kontroller.

Den borgerliga regeringen har hitintills tagit få egna initiativ kring skattefusk. I princip har de förvaltat de socialdemokratiska initiativen, men Skatteverket

förlorade de extraresurser de hade fått av den socialdemokratiska regeringen för att bekämpa skattefusket. Partistyrelsen menar att arbetet mot skattefusk måste fortsätta. Därför vill vi se ökade resurser till Skatteverket. Däremot vill partistyrelsen inte låsa någon exakt nivå för denna resursökning – det måste avgöras när många olika önskemål ska vägas samman, och inom ramen för vad det statsfinansiella läget tillåter.

Partistyrelsen vill också, precis som många motionärer, fortsätta att ta fler initiativ i kampen mot skattefusket. Socialdemokraterna i riksdagsgruppen har under den här mandatperioden lagt fram ett förslag om ett tiopunktsprogram mot skattefusk, som bland annat innehåller att alla relevanta branscher och företag bör omfattas av kravet på personalliggare och dessutom bli tillgängliga för oannonserade kontroller från Skatteverket. Ett annat förslag är att pröva möjligheten att låta huvudentreprenören göras ytterst ansvarig för underentreprenörernas skatte- och arbetsgivaravgiftsinbetalning så att huvudentreprenören görs betalningsskyldig även för underleverantörernas skatter och arbetsgivaravgifter. Genom ett aktivt arbete mot skattefusk och ökade krav kring F-skattsedel vill partistyrelsen motverka social dumpning och slå vakt om den svenska modellen.

Några motionärer föreslår att schablonbeskattning ska införas för vissa branscher. Partistyrelsen är i grunden positiv till denna idé, men ofta har det varit svårt att ta fram bra förslag på hur denna schablonbeskattning ska se ut i praktiken. Det får inte bli så att en ny schablonbeskattning i sig uppmuntrar till nya former av skattefusk. Skulle man till exempel utforma en schablonbeskattning inom restaurangbranschen efter antalet stolar i restaurangen riskerar vi att få många restauranger med bara ståbord eller långa bardiskar. Skulle man i stället välja antalet anställda som bas för en ny schablon är risken stor att man i praktiken bara uppmuntrar fler svartarbeten. Därför menar partistyrelsen att alla former av schablonskatteregler måste utredas och övervägas noga. Nya skatteregler får heller inte slå orättvist mot vissa företag eller näringsgrenar.

Några motionärer lyfter också vikten att bekämpa skatteparadis. Vi socialdemokrater gjorde ett stort arbete under det förra svenska ordförandeskapet i EU med att få med oss hela EU på att bekämpa skatteparadis och få ett ökat informationsutbyte mellan EU-länderna så att privatpersoners ränteinkomster kan beskattas i de länder där de är bosatta, och inte där pengarna är placerade. Vi har också bedrivit ett stort arbete inom det socialdemokratiska partiet på EU-nivå (ESP) och inom Socialistinternationalen vilket har lett till att båda dessa organisationer har uppmärksammat frågan och driver vår sak. Nu förefaller också presidentskiftet i USA och den ekonomiska krisen ha skapat ett visst gemensamt intresse mellan USA, Storbritannien, Tyskland och Frankrike när det gäller att agera mot skatteparadis via G7, G20, OECD. Gamla och välkända skatteparadis och stater med stor banksekretess som Schweiz och Liechtenstein utsätts för ett visst tryck att lämna uppgifter. Det är bra. Partistyrelsen är givetvis också positiv till att ta upp frågan med partivänner samt se vilka möjligheter som finns att närmare kontrollera skattekonsultbranschens rådgivning.

Partistyrelsen menar att det är av största vikt att det svenska ordförandeskapet under 2009 fortsätter att driva på när det gäller att få till stånd informationsutbyten med skatteparadis, men också utökade informationsutbyten mellan EU-länderna. Idag omfattas dock inte alla länder i EU av informationsutbytet inom EU, och inte heller juridiska personer.

Vi har i Riksdagen har biträtt de förslag regeringen förelagt Riksdagen med

anledning av de så kallade Industrivärdendomarna i november 2007. Reglerna om avdrag för räntor i företagssektorn har ändrats från och med den 1 januari 2009 för att motverka vissa skatteupplägg inom en så kallad intressegemenskap (koncern). Partistyrelsen förordar givetvis att partiet tar nya och andra initiativ om gällande lagstiftning visar sig otillräcklig för att förhindra avancerad skatteplanering från storföretagens sida.

Motionerna A97:1–2, A100:1–2 och A101:1–2 avhandlar bolagsbeskattning, ränteavdrag och skatteplanering. Bakgrunden är hur ett svenskt värdbolag kunnat undvika skatt genom en ägarkedja som slutar i ett riskkapitalbolag i ett skatteparadis. I tidigare avsnitt har partistyrelsen gett sin syn på skatteparadisen och genom vilka krav vi vill beskära dem. Skatteupplägg inom koncerner ska också begränsas. Så till vida är motionärerna och partistyrelsen överens.

EU-kommissionen har tillsatt en arbetsgrupp som diskuterar regler för en gemensam konsoliderad bolagsskattebas i EU. Den grundläggande tanken är att en gemensam skattebas räknas fram för alla EU-företag i en koncern. Basen ska sedan fördelas med hjälp av en fördelningsnyckel mellan de länder där företagen är verksamma. Länderna ska tillämpa sin bolagsskattesats på sin andel av skattebasen. Kommissionen anser att ett system med en gemensam bolagsskattebas ska fungera parallellt vid sidan av nuvarande nationella bestämmelser.

Partistyrelsen menar att det finns betydande politiska och ekonomiska svårigheter med en gemensam skattebas eftersom bolagsskatten är ett nationellt instrument för ekonomisk politik. Ett system som innehåller en kombination av en gemensam skattebas och olika nationella skattebaser riskerar dessutom att bli både komplext och svårtillämpat. Sverige deltar ändå i kommissionens projekt för att undersöka möjligheterna. Det behövs mer klarhet om vad det skulle innebära för svenska företag och framtida svenska skatteintäkter för att kunna ta ställning. Av denna anledning vill partistyrelsen besvara motionerna A97:1–2, A100:1–2 och A101:1–2.

Partistyrelsen vill slutligen också markera avstånd till varje förslag om att EU:s ministerråd ska kunna fatta beslut som berör skatter med kvalificerad majoritet. Vi vill att alla EU:s medlemsländer själva ska kunna avgöra vilken ambition de har på välfärdsområdet – och då måste alla medlemsländer ha nationell självbestämmanderätt över sina inkomster – det vill säga skattepolitiken. Däremot är partistyrelsen öppen för att etablera minimiskattnivåer på vissa enskilda skatter. Det finns idag redan inom till exempel alkoholbeskattningen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A102:1, A102:2, A102:3, A102:5, B18:11, B18:14, B19:11, B19:14,

att avslå motion A103:3,

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet A97:1, A97:2, A98:1, A99:1, A100:1, A100:2, A101:1, A101:2, A102:4, A102:6, A103:1, A103:2, B18:16, B19:16.

Motion A97

Lidingö arbetarekommun

Täpp till hålen i regelverket för bolagsbeskattning och ränteavdrag!
Socialdemokraternas skattepolitik bygger på att vi på ett trovärdigt sätt kan förklara våra höga skatter med att pengarna går till bra verksamheter. Våra utgångspunkter är att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Att människor känner förtroende för skattesystemet är en förutsättning för att vi ska kunna bevara och utveckla den svenska välfärdsmodellen som den viktigaste insatsen för en rättvis fördelning. För att nå fortsatt framgång i detta arbete krävs nu kraftfulla insatser mot skattefusk och skatteplanering.

Hur ser vi på utvecklingen inom till exempel vård och omsorgen av äldre? En allt mer åldrad befolkning anses vara ett växande och dyrt problem för Sverige. Omkring 80 miljarder skattekrönor används årligen i Sverige för att ta hand om våra äldre. Äldreomsorgen är just nu en mycket het bransch och stora internationella riskkapitalbolag gör mycket goda vinster genom ägande i de vårdbolag som tar över allt mer av äldrevården i landet. Riskkapitalbolag har som affärsidé att köpa företag, effektivisera dem och sedan sälja dem vidare med vinst efter i genomsnitt fyra och ett halvt år. När vårdbolag ägs av riskkapitalbolag som är baserade i skatteparadis uppnås en konstruktion som bidrar till att företaget lyckas vinna anbudsstrider om äldreboenden i kommunerna. Detta missgynnar de företag som inte har möjlighet att agera globalt samt de verksamheter som kommuner och landsting driver i egen regi.

Ett exempel är Attendo Care som ägs av Augustus i Luxemburg, som i sin tur ägs av riskkapitalbolaget Industri Kapitals fonder på skatteparadisön Jersey. Det är ju bara en fiktion att man har verksamheten baserad på Jersey – i själva verket så är ju bara Jersey en sluss. Målet med detta är att slippa att betala skatt i det land man är verksam. Ägandekonstruktionen möjliggör att Attendo Cares vinster kan förflyttas obeskattade från Sverige via Luxemburg till Jersey. Hur stor del av Attendo Cares totala vinst som hamnar obeskattad på Jersey är oklart och företaget nekar bestämt till att kommentera uppgiften. I princip kan hela vinsten flyttas utan beskattning med hjälp av ränteavdrag, så kallade räntesnurror, enligt en dom i regeringsrätten hösten 2007. De flesta av oss skattebetalare reagerar mycket starkt på att inbetalda skatter, avsatta för att ge medborgare en god välfärd, slussas ut ur landet till skatteparadis. Förtroendet för skattesystemet och den svenska välfärdsmodellen riskerar att rubbas så länge det går att kringgå systemet genom, till synes, omoraliskt agerande.

Men frågan som Socialdemokraterna har att ta ställning till är om bolag som verkar på den svenska och internationella marknaden ska ges fortsatt möjlighet att utveckla affärsidéer som bygger på ökad konkurrenskraft genom organiserad skatteflykt och avancerad skatteplanering i syfte att konkurrera ut mindre inhemska bolag och verksamheter som Sveriges kommuner och landsting driver i egen regi. Problemet är växande, mycket omfattande och berör förutom vård- och omsorgssektorn många andra branscher.

Skatteverkets rättsavdelning är väl medveten om att mycket stora belopp; minst 25 miljarder kronor per år, slussas ut ur Sverige på grund av otillräckligt regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag.

Jag yrkar:

A97:1 att Socialdemokraterna skyndsamt tar fram regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag i syfte att ge skatteverket tillräckliga verktyg för att fullgöra sitt uppdrag vad gäller att förhindra organiserat skattefusk, skatteflykt och minimera skatteplanering,

A97:2 att Socialdemokraterna intensifierar arbetet på EU-nivå vad gäller skyndsam översyn och upprättande av gemensamt regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag i syfte att ge varje medlemsstats skattemyndighet tillräckliga verktyg för att fullgöra sitt uppdrag vad gäller att förhindra organiserat skattefusk, skatteflykt och minimera skatteplanering.

Daniel Larson

Lidingö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A98

Växjö arbetarekommun

Förslaget att minska personal inom Skatteverket

Skatteverkets generaldirektör aviserade i september månad att verkets personal ska minskas med 1500 personer. Skälet är besparingar. Att minska på skatteverkets personal är ingen besparing utan ett klart politiskt förslag eller eventuellt beslut. Slår man ut Skatteverkets budget på 22 miljarder kronor på antalet anställda är personalen en inkomstkälla där varje 50-öring i personalkostnad ger 100 kronor i inkomst till staten i mer skatt. Ett sådant beslut skulle också ge småskuttnare större möjligheter att ha lite svartaffärer i servicebranschen utan större risk att upptäckas.

Ser man det med alliansens ögon med en högre arbetslöshet framför sig, där det för vissa människor är omöjligt att få jobb på den vanliga arbetsmarknaden kan det trots allt vara bättre att några arbetar svart än inte alls.

Det känns som att det är dit alliansen vill föra oss genom att skära i Skatteverkets personal och stänga hela kontor.

Därför föreslår jag att distriktskongressen arbetar för:

A98:1 att Skatteverkets budget bibehålls inom nuvarande reala ekonomiska ramar.

Roland Tornhed, Socialdemokratiska föreningen i Växjö södra kommun del
Växjö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A99

Tyresö arbetarekommun

Åtgärder mot internationell skattekonkurrens

En förutsättning för att kunna bedriva en aktiv välfärds politik är det offentliga möjlighet att ta ut skatt på den nivå som krävs. För oss socialdemokrater har det alltid varit en grundläggande idé att varje nivå som har befogenhet att besluta om viktiga välfärdsåtgärderna också ska kunna fatta beslut om sin egen skattenivå.

På senare år har emellertid denna möjlighet begränsats allt mer. I takt med en tilltagande, i allt väsentligt positiv, globalisering är en effekt att nationalstaternas utrymme att besluta om sina egna skatter successivt begränsas alltmer.

Globalisering för naturligtvis med sig många fördelar. Avståndet mellan människor och kulturer minskas. Produktion av varor och tjänster bedrivs där den är som mest effektiv. Och på sikt kan känslan av ansvar för det gemensamma också växa till en global rörelse så som exempelvis skett på senare år när det gäller klimatfrågan.

Samtidigt går det inte att bortse från att globaliseringen också i ett samhälle med stark fokusering på vinst och snabb avkastning riskerar innebära att det som vi socialdemokrater står för när det gäller trygghet, i samhället och på arbetsmarknaden, och internationell solidaritet utmanas.

Med en handel som går allt snabbare över gränserna, såväl vad gäller kapital som varor och tjänster, intensifieras jakten på snabba vinster.

Och när detta sker både på nivån av multinationella företag och på individnivå ökar trycket på de nationella skattesystemen. Låt mig ge några exempel;

Alltsedan införelsereglerna ändrades i samband med EU-medlemskapet har trycket varit stort på alkoholskatterna. Lägre tyska och estniska alkoholskatter gjorde att såväl Danmark som Finland kände sig tvungna att sänka sin skatt. Vilket i sin tur ökade trycket på Sverige. Den svenska regeringen (varken den nuvarande eller förra) har avstått från att göra några större justeringar av alkoholskatten för att anpassa sig, vilket i stället inneburit att en stor del av konsumtionen flyttats utomlands. Därmed har i praktiken den betalda alkoholskatten sänkts. Den finska regeringen har i efterhand kallat sänkningen av alkoholskatten för ett ”hemskt misstag” som i historieskrivningen kommer att beskrivas som ”2000-talets största socialpolitiska katastrof” (skatten har nu också till ungefär en tredjedel av skattesänkningen justerats uppåt igen).

Kapitalskatter och bolagsskatter är skatter som är utsatta för ett ständigt tryck nedåt. Möjligheten att ha kvar den förmögenhetsskatt som många medborgare i ett land stödjer är en illustration på det. Risker är uppenbara att de med större förmögenheter försöker flytta dem till länder och system med lägre beskattning. På samma sätt förhåller det sig med bolagsskatter. Sverige har alltsedan den stora skattereformen i början på 90-talet haft en låg bolagsskatt. Haft är nyckelordet eftersom det i en jämförelse med andra EU-länder inte gäller längre. Sverige har blivit omsprungna av andra länder som därigenom försöker locka till sig kapital, produktion och i förlängningen arbetsplatser.

En tredje illustration är förstås miljöskatter. På detta område har ju till och med borna EU-motståndare i valrörelser medgivit att det finns ett behov av överstatliga skatter eftersom produktionen, och då specifikt den med sämre miljöegenskaper, tenderar att flytta dit där reglerna är som svagast och kostnaderna som lägsta. Det kan man ju lite cyniskt avfärda med att vi ändå inte vill ha den typen av produktion. I verkligheten drabbas vi, och de länder dit produktionen flyttas, av sämre miljökrav och lägre miljöskatter i andra länder. Dels därför att även utsläpp är globala och förflyttar sig över gränserna. Dels därför att det kommer i praktiken att begränsa våra möjligheter att skärpa miljöskatter och miljökrav eftersom det alltid kommer att mötas med hotet om förlorade jobb genom stora skillnader i produktionskostnader.

Vad ska man då göra?

Jo, det första och uppenbara är naturligtvis att täppa till de värsta hålen i form av så kallade skatteparadis dit kapital kan förflyttas i jakten att minska sin egen beskattning. Här har EU, inte minst i jakten på kapital som finansierar terrorism, gjort vissa tydliga framsteg och det är bra.

Samtidigt blir det alltmer uppenbart att det är otillräckligt. Därför föreslog den internationella arbetsgrupp som hade tillsatts av partistyrelsen inför kongressen i Malmö 2005 att:

”Vissa lätttrörliga skattebaser, inte minst alkoholskatter, måste hanteras genom att öppna upp för majoritetsbeslut i ett avgränsat antal fall.”

I praktiken innebär det en möjlighet för den Europeiska unionen att när det gäller de mest lätttrörliga skattebaserna kunna fatta beslut om miniminivåer som medlemsstaterna inte får gå under. Det skulle kunna vara en verksam insats mot skattekonkurrens och för välfärd samt skärpta miljökrav.

Det var sannolikt anledningen till att förtroenderådet valde att ställa sig bakom förslaget och förde det vidare till Malmö-kongressen. Väl där, fem minuter i tolv, valde verkställande utskottet att lyfta ut förslaget ur det program som förelades kongressen. Orsaken bakom

den hastiga ändring sades vara en oro för att EG-domstolen skulle kunna få jurisdiktion över svensk skattelagstiftning, det vill säga att de skulle kunna bestämma svensk skattelagstiftning genom att definiera vad som är en rörlig skattebas.

Mot detta kan man anföra två saker. Det ena är att EG-domstolen redan idag, genom exempelvis regler för den inre marknaden avgör frågor som handlar om skatterätt – och det är inte det som hotar vår möjlighet att ta ut skatter på en tillräcklig nivå för att klara välfärd och miljö. Därutöver är det att kraftigt undervärdera betydelsen av det politiska samarbetet. Ministerrådet som beslutar om de relevanta direktiven måste naturligtvis kunna definiera vad som betraktas som lätt rörlig skattebas och därmed frånta domstolen det tolkningsutrymme.

I verkligheten handlade dåvarande partiledningens motstånd om ett ofta uttalat motstånd mot alla former av överstatlighet.

Erfarenheten av snart 15 års medlemskap borde nu istället vara en pragmatisk hållning. Vi ska kunna använda oss av överstatlighet där EU annars inte gör tydliga framsteg. Vi ska värna mellanstatligheten där nationalstaterna bäst värnar medborgarnas intresse.

Men vi ska inte överlåta alltmer av besluten när det gäller de skatter som finansierar vår välfärd och värnar vår miljö till dem som styr över stora kapitalflöden.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att kongressen beslutar uttala:

A99:1 att vissa lätt rörliga skattebaser måste kunna hanteras genom att, i ett avgränsat antal fall inom ramen för EU-samarbetet, öppna upp för majoritetsbeslut om miniminivåer med syfte att säkra välfärdens finansiering.

Martin Nilsson

Tyresö arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A100

Stockholms arbetarekommun

Täpp till hålen i regelverket för bolagsbeskattning och ränteavdrag

Socialdemokraternas skattepolitik bygger på att vi på ett trovärdigt sätt kan förklara våra höga skatter med att pengarna går till bra verksamheter. Våra utgångspunkter är att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Att människor känner förtroende för skattesystemet är en förutsättning för att vi ska kunna bevara och utveckla den svenska välfärdsmodellen som den viktigaste insatsen för en rättvis fördelning. För att nå fortsatt framgång i detta arbete krävs nu kraftfulla insatser mot skattefusk och skatteplanering.

Hur ser vi på utvecklingen inom till exempel vård och omsorgen av äldre? En allt mer åldrad befolkning anses vara ett växande och dyrt problem för Sverige. Omkring 80 miljarder skattekrönor används årligen i Sverige för att ta hand om våra äldre. Äldreomsorgen är just nu en mycket het bransch och stora internationella riskkapitalbolag gör mycket goda vinster genom ägande i de vårdbolag som tar över allt mer av äldre vården i landet. Riskkapitalbolag har som affärsidé att köpa företag, effektivisera dem och sedan sälja dem vidare med vinst efter i genomsnitt fyra och ett halvt år. När vårdbolag ägs av riskkapitalbolag som är baserade i skatteparadis uppnås en konstruktion som bidrar till att företaget lyckas vinna anbudsstrider om äldreboenden i kommunerna. Detta missgynnar de företag som inte har möjlighet att agera globalt samt de verksamheter som kommuner och landsting driver i egen regi.

Ett exempel är Attendo Care som ägs av Augustus i Luxemburg, som i sin tur ägs av riskkapitalbolaget Industri Kapitals fonder på skatteparadisön Jersey. Det är ju bara en fiktion att man har verksamheten baserad på Jersey – i själva verket så är ju bara

Jersey en sluss. Målet med detta är att slippa att betala skatt i det land man är verksam. Ägandekonstruktionen möjliggör att Attendo Cares vinster kan förflyttas obeskattade från Sverige via Luxemburg till Jersey. Hur stor del av Attendo Cares totala vinst som hamnar obeskattad på Jersey är oklart och företaget nekar bestämt till att kommentera uppgiften. I princip kan hela vinsten flyttas utan beskattning med hjälp av ränteavdrag, så kallade räntesnurror, enligt en dom i regeringsrätten hösten 2007. De flesta av oss skattebetalare reagerar mycket starkt på att inbetalda skatter, avsatta för att ge medborgare en god välfärd, slussas ut ur landet till skatteparadis. Förtroendet för skattesystemet och den svenska välfärdsmodellen riskerar att rubbas så länge det går att kringgå systemet genom, till synes, omoraliskt agerande.

Men frågan som Socialdemokraterna har att ta ställning till är om bolag som verkar på den svenska och internationella marknaden ska ges fortsatt möjlighet att utveckla affärsidéer som bygger på ökad konkurrenskraft genom organiserad skatteflykt och avancerad skatteplanering i syfte att konkurrera ut mindre inhemska bolag och verksamheter som Sveriges kommuner och landsting driver i egen regi. Problemet är växande, mycket omfattande och berör förutom vård- och omsorgssektorn många andra branscher.

Skatteverkets rättsavdelning är väl medveten om att mycket stora belopp; minst 25 miljarder per år, slussas ut ur Sverige på grund av otillräckligt regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag.

Med anledning av ovanstående yrkar vi:

A100:1 att Socialdemokraterna skyndsamt tar fram regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag i syfte att ge skatteverket tillräckliga verktyg för att fullgöra sitt uppdrag vad gäller att förhindra organiserat skattefusk och minimera skatteplanering,

A100:2 att Socialdemokraterna intensifierar arbetet på EU-nivå vad gäller skyndsamt översyn och upprättande av gemensamt regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag i syfte att ge varje medlemsstats skattemyndighet tillräckliga verktyg för att fullgöra sitt uppdrag vad gäller att förhindra organiserat skattefusk och minimera skatteplanering.

Christer Andersson och Mirja Räihä Järvinen

Stockholms arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A101

Trosa arbetarekommun

Täpp till hålen i regelverket för bolagsbeskattning och ränteavdrag

Vår skattepolitik bygger på att vi på ett trovärdigt sätt kan förklara våra höga skatter med att pengarna går till vår välfärd och bra verksamheter. Våra utgångspunkter är att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd efter behov. Att människor känner förtroende för skattesystemet och upplever det som rättvist är en förutsättning för att vi ska kunna bevara och utveckla vår svenska välfärdsmodell som den viktigaste insatsen för en rättvis fördelning. För att nå fortsatt framgång i detta arbete krävs nu kraftfulla insatser mot skattefusk och skatteplanering.

Hur ser vi på utvecklingen inom vård och omsorg? En allt mer åldrad befolkning innebär ökade kostnader för äldreomsorg och att vård och omsorgs del av budgeten är växande. Omkring 80 miljarder skattekrönor används årligen för att ta hand om våra äldre. Äldreomsorgen är för närvarande en så kallad ”het” bransch i nuvarande privatiserings – hysteri och stora internationella riskkapitalbolag gör mycket goda vinster genom ägande i de vårdbolag som tar över allt mer av äldreomsorgen i landet.

Risikkapitalbolag har som affärsidé att köpa företag, effektivisera dem och sedan sälja dem vidare efter i genomsnitt fyra och ett halvt år. När vårdbolag ägs av risikkapitalbolag som har sin bas i skatteparadis uppnås en konstruktion som bidrar till att företaget lyckas vinna i konkurrensen i anbudsgivningen om äldreboenden i kommunerna. Detta missgynnar de företag som inte har möjlighet att agera globalt samt de verksamheter som kommuner och landsting driver i egen regi.

Ett exempel är Attendo Care som ägs av Augustus i Luxemburg, som i sin tur ägs av risikkapitalbolaget Industri Kapitals fonder på ön Jersey, som är känd som ett skatteparadis.

Att bolagets verksamhet har sin bas på Jersey är en fiktion i själva verket fungerar ön som en sluss och målet är att slippa betala skatt i det land man är verksam. Ägandekonstruktionen möjliggör att Attendo Cares vinster kan flyttas obeskattade från Sverige via Luxemburg till Jersey. Hur stor del av företagets totala vinst som hamnar obeskattad på ön är oklart och företaget vägrar bestämt att kommentera uppgiften.

I princip kan hela vinsten flyttas utan beskattning med hjälp av ränteavdrag, så kallade räntesnurror, enligt en dom i regeringsrätten hösten 2007. De flesta av oss skattebetalare reagerar mycket starkt på att inbetalda skatter, avsatta för att ge medborgare en god välfärd slussas ut ur landet till ett skatteparadis. Detta omoraliska agerande riskerar i förlängningen att undergräva förtroendet för välfärdsmodellen och skattesystemet.

Frågan som vi har att ta ställning till är om bolag som verkar på den svenska och den internationella marknaden ska ges fortsatt möjlighet att utveckla affärsidéer som bygger på ökad konkurrenskraft genom organiserad skatteflykt och avancerad skatteplanering, som syftar till att konkurrera ut mindre inhemska företag och verksamheter som kommuner och landsting driver i egen regi.

Problemet är växande och omfattande, skatteverkets rättsavdelning är väl medveten om att stora belopp, minst 25 miljarder per år, slussas ut ur landet av ett antal aktörer på den svenska marknaden, bland annat inom de skattefinansierade verksamheterna.

Därför föreslår jag:

A101:1 att det skyndsamt arbetas fram regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag så att skatteverket får tillräckliga verktyg för att förhindra organiserat skattefusk och skatteflykt, samt att minimera möjligheterna för skattplanering i syfte att föra ut vinster ur landet,

A101:2 att arbetet intensifieras inom EU vad gäller översyn och upprättande av gemensamt regelverk för bolagsbeskattning och ränteavdrag för att ge varje medlemsstats skattemyndighet verktyg för att förhindra organiserat skattefusk och skatteflykt, samt minimera skatteplanering.

Tommy Setzman

Trosa arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A102 Örebro arbetarekommun

Skatteparadisen måste släckas

Femtio procent av all världshandel faktureras, enligt uppgift, i skatteparadis. Det typiska skatteparadiset är ett mycket litet geografiskt område som erbjuder i synnerhet utländska medborgare en kombination av banksekretess och låga skatter. Majoriteten har inte status av nationalstat, men har en betydande autonomi med självständiga lagstiftande och rättskipande institutioner. Med hjälp av en oklar nationella status har skatteparadisen

kommit att inta en allt mer central plats i det globala ekonomiska nätverket. Många av skatteparadiserna utanför Europa är före detta brittiska eller nederländska kolonier som numera har olika former av självstyre. De brittiska och holländska regeringarna är inte utan ansvar för dessa skatteparadis.

I de fysiska skatteparadiserna finns oftast inte mycket mer än registreringen och ”brevlådor”. Den konkreta verksamheten bedrivs från Londons och New Yorks finanscentra. I vilken mån skatteparadiserna ger de egna invånarna ekonomiska vinster är blandat och de demokratiska strukturerna i skatteparadiserna är ofta tunna.

Den oberoende organisationen The Tax Justice Network räknar i rapporten ”Tax Us If You Can” med 73 skatteparadis runt om i världen. Deras geopolitiska roll uppmärksammades på allvar först i och med kartläggningen av terrorismens ekonomi efter 11 septemberattacker. Internationella valutafondens Financial Action Task Force, som genomförde kartläggningen, identifierade dock endast 42 skatteparadis och OECD har hamnat på en liknande siffra.

Den samlade privata förmögenhet som placerats i skatteparadiserna har uppskattats till 11 300 miljarder US-dollar. Det motsvarar i stort sett USA:s bruttonationalprodukt, eller en tiondel av de samlade globala kapitaltillgångarna. The Tax Justice Network räknar i rapporten ”The Price of Offshore” med att de därmed förlorade skatteintäkterna uppgår till 255 miljarder dollar, globalt fördelat. De flesta skatteparadis har helt skattebefriade ränteinkomster, aktieutdelningar och andra rena kapitalintäkter och hämtar i stället sina vinster från registreringsavgifter för utländska fonder och företag och andra former av indirekt beskattning.

Trots att de tillsammans står för måttliga tre procent av den globala bruttonationalprodukten faktureras (transporteras naturligtvis inte) häpnadsväckande 50 procent av världshandeln via skatteparadiserna, menar Tax Justice Network. De flesta större företag använder sig av ett system med internprissättning, innebärande att gränsöverskridande handel mellan företag inom samma koncern prissätts på ett icke marknadsmässigt sätt i syfte att minimera skattekostnaderna. Förlusterna deklarerar i högskatteländer medan vinsterna placeras i lågskatteländer.

Rättvisa skatter skulle gynna den vanliga medborgaren i den rika såväl som den fattiga delen av världen. Därmed finns förutsättningar för en global opinion. Välfärdsstaten klarar sig inte utan starka offentliga finanser och en utvecklad inkomstfördelning. Det är inte mindre sant i utvecklingsländerna, som i själva verket inte har någon annan framkomlig väg mot social och ekonomisk rättvisa och utveckling. Om vi inte tar konflikten mellan skatteparadiserna och välfärdsstaten på största allvar kan kampen för en rättvisare värld mycket väl vara förlorad.

Nordiska ministerrådet har sedan juni 2006 arbetat för att stoppa skatteflykt och därför inlett förhandlingar med ett antal så kallade jurisdiktioner. De avtal som skrivs är informationsutbytesavtal som ger skattemyndigheterna tillgång till upplysningar om skatteskyldigas kapitalplaceringar och inkomster. Samarbetet ger extra styrka i förhandlingsarbetet och sänker kostnaderna. Avtalen är av konstitutionella skäl bilaterala.

I slutet av oktober 2007 skrevs ett första informationsutbytesavtal med Isle of Man. I skrivandets stund finns ytterligare några avtal. Det är viktigt att driva på förhandlingsarbetet och att söka samarbeta med den nya, amerikanska administrationen som är betydligt mer intresserad av åtgärder mot skatteparadiserna och av att samarbeta internationellt. Inom EU och OECD måste Norden vara ett pådrivande föredöme för avtal och regleringen av skatteparadisernas verksamhet. Sverige måste snabbt se till att via Nordiska ministerrådets projekt får avtal med de skatteparadis som svenska medborgare och företag är mest in-

riktade på att placera pengar i. Skatteverket måste också ges i uppdrag att öka kontrollen av skattekonsultbranschen så att de som hjälper till med olagliga transaktioner uppdragas.

Med hänvisning till ovanstående yrkas att partikongressen beslutar:

A102:1 att partiet ska verka för att skatteparadisen ”släcks ned” via skatteavtal och andra regleringar,

A102:2 att Sverige inom EU och OECD kraftfullt ska driva på i kampen mot skatteparadisen,

A102:3 att Sverige via EU och OECD ska verka för en samverkan Europa-USA för reglering av skatteparadisen,

A102:4 att SAP ska vända sig direkt och genom det Europeiska socialdemokratiska partiet till brittiska Labour och holländska PvdA och kräva att dessa partier ska verka för reglering av de skatteparadis som är knutna till Storbritannien respektive Nederländerna,

A102:5 att Sverige inom EU ska verka för att europeiska skatteparadis som Liechtenstein, Monaco och Andorra liksom Schweiz utifrån olika avtal som de vill ha eller få del av med EU systematiskt pressas att godkänna skatteavtal och andra regleringar som gör att de upphör att vara skatteparadis,

A102:6 att Skatteverket ska ges i uppdrag att närmare kontrollera skattekonsultbranschens rådgivning.

Ameer Sachet

Örebro arbetarekommun beslöt att anta motionen som sin egen.

Motion A103

Jönköpings arbetarekommun – enskild

Gemensam minimiskattestrategi för EU:s medlemsländer

Globaliseringen innebär möjligheter för fler människor i världen att få det ekonomiskt bättre. Men inom sig rymmer processen också baksidor som blir alltmer tydliga, både i Sverige och i andra länder. Den öppnar för att exploatera människor hårdare än någonsin, när den globala kapitalismens grottekvavn vrider om ytterligare ett varv. Den utnyttjar människor när de är unga, friska och starka, för att sedan överge dem i arbetslöshet eller när sjukdom och ålderskrämpor uppträder. Samtidigt blir skyddsneten allt sämre både utomlands och i vårt eget land. För några år sedan illustrerades exempelvis hur arbetare ställdes arbetare mot arbetare till och med inom samma företagsgrupp genom exemplet Saab i Trollhättan och Rüsselsheim.

Arbetare tvingas att konkurrera med varandra, inte bara genom lägre löner utan även sämre arbetsvillkor, söndertrasade scheman, borttagna förmåner och slitsammare arbetsuppgifter, både i Sverige och utomlands. Välfärdssystem rivs ner i I-länder och byggs inte upp i U-länder, därför att sänkta skatter för storföretag och enskilda kapitalägare får högre prioritet. Land för land deltar alltmer aktivt i den skattesänkarspiral på kapital och företag som finansieras med sämre välfärd och stigande kommunala skatter för låginkomsttagare, de enda som inte kan komma undan betalning. Det senare är ett faktum som exploateras också i vår egen inhemska debatt av en alltmer strategisk politisk höger.

Utvecklingen där länder tävlar med varandra om att erbjuda allt sämre löner för arbetarna medan kapitalägare och företag får kraftigt sänkta skatter går dock att hejda.

- Lönedumpingen kan motarbetas genom att vi som konsumenter handlar mer rättvist, att vi väljer produkter från länder som behandlar sina arbetare väl och som har ett miljömässigt tänkande.
- Fackföreningar kan också genom mer av global solidaritet kraftfullt hjälpa låglöneländernas arbetare att organisera sig och på deras egen hemmaplan ta den kamp arbetarrörelsen i Sverige framgångsrikt fört under över hundra år. Den svenska regeringen kan också sätta press på diktaturer som Kina att tillåta sina arbetare att bilda fackföreningar.

Som högskatteländ är Sverige särskilt sårbart för den skattekonkurrens som pågår. Vi har alltså mycket att vinna på att sätta stopp för den, eller åtminstone att få den att minska i omfattning och ge politiken ett andrum. Vi behöver medverka till att även storföretag och extremt rika privatkapitalister återigen tvingas betala skatt. Ensamma kan vi som land dock göra väldigt lite. Vi behöver samverka. På en del områden har vi till och med aktivt spelat med och konkurrerar med låg bolagsskatt och minskad förmögenhetsskatt. Vi har infört undantag där vi hjälper de allra rikaste familjeföretagarna undan delar av sin skatt.

När konkurrentländerna, ibland även med socialdemokratiska regeringar vid makten, sänker sina kapital- och företagsskatter kan vi inte annat än att spela med. Är grannarna inom Europeiska unionen behåller sina alkoholskatter på en mycket låg nivå alternativt sänker dem ytterligare ökar trycket på oss att göra detsamma.

Motmedlet heter politik och samverka. Låt oss aktivt ta ställning för att en miniminivå på kapital- och alkoholskatter etableras inom Europeiska unionen. På så sätt kan skattekonkurrensen mildras något och politiken kan återfå ett andrum för mer av välfärd.

Vi inser att hindren är många, det finns ju länder både inom och utanför EU som dumpar skatter och därför vore det bra om dessa besluten om miniminivåer kunde tas med majoritetsprincipen som metod. Annars blir det lätt att lägsta ambitionsnivå vinner. Vi behöver ta ett steg framåt. Och tillsammans kan vi, som bekant, mer!

Vi yrkar därför att partistyrelsen ges i uppdrag att verka för:

A103:1 att minimiskattenivåer etableras på EU-nivå när det gäller

- beskattning av kapitalinkomster
- beskattning av bolag/företag
- beskattning av alkohol,

A103:2 att en strategi utarbetas för hur detta ska gå till,

A103:3 att verka för att ovan nämnda beslut om miniminivåer på kapital- företags och alkoholskatter kan tas med kvalificerad majoritet av EU:s ministerråd.

Kristna Socialdemokrater i Jönköpings kommun – Broderskapsrörelsen

Jönköpings arbetarekommun beslöt att sända motionen som enskild till kongressen

En ansvarsfull ekonomisk politik sätter jobben först

- Ekonomisk politik
- Finansmarknad
- Skatter

socialdemokraterna.se

**JOBB
KONGRESSEN**
28 okt–1 nov 2009